SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ MATICE SLOVENSKEJ

ZA ROK 2018

Z doručených podkladov spracoval a zostavil PhDr. Pavel Mičianik, PhD., M.A.
V Martine, 21. júna 2019
Neprešlo jazykovou ani redakčnou úpravou!

ÚVOD

A) SPRÁVA O ČINNOSTI Matice slovenskej

Hlavné podujatia Matice slovenskej v roku 2018 – *Roku slovenskej štátnosti*

JANUÁR

25. výročie vzniku druhej Slovenskej republiky (1. január)
Novoročný koncert
miesto konania: Zvolenská Slatina
dátum: 5.1. 2018
garant: DMS Banská Bystrica
Informácie o koncerte boli uverejnené v SNN 2/18, je aj video na Matica TV.

kolokvium
miesto konania: Bratislava
dátum: 17.1. 2018
garant: SHÚ

FEBRUÁR

25. výročie vzniku druhej Slovenskej republiky
Novoročný koncert
miesto konania: Košice
dátum: 5.1. 2018
garant: DMS Košice

Košické umelecké slávnosti

miesto konania: Košice
dátum: 21. 2. 2018
garant: DMS Košice

Divadelné predstavenie – návrat ku koreňom

miesto konania: Nitra
dátum: 24. 2. 2018
garant: DMS Nitra

Andrej Chudoba v prítomnosti

miesto konania: Levice
dátum: 26. 2. 2018
garant: DMS Levice

Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 10/18, je aj video na Matica TV.

MAREC

190. výročie narodenia P.E. Dobšinského

miesto konania: Slavošovce
dátum: 16. 3. 2018
garant: DMS Rožňava
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 12/18, je aj video na Matica TV.

Deň Ľudových Tradícií – Tisovec
miesto konania: Tisovec
dátum: 27. 3. 2018
garant: DMS Rimavská Sobota
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 18/18.

APRÍL

80. výročie tragických udalostí Viedenskej arbitráže a Malej vojny, inštalácia pamätnej tabule des. Štefanovi Butkovi
miesto konania: Pavlovce nad Uhom
dátum: 20. 4. 2018
garant: DMS Michalovce.

Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 18/18, 21/18 a na TV Matica.

Národná slávnosť na Devíne
miesto konania: Devín – Bratislava
dátum: 24. 4. 2018
garant: DMS Bratislava
Informácie o slávnosti boli uverejnené v SNN 18/18.

MÁJ

Festival Slovenskej národnej piesne
Informácie o festivale boli uverejnené v SNN 21/18 a 22/18, je aj video na Matica TV.

Deň valašskej kultúry
miesto konania: Pohronská Polhora
dátum: 31. 5. 2018
garant: DMS Banská Bystrica
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 20/18.

JÚN

52. ročník literárneho festivalu Slovesná Jar
miesto konania: Martin
dátum: 5. 6. 2018

garant: SLÚ MS

Svätoplukovo Kráľovstvo ožíva
miesto konania: Šintava
dátum: 8. 6. 2018
garant: DMS Galanta
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 25/18.

Štúrov Zvolen
recitačná súťaž
miesto konania: Zvolen
dátum: 12. 6. 2018
garant: DMS Banská Bystrica

Klenovská Rontouka
40. ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností
miesto konania: Klenovec
dátum: 22. 6. 2018
garant: DMS Rimavská Sobota
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 28/18 a na TV Matica.

Východná
64. ročník folklórneho festivalu
miesto konania: Východná
dátum: 29. 6. 2018
garant: DMS Liptovský Mikuláš
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 28/18.

JÚL

Národný zraz Mladej matice
X. ročník
miesto konania: Žilina, Martin
dátum: 6. 7. 2018
garant: odbor Mladej Matice. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 33/18.

Medzinárodný detský folklórny festival
miesto konania: Fiľakovo
dátum: 20. 7. 2018
garant: DMS Fiľakovo. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 32/18 a na TV Matica.

AUGUST

Národné Matičné Slávnosti
miesto konania: Martin
dátum: 4. 8. 2018
garant: 1. podpredseda MS. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 34/18 a na TV Matica.

Hontianska paráda
miesto konania: Hrušov

dátum: 17. 8. 2018
garant: DMS Banská Bystrica.

Dopady okupácie na MS a národný život...
spomienková akcia k 50. výročiu vstupu vojsk Varšavskej zmluvy do ČSSR
miesto konania: Stropkov
dátum: 21. 8. 2018
garant: DMS Snina a OP Stropkov. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 0/18.

Scénická žatva
miesto konania: Martin
dátum: 29. 8. 2018
garant: DMS Liptovský Mikuláš.

SEPTEMBER

Štúrov Zvolen
recitačná súťaž
miesto konania: Pustý hrad – Zvolen
dátum: 1. 9. 2018
garant: DMS Banská Bystrica
Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 40/18.

Deň ústavy – Folklórny festival
miesto konania: Bratislava
dátum: 1. 9. 2018
garant: DMS Bratislava. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 40/18 a na TV Matica.

Hornozemplínske Matičné slávnosti
170. výročie vypuknutia slovenského povstania a vzniku SNR 1948
miesto konania: Vranov nad Topľou
dátum: 1. 9. 2018
garant: DMS Snina a odbor Mladej Matice.

160. výročie založenia Národnej slovanskej spoločnosti
miesto konania: Prešov
dátum: 6. 9. 2018
garant: DMS Prešov.

170. výročie vyhlásenia neodvislosti Slovenska od Uhorska a SNR 1848
miesto konania: Myjava
dátum: 19. 9. 2018
garant: DMS Bratislava. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 40/18.

Divadelný Festival I. Stodolu
miesto konania: Liptovský Mikuláš
dátum: 28. 9. 2018
garant: DMS Liptovský Mikuláš. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 43/18.

OKTÓBER

90. výročie úmrtia Samuela Zocha
odhalenie busty S. Zocha
miesto konania: Bratislava
dátum: 29. 10. 2018
garant: DMS Bratislava. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 43/18 aj na Matica TV.

Zrodenie Slobody
100 rokov od vzniku ČSR v súvislosti s Prešovom
miesto konania: Prešov
dátum: 23. 10. 2018
garant: DMS Prešov. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 46/18.

NOVEMBER

Koniec I. svetovej vojny
miesto konania: Nižná Slaná Henckovce
dátum: 11. 11. 2018
garant: DMS Rožňava. Informácie o podujatí boli uverejnené v SNN 51/18.

100. výročie Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska
miesto konania: Žilina
dátum: 30. 11. 2018
garant: DMS Žilina

Prvý slovenský maršal
odhalenie pamätnej tabule Andrejovi Hadíkovi
miesto konania: Žilina
dátum: 30. 11. 2018
garant: DMS Košice

DECEMBER

25. ročník Slovenského festivalu poézie Beniakove Chynorany
miesto konania: Chynorany
dátum: 7. 12. 2018
garant: DMS – Prievidza.

80. výročie začiatku malej vojny Maďarska proti
odhalenie pamätnej tabule rešpicientovi finančnej stráže Jozefovi Hrdinovi
miesto konania: Slanec
dátum: 16. 12. 2018
garant: Vedné ústredie

Sekretariát predsedu a správcu Matice slovenskej

Sekretariát je spoločným pracoviskom predsedu a správcu Matice slovenskej. Personálne obsadenie sa oproti roku 2017 zvýšilo. K dvom sekretárkam v Martine pribudol riaditeľ Sekretariátu so sídlom v Bratislave, kde je aj jedno zo sídiel predsedu MS. V roku 2018 vykonával všetky organizačné a administratívne práce vyplývajúce v zmysle Stanov MS a Štatútu sekretariátu, ktoré spočívajú v zabezpečovaní nasledujúcich úloh týchto činností:

1. Vedenia administratívnej agendy sekretárskych činností predsedu MS a správcu MS

a) evidencia došlej a odoslanej pošty, vybavovanie telefonátov a e-mailovej korešpondencie,
b) prijímanie hostí a návštev,
c) zabezpečenie organizovania porád, rokovaní, zasadnutí vrátane prípravy materiálov,
d) spolupráca pri príprave a realizácií podujatí MS, spolupráca pri tvorbe a realizácii vnútorných predpisov

a ďalších činností podľa pokynov predsedu a správcu MS

2. Spolupodieľanie sa pri projekte Hlavné aktivity MS

Hlavné aktivity MS sú zamerané na kultúrne podujatia celoslovenského významu, ako aj na aktivity krajského významu v jednotlivých krajoch SR

3. Komplexného vybavenie zahraničných služobných ciest pre všetkých zamestnancov MS

To znamená stravné, ubytovanie, poistenie liečebných nákladov, rezervácie hotelov, leteniek, cestovných lístkov a iných nevyhnutných náležitostí súvisiacich s organizáciou služobnej cesty) a vo vzťahu k Sociálnej poisťovni. V polovici roku 2018 táto kompetencia prešla pod FEÚ MS.

4. Zabezpečovania personálnej agendy zamestnancov MS

a) vedenie osobných spisov zamestnancov a vykonávania ich správy,
b) vedenie žiadostí o zamestnanie,
c) vykonávanie činností spojených so vznikom, zmenou a ukončením pracovného pomeru,
d) personálne náležitosti spojené s vykonávanie prác na základe dohôd o vykonaní práce, dohôd o pracovnej činnosti a dohôd o brigádnickej práci študentov,
e) príprava a priebeh výberových konaní,
f) evidencia elektronickej dochádzky zamestnancov, evidencia absencií, neprítomnosti, dovoleniek, dočasne práceneschopných, darcov krvi, významných jubileí zamestnancov a pod.,
g) pripravovanie podkladov k vyúčtovaniu miezd pre FEÚ MS a podkladov k štatistickým výkazom,
h) zabezpečovanie archiváciu personálnych záležitostí zamestnancov v zmysle platných predpisov,
i) podieľanie sa na riešení pracovnoprávnych problémov a pri tvorbe a realizácii Sociálneho fondu MS,
j) zabezpečovanie registrácie zamestnancov na Sociálnu poisťovňu a zdravotné poisťovne.

Dozorný výbor Matice slovenskej

Dozorný výbor Matice slovenskej v roku 2018 vykonával svoju činnosť v tomto zložení: z celkového počtu 9 členov bolo 6 členov zvolených na riadnom Valnom zhromaždení Matice slovenskej (JUDr. Štefan Martinkovič – predseda DV MS, doc. Ing. MVDr. Ján Buleca, PhD. – podpredseda DV MS, Dr.h.c. prof. JUDr. Jaroslav Chovanec, Ing. Milan Jadroň, Mária Murdzíková, Milan Stromko) a v zmysle § 5, ods. 5 zákona č. 68/1997 Z.z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov ďalších 3 členov dozorného výboru vymenoval minister kultúry SR (Ing. Ján Kozák, Mgr. Marián Šmihla a Ing. Zlatica Rapošová).

Dozorný výbor MS, vedomý si svojho postavenia, zodpovednosti a úloh, ktoré mu vyplývajú najmä zo Stanov Matice slovenskej a Zákona o MS, sa vo svojej činnosti počas roka 2018 riadil ďalšími vnútro - matičnými predpismi, a to Štatútom DV MS, Rokovacím poriadkom DV MS, ako aj Rámcovým zameraním činnosti DV MS v oblasti organizačnej, legislatívno-právnej, ekonomicko-hospodárskej, kontrolnej, dohliadacej a dozornej.

Z týchto dokumentov vychádzal dozorný výbor pri dozeraní nad dodržiavaním všeobecne záväzných právnych predpisov, vykonávaním uznesení Valného zhromaždenia MS, snemu MS, Výboru i Predsedníctva MS pri šetrení podnetov došlých dozornému výboru, ako aj pri dozeraní nad hospodárením MS, nad činnosťou organizačných jednotiek MS a orgánov MS.

V roku 2018 dozorný výbor uskutočnil 4 riadne zasadnutia (štvrťročne), na ktorých prerokoval a prijal opatrenia k prerokovávaným otázkam.

Dozorný výbor MS na svojich zasadnutiach, počínajúc rokom 2018, zaoberal sa závermi z ostatného Valného zhromaždenia v roku 2017, návrhom rozpočtu MS na rok 2018 a uložil predsedovi DV MS o.i. dohliadať na rozpracovanie záverov Valného zhromaždenia MS výkonnými orgánmi a podriadenými zložkami Matice slovenskej.

Jedným zo zásadných dokumentov bolo prerokovanie informatívnej priebežnej správy o doterajšom postavení organizačných zložiek (miestne a im na roveň postavené odbory v MS). V ďalšom období sa dozorný výbor zaoberal súčasnou situáciou v Neografii, a.s. s ohľadom na nepriaznivú situáciu v spoločnosti, pričom uvítal nástup krízového manažera do funkcie generálneho riaditeľa.

Dozorný výbor MS sa aj počas prvého polroka 2018 zaoberal riešením došlých podnetov, resp. sťažností. V druhom polroku sa dozorný výbor priebežne zaoberal problematikou hospodárenia s finančným i hmotným majetkom v MS, prerokoval informatívnu správu o stave majetku v MS, ktorý je jeho vlastníctvom, k čomu prijal následne návrhy opatrení pre výkonné orgány Matice slovenskej.

Dozorný výbor súčasne pripomínal aj otázku etapy prípravy na konanie nastávajúceho Snemu MS v októbri 2019, a to z hľadiska prípravy programu Matice slovenskej pre budúce štvorročné obdobie s výhľadom do roku 2030.

V období pred koncom roka 2018 DV MS opätovne riešil situáciu v Neografii, a.s., a to najmä po tom, čo krízový manažer vo funkcii generálneho riaditeľa sa vzdal svojej funkcie. Dozorný výbor v posledných mesiacoch roka 2018 riešil aj otázky rozpočtu Matice slovenskej na rok 2019, zaoberal sa otázkami účelného vynakladania finančných prostriedkov zo štátnej účelovej dotácie a riešil ďalšie došlé námety a sťažnosti.

Vedné ústredie Matice slovenskej

Vedné ústredie (VÚ MS) koordinuje vedecký výskum a prezentačnú činnosť MS. V súlade so Stanovami MS je organizačným, koordinačným a metodickým ústredím spoločenských vied v oblasti vedy a výskumu, a tiež pre výskum Slovákov v zahraničí a vzťahov k nim. Združuje riaditeľov matičných vedeckých pracovísk, ako aj predsedov vedeckých odborov. Na čele VÚ MS je vedecký tajomník. Dňa 1. júla 2018 došlo k zmene na poste vedeckého tajomníka MS, keď Mgr. Petra Cabadaja nahradil PhDr. Pavel Mičianik, PhD., M.A. Na začiatku septembra 2018 bola pripravená a publikovaná výzva na zverejnenie grantového systému na podporu vedeckých projektov v MS. Konkrétne išlo o oblasti literárnej vedy a histórie, historiografie, života Slovákov v zahraničí, slovakistiky, kulturológie, politológie, národohospodárstva a národnostných vzťahov. O grant sa uchádzali Slovenský literárny ústav, Šatnica MS a vedecké odbory MS (Historický odbor, Politologický odbor, Národohospodársky odbor a Jazykovedný odbor MS). Žiadosti o poskytnutie dotácie z grantového systému na podporu vedeckých projektov posúdila a vyhodnotila 17. októbra 2018 &Grantová komisia MS pre vedu. Podporené boli tri projekty Historického odboru a po jednom projekte Slovenského literárneho ústavu a Národohospodárskeho odboru. VÚ MS sa v súčinnosti so Slovenským literárnym ústavom MS podieľalo na organizačnom a programovom zabezpečení jubilejného 52. ročníka Slovesnej jari – najstaršieho literárneho festivalu na Slovensku. Spoločne s ďalšími matičnými zložkami organizačne a programovo zabezpečilo Národné matičné slávnosti v Martine, ktoré sa konali 4. augusta 2018 pri príležitosti 155. výročia založenia MS, 100. výročia vzniku Česko-slovenskej republiky a 25. výročia vzniku druhej Slovenskej republiky. Vedné ústredie pripravilo víziu vedy v Matici slovenskej a jej poslania v spoločnosti pre 21. storočie a spolupracovalo na Súčasnom ideovom poslaní MS. Činnosť VÚ MS zabezpečoval v roku 2018 jeden pracovník – vedecký tajomník MS.

Slovenský historický ústav Matice slovenskej

Slovenský historický ústav MS (SHÚ MS) je vedeckým pracoviskom Matice slovenskej pre základný slovakistický výskum a pre výskum slovenských dejín

Vedecké a vedecko-popularizačné podujatia organizované alebo spoluorganizované SHÚ MS (7)

Rozhovory o histórii: V rámci cyklu rozhovory o histórii organizovaným v rámci Historického odboru Matice slovenskej pre matičiarov a záujemcov o históriu na pôde SHÚ MS Grosslingova ul. Bratislava odzneli prednášky a usporiadali sa vedecké kolokviá:

17.1. 2018: 25 rokov od vzniku Slovenskej republiky 1. januára 1993

25.4. 2018: Posledný uhorský stavovský snem 1847/8 a zrušenie poddanstva

30.5. 2018 Pittsburská dohoda a vznik ČSR, vedecké kolokvium

21.6. 2018: Rok 1968 v našich dejinách, vedecké kolokvium 29. 6. 2018: Žiadosti slovenského národa a Slovanský zjazd na jar 1848

26.9.2018: Slovenská národná rada a Slovenský snem v politických koncepciách Slovákov

11.10.2018 Bratislava, vedecká konferencia: Slovenský autonomizmus ako historický fenomén. (organizátori: Historický odbor Matice slovenskej a Slovenský historický ústav Matice slovenskej)

29.10. 2018 Bratislava, vedecké kolokvium Bratislava: Pocta Samuelovi Zochovi. Organizátori SHÚ MS a MS pri príležitosti odhalenia pamätnej tabule S. Zochovi na priečelí budovy NRSR na Župnom námestí v Bratislave.

21.11. 2018 Bratislava, Univerzitná knižnica kolokvium k 80 . výročiu Viedenskej arbitráže a zabratie slovenského územia.

27.11. 2018 Prešov, vedecké kolokvium:. Matica slovenská a gréckokatolíci (Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity, SHÚ MS a MS)

Edičná činnosť SHÚ MS

Historický zborník č.1/ 2018 (zostavovateľ Peter Mulík)

Historický zborník č. 2/2018 (zostavovateľ Peter Mulík)

Organizačná a akvizičná činnosť

Priebežné budovanie a dopĺňanie fondov Knižnice slovenskej štátnosti pri SHÚ MS. Akvizícia darov: Historický časopis 1953-2017 (darca Anton Hrnko)

Politologický ústav SAV – darca M. Pekník, dar 60 zväzkov publikácii Politologického ústavu 1990 -2016 .

Organizovanie udeľovania ceny Daniela Rapanta, december 2018 (SHÚ MS-Bratislava)

Doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.

riaditeľ SHÚ MS

Úlohy v rámci Matice slovenskej

Odborné stanoviská a poradenstvo v súvislosti s historickými udalosťami a osobnosťami verejným inštitúciám aj jednotlivcom.

Zabezpečuje matičné podujatia a odborné i populárno-vedecké prednášky na školách aj v domoch MS

Rok oživotvorenia Matice slovenskej 1919, výber z dobovej tlače pre predsedu MS, 20 s.

Publikačná činnosť

Monografie vydané v roku 2018 (4) + 1

MRVA,I: Mária Terézia. Vladárka a matka. Bratislava, Perfekt 2018, s. 201.

MRVA, I. Pecník, M. (Ed.) Majerová , R: Slovenská národná strana a Slovensko na prelome vekov (1871-1918). Martin 2018, s. 200, ISBN 978-80—973060-6-9

MRVA, I: Vývoj názvu obce. S. 6-7

MRVA, I: Dejiny od najstarších čias do roku 1918. S.12- 55

IN: Špačince, vlastivedná monografia. Ed. Daniel Kollár. Dajama 2018, s. 239, ISBN: 978-80-8136- -081

MRVA, I: Mestečko Vrbové v rokoch 1526-1790

IN: Vrbové, jubilejná kniha mesta. Eds. Bosák Ľubomír, Kyška Patrik. Lúč, Bratislavaa 2018, s. 44-109. ISBN 978- 80- 973O81-2-4

V tlači: MRVA, I. Mulík, P. Rok 1918 a Slováci, vydavateľstvo MS

Vedecké štúdie (7)+ 3

MRVA,I: Rekatolizácia na Bojnickom panstve v réžii Františky Khuenovej, vdovy o palatínovi Pavlovi Pálfim. Metódy, priebeh a výsledky. Rekatolizácia a uhorská spoločnosť v 17.-18. storočí. (Ed. Kónya Peter.) Prešov (2018) 2016 s. 56-68. ISBN 978-80-555-1745-2

MRVA, I: Keď dvaja robia to isté…. Ako preložili S.H. Vajanský a Rudo Brtáň úvod k Puškinovej basni Bratia zbojnici? Slovenské pohľady 2018, č. 7-8, ISSN 1335-7786, s. 53-54

MRVA, I: Tri dokumenty s dôb prevratu na Slovensku. Historický zborník ročník 28 (2018) č. 1, s. 223-231 ISSN 1335-8723

MRVA, I: Vývoj slovensko-českých vzťahov od dualizmu do Prevratu s. 6-27

Zborník z konferencie: Prečo nemôže byť 28. október slovenským štátnym sviatkom? Bratislava 2018, s. 179 ISBN: 978-80-973128-0-0
MRVA, I: Nerealizované železničné trate v Trnavskom regióne.
Zborník príspevkov z konferencie Železnice v Trnavskom regióne. História súčasnosť, budúcnosť. IV. 23.11. 2017 Trnava 2018, s. 9-18. ISBN 978-80-85413-98-4
MRVA, I: Pripojenie Bratislavy na Severnú dráhu cisára Ferdinanda
Zborník príspevkov z konferencie Železnice v Trnavskom regióne. História súčasnosť, budúcnosť. V. 22.11. 2018 Trnava 2018, s. 19-24 ISBN 978-80-89981-04-5
MRVA, I: Slovensko-česká spolupráca na prelome 19. A 20. storočia. In: Slovenské štátoprávne snahy. Ed. Bobák Ján a kol. Matica slovenská, Martin 2018. s. 45-63.

V tlači:

MRVA,I: Slovenské autonomistické snaženia do vypuknutia 1. svetovej vojny, s.22. Odovzdané do pripravovanej kolektívnej monografie: LETZ, Róbert (ed): **Úsilie o autonómiu Slovenska**

MRVA, Ivan: Plán výstavby cestného spojenia cez Tatry na konci 18. storočia. (s. 10) Odovzdané do pripravovaného zborníka z konferencie

MRVA, Ivan: Spôsobuje človek extrémy počasia a klimatické zmeny? Čo hovorí história 12, s. Odovzdané do pripravovaného zborníka z konferencie

Odborné články (19)

MRVA, I: Osmičky v našich dejinách. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 2. Február 2018, s. 12 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: Projektoval federáciu stredoeurópskych krajín. (Slovenský štátnik Milan Hodža bol veľkým mužom v medzivojnovej politike. SLOVENSKÉ NARODNÉ NOVINY, číslo 8 2018, (24.2.) s. 10

MRVA, I: Osmičky v našich dejinách. Koniec feudalizmu 1848 sa podobá na koniec komunizmu 1989. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 4. Apríl 2018, s. 12 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: Nielen storočnicu sláviť, ale aj na iné pamätať. Slovenské pohľady 2018, č. 10, ISSN 1335-7786, s. 138-140

MRVA, I: Éru feudalizmu zrušili pred stosemdesiatimi rokmi v Bratislave. Pomaďarčení Slováci Košút s Petofim na čele más. SLOVENSKÉ NARODNÉ NOVINY, číslo 19, 2018, (12.5.) s. 8

MRVA,I: Osmičková autonómia bez záujmu. Pred 60 rokmi sa trestami smrti a represáiami bojovalo proti zvyškom ľudáctva. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 6, jún 2018, s. 8 a 13 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: Prvý oficiálny historik Matice slovenskej. Júius Botto SLOVENSKÉ NARODNÉ NOVINY, číslo 40, 2018, (29.9.) s. 10

MRVA, I: Augustový postreh. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 9, september 2018, s. 8 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: Spomienky sú často v rozpore s historickou realitou. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 9, september 2018, s. 13 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: Rekordne tuhá zima Národný kalendár 2019, ISBN 978-80-8128-222-5 s. 106-108

MRVA, I: Keď nás Rusi oslobodili... Národný kalendár 2019, ISBN 978-80-8128-222-5 s. 118- 122

MRVA, I: Vášne opadli až v 17. Storočí. (Vojna Levoče s Kežmarkom) Národný kalendár 2019, ISBN 978-80-8128-222-5 s. 170-174

MRVA, I: Tresty bez dôkazov. (Proces s Vojtechom Tukom) Národný kalendár 2019, ISBN 978-80-8128-222-5 s. 193-196

MRVA, I: Oživenie politickej aktivity za samourčovacie právo. Literárny týždenník, 2018, 31.10. č. 37-38, s. 16

MRVA, I: Petržalka a Devín pod hákovým krížom. SLOVENSKÉ NARODNÉ NOVINY, číslo 50, 2018, (8.12.) s. 8

MRVA, I: Proces so skupinou Vidra-Šindler a spol. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 12, december 2018, s. 13 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: 80. Výročie úmrtia Andreja Hlinku. Život-La vie. Časopis slovenskej katolíckej misie vo Francúzsku. 2018, jeseň zima, s. 26-27 ISSN 03376366

MRVA, I: Slovo historika. Doslov knihy. Juraj Papánek Prvé dejiny slovenského národa, Bratislava 2018, s. 589- 595 ISBN 978-80- 8046 898-9

Rozhovory a vystúpenia v médiách (12)

Útoky majú za cieľ znevážiť slovenskú štátnosť. (Dotazovaný Ivan Mrva, dotazovateľ Eva Zelenyová) In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 33. č. 26 (2018), 30.6. s.1

Štúr terčom útokov médií. (Zhovárame sa s historikom Ivanom Mrvom). Dotazovaný: Ivan Mrva, dotazovateľ Eva Zelenayová. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 28, číslo 7-8, júl- august 2018, s. 15 ISSN: 1338 404 X

Nemôžeme sa na nikoho vyhovárať. Ivan Mrva o zlomových momentoch a udalostiach slovenského národa. (Dotazovaný Ivan Mrva, dotazovateľ Matej Minďár)

In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 33. č. 48 (2018), 24.11. s. 4

Marec 2018: Komentár v dokumentárnom filme o Emilovi Stodolovi, Martin MS

Apríl 2018 Komentár v dokumentárnom filme Adam František Kollár, Viedeň, Bratislava (MS)

Jún 2018 televízia Lux: Cirkev v našich dejinách- - rozhovor- redaktor Mons. Marián Gavenda.

20. Jún 2018. Komentár v dokumentárnom filme o Štefanovi Moysesovi. Martin (MS)

6.9.2018: Komentár k dokumentárnemu filmu o Samuelovi Zochovi (MS)

9.8.2018: RTVS-Rádio Devín- Ovidius Faust, významná kultúrno-spoločenská osobnosť Bratislavy, redaktorka Ivica Rutkajová

21.8. 2018. Západoslovenská televízia. August 1968- spomienky a úvahy. (red. P. Hornák)

29.10. 2018, Televízia TA 3, spravodajstvo. Samuel Zoch a jeho zásluhy na poslovenčení Bratislavy

30. 10. 2018 RTVS, 2. Program. Večera s Havranom, debata o Deklarácii slovenského národa. Debata. DÍžka trvania, 85 minút

Recenzie a posudky (3)

Čaplovič, D. Čaplovič, M.: Osmičky v našich dejinách. Perfekt Bratislava 2018, s. 222, recenzent: Ivan Mrva. ISBN 978-80-8046-885-9

Univerzita Komenského Bratislava, Filozofická fakulta. Oponentský posudok na dizertačnú prácu: Mgr. Peter Benka: Vernakulárne jazyky v ranonovovekom meste: Príklad slovenčiny v Bardejove, Bratislava 2018, s. 227 + prílohy, recenzent I. Mrva

MRVA,I: Juraj Papánek Prvé dejiny slovenského národa, Bratislava 2018, s. 597 ISBN 978-80- 8046 898-9 (odborný konzultant latinského prekladu)

Aktívna účasť na konferenciách, seminároch, prednášková činnosť (28)

14.3. 2018 Trenčín, mestská knižnica, MO MS Trenčín

MRVA, Ivan: Stopy slovenskej štátnosti v dejinách, prednáška a prezentácia .

24.4, 2018 Bratislava - Devín. Stretnutie pri príležitosti výstupu štúrovskej mládeže na Devín roku 1836. Prednáška: Osmičky v našich dejinách a Štúrov Devín PPT

25.4. 2018 Bratislava. Rozhovory o histórii, podujatie organizované SHÚ MS.

Mrva, Ivan: Posledný uhorský stavovský snem 1847/8 a zrušenie poddanstva

13. 6. 2018 Bratislava

Miestna knižnica Petržalka

MRVA, I: Vznik ČSR a Slováci, prednáška, prezentácia a diskusia

22.6. 2018: Dni Milana Hodžu, Martin

MRVA, Ivan: Matúš Dula v kontexte uhorskej politiky druhej polovice 19. storočia.

29. 6. 2018 Bratislava. Rozhovory o histórii, podujatie organizované SHÚ MS.

MRVA, Ivan: Žiadosti slovenského národa a Slovanský zjazd na jar 1848

17.7. 2018 Rimavská Sobota: Oslavy vyhlásenia zvrchovanosti MO MS RS. Prednáška.

MRVA, Ivan: 2018, rok významných výročí

17.8.2018 Ružomberok: Dni Andreja Hlinku, 80 rokov od smrti otca národa

12.30. hod. Príhovor pri kladení vencov k jeho soche

16.00.- 18.30. hod. Kultúrny dom: Panelová diskusia historikov- Mrva, Hrabovec, Lacko- život, dielo doba A. Hlinku

12.-13.8. 2018 Liptovský Mikuláš: Medzinárodná konferencia Tatry v dokumentoch.

MRVA, Ivan: Prvý plán vybudovania cestného spojenia Liptova s Poľskom cez hrebeň Západných Tatier

MRVA, Ivan: Meteorologické anomálie vo Vysokých a Nízkych Tatrách v období novoveku.
25.9.2018 Dunajská Streda. Podujatie organizované DMS Dunajská Streda

MRVA, Ivan: Slovenská národná rada a septembrová dobrovoľnícka výpravy. Prednáška triedam slovenského gymnázia v mestskej knižnici.

26.9. 2018 Prievidza. Podujatie organizované Hornonitrianskou knižnicou v Prievidzi.

MRVA, Ivan: Rok 1968 a osobnosť Alexandra Dubčeka. (Dve triedy stredných škôl v Prievidzi). Prezentácia 25 sl.

6.10. 2018 Žilina. Autonómia Slovenska, spomienkový seminár pri príležitosti 80. Výročia vyhlásenie autonómie Slovenskej krajiny. (Gymnázium sv. Františka z Asisi, Žilina) Organizátor MO MS Žilina, Ústav dejín kresťanstva, Bratislava

MRVA, Ivan: Štátoprávne snahy Slovákov do roku 1938

10.10. 2018 Košice. Seminár Zväzu protikomunistického odboja.

MRVA, Ivan: Politické perzekúcie za medzivojnovej ČSR

11.10. 2018 Bratislava Konferencia pri príležitosti 80. výročia vyhlásenia autonómie organizovaná SHÚ MS

MRVA, I: Slovenské emancipačné snahy a pokusy do vypuknutia 1. Svetovej vojny.

13.10. 2018 Bratislava Prečo nemôže byť 28. október slovenským štátnym sviatkom? Konferencia organizovaná Panslovanskou úniou na tému:

MRVA, I: Vývoj slovensko-českých vzťahov od dualizmu do Prevratu
17.10. 2018 Dunajská Streda. Prednáška na Strednej zdravotnej škole. Podujatie organizované DMS Dunajská Streda

MRVA, Ivan: Vznik Česko-Slovenska 1918 a obnovenie Matice slovenskej.

25.10. 2018 Raková, ZŠ Jána Palárika. Pozvanie pedagogického zboru- Lenka Križková

MRVA, Ivan: Vznik Česko-Slovenska a Slováci v novom štáte. 2 triedy ZŠ ()

29.10. 2018 Bratislava, odborný seminár organizovaný SHÚ MS a MS pri príležitosti odhalenia pamätnej tabule S. Zochovi na priečelí budovy NRSR na Župnom námestí v Bratislave.

MRVA, Ivan: Samuel Zoch ako Bratislavský župan.

7.11. 2018 Trenčín. Knižnica M.Rešetku, MO MS Trenčín, Krajská odbočka zväzu spisovateľov Trenčín, Slovenská numizmatická spoločnosť pri SAV, pobočka Trenčíne.

MRVA, Ivan: Významné osmičky v dejinách nášho národa

9.11. 2018 Bánovce nad Bebravou. Mestské kultúrne stredisko, MO MS Bánovce.

MRVA, Ivan: Významné osmičky v dejinách nášho národa. Prednáška, prezentácia, diskusia

14.11. 2018 Bratislava

Cesta Slovenska k vzniku samostatného štátu v roku 1993, konferencia organizovaná Politologickým ústavom SAV.

MRVA, Ivan: Matica slovenská a štátoprávne usporiadanie. Na ceste k demokracii, suverenite a štátnosti.

21.11. 2018 Bratislava, Univerzitná knižnica

Kolokvium k 80 . výročiu Viedenskej arbitráže a zabratie slovenského územia organizované MS.

MRVA, Ivan: 80 rokov od obsadenia Devína nacistami (prednáška)

22.11. 2018 Trnava

Regionálna konferencia: Železnice v Trnavskom regióne. História – súčasnosť- budúcnosť.

MRVA, Ivan: Pripojenie Bratislavy na Severnú dráhu cisára Ferdinanda. Prednáška, prezentácia

26.11.2018 Bratislava

MRVA, Ivan: Podiel Slovákov na obrane kresťanskej Európy. Prednáška, prezentácia. Podujatie organizované MO MS Bratislava

26.11.2018 Bratislava Veda v kaviarni.

Mrva, Ivan Ako sa mení pohľad na históriu. Čo vedel H.G. Wells pred sto rokmi pri písaní stručných dejín sveta a čo vieme dnes my. Beseda pri príležitosti vydania Stručných dejín sveta od H.G. Wellsa.

27.11. 2018 Prešov. Matica slovenská a géckokatolícka cirkev. Vedecké kolokvium

MRVA, Ivan: A.I. Dobrjansky a slovenské národnoemancipačné hnutie.

4.12. Banská Bystrica, vedecká konferencia organizovaná strediskom národnostných vzťahov. Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR.
Národná identita a školstvo.

MRVA, Ivan: Slovenské územie a národná identita v historických súvislostiach

Členstvo v redakčných radách a komisiách

- člen redakčnej rady periodika Svedectvo
- člen redakčnej rady časopisu Slováci v zahraničí
- člen redakčnej rady Historického zborníka
- člen vedeckej rady MS
- člen slovensko-maďarskej komisie historikov od r. 1996
- člen komisie pre udeľovanie vedeckej hodnosti PhD. na Katedre archívníctva FF UK Bratislava
- člen habilitačnej komisie Prešovskej univerzity v Prešove

Ocenenia v priebehu roka:

Prémia literárneho fondu za dielo Mária Terézia, vladárka a matka

Medzinárodná cena E.E. Kischa, Česko za dielo Mária Terézia, vladárka a matka

PhDr. et Mgr. Peter Mulík, PhD.

Odborná špecializácia:
slovenské dejiny 20. stor., dejiny Matice slovenskej, cyrilo-metodská problematika, všeobecné dejiny 20. stor. - vzťahy štátu a cirkví, katolícka sociálna náuka

Editorská činnosť:

Ivan MRVA – Peter MULÍK : ***Rok 1918 a Slováci.*** Matica slovenská 2019, 116 s. – odovzdané 2018, tlačí sa

Peter MULÍK – Zuzana PAVELCOVÁ: ***Pittsburská dohoda .Úsilie Slovákov o rovnoprávnosť v Československu. 100 rokov od podpísania Česko-slovenskej dohody v Pittsburgu***. Matica slovenská 2019, 200 s. – odovzdané 2018, tlačí sa

Obsah:
doc. JUDr. Ján Štefanica, PhD. *Historicko-právna analýza textu Pittsburskej dohody*
prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc. *Pittsburská dohoda a americkí Slováci*
prof. PhDr. Róbert Letz, PhD *Pittsburská dohoda a T. G. Masaryk*
PhDr. Peter Mulík, PhD *Pittsburská dohoda ako súčasť politického programu slovenského štátoprávneho autonomizmu 1861 – 1938*
PhDr. Ferdinand Vrábel *K storočnici Pittsburskej dohody 30. – 31. mája 1918 – 2018*
PhDr. Peter Mulík, PhD *Národno-štátne koncepcie Slovákov a ich vyústenie do samostatnej štátnosti*
prof. h. c. Ing. Martin Bosák, PhD *Michal Bosák a vznik Československa v roku 1918*
PhDr. Claude Baláž *Úvaha k 100. výročiu podpísania Pittsburskej dohody*

Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 1 – 2018, 305 s.

Číslo je venované životnému jubileu prof. PhD. Richarda Marsinu, DrSc. obnoviteľa Historického odboru MS, dlhoročného predsedu a doterajšieho čestného predsedu Historického odboru MS, obnoviteľa periodika Historický zborník.

Úvod:
Príhovor prof. Júliusa Bartla k životnému jubileu prof. PhD. Richarda Marsinu, DrSc.
Medailón:
Životopis profesora Richarda Marsinu
Bibliografia:
Bibliografia profesora Richarda Marsinu
Štúdie:
JUDÁK, Viliam: Milánsky edikt
BOTEK, Andrej: K otázke možnej kanonizácie našich panovníkov z najstarších dejín
LUKAČKA, Ján: Hrad Gýmeš a jeho majitelia do začiatku 14. storočia
TKÁČ, Ján: Vzťah Československej republiky k Slovákom vo Vojvodine (1918 – 1939)
PROCHÁZKA, Michal: Mocensko-politický zápas medzi Vojtechom Tukom a Jozefom Tisom
LACKO, Martin: Slovenskí vojaci v Taliansku v rokoch 1943 – 1945 v zrkadle spomienok
Materiály:
MULÍK, Peter: Slovenčina v konfesionálnych koncepciách spisovného jazyka Slovákov ako problém slovenských dejín
LETZ, Róbert: Viedenské štúdia Michala Buzalku
KRÍŽOVÁ, Blažena: Pastiersky list slovenských biskupov (1924) proti členstvu katolíkov v komunistických a socialistických stranách
Dokumenty:
MRVA, Ivan: Tri dokumenty z dôb Prevratu na Slovensku
ČERNÁK, Tomáš: Charakteristika publicistickej činnosti Gustáva Husáka na stránkach časopisu Šíp
LACKO, Martin: Spomienky Antona Ďuďáka na východný front a povstanie (1942 – 1944)
KATREBOVÁ BLEHOVÁ, Beata: Korešpodencia medzi Karolom Sidorom a Msgr. Františkom J. Dubošom (Francis J. Duboshom)
KERNÝ, Dušan: Zápisnica o pacifikácii Kultúrneho života na jeseň roku 1967. Komentár a dokument
Recenzie:
TIHÁNYIOVÁ, Monika: Ján Lukačka. Matúš Čák Trenčiansky, Veda, Historický ústav SAV, Bratislava 2017
KATREBOVÁ BLEHOVÁ, Beata: Alexander Mach: *Pred rozsudkom. Denníky 1945 – 47*. Bratislava: Marenčin PT 2017, 447 s.
MALATINSKÝ, Michal: Štefanica, Ján. Kampaň proti slovenskému buržoaznímu nacionalismu. Ostrava : Key Publishing s.r.o., 2017. 252 s.

KERNÝ, Dušan: Prvá zahraničná biografia Vladimír Clementis švajčiarskej historičky J. Baer v angličtine
MULÍK, Peter: Slováci a nástup socializmu. Pramene k dejinám Slovenská a Slovákov XIIIc. Bratislava, 2017
MULÍK, Peter: Ivan Dérer. Antifierlinger III. Mníchov 1938. Communio Minerva, Bratislava 2017.

Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018, 197 s.

Obsah
Úvod
Osmičkové roky v novších slovenských dejinách
Štúdie
LETZ, Róbert: Revolučné Národné zhromaždenie, vznik a počiatky Česko-slovenskej republiky
PROCHÁZKA, Michal: Mocensko-politický zápas medzi Vojtechom Tukom a Jozefom Tisom od salzburských rokovaní do rezignácie vlády SR
FREMAL, Karol: Minister financií prvej Slovenskej republiky Mikuláš Pružinský v Kremsmünsteri v apríli a máji 1945
Materiály
LIŠČÁK, Marián: Pivovarníctvo na území Kysúc do konca 19. storočia
ČANÁDY, Bruno: Vývoj verejnej správy v Československu z aspektu podielu Slovákov (1918 -1939)
KERNÝ, Dušan D.: Sovieti váhali s vpádom vojsk až do polovice augusta 1968
Dokumenty
KOVÁČIK, Ladislav: Nech žije slovenská ľudová strana! Dokument o založení Slovenskej ľudovej strany
(Katolícke noviny, ročník LVI., č. 51, 15. december 1905.)
MULÍK, Peter: Ohlas k slovenskému národu, Archív Matice slovenskej,(Smer, 11. august 1968)
PETRUF, Pavol: Prvých jedenásť dní (21. augusta 1968 – 31. augusta 1968) vojenskej intervencie piatich krajín Varšavskej zmluvy v Československu na stránkach francúzskych diplomatických dokumentov.
MULÍK, Peter: Príhovor Matice slovenskej. Dokument Archívu Matice slovenskej (11. 9. 1968)
Medailóny
DOBROTKOVÁ Marta: František Bielik sa dožíva deväťdesiatky
MULÍK, Peter: Anton Bagin 1923 – 1992 významný historik cyrilo-metodskej problematiky
Správy
MELIŠ, Jozef: Daniel Rapant a koncepcie slovenských dejín (FF UK 7. 11. 2018)
MULÍK, Peter: „Kráľovstvo jedného jazyka a mravu je biedne a slabé“. Prínos príslušníkov neslovanských etník a národností pre rozvoj Slovenska. Medzinárodná konferencia 14. - 15. 11. 2018

Štúdie:

MULÍK, Peter, *Štátoprávne riešenie slovenskej otázky a postavenie Slovenskej národnej rady v rokoch 1945 – 1948*. BOBÁK, Ján a kol.***, Slovenské štátoprávne snahy v dvadsiatom storočí***. Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2018. s.

MULÍK, Peter, *Pittsburská dohoda ako súčasť politického programu slovenského štátoprávneho autonomizmu 1861 – 1938*. In: Peter Mulík – Zuzana Pavelcová: ***Pittsburská dohoda .Úsilie Slovákov o rovnoprávnosť v Československu. 100 rokov od podpísania Česko-slovenskej dohody v Pittsburgu***. Matica slovenská 2019, 35 s.

MULÍK, Peter, *Národno-štátne koncepcie Slovákov a ich vyústenie do samostatnej štátnosti*. In: Peter Mulík – Zuzana Pavelcová: ***Pittsburská dohoda .Úsilie Slovákov o rovnoprávnosť v Československu. 100 rokov od podpísania Česko-slovenskej dohody v Pittsburgu***. Matica slovenská 2019. 33 s.

MULÍK, Peter: *Typológie politického autonomizmu v európskych dejinách prvej polovice 20. storočia a slovenský politický autonomizmus*. LETZ, Róbert: ***Úsilie o autonómiu Slovenska*** (kolektívna monografia) – v tlači, 26 s.

MULÍK, Peter: *Slovenčina v konfesionálnych koncepciách spisovného jazyka Slovákov ako problém slovenských dejín*. ***Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 1 – 2018***

Recenzie a vedecké články:

MULÍK, Peter: Slováci a nástup socializmu. Pramene k dejinám Slovenská a Slovákov XIIIc. Bratislava, 2017. *Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018*

MULÍK, Peter: Ivan Dérer. Antifierlinger III. Mníchov 1938. Communio Minerva, Bratislava 2017. *Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018*

MULÍK, Peter: Ohlas k slovenskému národu, Archív Matice slovenskej,(Smer, 11. august 1968). *Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018*

MULÍK, Peter: Anton Bagin 1923 – 1992 významný historik cyrilo-metodskej problematiky. *Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018*

MULÍK, Peter: Príhovor Matice slovenskej. Dokument Archívu Matice slovenskej (11. 9. 1968). *Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018*

MULÍK, Peter: „Kráľovstvo jedného jazyka a mravu je biedne a slabé“. Prínos príslušníkov neslovanských etník a národností pre rozvoj Slovenska. Medzinárodná konferencia 14. - 15. 11. 2018. *Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018*

Vystúpenia na vedeckých konferenciách:

MULÍK, Peter: Pittsburská dohoda ako súčasť politických koncepcií slovenského štátoprávneho autonomizmu 1848 – 1938.**Pittsburská dohoda a vznik ČSR.** Vedecké kolokvium k 100. výročiu podpísania Pittsburskej dohody, **30. mája 2018**
Matica slovenská - Knižnica slovenskej štátnosti, Bratislava, Grösslingova 23.

MULÍK, Peter**:** Terminologický problém národno-štátnych koncepcií Slovákov na začiatku 20. storočia. **Odborný seminár k 100. výročiu podpísania Pittsburskej dohody. 6. júna 2018. Dom J. C. Hronského, Martin.**

MULÍK, Peter: Slovenské autonomistické hnutie v kontexte autonomistických hnutí medzivojnovej Európy. **Vedecká konferencia Slovenský autonomizmus ako historický fenomén**
Bratislava **11. október 2018,** budova NR SR

MULÍK. Peter: Aktivity Samuela Zocha ako poslanca Národného zhromaždenia ČSR v Prahe **Odborný seminár pri Odhalení busty Samuela Zocha** na starej budove Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave 29. októbra 2018 .

MULÍK, Peter: Nemci v slovenských dejinách a ich prínos k západnej slovenskej kultúry a civilizácii. **„Kráľovstvo jedného jazyka a mravu je biedne a slabé“. Prínos príslušníkov**

neslovanských etník a národností pre rozvoj Slovenska. Medzinárodná konferencia 14. - 15. novembra 2018. Archív SAV, Bratislava.

MULÍK, Peter: *Slovenská otázka u gréckokatolíkov*. Vedecké kolokvium Matica slovenská a gréckokatolíci. Prešov 27. novembra 2018**. Matica slovenská a gréckokatolíci - vedecké kolokvium. Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov,** 27. novembra 2018.
Martin

<u>Vedecké podujatia – organizátor</u>

Pittsburská dohoda a vznik ČSR. Vedecké kolokvium k 100. výročiu podpísania Pittsburskej dohody. Matica slovenská - Knižnica slovenskej štátnosti
Bratislava, Grösslingova 23. 30. mája 2018 o 15.00 hod**.**

Program
15.00 ***Otvorenie***
15.10 ***Prečítanie textu Pittsburskej dohody***
15.15 JUDr. Ján Štefanica, PhD. – ***Historicko-právna analýza textu Pittsburskej dohody***
15.30 prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc. – ***Pittsburská dohoda a americkí Slováci***
15.50 prof. PhDr. Róbert Letz, PhD. – ***Pittsburská dohoda a T. G. Masaryk***
16.10 PhDr. Peter Mulík, PhD. – ***Pittsburská dohoda ako súčasť politických koncepcií slovenského štátoprávneho autonomizmu 1848 – 1938***
16.30 – 17.00 ***Diskusia***

Odborný seminár pri Odhalení busty Samuela Zocha na starej budove Národnej rady Slovenskej republiky (bývalý Župný dom) v Bratislave 29. októbra 2018

Program odborného seminára:
PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD. : Biografický profil Samuela Zocha
Doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. : Samuel Zoch ako bratislavský župan
Mgr. Ján Oslík: Samuel Zoch ako farár a biskup Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania
PhDr. et Mgr. Peter Mulík, PhD.: Aktivity Samuela Zocha ako poslanca Národného zhromaždenia ČSR v Prahe
PhDr. Agáta Petrakovičová Šikulová: Samuel Zoch ako modranský lokalpatriot

Viedenská arbitráž – 80. výročie straty slovenského juhu
(2. novembra 1938), ktoré sa uskutočnilo **21. novembra 2018 o 15.00 hod. v prednáškovej sále Univerzitnej knižnice na Ventúrskej 11 v Bratislave**

Pozostávalo z premietania krátkeho filmu Ústavu pamäti národa a odbornej diskusie k tomuto výročiu,kde v úvode vystúpili:
JUDr. Marián GEŠPER (predseda MS)
doc. PhDr. Ivan MRVA, CSc. (Slovenský historický ústav MS)
Mgr. Ján MITÁČ (Ústav pamäti národa)
PhDr. Peter MULÍ, PhD. (Slovenský historický ústav MS)
PhDr. Pavel MIČIANIK, PhD. (vedecký tajomník MS)

Matica slovenská a gréckokatolíci - vedecké kolokvium
Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov
Matica slovenská - Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 27. novembra 2018 o 13.00 Ulica biskupa Gojdiča 2, Prešov

Program:
Úvodné príhovory:
Mons. Dr.h.c. ThDr. Ján BABJAK SJ PhD., arcibiskup metropolita
JUDr. Marián GEŠPER, predseda Matice slovenskej
Referáty:
PhDr. et Mgr. Peter MULÍK, PhD. *Slovenská otázka v gréckokatolíckej cirkvi*

doc. PhDr. Jaroslav CORANIČ, PhD. *Národnostné vzťahy v Gréckokatolíckej cirkvi v 1. Československej republike*
ThLic. Mgr. Viliam KOMORA, PhD. *Národnostný a konfesionálny aspekt pôsobenia Matice slovenskej*
Mons. prof. ThDr. Peter ŠTURÁK, PhD. *Duchovný rozmer osobnosti Alexandra Duchnoviča, literáta a národného buditeľa*
doc. PhDr. Ivan MRVA, CSc. *A. I. Dobrjansky v súvislosti so slovenským národno-emancipačným procesom a Maticou slovenskou*
doc. PhDr. Ladislav BARTKO, CSc. *Matičné hnutie v Prešove a účasť gréckokatolíkov na jeho rozvoji*
doc. PaedDr. Pavol PARENIČKA, CSc. *Slovenský východ v diele prof. Imricha Sedláka*
doc. ThDr. Michal HOSPODÁR, PhD. *Súčasný zápas o dušu a tvár Európy. (Cyrilo-metodská tradícia ako koreň identity Slovákov)*
Diskusia

Odborné semináre:

MULIK, Peter: ***Vznik Československa v súvislostiach***. Odborný seminár Miestného odboru Matice slovenskej v Zlatých Moravciach - Vznik Česko-Slovenska, Zlaté Moravce 31. mája 2018.
MULÍK, Peter: ***Úsilie o vytvorenie spoločného štátu Slovákov a Čechov a československý unitarizmus.*** Odborný seminár pre Slovákov žijúcich v zahraničí. 19. – 22. september 2018. 7. Ročník. Organizátor: Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina, Slovensko. Martin 20. septembra 2018.
MULÍK, Peter: ***Terminologický a faktografický rozdiel medzi národnou radou a snemom.*** Rozhovory o histórii na tému Slovenská národná rada a Slovenský snem v politických koncepciách Slovákov 26. septembra 2018 v Knižnici slovenskej štátnosti Slovenského historického ústavu Matice slovenskej ,na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave.
Na otázky odpovedali Mgr. Miriam Viršinská, PhD. a PhDr. Peter Mulík, PhD.

Odorné posudky:

Recenzný posudok:
PRIEVIDZA – monografia mesta II. diel. Zostavovateľ doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. Spoluzostavovateľka Ing. Lýdia Ondrejková.

Posudok na učebné pomôcky:
Projekt: **Oživené učebnice** Edícia: **História v kocke**
Sprievodca k vzdelávaciemu programu Múzea mesta Bratislavy
1. Beáta Husová: ***Mária Terézia a my***
Vydané pri príležitosti 300. výročia narodenia kráľovnej Márie Terézie.Múzeum mesta Bratislavy 2017, 41 s.
2. Martina Pavlikánová: ***Prišli k nám Rimania***. Múzeum mesta Bratislavy 2017, 45 s.
3. Beáta Husová: Slovania z Devína
Múzeum mesta Bratislavy 2017, 45 s. 4. Martina Pavlíkanová: ***Tajomstvo lekárne U červeného raka.*** Múzeum mesta Bratislavy 2017, 45 s.
5. Beáta Husová: ***Prechádzky s pánom Marquartom***. Múzeum mesta Bratislavy 2017, 41 s.

Lektorský posudok
SLOVÁCI V ZAHRANIČÍ 35. Zostavila Zuzana Pavelcová .MATICA SLOVENSKÁ 2018, 95 s.

Výstupy v digitálnej podobe:

Spolupráca na výrobe a aktívne vstupy
Adam František Kollár – video. Nationalbibliothek Viedeň
Samuel Zoch –video. Fara ECA Modra, Múzeum Ľudovíta Štúra Modra

Vedecko-populárne články:

MULÍK, Peter: Genocída pokračovala aj v mieri po 2. svetovej vojne. Svedectvo č.

Ostatné odborné úlohy:

- zástupca riaditeľa Slovenského historického ústavu
- šéfredaktor Historického zborníka, člen redakčnej rady Historického zborníka
- člen redakčnej rady periodika Svedectvo;
- člen poradného orgánu riaditeľa Štátneho pedagogického ústavu – celoslovenskej predmetovej komisie pre dejepis
- člen komisie Národnej banky Slovenska pre pamätné mince a medaile;

Slovenský literárny ústav Matice slovenskej

Doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc.

Projektová činnosť

Dokončenie odbornej spolupráce na knižnom projekte rozsiahleho románu PhDr. Ľuboša Juríka Ľudovít Štúr a zrod moderného slovenského národa, ktorý vychádza vo Vydavateľstve Matice slovenskej (v tlači, cca 1000 s.)

Tvorba autorských hesiel z lexikálnej oblasti Kultúra a lexikografická redakcia hesiel z lexikálnej oblasti Odboj v rámci autorských a redakčných prác na encyklopedickom projekte knižného vydania Slovníka osobností Slovenskej republiky 1939 - 1945, na ktorom sa podieľajú Múzeum SNP v Banskej Bystrici (hlavný garant), Vojenský historický ústav a Historický ústav SAV v Bratislave, Matica slovenská a Slovenská národná knižnica v Martine.

Tvorba a redigovanie portrétov do publikácie Predsedovia Matice slovenskej.

Publikačná činnosť:

(2/1) Štúdie a eseje

(2/1/1) v zahraničných periodikách a zborníkoch:

Dolnolipnický kňaz Štefan Radlinský. In: M. Majeriková-Molitoris (ed.) Almanach Slováci v Poľsku XIX. Krakov : Spolok Slovákov v Poľsku, 2018, s. 237 – 255. ISSN 1233-0205.

Notes to the Work of Jan Caplovic: „Slowaken in Ungarn“. In: European Journal of Transformation Studies, vol. 6, no. 2 (2018), s. 117 – 122. ISSN 2298 – 0997.

(2/1/2) v domácich periodikách a zborníkoch:

Henrich Bartek známy a neznámy: k 110. výročiu narodenia slovenského jazykovedca a kultúrneho pracovníka. In: Henrich Bartek v slovenskej jazykovede a kultúre (zostavili Ján Kačala a Jozef. M. Rydlo). Bratislava: Post Scriptum 2017 (2018), s. 17 – 26 (aj separát). ISBN 978 – 80 – 89567 – 81 – 2.

Jozef Miloslav Hurban a maďarizácia. In: Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – prejavy národnej a kultúrnej identity (zostavil Viliam Komora). Martin: Matica slovenská 2017 (2018), s. 35 – 43. ISBN 978 – 8/0 – 8128212 – 6.

Alexander Lombardini, Ján Dadan ml.: zborník z odborného seminára z cyklu Osobnosti Žiliny (zostavila Ivana Jančulová). Žilina: Krajská knižnica v Žiline, 2107 (2018), s. 5 – 11. ISBN 978 – 80 – 85148 – 97 – 8.

Kultúrny krok k vzniku česko-slovenskej štátnosti. Slovakofilské hnutie v Čechách. In: Slovenské pohľady, 4 + 134, 2018, č. 5, s. 42 – 47. ISNN 1335 – 7786.

Vlček ho nazvalo Škovránkom z Tatier. Adolf Heyduk v slovakofilskom hnutí In: Slovenské pohľady, 4 + 134, 2018, č. 7 – 8, s. 102 – 107. ISNN 1335 – 7786.

Jubilejné, kultúrnohistorické a biografické články

(2/2/3) v domácich periodikách a kalendároch:

Spomienka na Imricha Sedláka. In: Slovenské pohľady, 4 + 134, 2018, č. 3, s. 145 – 146. ISNN 1335 – 7786.

Fraňo Štefunko a SNP. In: Bojovník, 63, 2018, č. 10, s. 9. ISSN 0323 – 2018.

Spomienka na Michala Eliáša. In: Slovenské pohľady, 4 + 134, 2018, č. 6, s. 137 – 139. ISNN 1335 – 7786.

Svornosť, horlivosť, rozumovosť : 220 rokov od narodenia Štefana Moysesa. In: Knižnica [online], roč. 19, č. 01 (2018), s. 76 – 78. ISSN 1336 – 0965. Dostupné na internete: http://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2018/Kniznica_2018_01.pdf

Ivan Stodola – dramatik, ktorý „liečil“ satirou. TV Matica 2018 (odborná spolupráca, spolupráca na scenári), zverejnené na YouTube 20.7.2018.

Naša prvá alma matrer. Sto rokov od založenia Univerzity Komenského v Bratislave. In: Národný kalendár 2019. Martin: Matica slovenská 2018, s. 113 – 114. ISBN 978 – 808128 – 222 – 5.

Mali sme svojho Karla Maya. Štyridsať rokov od smrti spisovateľa a novinára Petra Suchanského. Tamže, s. 153 – 154.

Nezlomený a statočný. Fedor Fridrich Ruppeldt zomrel pred štyridsiatimi rokmi. Tamže, s. 180 – 182.

Moyses ako biblický Mojžiš. Pred 150 rokmi zomrel prvý matičný predseda. Tamže, s. 199 – 201.

Kocúr, Verne a bibliografia. Pred 50 rokmi zomrel humorista, prekladateľ a bibliograf Pavol Halaša. Tamže, s. 228 – 229.

Recenzentská a posudzovateľská činnosť

Slováci v zahraničí roč. 34 (zostavili Zuzana Pavelcová a Gabriela Hamranová). Martin: Matica slovenská 2017 (2018), 376 s. (s Petrom Mulíkom). ISSN 0081 0061. EAN 9770081006000 75.

Zborník Oravského múzea roč. 33 (zodpovedná redaktorka Mária Jagnešáková), Dolný Kubín: Oravské múzeum 2016 (2018), 415 s. ISBN 978 – 80 – 89564 – 16 – 3.

Tuma, Miroslav – Poláková, Ivana: Štátny ústav pre zveľaďovanie živností v Martine (95. Výročie vzniku a 80. výročie uvedenia do života). Prvá slovenská živnostenská univerzita na Slovensku. Martin 2018, 80 s. ISBN 978 – 80 – 570 – 0190 – 4.

Tkáč, Marián: Zrod slovenskej koruny. Bratislava 20118, 111 s. (rukopis pre Vydavateľstvo Matice slovenskej)

Viliam Sokolík: Nedokončená kantáta... In: Slovenské pohľady, 4 + 134, 2018, č. 11, s. 137 – 139. ISNN 1335 – 7786.

Prednášková činnosť

(legenda: dátum, miesto, názov prednášky, referátu, organizátor, charakter podujatia)

10.04.2018 – Dolný Kubín – prednáška Životný príbeh Thea Herkeľa Florina – Oravské kultúrne stredisko a Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne, Matica slovenská – slávnostná akadémia, odborný seminár k 110. výročiu narodenia Th. H. Florina

11.04.2018 – Martin – prednáška Matica slovenská: dejiny a prítomnosť Matice slovenskej s diskusiou pre frekventantov Univerzity tretieho veku Univerzity Komenského Bratislava – Matica slovenská

13.04.2018 – Banská Bystrica – prednáška Matica slovenská v roku 1938 – Veľvyslanectvo Ruskej federácie na Slovensku, Ruská historická spoločnosť, Múzeum Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici, medzinárodná vedecká konferencia Mníchovská dohoda roku 1938

18.05.2018 – Dolný Kubín – prednáška O diele Martina Kukučína – Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne, Matica slovenská – slávnostná akadémia, odborný seminár k 90. výročiu úmrtia M. Kukučína

22.05.2018 – Martin – prednáška Matica slovenská v rokoch 1863 – 1954 – Sekretariát predsedu a správcu Matice slovenskej – vnútorné matičné vzdelávanie – Matica slovenská

23.05.2018 – Vrútky, okr. Martin – prednáška 100. výročie založenia Československej republiky roku 1918 – Miestny odbor Matice slovenskej vo Vrútkach

08.06.2018 – Martin – prednáška Matica slovenská: dejiny a prítomnosť Matice slovenskej pre penzionovaných pedagógov Filozofickej fakulty Karlovej univerzity Praha – Matica slovenská

07.07.2018 – Martin – prednášky Dejiny Národného cintorína v Martine 1 – 2 pre členov Mladej Matice – Matica slovenská a Mladá Matica

08.07.2018 – Vyšnokubínske skalky, okr. Dolný Kubín – prednáška Osmičkové výročia v moderných dejinách Slovenska 19. a 20. storočia (1848, 1918, 1938, 1948, 1968) – Matica slovenská a Miestny odbor Matice slovenskej v Dolnom Kubíne – Stretnutie milovníkov slovenského národa matičiarov Oravy a Liptova na Vyšnokubínskych skalkách

24.07.2018 – Martin – prednáška Krízový rok 1938 a Matica slovenská – Sekretariát predsedu a správcu Matice slovenskej – vnútorné matičné vzdelávanie – Matica slovenská

27.09.2018 – Topoľčany – prednáška Osobnosti Matice slovenskej – Tribečská knižnica v Topoľčanoch, Matica slovenská, odborný seminár k 155. výročiu založenia Matice slovenskej

14.10.2018 – Dolná Lehota, okr. Dolný Kubín – prednáška Biografické súradnice Márie Jančovej – Žilinský samosprávny kraj, Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne – slávnostná akadémia, odborný seminár k 110. výročiu narodenia a 15. výročiu úmrtia Márie Jančovej

20.10.2018 – Valča, okr. Martin – prednáška 100. výročie založenia Československej republiky roku 1918 – Miestny odbor Matice slovenskej vo Valči

22.10.2018 – Martin – prednáška Život a dielo Andreja Hlinku. K 80. výročiu úmrtia – v rámci vernisáže putovnej výstavy Andrej Hlinka otec národa – Mesto Ružomberok, Spoločnosť Andrej Hlinku, Matica slovenská

18.11.2018 – Vrútky – prednáška Osobnosť Andreja Hlinku. K 80. výročiu úmrtia – v rámci vernisáže putovnej výstavy Andrej Hlinka otec národa – Mesto Ružomberok, Miestny odbor Matice slovenskej a Literárny klub Mateja Zaťka vo Vrútkach

27.11.2018 – Prešov – prednáška Slovenský východ v diele profesora Imricha Sedláka – Gréckokatolícke arcibiskupstvo v Prešove a Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity, Matica slovenská, vedecké kolokvium Matica slovenská a gréckokatolíci

28.11.2018 – Bratislava – autorské a komentované čítanie knihy esejí Štúr a Hurban. Myšlienka a čin – Klub nezávislých spisovateľov

30.11.2018 – Žilina – prednáška Vznik Československej republiky roku 1918 a osobnosť Fedora Fridricha Ruppeldta – Matica slovenská, v rámci seminára a akadémie Slováci v československých légiách a vznik Československa

Koncepčné, redakčné a administratívne práce

Redigovanie Zápisnice z Valného zhromaždenia Matice slovenskej konaného 10. a 11. novembra 2017 v Liptovskom Mikuláši (21 s.)

Redigovanie Smernice predsedu Matice slovenskej k vnútromatičnému vzdelávaniu (4 s.)

Tvorba koncepcie magazínu Hlas Matice (dva varianty, 4 + 3 s.)

Tvorba koncepcie publikácie Predsedovia Matice slovenskej (1 s.)

Náčrt Koncepcie Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej (2 s.)

Aktualizácia a redigovanie Programu Matice slovenskej na roky 2018 – 2021 s výhľadom do roku 2030 (15 s.)

Archív Matice slovenskej

Personálny stav

Do konca januára 2018 pracoval Archív MS v režime štyroch zamestnancov, no od 1. februára sa znížil stav o jedného zamestnanca (Mgr. Ján Olexa). Po zvyšnú časť roka pracovali v archíve traja zamestnanci, z toho jeden je správca registratúrneho strediska.

Začiatkom roka absolvovali v archíve dvojtýždennú odbornú prax (desať pracovných dní po 5 hod. denne) dvaja študenti 2. ročníka Katedry mediamatiky a kultúrneho dedičstva Fakulty humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline. Na evidenciu kníh v knižničnom softvérovom programe Clavius bola prijatá pomocná sila na dohodu o vykonaní práce v čase 50 hodín.

Pavol Madura zastupoval Maticu slovenskú v externých komisiách. Pokračoval v členstve v Komisii mesta Martin pre správu Národného cintorína a stal sa členom Dočasnej pracovnej

skupiny pre archívne kultúrne dedičstvo pri MK SR, ktorej úlohou je pripomienkovať novelizáciu zákona o múzeách a galériách č. 206/2009.

Akvizícia

Po rozbehnutí akvizičnej činnosti v roku 2017 (obnovenie a zasadanie akvizičnej komisie) došlo v nasledujúcom roku k opätovnej stagnácii, ktorej dôvodom bolo prepustenie zamestnanca archívu povereného akvizičnými úlohami. Preto nedošlo k zvolaniu akvizičnej komisie a nepristúpilo sa ani k systematickému získavaniu nových prírastkov. Na základe odporúčania z posledného stretnutia akvizičnej komisie došlo k presunu Vlajky č.-s. plavidiel do zbierok Východoslovenského múzea v Košiciach.

Evidencia archívneho dedičstva SR

Archív MS spravoval k 31. decembru 2018 celkovo 72 archívnych súborov. Archív opatruje ako depozit 71,64 bm archívnych dokumentov.

Ochrana archívnych dokumentov

Archív sídli v druhej budove MS na ulici P. Mudroňa 1 v Martine. Po renovácii novozískaných priestorov v predchádzajúcom období došlo začiatkom januára k montáži moderného mobilného regálového systému. Kapacita ukladacích priestorov archívu sa tým navýšila o viac ako 300 bm. Montáž tieniacich fólií sa napokon z finančných dôvodov nedoriešila. V depotoch sa vykonávala pravidelná kontrola požiarnych senzorov a zabezpečovalo sa meranie teploty a vlhkosti. V chodbičke medzi depotmi sa realizovala rekonštrukcia poklopu kanalizácie pre šírenie zápachu v úložných priestoroch archívu i po celej budove. Priebežne sme vykonávali revíziu v stálej expozícii Jozef Cíger Hronský – Život bez oddychu. Zistené nedostatky menej závažného charakteru boli postupne odstránené.

Prístup k archívnym dokumentom

V priebehu roka u nás študovalo 58 bádateľov, z toho 3 zahraniční, čo je nárast oproti roku 2017 o 14 bádateľov. Celkovo sme zaznamenali 101 bádateľských návštev. Prostredníctvom elektronickej komunikácie nás oslovilo 119 bádateľov, z toho 11 zahraničných. V rámci našich služieb sme poskytli aj 22 telefonických a 40 osobných konzultácií.

Tematická rôznorodosť bádateľských požiadaviek svedčí o bohatej kultúrnej činnosti MS v 19. a 20. storočí. Vypožičané dokumenty obsahovali informácie o dejinách miestnych odborov MS, Ústredí slovenských ochotníckych divadiel, o Slovákoch v zahraničí – vo väčšej miere v Rumunsku. Mnohé témy slúžili ako podklad pre výstavy, monografie obcí (Heľpa, Suchá Hora) i diplomové práce (Slovenská liga v Amerike – Ignác Gessay, Matica slovenská v rokoch 1945 – 1968). Bádateľská pozornosť sa venovala rôznym témam – Š. L. Kostelničák, S. Chalupka, J. C. Hronský, H. T. Devečková, J. Záborský, A. Hlinka, J. Botto, A. Masaryková, A. V. Isačenko, J. D. Makovický, R. W. Seton-Watson, Československá národná rada v Amerike, Spevácke zbory na Slovensku, Jazykovedný odbor Matice slovenskej, Slovenské národné divadlo v Bratislave a podobne.

Kultúrno-osvetová a prezentačná činnosť

Archív MS sa podieľal na prezentácii matičnej myšlienky k širšej verejnosti prostredníctvom spolupráce s Informačným ústredím pri tvorbe tlačových správ (Moderný regálový systém vyriešil problém preplnených priestorov v matičnom archíve, Matica slovenská zverejnila dobovú báseň slovenským legionárom z Ameriky v deň storočnice Pittsburskej dohody, Panelová výstava o Andrejovi Hlinkovi poputuje do druhej matičnej budovy v Martine). Samostatná reportáž o mobilnom regálovom systéme sa odvysielala na TA3.

Kolektív archívu organizačne zabezpečil vernisáž panelovej výstavy o Andrejovi Hlinkovi v sídelnej budove MS. Pri príležitosti „osmičkových“ výročí renovoval obsah nástenky vo vitrínkach na prízemí v sídelnej matičnej budove (Prvá svetová vojna v dokumentoch Archívu MS, Jubilejné oslavy v Turčianskom Svätom Martine v roku 1928).

Počas matičných augustových slávností sa archív podujal na realizáciu dňa otvorených dverí. Široká verejnosť tak mohla nazrieť za zatvorené dvere archívu. Návštevníci si mohli tiež prezrieť vzácne archívne klenoty vystavené v priestoroch bádateľne, no aj panelové výstavy o Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi a o reštaurovaní archívnych dokumentov z fondov Matice slovenskej.

Úspešne sa pokračovalo v putovaní panelových výstav – *Sláva národa hodná je obetí. Dvestoročnica Jozefa Miloslava Hurbana* a *90. výročie slávnostného otvorenia druhej budovy Matice slovenskej (1926 – 2016)*, ktoré boli sprístupnené na školách michalovského regiónu, za čo patrí vďaka pracovníkom Domu MS v Michalovciach, s ktorými máme v tejto oblasti výbornú spoluprácu.

Starostlivosť bola venovaná aj stálej expozícii Archívu MS *Jozef Cíger Hronský – Život bez oddychu*, ktorá sa nachádza v Dome J. C. Hronského na Hviezdoslavovej ulici v Martine. Expozícia okrem výstavných panelov dlhodobo sprístupňuje archívne dokumenty a zbierkové a umelecké predmety z osobného fondu Jozefa Cígera Hronského a v menšom rozsahu aj Stanislava Mečiara. Od marca 2018 prešlo lektorovanie expozície opäť pod pracovisko archívu. V roku 2018 ju navštívilo 54 exkurzií v počte 1 643 návštevníkov.

Kolektív archívu zabezpečoval aj lektorské služby v sídelnej budove MS pre 27 exkurzií, ktorú navštívilo 964 osôb. Vzácnou udalosťou bolo prijatie návštevy 15 kolegov archivárov z Literárneho archívu Slovenskej národnej knižnice, pre ktorých sme pripravili powerpointovú prezentáciu s prednáškou o Archíve MS a MS, ukážku budovy a priestorov archívu.

Vo vedeckovýskumnej činnosti sme sa venovali téme sídelnej druhej budovy Matice slovenskej, ktorej monografické spracovanie vyjde začiatkom roka 2019. Zo širších odborných úloh sme skoncipovali návrhy na renováciu a vylepšenia pamätnej izby Františka Fugu vo Vinnom a riešenie projektu k storočnici MOMS – Edícia Dejiny miestnych odborov Matice slovenskej a Jubilejné oslavy 100. výročia miestnych odborov Matice slovenskej v roku 2019.

Publikačná činnosť

PhDr. Pavol Madura

Aktívna účasť na vedeckých a odborných podujatiach:

Seminár pri príležitosti 200. výročia narodenia Jána Drahotína Makovického (14. novembra 2018, Martin): MADURA, Pavol. Ján Drahotín Makovický a Matica slovenská.

***Štúdie*:**

MADURA, Pavol. *Prírodovedecký odbor Matice slovenskej v 20. – 40. rokoch 20. storočia*. In GRESCHOVÁ, Eva – VALO, Ján (eds.). *Príroda a jej ochrana v prieireze času (Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie)*. Liptovský Mikuláš : Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, 2018, s. 247 – 268. ISBN 978-80-89933-06-8.

Odborné a popularizačné práce:

MADURA, Pavol. „A pohne sa slovenská vzdelanosť a kultúra v mohutnom prúde“. Pred sto rokmi začali vznikať prvé miestne odbory Matice slovenskej. In HAVIAR, Štefan (ed.). *Národný kalendár 2019*. Martin : Matica slovenská, 2018, s. 125-127.

MADURA, Pavol. Maticu sa nepodarilo umlčať. Pred sto rokmi sa vrátila morálna autorita národa. In HAVIAR, Štefan (ed.). *Národný kalendár 2019*. Martin : Matica slovenská, 2018, s. 103-105.

MADURA, Pavol. Skvostná matičná záhrada. Z histórie výnimočného záhradného areálu sídelnej budovy Matice slovenskej. In HAVIAR, Štefan (ed.). *Národný kalendár 2019*. Martin : Matica slovenská, 2018, s. 220-223.

Odborná spolupráca:

MUNTÁG, Stanislav. *Martin : Živý príbeh mesta*. Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, s. r. o., 2018, 128 s.

Mgr. Jana Žumárová

***Štúdie*:**

ŽUMÁROVÁ, Jana. Matičné roky Henricha Bartka (1930 – 1939). In *Henrich Bartek v slovenskej jazykovede a kultúre.* Súbor štúdií. Libri Historiae Slovaciae Scriptores [XX]. Bratislava: Post Scriptum, 2017, s. 59 – 67, ISBN 978-80-89567-81-2.

Odborné a popularizačné práce:

Deň otvorených dverí v Archíve Matice slovenskej. In *Fórum archivárov,* č. 3 – 4., roč. XXVII, s. 26, 27.

Mgr. Ján Olexa

Odborné a popularizačné práce:

OLEXA, Ján. Pamäť inštitúcie s novou dynamikou i logikou. In *Slovenské národné noviny,* 2018, roč. 33, č. 1, s. 12.

Registratúrne stredisko Matice slovenskej

Registratúrne stredisko organizačne spadá pod pracovisko Archívu MS. Správca registratúry vykonáva činnosti podľa platných smerníc o registratúrnom poriadku na úseku uvedených zložiek – preberá spisy do registratúrneho strediska, tieto spisy eviduje, označuje, ukladá, bezpečne uschováva a ochraňuje, zabezpečuje prístup k nim a ich vyraďovanie, usmerňuje postup pri správe registratúry, zabezpečuje školenia atď.

Rozvetvená správa registratúry v MS, ktorú zabezpečuje len jeden zamestnanec, je podľa zloženia agendy, právneho postavenia jednotlivých organizačných zložiek a platných smerníc rozdelená do štyroch skupín, z ktorých sa každá riadi vlastnou smernicou o registratúrnom poriadku:

1. organizačné útvary MS v Martine a v Bratislave
2. oblastné strediská MS
3. miestne, záujmové a vedecké odbory; krajské a okresné (oblastné) rady
4. Vydavateľstvo MS, s. r. o.

Organizačné útvary MS v Martine a v Bratislave vedú evidenciu záznamov a spisov bez využitia elektronického systému správy registratúry automatizovaným spôsobom v počítačovej aplikácii na správu registratúry Bach. Oblastné strediská MS, miestne, záujmové a vedecké odbory a Vydavateľstvo MS, s. r. o. vedú evidenciu záznamov a spisov bez využitia elektronického systému správy registratúry centralizovaným spôsobom prostredníctvom klasického (papierového) registratúrneho denníka.

V priebehu celého roka 2018 sa sledovala miera evidencie registratúrnych záznamov v registratúrnych denníkoch útvarov v Martine, ktorá je stále na nevyhovujúcej úrovni. Oblastným strediskám MS sme predostreli ponuku na výrobu prezentačnej pečiatky, ktorej odtlačkom sa označujú všetky prijaté záznamy. Na výzvu zareagovalo šesť oblastných stredísk, ktorým sa dala vyhotoviť prezentačná pečiatka na náklady Archívu MS.

V roku 2018 sa pokračovalo v preberaní spisov z martinských a bratislavských pracovísk do registratúrneho strediska. Celkovo bolo odovzdaných 12 bm (100 škatúľ) a 4,21 GB. Odovzdané spisy sme začlenili do štyroch skupín: Usporiadané so zoznamom (4,56 bm), Usporiadané bez zoznamu (0,36 bm, 4,21 GB), Neusporiadané (6,96 bm) a Pracoviská, ktoré požiadali o odklad (Magazín Slovensko, Slovenský historický ústav, Vydavateľstvo MS).

Takisto vznikla povinnosť preberať príručné registratúry miestnych odborov MS, čo však nie je v silách jedného zamestnanca.

Registratúrne stredisko MS preberá agendu z jednotlivých pracovísk aj v neusporiadanom stave. Takéto záznamy nie sú usporiadané do spisov, chýbajú im registratúrne značky, znaky hodnôt a lehoty uloženia. Nie sú odovzdané na základe tlačiva *Zoznam spisov odovzdávaných do registratúrneho strediska*. Agendu dodatočne usporadúva správca registratúry, pričom ide o prácu nad rámec povinností správcu registratúrneho strediska. V roku 2018 sa dodatočne usporiadalo spolu 25,32 bm. V evidencii registratúrneho strediska sa nachádza ešte cca 109,8 bm neusporiadaného materiálu.

V rámci zvyšovania odbornej úrovne sa správca registratúry zúčastnil na dvoch školeniach a sám zrealizoval štyri školenia pre zamestnancov MS. Osobné alebo telefonické konzultácie boli poskytnuté piatim zamestnancom.

V kontrolnej činnosti sme vykonali dve kontroly správy registratúry zamerané na dodržiavanie Smernice Matice slovenskej z 1. 7. 2017 o registratúrnom poriadku pre oblastné strediská Matice slovenskej v dvoch pracoviskách (DMS Michalovce, OP MS Trenčín). O kontrolách boli vyhotovené záznamy, v ktorých boli uvedené zistené nedostatky a zároveň určené opatrenia na odstránenie nedostatkov. Zamestnanci týchto oblastných pracovísk boli zároveň zaškolení. Následné kontroly zamerané na plnenie opatrení uložených na prvotných kontrolách v roku 2017 boli vykonané v DMS v Žiline a v DMS v Liptovskom Mikuláši. V rámci následných kontrol sa zistilo zlepšenie správy príručnej registratúry.

Prístup k spisom uloženým v registratúrnom stredisku bol umožnený štyrom zamestnancom, spolu šesť výpožičiek. V roku 2018 neprebehlo vyraďovacie konanie. Termín povinnej aktivácie elektronickej schránky sa pre právnické osoby nezapísané do obchodného registra, medzi ktoré patrí aj Matica slovenská, presúva na 1. jún 2020. V priebehu roka bola vypracovaná predbežná správa o potrebe zavedenia elektronického informačného systému na správu registratúry. Na zavedenie softvéru na správu registratúry bola vyhotovená aj predbežná organizačná štruktúra Matice slovenskej.

Krajanské múzeum Matice slovenskej

Rok 2018 bol pre Maticu slovenskú nielen rokom osláv osmičkových jubileí, ale i rokom osláv vlastného, 155. výročia od založenia Matice slovenskej. V krajanskom svete sme si pripomenuli 100. výročie od podpísania Pittsburskej dohody, 300. výročie od osídlenia Bekéšskej Čaby Slovákmi, 25. výročie Oblastno-kultúrnej organizácie Matica slovenská v Užhorode, 25. výročia jednotlivých Matíc slovenských v Chorvátsku, 70. výročie založenia Zväzu Slovákov v Maďarsku, 60. výročie krajanského periodika *Život*, 40. výročie literárneho almanachu Slovákov v Maďarsku *Výhonky*, 70. výročie FS *Spiš* Slovákov z Poľska, 50. výročie FS *Kolečko* z Zürichu, 20. výročie medzinárodného festivalu *Jánošíkov dukát,* 20. výročie folklórneho festivalu Slovákov v Chorvátsku *Keď sa ruža rozvíjala*, 20. výročie prehliadky sólistov ľudovej piesne v Nadlaku *Cez Nadlak je...*, 45. výročia *Krajanskej nedele* na Detve a 5. výročia *Krajanského dvora* na Detve, 25. ročníka Detského folklórneho festivalu *Zlatá brána* v Kysáči, X. pešej túry na Pilíš a mnohých iných. Matica slovenská a jej Krajanské múzeum boli prítomní na viacerých oslavách týchto významných jubileí, pripravili i podujatia vlastné.

Na pôde KM aj počas roka 2018 došlo k personálnym zmenám. K 31.1.2018 ukončila pracovný pomer referentka KM, Mgr. Gabriela Hamranová. KM aj naďalej ostalo verné projektu *Vybrané aktívne opatrenia na trhu práce v rámci SR bez BSK – 5*, avšak tento rok sa pracovisku nepodarilo získať ani jedného absolventa. KM poskytlo iba vysokoškolskú prax, študentke Berin Topálovej, počas dvoch týždňov, v čase 26.2.2018 do 2.3.2018.

Aj v roku 2018 KM plnilo úlohy vo viacerých oblastiach.

V oblasti vedy a publikačnej činnosti zostavilo 35. ročník zborníka *Slováci v zahraničí*, do ktorého prispeli krajania z Chorvátska, Francúzska a Srbska, ako aj početní odborníci zo Slovenska. Zároveň Matica slovenská vymenovala novú redakčnú radu zborníka, ktorá pracovala v zložení: JUDr. Marián Gešper; doc. Ing. Pavol Hrivík, CSc.; prof. JUDr. Jaroslav Chovanec, CSc. et Dr. h. c.; ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD.; PhDr. Pavel Mičianik, M. A., PhD.; PhDr. Zuzana Pavelcová, Ľudovít Pomichal, doc. Dr. iur. JUDr. Ing. Michal Turošík, PhD.

KM taktiež zostavilo časť zborníka venovaného 100. výročiu od podpísania Pittsburskej dohody, ktorý bude dokončený v kompetencii HÚ MS. Príspevky do zborníka

pripravili referujúci, ktorí sa zúčastnili odborného vedeckého seminára pripraveného v gescii KM MS, v rámci Slovesnej jari 2018 v Martine.

Aj tento rok bolo KM prítomné na medzinárodnej vedeckej konferencii v Nadlaku (Rumunsko), ktorá bola venovaná téme *Úloha cirkvi v dejinách dolnozemských Slovákov*. Na konferencii odzneli príspevky odborníkov zo Slovenska, ale i z krajanských komunít z Maďarska, Srbska, Chorvátska a Rumunska. Za Maticu slovenskú na konferencii vystúpila riaditeľka Krajanského múzea MS, Zuzana Pavelcová, s príspevkom *Počiatky založenia nadlackej cirkvi v záznamoch Nadlackej kroniky školskej*.

V rámci osláv 60. výročia krajanského periodika *Život* sa MS zúčastnila medzinárodného vedeckého seminára *Mediálne dimenzie slovenského života v zahraničí*. Na konferencii odzneli takmer dve desiatky príspevkov venujúcich sa krajanskému periodiku *Život* a krajanským periodikám v Európe. Za Maticu slovenskú pripravila príspevok Zuzana Pavelcová na tému krajanskej problematiky v mediálnom svete Matice slovenskej.

Matica slovenská bola prítomná aj na 40. výročí literárneho almanachu Slovákov v Maďarsku *Výhonky*. Na odbornom sympóziu, ktoré sa zaoberalo tematikou slovenskej literatúry v Maďarsku a antológiou *Výhonky* vystúpila aj Zuzana Pavelcová s príspevkom, ktorý sa venoval téme archívnych dokumentov Matice slovenskej z fókusu literatúry Slovákov v Maďarsku: *Po literárnych stopách Slovákov v Maďarsku – analýza archívnych fragmentov Krajanského múzea Matice slovenskej*.

V júli 2018 sa Békešskej Čabe konali oslavy 300. výročia osídlenia tohto mesta Slovákmi. Popri oslavách sa uskutočnila aj prezentácia zborníka*: Kapitoly z minulosti a súčasnosti Slovákov v Békešskej Čabe*, do ktorého prispeli štúdiami aj pracovníčky KM MS. Gabriela Hamranová za zaoberala *Békešskou Čabou v spomienkach Jána Gerčiho (Ľudoví autori v Maďarsku v Krajanskom múzeu MS)* a Zuzana Pavelcová pripravila príspevok *Békešska Čaba v dokumentačnom fonde Krajanského múzea Matice slovenskej*.

V oblasti archívnej činnosti, akvizície fondov a rozvoja knižnice KM MS, výpožičiek a konzultačných služieb sme naďalej pokračovali v preregistrovaní fondov KM. Momentálne máme na pôžičky pripravených 70 220 kníh a časopisov. V roku 2018 nám do knižnice pribudlo 231 akvizícií (stav k 10.11.2018). Do knižnice darovali publikácie: Spolok Slovákov v Poľsku, Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku, Matica slovenská Rijeka, Slovenské vydavateľské centrum Báčsky Petrovec, Oblastno-kultúrna organizácia

Matica slovenská na Ukrajine, Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku, vydavateľstvo SlovakUM, Alžbeta Hollerová-Račková, Patrik Šenkár, Samuel Jovankovič, Mark Stolárik, Peter Gažík a Ján Botík. Všetkým darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie.

Do fondov KM MS v roku 2018 pribudol aj osobný archív MUDr. Jána Milana Bernadiča, ktorý pracoval 15 rokov v zdravotníctve (špecializácia neurológia 1. stupňa, posledných päť rokov ako vedúci lekár rehabilitačného oddelenia nemocnice v Bojniciach). Matici slovenskej ponúkol vlastnú zbierku časopisov a archiválií, ktoré do KM previezla zo švajčiarskeho Oltenu. Naďalej sme pokračovali s popisovaním fondu uloženého v A MS. Postupne sme sa priblížili k spracovaniu takmer polovice archívu, čo predstavuje približne 300 škatúľ. Máme spracované kompletné inventáre k fondom z Argentíny, Austrálie, Belgicka, Brazílie, Bulharska, Československa, Francúzska, Ghany, Chorvátska, Juhoslávie, Južnej Ameriky, Maďarska, Kanady, Nemecka a Poľska. Presný popis existuje ku 36 561 inventárnym položkám. Fond sme spropagovali na viacerých fórach a taktiež sme informácie o ňom zaslali do krajanských periodík a zborníkov. Počas roka sme vybavili niekoľko desiatok bádateľov (aj s v spolupráci s A MS), nielen zo Slovenska, ale i z Maďarska, Srbska, Česka, Chorvátska a Rumunska. Na prezenčné výpožičky sme pripravili niekoľko stoviek dokumentov. Záujem medzi bádateľmi bol najmä o tlač a periodiká Dolnej zeme a USA a tiež o archívny fond Juhoslávia, Rumunsko a Maďarsko.

V oblasti stykovej činnosti s krajanmi, pomoci krajanom a iných príbuzných činností sme v roku 2018 opäť využívali najmä krajanské periodiká a emailovú komunikáciu. Aj tento rok vyšli naše informačné články v krajanských periodikách Európy i zámoria (USA, Kanada, Francúzsko, Maďarsko, Poľsko, Česko, Rumunsko, Srbsko, Chorvátsko, Švajčiarsko, Švédsko, ...). Vďaka spolupráci s krajanskými redakciami sme dokázali o matičnej činnosti informovať v krajanských komunitách sveta celoplošne.

Niektoré naše články vyšli i na Slovensku v celoslovenskej tlači (viď prílohu č. 1 – Publikačná činnosť KM MS 2018 (výber) – stav k 10.11.2018). KM pripravuje aj články z krajanského diania a činnosti MS smerom ku krajanom, ktoré zasiela do SNN a magazínu Slovensko. Okrajovo spolupracuje aj pri oslovovaní potenciálnych prispievateľov do Orla Tatranského a Slovenských pohľadov. Prácu krajanov propaguje aj prípravou rozhovorov s poprednými krajanskými osobnosťami pre redakciu Slovenských národných novín.

KM počas roku 2018 nakrútilo v spolupráci s IÚ tri krátke videofilmy. Portfólio tvorí informačná reportáž zameraná na prácu KM MS, videopozvánka na Deň kroja pre zahraničných Slovákov v spolupráci so Slovákmi z Vojvodiny a reportáž zo zasadania RSŽZ pri MS.

KM prezentovalo svoju prácu aj panelovou výstavou *Predstavuje sa Krajanské múzeum Matice slovenskej*. V tomto roku bola vystavená v D MS Žilina a v II. budove MS, v Martine, počas zasadania RSŽZ pri MS.

Každoročne KM pripravuje správu o činnosti, ktorú môžu krajania nájsť na matičnej webovej stránke počas celého roka, v prípade potreby ju zasiela aj na žiadosť krajanov alebo na žiadosť ÚSŽZ, ktorý si každoročne vyžaduje odpočty práce KM.

V roku 2018 sme posilnili aj informovanie KM smerom k členskej základni MS. Počas porád sme informovali riaditeľov D MS a OP o aktivitách KM. Na žiadosť predsedu MS, Mariána Gešpera, sme informácie o činnosti KM MS a o budúcej vízii práce s krajanmi podali aj na regionálnych úrovniach a na zasadaní krajských rád v Trnavskom, Trenčianskom a Žilinskom kraji. Zúčastnili sme sa aj grémia krajských rád a školenia nových zamestnancov MS v oblasti krajanskej problematiky. V tomto trende bude KM pokračovať aj v roku 2019.

KM má ambíciu prácu regionálnych zložiek MS nielen spropagovať smerom k štátnym orgánom SR, ale i posilniť ju a zosystematizovať.

V Žilinskom kraji s krajanmi spolupracuje systémovo MO MS Trstená, ktorý počas roku 2018 pripravil v spolupráci s krajanmi v Poľsku viaceré podujatia, napr.: výmenné podujatie „Oživenie tradícií a zvykov našich predkov“, vystavené podujatie pri príležitosti 60. výročia založenia časopisu Život v Poľsku, výstavu detských výtvarných prác zo spišských a oravských škôl pod názvom: „*Obálka časopisu Život v slávnostnom šate*). D MS Žilina odprezentoval činnosť KM MS výstavou *Predstavuje sa KM MS* a tiež vo svojich priestoroch pripravil vernisáž výstavy *Cesta slovenskou Amerikou*.

V Nitrianskom kraji spoluprácu realizuje najmä D MS Nitra, ktorý v roku 2018 pripravoval aktivity najmä s krajanmi žijúcimi v Chorvátsku. DMS Nitra bol prítomný na 25. výročí MS Osijek a 36. ročníku prehliadky slov. folklóru v Chorvátskej republike, spoločne s MO MS Dražovce. Pri 25. výročí MS v Osijeku sa do spolupráce zapojili MO MS Nitra – Janíkovce a MO MS Čakajovce. Dom pripravil aj výstavu SKC Našice. Krajania z Chorvátska boli prítomní aj na Slovensku. MS Soljani bola účastná na slávnostiach v Krnči,

v spolupráci MO MS Krnča. V septembri sa členovia MS Osijek zúčastnili na slávnostiach založenia MO MS Čakajovce a na Cyrilo-metodských slávnostiach a Pribinových slávnostiach *Nitra. Na jeseň 2018 MO MS Továrniky pozval* KUS Zvolen – Kulpín na divadelné vystúpenie do Topoľčian a Bojnej. V Nitrianskom kraji spolupracuje s krajanmi aj MO MS Nové Zámky, ktorý zastrešil účasť FS Matičiarik na krajanskom podujatí v Oradei (RO). Dlhoročnú spoluprácu s krajanmi z maďarského Pilíša zastrešuje aj MO MS Šurany a tiež MO MS Petržalka.

V Banskobystrickom kraji s krajanmi spolupracoval v roku 2018 D MS Banská Bystrica a MO MS Zvolenská Slatina, ktorí pripravili koncertné vystúpenia pre krajanov zo Srbska a Chorvátska. Navštívili nielen Báčsky Petrovec, ale i MO MS Rijeka v Chorvátsku. Taktiež s krajanmi pracovalo aj OP Hrušov. Členovia MO MS Hrušov sa zúčastnili Mládežníckeho folklórneho festivalu v Čerpotoku (RO) a tiež pripravili Hontiansku parádu a jej krajanský dvor, za účasti FS Morena (Londýn) a SKUS Jednota zo Šídu (Srbsko). Momentálne sa na KM obrátil MO MS Podzámčok so žiadosťou o pomoc pri naštartovaní spolupráce s krajanmi z Rumunska a Maďarska.

Z Košického a Prešovského kraja celoročne spolupracujú s krajanmi z Ukrajiny pracovníci z D MS Michalovce a tiež OP Vranov nad Topľou. Ich spolupráca sa celoročne realizuje osobnou účasťou na jednotlivých podujatiach Oblastno-kultúrnej organizácie Matica slovenská v Užhorode a výmenou folklórnych a speváckych telies medzi oboma stranami. V Prešovskom kraji sa rozbieha za pomoci KM MS spolupráca MO MS Stará Ľubovňa so Slovákmi z poľského Kacvína.

V Bratislavskom kraji spolupracuje s krajanmi zo Srbska (Kulpín) MO MS Rača, kde sa vzájomná spolupráca realizuje najmä výmennými pobytmi. Významná je aj spolupráca MO MS Petržalka, ktorý sa zameriava na spoluprácu s krajanmi v maďarského Pilíša.

V Trnavskom kraji sa spoluprácou s krajanmi z Maďarska zaoberá D MS Galanta a MO MS Galanta. V roku 2018 sa venovali najmä témam reemigrácie a tiež digitalizovaním archívov krajanov z tohto obdobia.

KM MS počas roku 2018 zabezpečilo účasť krajanov na Slovesnej jari (krajan z Českej republiky), účasť krajanských súborov na NMS 2018 (Remetské poštáre a Turianska dolina z Ukrajiny) a tiež účasť krajanov na Národnom zraze Mladej Matice (krajania z Ukrajiny).

KM uskutočnilo viaceré služobné cesty do zahraničia. Zúčastnili sme sa XXV. Dní slovenskej kultúry v Malopoľsku v obci Podvlk (Poľsko), udeľovania Ceny Ondreja Štefanka a vedeckej konferencie v rumunskom Nadlaku, osláv 60. výročia krajanského periodika *Život* (Nová Belá, Poľsko), XIV. ročníka Mládežníckeho festivalu v Čerpotoku (Rumunsko), osláv 25. výročia Oblastno-kultúrnej organizácie Matica slovenská na Ukrajine a 40. výročia literárneho almanachu *Výhonky* v Budapešti (Maďarsko). Delegácia funkcionárov MS bola prítomná na 19. Dňoch slovenskej kultúry v Rijeke (Chorvátsko), návštevy Matice slovenskej v Srbsku a Slovenských národných slávnostiach v Srbsku a XX. ročníku prehliadky sólistov ľudovej piesne v Nadlaku *Cez Nadlak je...*

Taktiež sme vítali návštevy aj u nás. Matica slovenská v spolupráci s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí pripravila 27. ročník Medzinárodného letného tábora v Tatranskej Lesnej, na ktorom sa zúčastnilo niekoľko desiatok detí krajanov. Podporili sme sponzorsky literárnu súťaž Kollárovo pero v Prahe, pripravili výzvu zbierky kníh pre Slovákov z Poľska.

KM taktiež predložilo viaceré návrhy na udelenie Cien Matice slovenskej. Počas roka 2018 MS udelila medailu:

- redakcii krajanského periodika Život – 60. výročie časopisu Život – strieborná medaila MS
- 20. výročie Česko-slovenského klubu v Prahe – bronzová medaila MS
- 40. výročie literárneho almanachu Slovákov v Maďarsku *Výhonky* – bronzová medaila MS
- 25. výročie Oblastno-kultúrnej organizácie Matica slovenská na Zakarpatsku – strieborná medaila MS
- Aradskej oblasti DZSČR a organizátorom podujatia pri príležitosti 20. výročia prehliadky sólistov ľudovej piesne *Cez Nadlak je...*– bronzová medaila MS

Aj v tomto roku v Martine pod gesciou KM zasadala Rada pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorá prijala nové závery na obdobie 2018/2019. KM počas roku 2018 splnilo všetky závery prijaté Radou v roku 2017. Na rokovaní v novembri 2018 bolo prijatých osem záverov, ktoré bude KM počas roku 2019 napĺňať. Sú medzi nimi požiadavky na podporu snahy krajanov o etablovanie poslanca parlamentu NR SR pre Slovákov žijúcich v zahraničí, podporu vzniku Centra slovenského zahraničia, pokračovanie v iniciatíve vzniku vedeckých výskumov „Ako ďalej, krajania…“, iniciovanie štatistických výskumov zameraných na

migráciu krajanov (z krajanských komunít do SR a naopak), požiadavka na vecné oceňovanie krajanskej mládeže na vybraných súťažiach Slovákov žijúcich v zahraničí, zabezpečenie nahrávok slovenských ľudových piesní a rozprávok pre krajanskú mládež, pokračovanie v realizácii táborov pre krajanskú mládež a vypracovanie ponukového listu a itineráru pre poznávací zájazd pre krajanskú mládež „Po vlasteneckých stopách mesta Martin“.

Počas roka sme boli oficiálne prijatí predsedom ÚSŽZ, kde sme spoločne hľadali možnosti na podporu krajanských komunít v spolupráci oboch inštitúcií. Predložili sme podklady na možnosti realizácie výskumov „Ako ďalej Slováci...“ a požiadali o prijatie na MZVaEZ SR. Boli sme pozvaní aj na zasadanie Rady vlády pre krajanské otázky, kde sme predstavili víziu činnosti Matice slovenskej v oblasti krajanskej problematiky. S rovnakou témou sme sa zúčastnili aj na Stálej konferencii ÚSŽZ, ktorá predstavuje najvyššie odborné snemovanie SR v oblasti krajanskej problematiky.

Tento rok sme sa podieľali aj na realizácii Matičných národných slávností v Martine. Boli sme účastní programu XX. ročníka súťaže školských a triednych časopisov s krajanskou účasťou *Proslavis*, slávnostného oceňovanie v rámci súťaže *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...* v Nových Zámkoch, Hontianskej parády na Huršove a ďalších služobných ciest po Slovensku.

V roku šk. roku 2017/2018 KM spolupracovalo s MK, MŠ, ŠPÚ a Jazykovedným ústavom Ľudovíta Štúra v Bratislave na súťaži *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...* Krajanské múzeum sa spolu s ÚSŽZ aj v tomto roku podieľali na organizácii kategórie, ktorá registruje a posudzuje práce zahraničných Slovákov. KM zastrešilo svoju účasť nielen v organizačnom výbore, ale aj v porotcovskom kresle. Do 4. kategórie, ktorá je tvorená prácami žiakov zo zahraničia, prišlo v šk. roku 2017/2018 135 prác zo ôsmych štátov sveta.

Zoznam škôl, ktoré sa v šk. roku 2017/2018 zapojili do súťaže:

Stredná škola	**Ilok**	**Chorvátsko**
ZŠ "Josip Kozarec" Josipovac	**Josipovac Punitovci**	**Chorvátsko**
OŠ kralja Tomislava	**Našice**	**Chorvátsko**

Vzdelávacie centrum pre slovenské deti	**Dublin**	**Írsko**
Slovenské gymnázium, ZŠ, MŠ a kolégium	**Bekéšska Čaba**	**Maďarsko**
MŠ, všeobecná škola, gymnázium a kolégium s vyučovacím jazykom slovenským	**Budapešť**	**Maďarsko**
Slovenská národnostná škola	**Mlynky**	**Maďarsko**
Slovenská dvojjazyčné škola	**Slovenský Komlóš**	**Maďarsko**
Slovenská ZŠ, MŠ a kolégium	**Szarvas**	**Maďarsko**
Slovenský školský spolok SOVA	**Viedeň**	**Rakúsko**
Teoretické lýceum Jozefa Kozáčka	**Bodnoš**	**Rumunsko**
ZŠ Jána Čajaka	**Báčsky Petrovec**	**Srbsko**
Gymnázium Jána Kollára	**Báčsky Petrovec**	**Srbsko**
ZŠ Savu Šumanovića	**Erdevik**	**Srbsko**
Gymnázium Mihajla Pipina	**Kovačica**	**Srbsko**
ZŠ Mladých pokolení	**Kovačica**	**Srbsko**
ZŠ Ľ. Štúra	**Kysáč**	**Srbsko**
ZŠ maršala Tita	**Padina**	**Srbsko**
ZŠ 15. októbra	**Pivnica**	**Srbsko**
ZŠ Jána Kollára	**Selenča**	**Srbsko**
Gymnázium Branko Radičević	**Stará Pazova**	**Srbsko**
ZŠ hrdinu Janka Čmelíka	**Stará Pazova**	**Srbsko**
ZŠ Jána Čajaka	**Báčsky Petrovec**	**Srbsko**
ZŠ 15. októbra	**Pivnica**	**Srbsko**
4. špecializovaná všeobecnovzdelávacia škola s prehĺbeným vyučovaním slovenského jazyka v Užhorode	**Užhorod**	**Ukrajina**

Slovenská víkendová škola a škôlka	**Londýn**	**Veľká Británia**

Krajanské múzeum v roku 2018 má ambíciu aj naďalej pokračovať vo všetkých oblastiach svojej práce, tak ako tomu bolo v roku 2018. Zároveň chce pripraviť IV. Kongres Matíc slovanských národov a matíc slovenských.

Publikačná činnosť KM MS 2018 (výber)

1. **Štúdie a príspevky v publikáciách**

HAMRANOVÁ, Gabriela. *Békešská Čaba v spomienkach Jána Gerčiho. Ľudoví autori v Maďarsku v Krajanskom múzeu M* . Ed. KMEŤ, Miroslav. TUŠKOVÁ, Tűnde. UHRINOVÁ, Alžbeta. 2018. In *Kapitoly z minulosti a súčasnosti Slovákov v Békešskej Čabe*. Békešska Čaba, 2018, s. 415 – 423.

HAMRANOVÁ, Gabriela. Národopis Dolnej zeme v periodikách na Slovensku v rokoch 1918 – 1938. In *Národopisné aspekty v kultúre dolnozemských Slovákov*. Nadlak : Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2018, s. 148 – 153.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Archívny fond Matice slovenskej z aspektu národopisu dolnozemských Slovákov. In *Národopisné aspekty v kultúre dolnozemských Slovákov.* Nadlak : Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2018, s. 218 - 323.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Archívny fond Krajanského múzea Matice slovenskej pod inventárom „Slováci v Poľsku.“ Ed. MAJERIKOVÁ-MOLITORIS, Milica. 2017. In *Almanach Slováci v Poľsku XVIII*. Krakov, 2017, s. 341 – 353.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Békešska Čaba v dokumentačnom fonde Krajanského múzea Matice slovenskej. Ed. KMEŤ, Miroslav. TUŠKOVÁ, Tűnde. UHRINOVÁ, Alžbeta. 2018. In *Kapitoly z minulosti a súčasnosti Slovákov v Békešskej Čabe*. Békešska Čaba, 2018, s. 423 – 427.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Vedecká ročenka Slováci v zahraničí č. 34. In *Slovenský svetový kalendár*. Srbsko : Slovenský kultúrny klub v Srbsku, 2018, roč. 3, s. 292 – 293.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Slovenské slovo v Kanade. In *Slovenský svetový kalendár*. Srbsko : Slovenský kultúrny klub v Srbsku, 2018, roč. 3, s. 131 – 137.

2. **Slovenské dotyky (Česko)**

lw. Trinásti Kollarovci. In *Slovenské dotyky*, 2018, roč. 23., č. 12.-1. s. 3.

nv. Dvojvernisáž. In *Slovenské dotyky*, 2018, roč. 23., č. 12.-1. s. 4.

3. **Život (Poľsko)**

PAVELCOVÁ, Zuzana, HAMRANOVÁ, Gabriela. Gratulačný list k 70. výročiu SSP. In Život, 2018, roč. 60, č. 1, s. 5.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Nový predmet na školách Slováci vo svete. In Život, 2018, roč. 60, č. 3, s. 24- 25.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Vznikla expertná skupina Slovákov žijúcich v zahraničí a odborníkov zo Slovenska. In Život, 2018, roč. 60, č. 3, s. 24.

4. **Kanadský Slovák (Kanada)**

PAVELCOVÁ, Zuzana. Nový predmet na školách – Slováci vo svete: prínos alebo ďalšie preťaženie školských osnov? In *Kanadský Slovák*, 2018, roč. 76, č. 5, s. 4.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Zo školských lavíc na témy lásky k jazyku a vlasti. In *Kanadský Slovák*, 2018, roč. 76, č. 13, s. 7.

PAVELCOVÁ, Zuzana. „Slovenska“ pozýva na prvý Slovenský deň kroja. In *Kanadský Slovák*, 2018, roč. 76, č. 17, s. 8.

5. **SNN (Slovensko)**

PAVELCOVÁ, Zuzana. Slovenský živel na všetkých kontinentoch. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 10, s. 11.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Dve hodiny o krajanoch. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 13 – 14, s. 12.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Je na čo z minulosti nadväzovať. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 15, s. 12.

PAVELCOVÁ, Zuzana (chyb. Holiarová, Štefánia). Desiate krajanské stretnutie v Nadlaku. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 15, s. 12.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Ročenka o krajanskej problematike. In *Slovenské národné noviny,* 2018, roč. 33, č. 16, s. 8.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Matica slovenská v plnení potrieb krajanov In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 18, s. 11.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Krídla a korene pre krajanov. In *Slovenské národné noviny,* 2018, roč. 33, č. 17, s. 12.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Dôsledné plnenie poslania a úloh. In *Slovenské národné noviny,* 2018, roč. 33, č. 21, s. 8.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Mladé talenty o láske k jazyku a vlasti. In *Slovenské národné noviny,* 2018, roč. 33, č. 24, s. 1.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Nezabúdajme na Prahu. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 25, s. 12.

PAVELCOVÁ, Zuzana. O časoch, keď šuster bol kapitalista. In *Slovenské národné noviny,* 2018, roč. 33, č. 27, s. 4.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Putá prevrávajú. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 29 – 30, s. 19.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Krojovaná paráda. In *Slovenské národné noviny*, 2018, roč. 33, č. 32 – 33, s. 20

6. Slovenský katolícky sokol (USA)

PAVELCOVÁ, Zuzana. Nový predmet na školách – Slováci vo svete. In *Slovenský katolícky sokol*, 2018, roč. CVII., č. 5112, s. 19.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Vyšla nová vedecká ročenka Slováci v zahraničí. In *Slovenský katolícky sokol*, 2018, roč. CVII., č. 5113, s. 23 – 34.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Matica slovenská v plnení potrie krajanov. In *Slovenský katolícky sokol*, 2018, roč. CVII., č. 5114, s. 19 – 20.

7. Bulletin Československého ústavu zahraničního (Česko)

PAVELCOVÁ, Zuzana. Matica slovenská bude aj naďalej spolupracovať s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 3, s. 19 – 20.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Vedecká ročenka Slováci v zahraničí č. 34. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 3, s. 21 – 23.

PAVELCOVÁ, Zuzana. 25 rokov Metodického centra UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 4, s. 20 – 21.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Matica slovenská v plnení potrieb krajanov. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 4, s. 22 – 24.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Zo školských lavíc na témy lásky k jazyku a vlasti. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 7, s. 26 – 27.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Maratón slovenského folklóru medzi krajanmi na Hornej Orave. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 6, s. 21 – 22.

PAVELCOVÁ, Zuzana. Mládežnícky folklórny festival v rumunskom Čerpotoku. In *Bulletin Československého ústavu zahraničního*, 2018, č. 8, s. 23 – 24.

8. Jednota (USA)

PAVELCOVÁ, Z. Vznikla expertná komisia Slovákov žijúcich v zahraničí a odborníkov zo Slovenska. Matica slovenská v nej má zastúpenie. In *Jednota,* 2018, roč. 127, č. 5966, s. 23.

PAVELCOVÁ, Z. Metodické centrum UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí dvadsaťpäťročné. In *Jednota,* 2018, roč. 127, č. 5969, s. 22.

PAVELCOVÁ, Z. Zo školských lavíc na témy lásky k jazyku a vlasti. In *Jednota,* 2018, roč. 127, č. 5973, s. 22.

PAVELCOVÁ, Z. Matica slovenská v plnení potrieb krajanov. In *Jednota,* 2018, roč. 127, č. 5971, s. 23.

PAVELCOVÁ, Z. „Slovenska“ pozýva na prvý slovenský deň kroja. In *Jednota,* 2018, roč. 127, č. 5975, s. 22.

9. Hlas ľudu (Srbsko)

PAVELCOVÁ, Z. Obsahovo bohatá vedecká ročenka. In *Hlas ľudu,* 2018, roč. 75, č. 20, s. 24.

10. Slovanská vzájomnosť (Slovensko)

PAVELCOVÁ, Zuzana. Matičná spolupráca s krajanmi v Prahe. In *Slovanská vzájomnosť,* 2018, roč. XVIII., č. 2, s. 66 – 68.

11. Slovenské zvesti (Švajčiarsko)

PAVELCOVÁ, Zuzana. Matica slovenská bude aj naďalej pokračovať vo výbornej spolupráci s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí. In *Slovenské zvesti,* 2018, roč. 50, č. 2, s. 3.

12. Prameň (Chorvátsko)

PAVELCOVÁ, Z. Zo školských lavíc na témy lásky k jazyku a vlasti. In *Prameň*, 2014, roč. XXVII., č. 6, s. 26.

Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej

Zamestnanci SNV MS

riaditeľka
Mgr. MARGARÉTA VYŠNÁ
pracovisko Matice slovenskej Štúrovo, Komenského 63, 943 01 Štúrovo
pracovisko Matice slovenskej Martin, P. Mudroňa 1, 036 01 Martin

výskumný a vývojový pracovník
ThLic. Mgr. VILIAM KOMORA, PhD.
pracovisko Matice slovenskej Martin, P. Mudroňa 1, 036 01 Martin

Najvýznamnejšie výsledky odbornej práce SNV MS

V roku 2018 Stredisko národnostných vzťahov ukončilo realizáciu prvej správy *Stav podpory národnej identity a vlastenectva a účasti Slovákov na riadení a správe verejných záležitostí* – Južné jazykovo zmiešané územia Slovenskej republiky a po schvaľovacom procese bola správa zverejnená na webových matičných stránkach. Správa je súčasťou strategických úloh Matice slovenskej.

Pracovníci SNV sa sústredili na vedecké príspevky konferencie Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR, Národná identita a školstvo, ktorá sa uskutočnila 4. decembra na Rektoráte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Príspevok *Problematika národnej identity a školstva v právnych predpisoch Matice slovenskej* definuje terminológiu národnej identity a školstva. Analyzované sú základné právne predpisy Matice slovenskej. Zameriava sa pritom na pôsobenie MS z hľadiska národnej, vlasteneckej, odbornej, vedeckej a kultúrnej činnosti, tejto najstaršej slovenskej ustanovizne. Autor v príspevku dochádza k poznaniu, že oblasť školstva, výchovy, resp. vzdelávania, najmä však práve slovenská národná identita, sú ústrednými oblasťami práce a činnosti MS. Antropologické koncepcie a sociálno – konštruktivistické koncepcie textuality skúmajú kultúrny priestor školy a organizáciu kultúry. To boli východiská prieskumu vizuálnej symboliky národnej identity na základných školách v Nových Zámkoch a Martine. Prieskumom sme zistili, že existuje rozlíšiteľný rozdiel medzi národnou symbolikou v školách na územiach štátotvorného národa žijúceho s inými národnosťami a v homogénnych slovenských oblastiach Slovenskej republiky. Vizuálna športová tematika (športové dresy, pútače) s pozadím národnej symboliky (štátny znak, trikolóra, národné farby) na školách sa pravdepodobne stáva univerzálnym a nekonfliktným zjednocujúcim prvkom na územiach národnej väčšiny žijúcej s inými národnosťami.

Výber zo základných výsledkov

Stav podpory národnej identity a vlastenectva a účasti Slovákov na riadení a správe verejných záležitostí. Jazykovo zmiešané územia SR na juhu – správa
Autor: Mgr. Margaréta Vyšná

Prvú správu o stave podpory národnej identity, vlastenectva a účasti Slovákov na riadení verejných záležitostí v Slovenskej republike realizovalo SNV na základe *Stratégie Matice slovenskej na najbližšie roky* z roku 2016.
Správa vychádza z právneho rámca Slovenskej republiky, štátnych strategických dokumentov a hodnotiacich správ štátnych orgánov. Vymedzuje právny a administratívno-správny rámec, charakterizuje Slovákov a ich kultúru z hľadiska územno-správneho členenia, kultúrnych regiónov a nárečí slovenského jazyka, tradičných kultúrnych podujatí, hodnotí postavenie a práva príslušníkov štátotvorného národa v oblasti ľudských práv a slobôd, podpory rozvoja národnej identity, národného vedomia a vlastenectva, účasti na riadení verejných vecí, vo vzdelávacej, jazykovej, samosprávnej, kultúrnej a mediálnej oblasti. V niektorých častiach správa posudzuje aj vývoj za posledné obdobie.
V roku 2019 SNV vyhotoví koncept a štruktúru druhej správy, ktoré schváli príslušný orgán Matice slovenskej.
Prvá správa je zverejnená na webových stránkach Matice slovenskej: http://matica.sk/vedecke-pracoviska/stredisko-narodnostnych-vztahov/aktuality/

- ✓ **SNV realizovaním správy naplnilo svoju prioritu č. 2. IV. Priority Zamerania a plánu činnosti SNV z roku 2016 a Stratégiu MS na najbližšie roky, strategická oblasť 3, programové zámery.**

Problematika národnej identity a školstva v právnych predpisoch Matice slovenskej Autor: ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD.

Príspevok pojednáva o téme a definuje terminológiu národnej identity a školstva. Tematika národnej identity sa týka nášho slovenského národa a problematika školstva, úzko súvisí s

výchovou a vzdelávaním. Rozpracúva tieto oblasti, ako sú vnímané a popisované v rôznych teoretických, odborných, vedeckých publikáciách či zdrojoch. Následne sú analyzované základné právne predpisy Matice slovenskej: Zákon o MS, Stanovy MS, Program MS a Stratégia MS, a to z hľadiska uvedenej problematiky. Zameriava sa pritom predovšetkým na stránku, ako jej rozhodujúcej tematiky pre činnosť a pôsobenie MS z hľadiska národnej, vlasteneckej, odbornej, vedeckej a kultúrnej činnosti, tejto najstaršej slovenskej ustanovizne. Uvádzané popisuje najmä so zameraním na súčasnosť, ale i budúcnosť, a to aj s prepojením na oblasť postavenia Slovákov na národnostne a jazykovo zmiešanom území či zahraničných Slovákov. Autor v príspevku dochádza k poznaniu, že oblasť školstva, výchovy, resp. vzdelávania, najmä však práve slovenská národná identita, sú ústrednými oblasťami práce a činnosti MS, dokonca možno uviesť, že v tejto oblasti pôsobí ako ústredné pracovisku nášho štátu a nášho národa.

Vizuálna symbolika národnej identity v základných školách v Nových Zámkoch a Martine.
Autor: Mgr. Margaréta Vyšná
Cieľom prieskumu vizuálnej symboliky na základných školách v Nových Zámkoch a Martine bolo zistiť rozdiely v prejavoch národnej symboliky v oblastiach, kde žijú Slováci s inými národnosťami a v homogénnych slovenských oblastiach. Pri určovaní metodiky a teoretických prístupov prieskumu sme vychádzali z antropologických koncepcií a sociálno – konštruktivistických koncepcií textuality. Školy považujeme za kultúrny priestor, organizáciu kultúry s vizuálnou a duchovnou symbolikou a s ich významným vplyvom. Výsledky prieskumu v novozámockých a martinských školách potvrdzujú rozdiely školského prostredia - identita k regionálnej kultúre je rovnako najintenzívnejšou identitou na juhu ako aj na severe Slovenska, pričom v martinských školách sa prejavuje takmer dvojnásobne výraznejšie. Je teda možné, že univerzálna oblasť športu v pozadí s národnou symbolikou sa stáva integračným prvkom v školách v oblastiach, kde Slováci žijú s inými národnosťami, ktorý zároveň ale nedosahuje úroveň výskytu národných symbolov v školách v homogénnych slovenských oblastiach.

Príspevky z konferencie budú publikované vo vedeckom zborníku SNV pod názvom Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky. Národná identita a školstvo, ktorý bude vydaný začiatkom roka 2019.

Súpis vlasteneckých pamiatok v SR
Autor návrhu: M. Vyšná, autor súpisu: M. Vyšná, spolupráca: D MS, OP MS, ČÚ MS
Zámer vytvorenia súpisu vlasteneckých pamiatok v SR predstavuje zoznam všetkých hmotných kultúrnych pamiatok na základe určených kritérií vzťahujúcich sa k národným dejinám Slovenska a osobnostiam slovenského národa. Ide o pamätníky, pamätné tabule, pamätné miesta, sochy, busty, významné archeologické nálezy, hroby a národné stavby. Doposiaľ je zmapovaných 16 okresov a zapísaných do vlastných štandardných tabuliek vyhovujúcich legislatívnym požiadavkám. Súpis vlasteneckých pamiatok bude predstavovať živé dielo s aktualizovanými údajmi prístupnými verejnosti v tabuľkách a mapách, na základe ktorého Matica slovenská získa mapový prehľad rozmiestnenia pamiatok a tzv. bielych miest s absentujúcimi hmotnými vlasteneckými pamiatkami.

Konferencie, prednášková a edičná činnosť

4.12. 2018. Banská Bystrica. Vedecká konferencia SNV. Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR. Národná identita a školstvo.
Národnú identitu môžeme považovať za jednu z najstarších kolektívnych identít, ktorá sa v slovenskej spoločnosti prejavuje viac, či menej, ale je trvalo prítomná a neprehliadnuteľná. Téma o národnej identite je dlhodobo diskutovanou oblasťou a konferencia má za cieľ prispieť k tejto diskusii. Konferencia sa v úvodných príspevkoch zaoberala všeobecne kategóriami národnej identity (NI) – spoločným pomenovaním, územím, jazykom, kultúrou a vedomím o týchto zložkách sústredenom do vzdelávania. V druhej časti konferencie odzneli odborné referáty a diskusné príspevky. Informácie z konferencie dopĺňali propagačné materiály (mapy, tabuľky a texty) základných údajov o slovenskom juhu, od západných až po východné regióny, z hľadiska demografického, jazykového, etnografického a analýz štatistických volebných výsledkov. Ich cieľom je utvrdiť a oživiť vizuálnu pamäť Slovákov o tom, že slovenský juh sa, rovnako ako ktorékoľvek iné územia Slovenskej republiky prejavuje kultúrne aj národne.

Referáty:

Pôvod a vývoj názvu Slovan–Sloven−Slovák vrátane odvodených názvov (Van –Vani–Vandili –Veni –Venedi −Vindi) PhDr. Viktor Timura, CSc.
Totožnosť (identita) ako prirodzený základ osobnosti akad. maliar Viliam Hornáček
Slovenské územie a národná identita v historických súvislostiach doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.
Problematika národnej identity a školstva v právnych predpisoch Matice slovenskej ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD.
Vizuálna symbolika národnej identity v základných školách v Nových Zámkoch a Martine Mgr. Margaréta Vyšná
Regionálna výchova–východisko upevňovania národnej identity v edukačnom procese doc. PhDr. Július Lomenčík, PhD.
Nový historizmus ako koncepcia prístupu k vyučovaniu slovenského jazyka a literárnej výchovy PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD.
Vedecký výbor: prof. JUDr. Jozef Králik, CSc., MBA doc. PhDr. Mgr. Janka Bursová, PhD. doc. PhDr. Ing. Kristína Králiková, PhD., MBA doc. PhDr. Július Lomenčík, PhD. doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc. ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD.

Ďalšie konferencie, semináre a besedy s účasťou pracovníkov SNV

4. 6. 2018. Nitra. Beseda k výročiu podpísania Trianonskej mierovej zmluvy. Prednáška M. Vyšná: Trianon a jeho dnešné podoby. Práva národnostných menšín.

27. 9. 2018. Topoľčany. 155. výročie založenia Matice slovenskej. Prednáška V. Komora: Matica slovenská: postavenie a miesto v súčasnej spoločnosti.

28. 10. 2018. Humenné. Konferencia a slávnostná akadémia: Odkaz Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho pre súčasnosť. Prednáška V Komora: Súčasná Matica slovenská v oblasti slovensko-rusínskych vzťahov s prihliadnutím na odkaz Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho.

27. 11. 2018. Prešov. Vedecké kolokvium: Matica slovenská a gréckokatolíci. Prednáška V Komora: Národnostný a konfesionálny aspekt pôsobenia Matice slovenskej.

Národnostné menšiny, zoznámme sa. Metodická pomôcka pre základné školy.
Autor posudku k publikácii: Margaréta Vyšná

Propagačný materiál – mapy, najvýznamnejšie hodnoty na juhu SR
Autor návrhov, grafiky a realizácií: Margaréta Vyšná

- ✓ **SNV realizovaním konferencie v spolupráci s Rektorátom Univerzity Mateja Bela s vlastnými informačnými materiálmi naplnilo bod č. 1 plánu činnosti za rok 2018, bod. č. 5 IV. Priorít Zámerov a činnosti SNV z roku 2016.**

Dokumentačná činnosť

SNV aj tento rok realizovalo fotodokumentáciu jazykovej situácie v meste Štúrovo, Rimavská Sobota a Senec. Vyhotovených bolo viac ako 150 fotografických jednotiek jednotlivých objektov. Bohatá fotodokumentácia vznikla aj realizáciou prieskumu na základných školách v Nových Zámkoch a Martine na tému národná symbolika.

Personálne a organizačné záležitosti

Plnenie uznesení Valného zhromaždenia Matice slovenskej
Na základe uznesenia Valného zhromaždenia Matice slovenskej konaného 10. – 11. novembra 2017 v Liptovskom Mikuláši, na ktorom VZ MS:

VI. splnomocňuje

2. Výbor MS prijať programové dokumenty Matice slovenskej v oblastiach: slovenského školstva; postavenia Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky; posilňovania štátneho jazyka na celom území Slovenskej republiky so zvláštnym zreteľom na jazykovo zmiešané územia štátu.
3. Výbor MS analyzovať kultúrne, školské, jazykové a iné práva národnostných menšín z hľadiska integrity Slovenskej republiky

a rozhodnutia predsedníctva Matice slovenskej predložilo Stredisko národnostných vzťahov návrh programového dokumentu Matice slovenskej v oblastiach postavenia Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR, posilňovania štátneho jazyka na celom území SR so zvláštnym zreteľom na jazykovo zmiešané územia štátu a analýzu kultúrnych, školských, jazykových a iných práv národnostných menšín z hľadiska integrity Slovenskej republiky. V zmysle tejto úlohy SNV navrhuje vo svojom takmer 80 stranovom dokumente 8 strategických koncepcií, niektoré z nich sú rozpracované a boli predložené jednotlivým orgánom Matice slovenskej. SNV realizovalo množstvo analýz v oblasti používania štátneho

jazyka a jazykov národnostných menšín, volebných výsledkov, demografickej oblasti, vyhotovilo bohatú fotodokumentáciu a navrhlo viacero opatrení a riešení.

Koncepty SNV k Programu MS na roky 2018 – 2021 (s výhľadom do roku 2030) pre jazykovo zmiešané územia SR
Návrh starostlivosti Matice slovenskej o Slovákov žijúcich na územiach s inými národnosťami, najmä na juhu SR sa zameriava na zisťovanie stavu využívania práv príslušníkov slovenského národa, foriem diskriminácie, úsilie o vytvorenie podporného legislatívneho prostredia a štátnych subjektov vo výchovno-vzdelávacom, jazykovom a mediálnom prostredí.

Založenie Rady VMS pre jazykové a školské otázky
Po Valnom zhromaždení Matice slovenskej sa nanovo tvorili a prehodnocovali poradné subjekty orgánov Matice slovenskej. Zrušené boli komisie výboru MS. SNV a ďalšie matičné subjekty a funkcionári iniciovali založenie platformy pre riešenie otázok vzťahujúcich sa k juhu SR. Na tento podnet vznikla Rada výboru Matice slovenskej pre jazykové a školské otázky ako jeho poradný orgán. Výbor MS schválil jej zriadenie, štatút a členov.

Prednášková a publikačná činnosť zamestnancov SNV

Mgr. Margaréta Vyšná

Prednášková činnosť:

4. 6. 2018. Nitra. Beseda k výročiu podpísania Trianonskej mierovej zmluvy. Prednáška: *Trianon a jeho dnešné podoby. Práva národnostných menšín*.

4.12. 2018. Banská Bystrica. Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky. Národná identita a školstvo. Prednáška: *Vizuálna symbolika národnej identity v základných školách v Nových Zámkoch a Martine*

Publikačná činnosť

Publicistika

Nevzdávajme sa svojho podielu. In: Právo národa, 2018, č. 1, s. 3. ISSN: 1336-6823.

V Prahe sa konali Všeslovanské národopisné slávnosti. In: Právo národa, 2018, č. 6, s.12. ISSN: 1336-6823.

Jazyková legislatíva konečne aj v náš prospech. In: Právo národa, 2018, č. 5, s. 3. ISSN: 1336-6823.

Slovensko pokračuje v maďarizácii. In: Právo národa, 2018, č. 4, s. 3. ISSN: 1336-6823.

Slovensko, mnohonárodnostný štát? In: Právo národa, 2018, č. 3, s. 3. ISSN: 1336-6823.

Riešenie v súlade s matičným návrhom. In: Slovenské národné noviny, 2018,

Na Slovensku sa rozmáha maďarizácia. Dvojjazyčnosť na juhu krajiny funguje už aj pre štyroch obyvateľov obce. In: Slovenské národné noviny, 2018, č. 32 – 33, s. 1. ISSN: 0862-8823.

Slovenské deti sa chcú učiť v materčine. Mimovládna organizácia si trúfa dokonca už aj na demografické analýzy. In: Slovenské národné noviny, 2018, č. 28 – 29, s. 1. ISSN: 0862-8823.

Všeslovanské národopisné slávnosti v Prahe. Manifest Slovanstva: spolupráca a jednota Slovanov a mier so všetkými národmi. In: Slovenské národné noviny, 2018, č. 27, s. 1. ISSN: 0862-8823.

Najčastejšie hrešia obecné samosprávy. Povinné používanie štátneho jazyka sa nedodržiava najmä na oznamoch a plagátoch. In: Slovenské národné noviny, 2018, č. 26, s. 1. ISSN: 0862-8823.

Referencie

Alarmujúca situácia na slovenskom juhu. Multikulturalizmus bezohľadne rabuje v národnom povedomí. In: Slovenské národné noviny, 2018, č. 2, roč. 33, s. 4. ISSN: 0862-8823.

Administratívna činnosť

Správa o činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej za rok 2017.
Rozpočet Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej na rok 2019 (december).
Materiály na rokovania výboru Matice slovenskej (14. 4. 2018).
Materiály na rokovania predsedníctva Matice slovenskej (august 2017).
Materiály na rokovania Rady VMS pre jazykové a školské otázky (marec, apríl, máj, jún, september, november).
Koncepty SNV k Programu Matice slovenskej na roky 2018 – 2021 (s výhľadom do roku 2030) pre jazykovo zmiešané územia SR.
Prezentácia Strediska národnostných vzťahov na Národných matičných slávnostiach v Martine (3. – 5. 8. 2018). Príprava materiálu – videozáznam, propagačný tlačený materiál.
Projekt *Reštart - príležitosť pre dlhodobo nezamestnaných vrátiť sa na trh práce*.

ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD.

Publikačná činnosť:

Štúdie:

Problematika národnej identity a školstva v právnych predpisoch Matice slovenskej. In: Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – Národná identita a školstvo. Martin: Matica slovenská, 2018. s. ???. ISBN ???

Publicistika:

Mikuláš v Turci. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 1, s. 11. ISSN 0862-8823.

Alarmujúca situácia na slovenskom juhu. Multikulturalizmus bezohľadne rabuje v národnom povedomí. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 2, s. 4. ISSN 0862-8823.

Očami matičiara. Prameň poznania a dedičstva. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 2, s. 12. ISSN 0862-8823.

3 otázky pre: Mareka Hanusku, prvého podpredsedu najstaršej ustanovizne Slovákov. Matica nie je terč pre revolverových kritikov. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 4, s. 1. ISSN 0862-8823.

Hold významnému matičiarovi. Pietna spomienka na profesora Imricha Sedláka. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 6, s. 12. ISSN 0862-8823.

Prínos k rozšíreniu vzájomnej spolupráce. Delegácia Matice slovenskej navštívila v Záhrebe sesterskú srbskú Maticu. (uvedené pod pseudonymom Dragan SURMIČ, omylom zmenený nesprávny názov článku)In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 8, s. 12. ISSN 0862-8823.

S jasnými východiskami a cieľmi. Zasadala novokonštituovaná komisia pre program a vedu Matice slovenskej. (uvedené pod pseudonymom Štefan JASENSKÝ)In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 15, s. 11. ISSN 0862-8823.

Aby sme nedokončili zámery maďarónov. Primátor Turčianskych Teplíc Igor HUS o historickom gymnáziu. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 22, s. 4. ISSN 0862-8823.

Rokovala programová komisia ustanovizne. Formujú program Matice slovenskej na obdobie s výhľadom do roka 2030. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 25, s. 12. ISSN 0862-8823.

Hlas Matice posilní nové periodikum. Zasadala redakčná rada magazínu pre matičné hnutie. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 27, s. 11. ISSN 0862-8823.

Cetrom matičného života je a bude Martin. Očami matičiara. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 27, s. 12. ISSN 0862-8823.

V Topoľčanoch o matičnom napredovaní. Prednášková, umelecká a odborná činnosť Matice slovenskej k jubileu. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 42, s. 11. ISSN 0862-8823.

Kniha o zmysle života? (FOLNÝ, Jan: Víkend v Londýně, Brno : Host – vydavatelství, 2018. 248 s.). In: Kultúra 14/2016, s. 9. ISSN 1335-3470.

Mikulášovia zaplavili Turiec. Potešili deti na mnohých miestach. Tu je časť z nich. Turčianske Jaseno. (uvedené bez mena a priezviska) In: MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 27/58, 2018, č. 50/51, s. 23. ISSN 0139-6374.

Prednášková činnosť:

27. septembra 2018. Topoľčany. Prednáška: 155. výročie založenia Matice slovenskej. Prednáška: *Matica slovenská: postavenie a miesto v súčasnej spoločnosti.*

28. októbra 2018. Humenné. Konferencia a slávnostná akadémia: Odkaz Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho pre súčasnosť. Prednáška: *Súčasná Matica slovenská v oblasti slovensko-rusínskych vzťahov s prihliadnutím na odkaz Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho.*

27. novembra 2018. Prešov. Vedecké kolokvium: Matica slovenská a gréckokatolíci. Prednáška: *Národnostný a konfesionálny aspekt pôsobenia Matice slovenskej.*

4. decembra 2018. Banská Bystrica. Vedecká konferencia: Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – Národná identita a školstvo. Prednáška: *Problematika národnej identity a školstva v právnych predpisoch Matice slovenskej.*

Lektorská činnosť:

Sprevádzanie exkurzií a výklad k histórii a súčasnosti Matice slovenskej, jej poslaniu, úlohám a činnosti: 12. 2. 2018, 15. 2. 2018, 18. 5. 2018, 5. 6. 2018, 8. 6. 2018,

Redakčné a zostavovateľské práce knižného charakteru (zborníky):

Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – Národná identita a školstvo. Martin : Matica slovenská 2018. ??? s. ISBN ???

Referencie:

SMOLEC, Maroš: Význam ustanovizne čas neoslabil. Viliam KOMORA: Všetko urobme pre dobré meno Matice slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 7, s. 4. ISSN 0862-8823.

LEVICKÝ, Martin: Intenzívne práce na Programe Matice. 3. otázky pre: tajomníka MS Dr. Viliama KOMORU: predsedu Komisie pre program a vedu. In: Slovenské národné noviny, roč. 33, 2018, č. 44-45, s. 1. ISSN 0862-8823.

Vedecké a záujmové odbory Matice slovenskej

DIVADELNÝ ODBOR

Divadelný odbor MS bol obnovený v roku 2012. Divadelný odbor k 31.12. 2018 združuje celkom 32 divadelných súborov. Jeden súbor Viňičan z Vinného sa odhlásil, lebo sa jednalo o folklórny súbor a s toho dôvodu sa sami z DO MS odhlásili. Máme aj individuálneho člena pána Petra Bačkora z DS Černová. Matričnú knihu poslalo 18 súborov . Niektoré súbory ani po opätovnej výzve matričné knihy nedodali. Počet členov súborov sa každým rokom mení, niekde ubudne, niekde členov pribudne. V súčasnosti evidujeme 274 členov, podľa súborov ktoré zaslali matričné knihy.

1. DS VIDI (Vinné, okr. Michalovce)
2. MDS Zborov (okr. Bardejov)
3. Divadlo ALTERNA pri ZUŠ Rimavská Sobota
4. DS BADIDO Rimavská Sobota
5. DS DIVOSUD Rimavská Sobota
6. DS DAXNER Tisovec
7. Divadlo Z.N.A.K. Revúca
8. Občianske Združenie TIMRAVA Lučenec
9. Divadlo mladých Lučenec
10. Divadielko z kufra Lučenec
11. MADOS Liptovský Mikuláš
12. LHTS 07 OMM Liptovský Mikuláš
13. DS ŠAPO Ploštín (mestská časť Liptovský Mikuláš)
14. DS „ZA VÁHOM „ Lipovec (okr. Martin)
15. DS Lúky (okr. Považská Bystrica/
16. DS ROZMARÍN Bošáca (okr. Nové Mesto nad Váhom)
17. DS MO MS Trenčianske Stankovce (okr. Trenčín)
18. DS Terézie Vansovej, Zvolenská Slatina
19. Dramatický krúžok pri Gymnáziu Ľ. Šúleka Komárno
20. DS CHODNÍK Hrušov (okr. Veľký Krtíš)
21. Divadlo Zelienka Zvolen
22. DS Podzámčok /okr. Zvolen/
23. DS Stožok /okr. Zvolen/
24. SOS Sása /okr. Zvolen/
25. DS Braxatoris Krupina
26. Divadlo Štefana Kvietika Veľký Krtíš
27. DS Bodka Veľký Krtíš
28. DS Svätý Jur
29. DS Havran Rimavská Sobota
30. DS Máj Černová /individuálny člen P. Bačkor/
31. Rimavská Píla
32. Hnúšťa

Divadelný odbor MS v roku 2018 zrealizoval nasledovné podujatia:

DIVADELNÁ KNIŽNICA, POŽIČOVŇA KOSTÝMOV – V roku 2013 bola uzavretá zmluva s Liptovským kultúrnym strediskom o bezplatnom využívaní ich Divadelnej knižnice. Tajomník DO MS uskutočnil fyzickú inventarizáciu knižnice a bolo zistené, že v knižnici sa nachádza celkom 5343 divadelných hier. V roku 2018 sme chceli sprístupniť pre našich členov túto knižnicu v digitalizovanej podobe, ale sa nám to nepodarilo, z technických dôvodov. Podarilo sa však urobiť zoznam divadelných hier nachádzajúcich sa v divadelnej knižnici pri Dome MS v Lipovskom Mikuláši. nachádza sa tu 240 titulov, zoznam divadelných hier bol uverejnený v Ročenke Divadelného odboru MS. Úzka spolupráca je aj s Požičovňou krojov a kostýmov v Martine, ktorú za veľmi zvýhodnených podmienok využívajú členovia DO MS. V roku 2018 využili služby knižnice aj Požičovne viaceré súbory združené v DO MS.

SLOVESNÁ JAR – Stalo sa akousi tradíciou, že toto vrcholné kultúrne podujatie v Martine otvárajú divadelníci z Divadelného odboru. Jej členovia otvárali Slovesnú jar v júni 2018 dramatickým pásmom pod názvom „Zrodenie národa“. Divadelníci priblížili významnú dejinnú udalosť Žiadosti slovenského národa, kde sme si v roku 2018 pripomenuli 170. výročie od vyhlásenia tohto základného dokumentu slovenského národa.

MATIČNÉ SLÁVNOSTI MARTIN 2018 – Divadelný odbor tohto roku prispel do programu tohto roku naozaj po prvý raz a to tým, že sa uskutočnilo predstavenie hry Jozefa Hollého :KUBO v podaní členov divadelného súboru Stožkár, zo Stožku pri Detve. Pevne dúfame, že naši členovia budú na celoslovenských podujatiach vystupovať čoraz častejšie a budú tak propagovať v matičnej verejnosti svoje aktivity.

SCÉNICÁ ŽATVA MARTIN. V dňoch 29.8. – 2.9. 2018 sa v Martine konal 96. ročník súťaží slovenských divadelných súborov a prehliadka s medzinárodnou účasťou. Medzi organizačných partnerov patrila tohto roku aj Matica slovenská. Tajomník DO MS mal počas festivalu na starosti členov Gymko teater, Kovačica ,Srbsko. Počas festivalu bol ich sprievodcom.

DIVADELNÝ FESTIVAL IVANA STODOLU. V dňoch 5.6. októbra 2018 sa uskutočnil tretí ročník tohto divadelného festivalu v Liptovskom Mikuláši tohto roku sa na festivale zúčastnili súbory členovia DO MS z Krupiny, Podzámčoka, a Sásy. Tri divadelné súbory neboli členmi DO MS, boli to DS Okno Liptovský Ján, Lunetrdlo Partizánska Ľupča a DS z Detvianskej Huty. Víťazstvo si odniesol DS Detvianska Huta za uvedenie inscenácie Jozefa Gregora Tajovského: Ženský zákon. V odbornej porote zasadli : Marián Lacko /predseda DO MS/, Dana Turanová, doktorandka AU Banská Bystrica, dramaturgička, Pavol Sedlačko, herec. Členovia poroty viedli aj odborné semináre v rámci tvorivých dielní. Tohto roku sme dostali od Matice slovenskej na tento festival finančnú dotáciu ktorá bola poukázaná na účet Domu MS, ktorý je už tradične spoluorganizátorom tejto celoslovenskej prehliadky amatérskych divadiel.

BOŠÁCKE DIVADELNÉ DOSKY – veľmi aktívnym členom DO MS je Divadelný súbor Rozmarín v Bošáci. Už po štvrtý raz zorganizovali dňa 17. novembra 2018 divadelný festival za účasti , nie len súborov združených v Divadelnom odbore, ale aj súborov z Trenčianskeho kraja. Matiční divadelníci nespolupracujú len s MO MS, ale aj s Trenčianskym samosprávnym krajom a tento festival má vysokú úroveň a dáva možnosť na propagáciu nie len dedinských ochotníckych súborov , ale aj samotnej

Matice slovenskej, kde na festivale je jedným zo sponzorov uvedený vždy aj DO MS a logo MS je na čestnom mieste.

SPOLUPRÁCA S MLADOU MATICOU – V roku 2018 sa začala úzka spolupráca s Mladou Maticou na niektorých projektoch. Členovia s DO MS sa zúčastnili programu k 170. výročiu vzniku SNR na Myjave, kde si zahrali s mladými matičiarmi v hraných scénkach. Podieľali sa aj na programe o Jankovi Jesenskom ktorý spolu s mladými matičiarmi uviedli v Žiline, Lučenci a v Závadke /okr. Vranov nad Topľou. Podieľali sa aj na dramatickom pásme o Malej vojne, ktorý bol uvedený vo Vyšnom Slanci, pri Košiciach.

MATIČNÁ DIVADELNÁ OCHOTNÍCKA SCÉNA – tento kolektív matičných divadelníkov z Liptovského Mikuláša ma za sebou pozoruhodné úspechy v roku 2018. V spolupráci s Múzeom Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši uvádzali po celý rok 2018 dramatickú kompozíciu zo života Juraja Jánošíka pod názvom „Juraj Jánošík – od kolísky po hrob“. Ukážky z ich vystúpenia prevzala aj RTVS, JOJ, uvideli ich aj v hlavných správach Českej televízie. Podieľali sa aj na tvorbe dokumentu o Jánošíkovi pre projekt „Najväčší Slovák“ kde mediálnym partnerom tohto projektu sú Slovenské národné noviny.

ROČENKA DIVADELNÉHO ODBORU - Na návrh I. podpredsedu MS, ktorú vyslovil na zasadnutí výboru DO MS v roku 2017 sa prikročilo k tvorbe Ročenky nášho odboru. Táto koncom roku 2018 aj vyšla v náklade 100 kusov. Obsahuje nasledovné kapitoly história slovenského ochotníckeho divadla, oživený Divadelný odbor MS, adresár členov DO MS, mená členov výboru DO MS, svoju činnosť na stránkach propagovalo 14 divadelných súborov, členov DO MS, čo je skoro polovica členov. Dúfame, že v roku 2019 budú na výzvu propagovania svojej činnosti reagovať viaceré súbory. Divadelný odbor MS chce i v roku 2019 pracovať na nasledovných úlohách:

a/ účasť pri festivaloch ochotníckych divadiel

b/ evidencia divadelných hier, budovanie divadelnej knižnice

c/ metodická pomoc pre súbory (výber hier, dramaturgia, úprava hier)

d/ získavanie nových členov , za rok 2018 boli získaní nasledovní členovia a to: DS Hnúšťa, Divadlo Štefana Kvietika Veľký Krtíš, DS Bodka Veľký Krtíš, Divadlo Havran Rimavská Sobota

e/ požičiavanie kostýmov

f/ školenie členov DO MS /herectvo, réžia, scénografia, scenáristka/

g/ vydávanie pôvodných slovenských divadelných hier

HISTORICKÝ ODBOR

Výbor Historického odboru zasadal 12. apríla 2018
Program:

1. Otvorenie
2. Plán činnosti HO MS na rok 2018:
Vedecké kolokvium - *Pittsburská dohoda a vznik ČSR* (máj 2018) Dobrotková, Letz, Mulík a ďalší.
Vedecké kolokvium – *Slovenský snem v politických koncepciách Slovákov* (september 2018) Podolec, Viršinská, Mrva, Letz
Vedecké kolokvium alebo Rozhovory o histórii - *Rok 1968 ako neúspešný pokus o reformu komunizmu v ČSR* (august 2018)
Vedecká konferencia – *6. október ako vyústenie štátoprávnych úsilí Slovákov o politickú autonómiu* (október 2018)
3. Voľba tajomníka HO MS - predseda HO MS predložil konsenzuálny návrh na PhDr. Natáliu Petranskú Rolkovú, ako tajomníčku HO MS
4. Historický zborník
4. Rozličné
5. Záver

Výbor Historického odboru zasadal 14. júna 2018
Program:

1. Kontrola plnenia uznesení od posledného zasadnutia V HO MS – tajomník HO MS
2. Plán zasadnutí výboru HO MS na 2. polrok 2018 a Plán činnosti HO MS na 2. polrok 2018 – predseda HO MS
3. Informácia o plnení plánu činnosti HO MS od posledného VZ HO MS – bývalý tajomník/ tajomník HO MS
4. Informácia o prevzatí agendy tajomníka HO MS, o stave archívu HO MS a jeho uložení, o stave bankového účtu HO MS, o stave členskej základne HO MS a výbere členských príspevkov – tajomník HO MS
5. Informácia o doplnení členov redakčnej rady Historického zborníka – predseda HO MS
6. Informácia o príprave Historického zborníka č. 1/2018 – šéfredaktor P. Mulík, predsedníčka redakčnej rady M. Dobrotková
7. Návrh na doplnenie Stanov Matice slovenskej – člen výboru HO MS J. Bobák
8. Cena Daniela Rapanta
9. Alternatívne priestory na podujatia HO MS
10. Rozličné
Informácia o zasadnutí Vedeckej rady MS – predseda Vedeckej rady MS R. Letz
Informácia o činnosti Slovenského historického ústavu v roku 2018 – riaditeľ ústavu I. Mrva
Záver

Výbor Historického odboru zasadal 25. septembra 2018
Program:

Otvorenie – predseda HO MS

1. Kontrola plnenia uznesení od posledného zasadnutia V HO MS

2. Podanie vedeckého projektu za HO MS a SHÚ MS podľa výzvy MS a informácia vedeckého tajomníka MS o vízii vedeckej práce v MS
3. Cena Daniela Rapanta
4. Informácia o príprave vedeckej konferencie o autonómii Slovenska (11. október 2018)
5. Informácia o stave príprav Historického zborníka č. 2/2018
6. Realizované a plánované podujatia
7. Rozličné

Záver

Editorská činnosť:

HO MS sa podieľa na príprave vedeckého periodika Matice slovenskej. Šéfredaktorom je člen výboru HO MS Peter Mulík a členmi redakčnej rady tohto periodika sú: prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc. predseda (Historický odbor MS), prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc. zástupkyňa predsedu (FF Trnavská univerzita), PhDr. Michal Bada, PhD. (Historický ústav SAV), prof. PhDr. Martin Homza, PhD. (Filozofická fakulta UK Bratislava), PhDr. Anton Hrnko, CSc. (Historický odbor MS), Dr. phil. Beáta Katrebová-Blehová (Ústav pamäti národa), prof. PhDr. Róbert Letz, PhD. (Vedecká rada MS, Pedagogická fakulta UK Bratislava), prof. PhDr. Ján Lukačka, CSc. (Filozofická fakulta UK, Historický ústav SAV), doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. (Slovenský historický ústav MS) PhDr. Pavel Mičianik, PhD. vedecký tajomník MS ex offo, PhDr. et Mgr. Peter Mulík, PhD., (Slovenský historický ústav MS, doc. PhDr. Miroslav Kamenický, CSc. (Pedagogická fakulta UK Bratislava), Mgr. Ivan Petranský, PhD. (Univerzita Cyrila a Metoda Trnava), Mgr. Ondrej Podolec, PhD.(Právnická fakulta UK, Ústav pamäti národa),prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD. (Filozofická fakulta Trnavská univerzita).

Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 1 – 2018, 305 s.

Číslo je venované životnému jubileu prof. PhD. Richarda Marsinu, DrSc. obnoviteľa Historického odboru MS, dlhoročného predsedu a doterajšieho čestného predsedu Historického odboru MS, obnoviteľa periodika Historický zborník.

Úvod:
Príhovor prof. Júliusa Bartla k životnému jubileu prof. PhD. Richarda Marsinu, DrSc.
Medailón:
Životopis profesora Richarda Marsinu
Bibliografia:
Bibliografia profesora Richarda Marsinu
Štúdie:
JUDÁK, Viliam: Milánsky edikt
BOTEK, Andrej: K otázke možnej kanonizácie našich panovníkov z najstarších dejín
LUKAČKA, Ján: Hrad Gýmeš a jeho majitelia do začiatku 14. storočia
TKÁČ, Ján: Vzťah Československej republiky k Slovákom vo Vojvodine (1918 – 1939)
PROCHÁZKA, Michal: Mocensko-politický zápas medzi Vojtechom Tukom a Jozefom Tisom
LACKO, Martin: Slovenskí vojaci v Taliansku v rokoch 1943 – 1945 v zrkadle spomienok
Materiály:
MULÍK, Peter: Slovenčina v konfesionálnych koncepciách spisovného jazyka Slovákov ako problém slovenských dejín
LETZ, Róbert: Viedenské štúdia Michala Buzalku
KRÍŽOVÁ, Blažena: Pastiersky list slovenských biskupov (1924) proti členstvu katolíkov v komunistických a socialistických stranách
Dokumenty:
MRVA, Ivan: Tri dokumenty z dôb Prevratu na Slovensku

ČERNÁK, Tomáš: Charakteristika publicistickej činnosti Gustáva Husáka na stránkach časopisu Šíp
LACKO, Martin: Spomienky Antona Ďuďáka na východný front a povstanie (1942 – 1944)
KATREBOVÁ BLEHOVÁ, Beata: Korešpodencia medzi Karolom Sidorom a Msgr. Františkom J. Dubošom (Francis J. Duboshom)
KERNÝ, Dušan: Zápisnica o pacifikácii Kultúrneho života na jeseň roku 1967. Komentár a dokument
Recenzie:
TIHÁNYIOVÁ, Monika: Ján Lukačka. Matúš Čák Trenčiansky, Veda, Historický ústav SAV, Bratislava 2017
KATREBOVÁ BLEHOVÁ, Beata: Alexander Mach: *Pred rozsudkom. Denníky 1945 – 47*. Bratislava: Marenčin PT 2017, 447 s.
MALATINSKÝ, Michal: Štefanica, Ján. Kampaň proti slovenskému buržoaznímu nacionalismu. Ostrava : Key Publishing s.r.o., 2017. 252 s.
KERNÝ, Dušan: Prvá zahraničná biografia Vladimír Clementis švajčiarskej historičky J. Baer v angličtine
MULÍK, Peter: Slováci a nástup socializmu. Pramene k dejinám Slovenská a Slovákov XIIIc. Bratislava, 2017
MULÍK, Peter: Ivan Dérer. Antifierlinger III. Mníchov 1938. Communio Minerva, Bratislava 2017.

Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. Roč. 28, č. 2 – 2018, 197 s.

Úvod
Osmičkové roky v novších slovenských dejinách
Štúdie
LETZ, Róbert: Revolučné Národné zhromaždenie, vznik a počiatky Česko-slovenskej republiky
PROCHÁZKA, Michal: Mocensko-politický zápas medzi Vojtechom Tukom a Jozefom Tisom od salzburských rokovaní do rezignácie vlády SR
FREMAL, Karol: Minister financií prvej Slovenskej republiky Mikuláš Pružinský v Kremsmünsteri v apríli a máji 1945
Materiály
LIŠČÁK, Marián: Pivovarníctvo na území Kysúc do konca 19. storočia
ČANÁDY, Bruno: Vývoj verejnej správy v Československu z aspektu podielu Slovákov (1918 -1939)
KERNÝ, Dušan D.: Sovieti váhali s vpádom vojsk až do polovice augusta 1968
Dokumenty
KOVÁČIK, Ladislav: Nech žije slovenská ľudová strana! Dokument o založení Slovenskej ľudovej strany
(Katolícke noviny, ročník LVI., č. 51, 15. december 1905.)
MULÍK, Peter: Ohlas k slovenskému národu, Archív Matice slovenskej,(Smer, 11. august 1968)
PETRUF, Pavol: Prvých jedenásť dní (21. augusta 1968 – 31. augusta 1968) vojenskej intervencie piatich krajín Varšavskej zmluvy v Československu na stránkach francúzskych diplomatických dokumentov.
MULÍK, Peter: Príhovor Matice slovenskej. Dokument Archívu Matice slovenskej (11. 9. 1968)
Medailóny
DOBROTKOVÁ Marta: František Bielik sa dožíva deväťdesiatky
MULÍK, Peter: Anton Bagin 1923 – 1992 významný historik cyrilo-metodskej problematiky
Správy
MELIŠ, Jozef: Daniel Rapant a koncepcie slovenských dejín (FF UK 7. 11. 2018)
MULÍK, Peter: „Kráľovstvo jedného jazyka a mravu je biedne a slabé“. Prínos príslušníkov neslovanských etník a národností pre rozvoj Slovenska. Medzinárodná konferencia 14. - 15. 11. 2018

BOBÁK, Ján a kol., ***Slovenské štátoprávne snahy v dvadsiatom storočí.*** Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2018, 512 s.

Úvod - Slováci a idea takzvaného národného československého štátu
Marta Dobrotková - Predstavy amerických Slovákov o riešení slovenskej otázky a vznik Česko-Slovenska
Ivan Mrva - Slovensko-česká spolupráca na prelome 19 a 20. storočia
Peter Zelenák - Deklarácia slovenského národa a zápas o jej interpretáciu
Róbert Letz - Slovenskí katolícki biskupi a myšlienka česko-slovenskej a slovenskej štátnosti 1918 – 1948
Martin Vašš - Slovenské autonomistické hnutie v medzivojnovom období

Bruno Čanády - Ústavný zákon o autonómii Slovenskej krajiny z roku 1938 a jeho právno-historické súvislosti.
Martin Lacko - Prvá Slovenská republika a jej význam z hľadiska slovenských štátoprávnych snáh
Jozef Beňa - Slovenská otázka v Česko-Slovensku (1944 – 1992) Slovenská národná štátnosť – genéza, evolúcia, dosiahnutie
Karol Fremal - Programové dokumenty slovenského hnutia odporu o postavení Slovenska v obnovenej Československej republike
Peter Mulík - Štátoprávne riešenie slovenskej otázky a postavenie SNR v rokoch 1945 – 1948
Michal Malatinský - Otázka slovenskej štátnosti v procese s Jozefom Tisom pred Národným súdom.
Branislav Kinčok - Slovenská štátnosť a slovensko-české vzťahy v politickom procese so slovenskými buržoáznymi nacionalistami – Gustáv Husák a spol.
Beáta Katrebová Blehová - Idea štátnosti v politike a programe slovenského povojnového exilu.
Ján Bobák - Zápas o federalizáciu Česko-Slovenska v roku 1968.
Peter Jašek - lovenská štátnosť a slovensko-české vzťahy v prostredí slovenského disentu (1970 – 1989).
Anton Hrnko - d nastolenia požiadavky slovenskej národnej samosprávy po vyhlásenie suverénnej Slovenskej republiky

Vedecké podujatia organizované HO MS v spolupráci s SHÚ MS

Pittsburská dohoda a vznik ČSR. Vedecké kolokvium k 100. výročiu podpísania Pittsburskej dohody. Matica slovenská - Knižnica slovenskej štátnosti. (zodpovedný P. Mulík)
Bratislava, Grösslingova 23. 30. mája 2018

Program
Otvorenie
Prečítanie textu Pittsburskej dohody
JUDr. Ján Štefanica, PhD. – ***Historicko-právna analýza textu Pittsburskej dohody***
prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc. – ***Pittsburská dohoda a americkí Slováci***
prof. PhDr. Róbert Letz, PhD. – ***Pittsburská dohoda a T. G. Masaryk***
PhDr. Peter Mulík, PhD. – ***Pittsburská dohoda ako súčasť politických koncepcií slovenského štátoprávneho autonomizmu 1848 – 1938***
Diskusia

Vedecké kolokvium k 50. výročiu reformného roka 1968 Rok 1968 v našich dejinách
Matica slovenská – Knižnica slovenskej štátnosti, Bratislava, Grösslingová 23 **21. júna 2018** (zodpovedný J. Bobák)

P**rogram**
Otvorenie
Ján Bobák *Pokus o reformu socialistickej spoločnosti a občianske hnutie v roku 1968*
Ivan A. Petranský *Aktivizácia kultúrno-spoločenského života a Matica slovenská*
Beáta Katrebová Blehová *Talianski komunisti a „Pražská jar" v širšom medzinárodnopolitickom kontexte*
Dušan Kerný *Rok 1968 v sovietskych dokumentoch*
Diskusia

Vedecká konferencia Slovenský autonomizmus ako historický fenomén
Bratislava **11. október 2018,** budova NR SR Bratislava (zodpovedný R. Letz)

Otvorenie konferencie
doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. (Slovenský historický ústav MS v Bratislave): Snahy o autonómiu Slovenska do roku 1914

prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc. (Katedra histórie FF TU v Trnave): Úsilie Slovákov v Amerike o samostatnosť Slovenska do roku 1918
PhDr. Peter Mulík, PhD. (Slovenský historický ústav MS v Bratislave): Slovenské autonomistické hnutie v kontexte autonomistických hnutí medzivojnovej Európy
Diskusia
Mgr. Ondrej Podolec, PhD. (Katedra právnych dejín a právnej komparatistiky PF UK v Bratislave): Návrhy na autonómiu Slovenska v prvej ČSR
Mgr. Michal Pehr, Ph.D. (Ústav politologie FF UK Praha): Žilinská dohoda z pohľadu českej politiky
prof. PhDr. Róbert Letz, PhD. (Katedra histórie PdF UK v Bratislave): Uzákonenie autonómie Slovenska v roku 1938
Mgr. Tomáš Černák, PhD. (Katedra slovenských dejín FF UK v Bratislave): Gustáv Husák a jeho štátoprávne predstavy v otázke postavenia Slovenska
Diskusia
Záver

Odborný seminár pri Odhalení busty Samuela Zocha na starej budove Národnej rady Slovenskej republiky (bývalý Župný dom) v Bratislave **29. októbra 2018**

Program odborného seminára:
PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD. : Biografický profil Samuela Zocha
Doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. : Samuel Zoch ako bratislavský župan
Mgr. Ján Oslík: Samuel Zoch ako farár a biskup Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania
PhDr. et Mgr. Peter Mulík, PhD.: Aktivity Samuela Zocha ako poslanca Národného zhromaždenia ČSR v Prahe
PhDr. Agáta Petrakovičová Šikulová: Samuel Zoch ako modranský lokalpatriot

Viedenská arbitráž – 80. výročie straty slovenského juhu (2. novembra 1938), ktoré sa uskutočnilo **21. novembra 2018 v prednáškovej sále Univerzitnej knižnice na Ventúrskej 11 v Bratislave**

Pozostávalo z premietania krátkeho filmu Ústavu pamäti národa a odbornej diskusie k tomuto výročiu, kde v úvode vystúpili:
JUDr. Marián GEŠPER (predseda MS)
doc. PhDr. Ivan MRVA, CSc. (Slovenský historický ústav MS)
Mgr. Ján MITÁČ (Ústav pamäti národa)
PhDr. Peter MULÍK, PhD. (Slovenský historický ústav MS)
PhDr. Pavel MIČIANIK, PhD. (vedecký tajomník MS)

Vedecko-populárne podujatia
Rozhovory o histórii

Terminologický a faktografický rozdiel medzi národnou radou a snemom. Rozhovory o histórii na tému Slovenská národná rada a Slovenský snem v politických koncepciách Slovákov 26. septembra 2018 v Knižnici slovenskej štátnosti Slovenského historického ústavu Matice slovenskej ,na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave. (organizátor MULÍK, Peter)
Na otázky odpovedali Mgr. Miriam Viršinská, PhD. a PhDr. Peter Mulík, PhD.

170 rokov od Žiadostí slovenského národa a od prvého Slovanského zjazdu
29. júna 2018 v Knižnici slovenskej štátnosti na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodný vstup prednesie a na vaše otázky bude odpovedať **doc. PhDr. Ivan Mrva CSc.**

Jubileum:
Oslava 95. narodenín historika, dlhoročného predsedu Historického odboru Matice slovenskej Dr. h. c. univ. prof. PhDr. Richarda MARSINU, DrSc.
Posedenie sa uskutočnilo vo štvrtok 10. mája v Jozefínskej knižnici na Grösslingovej ulici v Bratislave.

Cena Daniela Rapanta
Slávnostné udelenie Ceny Daniela Rapanta na rok 2018 **Jozefovi M. Rydlovi**
členovi Slovenského ústavu
Podujatie sa uskutočnilo 10. decembra 2018 v obradnej sieni Zichyho paláca Ventúrska 9, Bratislava
Cenu odovzdal predseda Historického odboru Matice slovenskej Róbert Letz. Laudácio prednesie Martin Homza. Umelecké vystúpenie Tria Ad Libitum

HUDOBNÝ ODBOR

V roku 2018 si HuO splnil všetky formálne povinnosti vyplývajúce so stanov MS. Na ČÚ bola doručená matričná kniha a zaplatený členský poplatok. HuO vypracoval aj správu za rok 2017 a plán práce na rok 2019. Okrem toho sa konali dve stretnutia jeho členov. *Výbor* zasadal 17.3. vo Zvolene. Na jeho zasadnutí bol pripravený návrh stanov aj návrh na doplnenie členov výboru. *Valné zhromaždenie* HuO sa konalo 12.5.2018 v Martine. Na tomto zasadnutí boli schválené nové stanovy a doplnení aj výbor HuO. Bol vypracovaný aj bohatý plán činnosti z tohto sa však podarilo naplniť len málo. Môže však ostať inšpiráciou pre ďalšiu činnosť. Zatiaľ nebol zriadení účet v banke nakoľko nevznikla jeho akútna potreba. Financie sa vedú v pokladni. Viac v časti o hospodárení

S prispením HuO sa v roku 2018 konali nasledovné akcie:

13-15. 4. – Spevácky zbor slovenských učiteľov (SZSÚ) – festival v Budapešti

5.5. – Echo heligónky (prehliadka heligonkárov), Valča

9.6. – Valčianske melódie (stretnutie spevokolov), Valča

5.7 – Cyrilometodský koncert, Brezno

13.10. – Zvolenský festival speváckych zborov, Zvolen – účasť predsedu a tajomníka, cena za MS ZSZ pri 135. výročí založenia

19-20.10. SZSU 100. výročie ČSR – Praha, Kladno

20.10. – Spieva naša rodina (spevácka prehliadka), Valča-

11.11. – Vlčie maky, Sučany – vojenské melódie

8.12. – SZSU – koncert v Galante pri výročí MO a Domu MS

15.12. – adventný koncert Collegium cantus a hostia, Banská Bystrica

16.12. – adventný koncert komorného orchestra PF UMB Mladosť, Zv. Slatina

15.-16.12. – Daj boh šťastia tejto zemi - adventný festival speváckych zborov, Trenčín

28.12. – ekumenické Vianoce, Brezno

JAZYKOVEDNÝ ODBOR

Stav členskej základne JO MS k 31. 12. 2018 – 53 členov

Hlavným cieľom činnosti odboru je popularizáciu výsledkov vedeckého výskumu slovenského jazyka (jeho spisovnej formy i nespisovných útvarov), pripomínanie výročí významných udalostí a osobností dejín slovenského jazyka, aktivity zamerané na zvyšovanie úrovne kultúry spisovnej slovenčiny vo verejnom jazykovom dorozumievaní. Zároveň účinne pracovať na prehlbovaní poznania najdôležitejších etáp vývinu i súčasného stavu nášho národného jazyka, a tak prispievať k upevňovaniu národného a jazykového povedomia čo najširších vrstiev nášho národa, osobitne u príslušníkov jeho mladej a najmladšej generácie. Členovia jazykového odboru hodnotili dňa 13. 2. 2018 umelecký prednes ako špecifický typ pripraveného ústneho jazykového prejavu v školskom kole súťaže *Čaro slova* na Základnej škole s materskou školou kráľa Svätopluka v Šintave. Komisia bola zložená z členov Jazykovedného odboru Matice slovenskej v zložení PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., a PhDr. Marcel Olšiak, PhD.

V súvislosti s projektom NSK *Partnerstvo a aktívne inštitucionálne siete cyrilometodskej cesty v moravsko-slovenskom pohraničí* sa 16. a 17. mája 2018 členovia a sympatizanti JO MS stretli na pôde Filozofickej fakulty UKF v Nitre s členmi *Matice velehradskej* a *pútnikmi z Francúzska*, ktorí dali vybudovať pamätník sv. Cyrila a Metoda pri Zoborskom moste v Nitre, ktorý je súčasťou *Cesty kresťanskej Európy*. Cieľom francúzskeho združenia je „... *propagácia cyrilometodskej kultúrnej a duchovnej tradície po každej krajine Európskej únie, najmä v tých krajinách, ktoré do nej nedávno vstúpili,“* vyjadrili sa manželia Robert a Claudia Mestelanovci s ďalšími priateľmi. Hostia sa zúčastnili kultúrneho programu pripraveného členmi JO MS a Gymnáziom sv. Cyrila a Metoda v Nitre pod vedením pedagogičky a členky JO MS PaedDr. Márie Hlavatej.

Kultúrneho podujatia sa zúčastnili zástupcovia NSK a členovia pracovnej skupiny s viceprimátorom mesta Nitra (územie NSK je neoddeliteľnou súčasťou trasy Cyrilo-

metodskej cesty z Velehradu do Solúna a Ríma), vedeckí pracovníci z Aristotelovej univerzity v Solúne a pracovníci Cyrilo-metodského centra Bulharskej akadémie vied.

Členovia JO MS pravidelne reprezentujú Maticu slovenskú na zahraničných a domácich sympóziách a konferenciách, napr. Mgr. Patrik Petráš, PhD., PhDr. Marcel Olšiak, PhD., PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., sa aktívne zúčastnili medzinárodnej konferencie v Bulharsku.

Stereotypy v slovanských jazykoch, literatúre a kultúre (26. 4 . – 28. 4. 2018). PaedDr. Renáta Hlavatá,PhD.sa zúčastnila dvoch medzinárodných konferencií, na ktorých propagovala činnosť JO MS, napr. vystúpila v Rumunsku (Nadlak) s príspevkom *Úloha cirkvi v živote dolnozemských Slovákov* (16. 3. – 17. 3. 2018) v Poľsku na Jagellonskej univerzite s témou *Obrazy slovanských svetov II* (24. 9. – 25. 9. 2018). PaedDr. Renáta Hlvatá, PhD. a doc. Júliu Lomenčík sa aktívne zúčastnili konferencie, ktorú organizovala Matica slovenská. Stredisko národnostných vzťahov s témou *Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR. Národná identita a školstvo,* ktorá sa uskutočnila na Rektoráte Univezity Mateja Bela v Banskej Bystrici (4. 12. 2018).

Katedra slovenského jazyka a literatúry v spolupráci s JO MS zorganizovala prednášku prof. PhDr. Jána Kačalu, DrSc.: *Syntax konštrukcií s posesívnym významom* (6. 11. 2018). Propagácia aktivít Jazykového odboru MS v Slovenských národných novinách (Roč. 33, 49/2018, zo dňa 1. 12. 2018 – správa o prednáške prof. Jána Kačalu s názvom *O špecifikách jazyka a gramatiky*) a v univerzitnom časopise Náš čas (Roč. 22, 5/2018, s.15).

Prof. Juraj Glovňa, CSc., a PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., sú členmi Ústrednej jazykovej rady, poradného orgánu Ministerstva kultúry SR v oblasti štátneho jazyka, zúčastňujú sa na jej zasadaniach, zároveň sú členmi redakčnej rady časopisu Kultúry slova, orgánu Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV a Jazykového odboru Matice slovenskej. PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD. je *Rady Výboru MS pre jazykové a školské otázky* ako poradného orgánu Výboru MS.

Predsedníčka JO MS PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., pravidelne propagovala medzi vysokoškolskými študentmi (maďarskej národnosti študujúcich slovenský jazyk na KSJaL – odbor UAP) *Súťaž o cenu Samuela Czambela* (organizátorom Odbor slovakistiky Univerzity Eotvosa Loránda v Budapešti) (21. 3. 2018).

Prof. PhDr. Jánovi Kačalovi, DrSc., Matica slovenská poskytuje možnosť publikovať knižne jazykovedné tituly, špeciálne monografie, ktoré sú poskytujú študentom dostatok vedeckých informácií a zároveň informácie o vydavateľských aktivitách Matice slovenskej.

V súčasnosti pracuje na novej publikácii *Fenomén zložitosti v jazyku, osobitne v syntaxi*. Predsedníčka JO MS podala grand na vedu a výskum MS v Martine v rámci *Jazykového odboru Matice slovenskej* (5. 10. 2018) na vydanie publikácie Jána Kačalu.

PaedDr. Mária Hlavatá ako stredoškolská učiteľka sa už dlhé roky venuje propagácii JO MS medzi stredoškolskými študentmi v rôznych oblastiach. Každoročne organizuje na Gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Nitre *Jazykové a duchovné sympózium,* na ktoré pozýva členov JO MS na besedy so študentmi. Zároveň pripravuje študentov na rôzne recitačné súťaže a súťaže v tvorivom písaní, napr. *Hviezdoslavov Kubín, Slovo bolo u Boha, Čaro slova, Šaliansky Maťko* atď. Ďalej organizuje exkurzie spojené s jazykovo-kultúrnym poznávaním našich dejín a nášho regiónu.

PhDr. Marián Macho, PhD., vyučuje a propaguje slovenský jazyk a kultúru na Pekinskej univerzite zahraničných štúdií.

Doc. Ladislav Bartko, CSc. pokračoval v práci člena Ústrednej jazykovej rady, poradného orgánu MK SR.

Doc. Július Lomenčík, PhD. je jazykovým redaktorom univerzitného časopisu (dvojmesačník) *Universitas Matthiae Belii*: Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Je členom ÚJR a každoročne je členom odbornej komisie súťaže *Šaliansky Maťko* (okresné, krajské kolá).

Prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc. je členkou ÚJR, členkou organizačného výboru súťaže pre žiakov ZŠ a SŠ *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*. Je tiež členkou vedeckej rady Matice slovenskej a členkou redakčnej rady časopisu Kultúr slova.

Prof. PhDr. Júlia Dudášová- Krišššáková, CSc. je členkou ÚJR.

Mgr. Patrik Petráš,PhD. sa spolupodieľa na organizácii podujatí JO MS. V rámci výskumu hovoreného jazyka v médiách publikuje v lingvistických zborníkoch a periodikách.

PaedDr. Renáta Hlvatá, PhD. pravidelne píše projekty a organizuje regionálne exkurzie tematicky zamerané na ochranu a rozvoj miestnej a regionálnej kultúry.

NÁRODOHOSPODÁRSKY ODBOR

V súlade s programom činnosti na rok 2018 Národohospodársky odbor Matice slovenskej (NHO MS) pokračoval v pravidelnom posudzovaní aktuálnych i koncepčných otázok slovenskej i svetovej ekonomiky a spoločnosti medzinárodných vzťahov. V závere roka sa činnosť odboru v širšom rozsahu koncentrovala na kľúčové problémy agrosektora a rozvoja vidieka a veľmi negatívne a dlhodobo nedoriešené koncepčné aktívne postupy štátu pri degresívnom demografickom vývoji slovenskej populácie ale aj vypracovanie výskumných projektov na tieto problémové okruhy na roky 2019 – 2021.

V oblasti demografie náš odbor uskutočnil viaceré rokovania s odborníkmi a predstaviteľmi Slovenského štatistického úradu a Výskumného centra demografie a s vybranými špecialistami na vytvorenie spoločných riešiteľských tímov, ktorých výsledky práce budú prezentované a vydané k dispozícii kompetentným štátnym i regionálnym orgánom a prirodzene, vedeniu zainteresovaných zložiek a členom Matice slovenskej. Konkrétnou kľúčovou úlohou je radikálny zásah na zamedzenie úniku vysokoškolských absolventov, osobitne do Česka (kde ročne podľa zdrojov ČR študuje vyše 30.000 študentov zo SR a okolo 80% z nich zostáva v ČR) čo oslabuje genofond nášho národa. Z radu ďalších poznatkov si seriózne skúmanie zaslúži komplexné riešenie výrazného zlepšenia podmienok pre zakladanie i spoločenské ohodnotenie zodpovedných mladých, osobitne viacdetných rodín. Prepad v počte živo narodených detí u nás v roku 1989 zo 100.000 na 52.000 v roku 1992, pokladaný opodstatnene za katastrofálny by mal pohnúť svedomie zodpovedných bez ohľadu na politickú, či inú príslušnosť.

Dve prednášky k tejto problematike (L. Lysáka a M. Olexa) zorganizované MO MS Bratislava Staré mesto, vyvolali tvorivé rozpravy s návrhmi na nutnosť aktívnej účasti Matice najmä jej mladých členov na riešení tejto problematiky v záujme posilňovania identity a prosperity občanov Slovenska. Vyľudňovanie vidieka, najmä východného Slovenska neopodstatnenou koncentráciou nových pracovných príležitostí v juhozápadných okresoch SR súvisí s problémami pracovných príležitosti v priemysle, službách, ale i zaostávania vo využití rezerv v oblasti nielen poľnohospodárstva, ale i lesného, vodného hospodárstva a nerastných zdrojov neznesie odklad. A rovnako tak v oblasti turizmu, kde sú veľké rezervy len pomaly sa začínajú efektívnejšie využívať.

Tu sa jednoznačne potvrdzuje nevyhnutnosť *vypracovania Dlhodobej stratégie/Doktríny rozvoja SR/* z národno-štátnych pozícií, ktorej opodstatnenosť sa potvrdila prijatou v závere 90. rokov - bola prezentovaná na Konferencii s medzinárodnou účasťou 15. decembra 2000. a za aktívnej účasti Matice slovenskej. Je to riešiteľné personálnym dobudovaním NH odboru i materiálno-technického riešenia jeho aktivít.

Z celého radu aktivít z oblasti agrosektora bola aktívna účasť na konferenciách Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a Vidieckeho parlamentu v Nitre (J. Hraško, V. Oberhauser, L. Lysák).

Na rokovaniach odboru aj publikačne významnou mierou úspešne prezentovali v r. 2018 vysokú erudovanosť J. Bača – vzdelanie, demografia a technický rozvoj, J. Binder – vodné hospodárstvo, J. Hraško – pôda ako nenahraditeľný základ identity, potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti národa i štátnosti, Husár – školstvo, agrosektor, V. Oberhauser – lesné zdroje a spracovanie, spolupráca s Vidieckym parlamentom a Technickou univerzitou vo Zvolene a Fórom kresťanských iniciatív na tvorbe strategických dokumentov, J. Vlnka –

Veda - výskum, demografia, významné osobnosti slovenskej vedy (A. Stodola – 160. výročie nar. t. r. – organizátor)

Významnou mierou k činnosti a výsledkom NH odboru prispievajú prizývaní významní odborníci: P. Baco – koncepcie smerovania agrosektora, J. Forsthoffer – štruktúra exportu surovín a polotovarov a násobne drahší dovoz finálnych potravín, dreva/nábytku. A. Matejka – spoločenské, sociálne problémy – rozpúšťa sa stredná trieda, E. Vestenický – problémy a predpoklady koncepčnej a efektívnej obrany štátnosti, územia a obyvateľstva SR.

NHO na svojich pravidelných rokovaniach venuje pozornosť aj závažným problémom aktuálneho vývoja SR v súčasnom prelomovom období. V Európe i v celosvetových reláciách. Za škodlivé pokladáme tendencie voči svojbytnosti Európskych národov. Rovnako zlyhanie Európskej únie pri ochrane základov európskej civilizácie a jej obrany voči organizovanému sťahovaniu imigrantov bez ich snahy akceptovať podmienky hostiteľských štátov. A neopodstatnenú roztrieštenosť slovanských národov

Členovia NH odboru sa aktívne podieľali o. i. aj na významnej občianskej aktivite mimovládnych slovenských organizácií: návrh Vláde a Národnej rade SR na prijatie zákona o ochrane štátnosti, jej symbolov, zakladateľov a budovateľov.

V r. 2019 bude Národohospodársky odbor pokračovať v základnom zameraní na oblasti: demografie, komplexného agrosektora a dlhodobej stratégie Slovenska. S osobitným zreteľom na prebiehajúce a očakávané celospoločenské zmeny, súvisiace s neoregionalizáciou doma aj v globálnych vzťahoch. Vyžiada si to, podľa možnosti posilnenie odborníkmi na vedecko-výskumnú činnosť, kde odbor utrpel citeľné straty skonom významných slovenských osobností – Dr. Jozefa Mižáka a doc. Michala Grella.

S podporou vedenia Matice slovenskej sú predpoklady, aby sa i tak ambiciózne zámery Národohospodárskeho odboru podarilo na všeobecný prospech naplniť.

ODBOR REGIONALISTIKY

Záujmový odbor regionalistiky Matice slovenskej patrí medzi *najaktívnejšie* záujmové a vedecké odbory Matice slovenskej aj keď najmä finančná podpora činnosti je nedostačujúca. Aj rok 2018 v činnosti Záujmového odboru regionalistiky Matice slovenskej môžeme hodnotiť ako mierne povzbudzujúci a to napriek tomu, že mnohé podujatia sa uskutočnili len na základe veľkej zanietenosti členskej základne, ale aj pomoci nematičných subjektov. Na centrum Matice slovenskej na pokrytie najvýznamnejších podujatí boli podané 2 projekty.

Nosné podujatia v roku 2018 boli:

1. Každoročná súťaž, v tomto roku „KOLORIT SLOVENSKÉHO ORNAMENTU 2018“.

Z ústredia Matice slovenskej na základe predloženého projektu boli na toto podujatie poskytnuté finančné prostriedky vo výške 200,-€. Podrobné vyhodnotenie súťaže sme publikovali aj na webe Matice slovenskej:

Kolorit slovenského ornamentu 2018

http://matica.sk/kolorit-slovenskeho-ornamentu-2018/

Do súťaže sa zapojilo 483 súťažiacich s 511 prácami. Spoločných prác bolo 5. Najstaršia
súťažiaca mala 95 rokov a najmladšia 3 roky.

2. Putovná výstava „SLOVENSKÝ ORNAMENT MAJSTRA KOSTELNIČKA“.

Z ústredia Matice slovenskej na základe predloženého projektu boli na toto podujatie poskytnuté finančné prostriedky **vo výške 100,-€**. No mnohé vernisáže, tvorivé dielne a pod., realizovala kurátorka putovnej výstavy, PhDr. Gabriela Čiasnohová, zo svojich osobných zdrojov. Putovnú výstavu videlo v roku 2018 cca 2240 osôb. Uvádzame príklady vydarených podujatí spojených s výstavou, ktoré boli aj publikované (radené sú chronologicky od konca roka 2018 po jeho začiatok):

Bohatý program k výstave Slovenský ornament majstra Kostelníčka v Galante

http://matica.sk/bohaty-program-k-vystave-slovensky-ornament-majstra-kostelnicka-v-galante-galanta/

Spoločná vernisáž 2 podujatí venovaných slovenskému ornamentu

http://matica.sk/spolocna-vernisaz-2-podujati-venovanych-slovenskemu-ornamentu/

Slovenský ornament s veľkým úspechom aj vo Zvolene

http://matica.sk/slovensky-ornament-s-velkym-uspechom-aj-vo-zvolene/

V Základnej škole vo Spišskom Štvrtku to žilo slovenským ornamentom

http://matica.sk/v-zakladnej-skole-vo-spisskom-stvrtku-to-zilo-slovenskym-ornamentom/

Škola ornamentu podľa Š. L. Kostelníčka slávi ďalšie úspechy

http://matica.sk/skola-ornamentu-podla-s-l-kostelnicka-slavi-dalsie-uspechy/

Slovenský ornament majstra Kostelníčka na ZŠ Drábova, Košice

http://matica.sk/slovensky-ornament-majstra-kostelnicka-na-zs-drabova/

Slovenská ornamentika majstra Kostelníčka opäť medzi košickými seniormi

http://matica.sk/slovenska-ornamentika-majstra-kostelnicka-opat-medzi-kosickymi-seniormi/

Iné podujatia:

I. Významným bolo najmä podujatie, ktoré iniciovala členka nášho ZO regionalistiky MS PhDr. Gabriela Čiasnohová a malo veľký úspech. Bolo venované 75. výročiu vydania 1. časti Slovenskej ornamentiky (1943) ornamentalistu Štefana Leonarda

Kostelníčka. Uskutočnilo sa dňa 8.2.2018 v SEM HUMNO. Prítomných bolo 34 osôb z východného Slovenska, odborníci i laická verejnosť. Podujatia bolo publikované: *Slovenská ornamentika majstra Kostelníčka bola vydaná pred 75. rokmi*

http://matica.sk/slovenska-ornamentika-majstra-kostelnicka-bola-vydana-pred-75-rokmi/

II. Dňa **10. 5. 2018 sa** v knižnici P. O. Hviezdoslava, na Hlavnej ul. 16 v Prešove konalo vyhodnotenie prvého ročníka prešovskej výtvarnej súťaže v kreslení a maľovaní ornamentov *Rodina – mesto – ornament* pod záštitou primátorky Prešova Andrey Turčanovej, organizované DMS v Prešove ZO regionalistiky MS, MO MS v Prešove, Mestom Prešov. Do súťaže prišlo 192 prác z 20 ZŠ.

III. Vyhodnotenie prvého ročníka výtvarnej súťaže v kreslení a maľovaní ornamentov *Slovenský ornament očami Spišiakov* sa uskutočnilo dňa 30. 5. 2018 v Obecnom kultúrnom centre Kaštieľ v Smižanoch. Organizovali ho Spojený školský úrad v Smižanoch, Obecné kultúrne centrum v Smižanoch, Etnografické múzeum v Smižanoch, Súkromné etnografické múzeum HUMNO v Košiciach a ZO regionalistiky MS. V štyroch kategóriách súťažili žiaci a pedagógovia z 20-ich škôl s 224-mi prácami. Odovzdaných bolo 22 diplomov s rôznymi vecnými odmenami od organizátorov.

Záverečné konštatovanie:

Na záver konštatujeme. Rok 2018 môžeme hodnotiť pozitívnejšie ako predchádzajúce roky. Podporu z ústredia sme dostali na obidva podané projekty. Okrem toho, v priebehu roka 2018 bola Záujmovému odboru regionalistiky Matice slovenskej poskytnutá finančná podpora 150,- €. Tá pokryla výdavky na nosné podujatia, na ktoré nestačili financie z projektov, poslúžila aj na bežné výdavky organizácie. Takmer všetky ostatné podujatia boli kryté najmä individuálnymi výdavkami členov ZO regionalistiky Matice slovenskej.

Veľkým pozitívom je, že ďalšou členkou Záujmového odboru regionalistiky Matice slovenskej sa v roku 2018 stala krstná dcéra majstra Š. L. Kostelníčka, MUDr. Antónia Stavná z Popradu.

ODBOR SLOVANSKÝCH ŠTÚDIÍ

Vedecký Odbor slovanských štúdií bol vytvorený v roku 2018 v súvislosti s odbornými vedeckými aktivitami nadväzujúcimi na činnosť novovytvorenej Súkromnej základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským a ruským, ktorej vytvorenie a prevádzka je dielom členov Matice slovenskej a v ktorej má odbor i svoje sídlo.

Volené orgány VOSŠ tvoria: Jozef Bača, predseda, Irena Košírelová, podpredsedníčka, Anna Chaľová, hospodárka, Anetta Gnidová, tajomníčka, Jana Andrejčáková, predsedníčka Dozorného výboru.

Činnosť VOSŠ poskytuje platformu pre rozvoj odborných vedeckých aktivít v oblasti slovanských štúdií a osobitne v oblasti slovensko-ruských štúdií. Vychádzajúc z tejto inšpirácie, Odbor slovanských štúdií pôsobí ako vedecký odbor združujúci v celoslovenskom rámci členov MS na báze ich špecifických záujmov o tematiku slovanských štúdií. S ohľadom na zdrojové možnosti je od počiatku odbor zameraný viac na kvalitu vedeckej činnosti ako na kvantitu aktivít. V zmysle uznesenia valného zhromaždenia si odbor vo svojej činnosti kladie okrem iného za cieľ organizovanie minimálne jednej vedeckej odbornej konferencie ročne a zabezpečenie minimálne jednej odbornej publikácie ročne.

S ohľadom na rozbehové obdobie a na nie úplný kalendárny rok existencie boli programové ciele v roku 2018 naplnené zorganizovaním 1. konferencie „Inovatívne prístupy k organizovaniu vzdelávacej činnosti v osvojovaní slovanských jazykov a kultúr v teórii a metodike v Slovenskej republike a Ruskej federácii 2018" / „Инновационные подходы к организации образовательной деятельности в изучении славянских языков и культур в теории и методике обучения в Словацкой Республике и Российской Федерации 2018", ktorá sa uskutočnila dňa 12. decembra 2018 a bola organizovaná ako spoločná konferencia spolu so Súkromnou základnou školou s vyučovacím jazykom slovenským a ruským a s Ruským centrom vedy a kultúry v Bratislave. Za VOSŠ a SZŠ s vj SaR bol garantom konferencie Jozef Bača, za Ruské centrum vedy a kultúry bola garantkou T. V. Dronskaja.

I. vedecká konferencia vedeckého Odboru slovanských štúdií bola uskutočnená bez finančnej podpory zo strany príslušných orgánov Matice slovenskej. S ohľadom na túto skutočnosť bola konferencia organizovaná v skromných podmienkach a ohraničenom rozsahu. Neposkytnutie finančnej podpory však VOSŠ neodrádza a bude sa o finančné prostriedky uchádzať i do budúcna opakovane.

S ohľadom na význam prvej konferencie bolo rozhodnuté o organizovaní II. ročníka konferencie „Inovatívne prístupy k organizovaniu vzdelávacej činnosti v osvojovaní slovanských jazykov a kultúr v teórii a metodike v Slovenskej republike a Ruskej federácii 2019" / „Инновационные подходы к организации образовательной деятельности в изучении славянских языков и культур в теории и методике обучения в Словацкой Республике и Российской Федерации 2019", ktorej predbežný dátum bol stanovený na 7. októbra 2019.

Veríme, že plánovaný II. ročník konferencie získa grantovú a inú finančnú podporu i zo strany iných príslušných orgánov Matice slovenskej.

PEDAGOGICKÝ ODBOR

Maticu slovenskú štát poveril úlohami, medzi ktoré patrí *upevňovanie slovenského vlastenectva a vzťah občanov k slovenskej štátnosti, participovať na rozvoji miestnej a regionálnej kultúry, pôsobiť najmä na mládež v duchu národných, mravných a demokratických hodnôt, hojnosť* úloh. Pedagogický odbor MS svojimi aktivitami sa snaží byť nápomocný pri napĺňaní týchto cieľov, pri skvalitňovaní výchovno-vzdelávacieho systému, čo je v kontinuite s prvými matičnými stanovami z r. 1863, ktorých cieľom bolo rozširovať a utvrdzovať v členoch slovenského národa mravnú a umnú vzdelanosť.

Otázky vlastenectva, jeho prejavov a foriem nestrácajú na význame ani v časoch globalizácie, ani v čase európskeho zjednocovania. Nachádzať správnu mieru pomeru národného k medzinárodnému nie je jednoduché ani vo svetovom meradle. Súčasné slovenské vlastenectvo je potrebné obohatiť o rovnocenné slovenské európanstvo. Upevňovať slovenské vlastenectvo a prehlbovať vzťah občanov k slovenskej štátnosti, ako to ukladá Slovenská republika Matici slovenskej, je úloha trvalá a – nielen matičná.

14. – 15. februára 2018 v Revúcej sa doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. zúčastnil na odbornej konferencii *Sto rokov od prvého oficiálneho vyhlásenia slovenského jazyka ako vyučovacieho jazyka na Slovensku* (organizovalo Metodicko-pedagogické centrum Bratislava v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstvo kultúry SR), ktorej cieľom bolo prezentovať postavenie slovenského jazyka ako vyučovacieho jazyka v školskom systéme na Slovensku v historických súvislostiach a v súčasnom kultúrnom spoločenskom kontexte. Július Lomenčík vystúpil s referátom na tému „Aktuálne problémy školskej jazykovej výchovy v historickom priesečníku“.

12. apríla 2018 sa členovia Rady výboru MS pre jazykové a školské otázky a členovia Pedagogického odboru PhDr. Libuša Klučková , PhDr. PaedDr. Martin Bodis, PhD., Mgr. Margaréta Vyšná, PaedDr. Slavomír Hanuska a PaedDr. Eva Kabrhelová zúčastnili pracovného stretnutia s generálnym riaditeľom sekcie regionálneho školstva MŠVVaŠ SR Ing. Mariánom Galanom. Predsedníčka Pedagogického odboru MS L. Klučková v úvode stretnutia predstavila činnosť Pedagogického odboru MS a Mgr. Margaréta Vyšná prezentovala poslanie Rady výboru MS pre jazykové a školské otázky. Pracovné stretnutie sa týkalo spolupráce Matice slovenskej a MŠVVaŠ SR osobitne pri začleňovaní pedagógov z radov MS do pracovných skupín na príprave nových legislatívnych normách. Generálny riaditeľ M. Galan privítal spoluprácu Matice slovenskej a MŠVVaŠ a prítomných oboznámil s aktuálnymi činnosťami MŠVVaŠ SR. Informoval o výsledkoch práce v súvislosti s novými legislatívnymi normami.

26. apríla 2018 pri príležitosti 190. výročia narodenia Pavla E. Dobšinského uskutočnil doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. prednášku spojenú s besedou so žiakmi prvého

a druhého stupňa Základnej školy Antona Matulu v Sebechleboch o živote a diele tohto významného slovenského zberateľa ľudovej slovesnosti. Pri tej príležitosti predsedníčka MO MS v Sebechleboch Eva Kempová pripravila v spolupráci s predsedom Krajskej rady MS Banskobystrického kraja Jánom Brlošom výstavku kníh z Vydavateľstva Matice slovenskej.

16. mája 2018 riaditeľ Štátneho pedagogického ústavu prof. PhDr. Ľudovít Hajduk, PhD. prijal zástupcov Pedagogického odboru Matice slovenskej. V nadväznosti na Memorandum o spolupráci, podpísané riaditeľom ŠPÚ Ľ. Hajdukom a predsedom MS M. Gešperom, hovorili spolu o príprave konkrétnych spoločných aktivít na ďalšie obdobie. *„Matica slovenská v tomto zmysle robí neoceniteľnú prácu, pretože aj v tomto období materiálneho blahobytu prináša duchovné hodnoty, na ktorých Slovensko pretrvalo celé stáročia. Tieto hodnoty mu pomohli prekonať aj najťažšie chvíle biedy a ponižovania a tak sme sa my mohli dožiť súčasnej slobody a demokracie. A práve v tomto období materiálneho blahobytu je nevyhnutné sa nevzdať duchovných hodnôt, ale ich rozvíjať a upozorňovať na ich význam mladšie generácie,“* uviedol riaditeľ ŠPÚ Ľudovít Hajduk.

Obidve strany sa dohodli na predbežných podmienkach prípravy odborných konferencií, ktoré by sa mali konať na budúci rok. Zhodli sa, že konferencie si musia zachovať svoj odborný, kultúrny i špecializovaný charakter. Ich príprava si bude vyžadovať niekoľko mesiacov, takže už na pracovnom stretnutí spoločne navrhli zloženie členov organizačného výboru. *„O odborníkoch, ktorí by sa mohli zhostiť úlohy členov vedeckej rady pre toto podujatie, budeme hovoriť so zástupcami vysokých škôl, ktoré budú s nami na príprave a realizácii konferencií spolupracovať,“* uviedol riaditeľ ŠPÚ po skončení rokovania. Na pracovnom stretnutí rezonovali aj aktuálne témy školstva vrátane Návrhu systému modelu tvorby kurikulárnych dokumentov, ktorý je súčasťou Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania, ako aj o zastúpení slovenských autorov a ich diel v učebniciach literatúry pre základné školy. Pedagógovia poukázali na absenciu osobností slovenskej literatúry a ich diel v učebných osnovách základných škôl. Riaditeľ ŠPÚ sa k tomu vyjadril nasledovne: *„Hľadali sme schodnú cestu ako to zmeniť, pretože poznať vlastnú minulosť je veľmi dôležité pre našu budúcnosť. Navyše, z hľadiska záujmu žiakov o stredoškolské štúdium ide aj o veľmi jednoduchý a pragmatický dôvod. Skúsenosť učiteľov je taká, že na prijímacích pohovoroch na gymnáziá žiaci nevedia odpovedať na otázky z tejto oblasti, keďže tieto vedomosti v základnej škole nezískajú.“*

23. mája 2018 na podnet BBSK – Hontiansko-novohradskej knižnice A. H. Škultétyho Veľký Krtíš uskutočnil doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. prednášku pod názvom *Život a literárna tvorba Jána Smreka* pre študentov 3. ročníka Gymnázia Augusta Horislava Škultétyho vo Veľkom Krtíši.

V máji 2018 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského sa členovia PgO MS stretli s doc. PhDr. Miloslavom Vojtechom, PhD., predsedom Rady Slovenskej asociácie učiteľov slovenčiny. Spoločne preberali a posudzovali inováciu štátneho vzdelávacieho programu zo slovenského jazyka a literatúry, ktorý v kontexte vývinu tohto základného pedagogického dokumentu po roku 2008 možno vnímať ako prvý partikulárny krok k zásadnejšej premene a modernizácii slovenského jazyka a slovenskej literatúry na stredných školách.

Matičiari sa polemicky postavili k vyňatiu svetovej a súčasnej slovenskej literatúry zo zoznamu povinnej literatúry pre ISCED 3. Konzultovali o začlenení jednotlivých autorov a literárnych textov do tohto výberu, v ktorom chýbajú niektoré primárne diela slovenskej literatúry, napr. chýbajú výrazné osobnosti slovenskej poézie, ako je Ján Hollý či Pavol Országh Hviezdoslav.

Potrebné je uviesť, že predsedníčka PgO MS sa obrátila s výzvou na viaceré gymnáziá a stredné školy s požiadavkou, aby pripomienkovali učebnice slovenskej literatúry a štátny vzdelávací program zo slovenského jazyka a literatúry. Mnohí slovenčinári boli nápomocní, vynikajúce spracovanie sporných otázok sme dostali z Gymnázia V. P. Tótha v Martine, z Gymnázia J. Kráľa v Galante, z Gymnázia v Nových Zámkov a ďalších škôl.

V spolupráci s odborníkmi z MŠVVaŠ SR, Okresného úradu z odboru školstva v Trnave a rodičmi detí sme začali riešiť problémy žiakov z obcí Rohovce, Trnávka, Báč, Blatná na Ostrove, Kyselica či Horný Bar, ktoré nemajú možnosť ani v jednej z týchto obcí navštevovať ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským.

27. apríla 2018 na pozvanie PaedDr. Márie Slosiarikovej, riaditeľky ZŠ v Dobrej Nive a predsedníčky Združenia pedagógov škôl s regionálnou výchovou, sa členovia Pedagogického odboru MS (PhDr. L. Klučková, doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. A Mgr. Miroslava Kozárová) zúčastnili celoslovenskej konferencie, ktorá sa konala na ZŠ A. Sládkoviča na Sliači. Cieľom konferencie bolo prezentovať možnosti integrácie problematiky regionálnej výchovy v podmienkach materskej a základnej školy v rámci medzipredmetových a prierezových vzťahov.

V roku 1992 sa začal overovať projekt regionálnej výchovy na ZŠ v Liptovských Sliačoch pod vedením Mgr. Ľubice Revajovej (v súčasnosti Sliače) na ZŠ v Malatinej a ZŠ v Očovej i za podpory Matice slovenskej a nadácie Prebudená pieseň. Do edukačného procesu i mimovyučovacích aktivít boli zaradené úlohy zamerané na spoznávanie regiónu a regionálnych tradícií s cieľom rozvíjať u žiakov národné povedomie. Výsledky experimentu prezentovali učitelia ZŠ na celoslovenskom seminári pod názvom *Vzájomný vzťah regionálnej kultúry a školstva* v máji 1993 v Liptovských Sliačoch.

Niektorí členovia Pedagogického odboru MS boli už pri prvých krokoch **Združenia pedagógov škôl s regionálnou výchovou** v Sliačoch. Sme radi, že práca v projekte regionálnej výchovy, ktorá začala na ZŠ v Liptovských Sliačoch pokračuje a má svojich nasledovníkov.

V máji 2018 v Oblastnom stredisku MS v Šamoríne sa uskutočnilo stretnutie členov Rady a Pedagogického odboru MS s rodičmi z obcí v okolí Dunajskej Stredy. Ich deti nemajú možnosť naštevovať školu s vyučovacím jazykom slovenským. Rodičia z Rohoviec, Trnávky Báču, Blatnej na Ostrove, Kyselice, Macova a Horného Baru vzniknutú situáciu riešia sami, pretože starostovia uvedených obcí sa dlhodobo týmto problémom nezaoberajú. Napriek tomu, že o probléme vedia od roku 2014, keď sa začali o túto problematiku zaujímať rodičia. Starostovia argumentujú nízkym počtom detí, ktoré chcú navštevovať slovenskú ZŠ. Rodičia si urobili rýchly prieskum a zistili, že o prvý ročník slovenskej ZŠ má záujem viac detí ako o

maďarskú. Samosprávy, ktoré ovládajú menšinové politické strany, slovenské školy odmietajú zakladať a nie sú ochotní poskytnúť priestor vo svojich poloprázdnych budovách pre iných zriaďovateľov. Rodičia žiadajú rovnaké práva pre slovenské deti ako aj pre maďarské.

PgO MS a Rada pre otázky školstva a kultúry, poradný orgán predsedu MS, vypracovali návrhy, ktoré sa týkali zmeny v legislatíve a predložili ich predsedovi vlády SR (návrh v prílohe).

8. júna 2018 v Základnej škole s materskou školou kráľa Svätopluka v Šintave už po deviaty raz ožilo Svätoplukovo kráľovstvo odovzdávaním ocenení žiakom a učiteľom, ktorí najlepšie uspeli v celoštátnej súťaži s rovnomenným názvom. Počas Dňa školy, tradične spojeného s tvorivými dielňami detí a zaujímavými prednáškami, si 8. júna prevzali ceny žiaci a učitelia zo všetkých končín Slovenska. PgO MS prispel knihami nielen pri tejto príležitosti, ale aj pri ďalších súťažiach na ZŠ v Dunajskej Strede.

V súvislosti so zakladaním základných škôl v okrese Dunajská Streda sa uskutočnilo 3. septembra 2018 v Rohovciach pracovné stretnutie predsedu vlády SR Petra Pellegriniho, zástupcov rohoveckej samosprávy a rodičov. Na stretnutí, ktorého sa zúčastnili aj matičiari Marek Hanuska – 1. podpredseda MS, Libuša Klučková – členka predsedníctva MS, Martin Bodis – člen Pedagogického odboru MS a Margaréta Vyšná – riaditeľka Strediska národnostných vzťahov MS predseda vlády predstavil riešenie, ktoré je v súlade s návrhom Rady výboru Matice slovenskej pre jazykové a školské otázky. Rada VMS vyvinula aktívnu činnosť v tejto veci, nesúhlasila so zverejneným návrhom ministerstva školstva a predsedovi vlády poskytla vlastné riešenie. Príslušný zákon sa bude novelizovať podľa návrhu: ak akákoľvek samospráva na národnostne zmiešaných územiach SR nebude schopná založiť ZŠ, ministerstvo školstva prevezme túto kompetenciu a školu zriadi bez ohľadu na počet záujemcov – žiakov a podľa záujmu o vyučovací jazyk.

Málokto tak výrazne ovplyvnil naše moderné dejiny, málokto bol tak bytostne slovenský a zároveň tak moderne európsky a svetovo rozhľadený a uznávaný ako práve Milan Rastislav Štefánik Bol významným politikom, astronómom, vojakom, od roku 1918 generálom francúzskej armády.

V auguste 2018 riaditeľ Štátneho pedagogického ústavu Ľudovít Hajduk prijal v ŠPÚ zástupcov Pedagogického odboru Matice slovenskej. Na pracovnom rokovaní s Martinom Bodisom a Libušou Klučkovou riešili otázku prípravy a realizácie nadchádzajúcej odbornej konferencie k 100. výročiu založenia prvej Česko-slovenskej republiky, ktorá sa uskutoční 25. októbra 2018 v Košariskách. V tejto súvislosti sa dohodli na konkrétnych úlohách súvisiacich s touto pilotnou konferenciou. Riaditeľ ŠPÚ Ľudovít Hajduk uviedol, že vedecko-odborným ťažiskom programu konferencie budú referáty odborníkov na danú problematiku z Historického ústavu SAV, ŠPÚ a Matice slovenskej.

Členovia Pedagogického odboru MS dôkladne analyzovali a zúčastnili sa pripomienkového konania k návrhu zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch.

Zaoberali sme sa vecným zámerom nového zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Zároveň sa v najbližšom období budú venovať aj vykonávacím predpisom (nariadeniu vlády o vyučovacej a výchovnej činnosti, vyhlášky o kvalifikačných predpokladov...).

Po zatvorení Súkromnej strednej odbornej školy v Dunajskej Strede, ktorú navštevovali žiaci slovenskej i maďarskej národnosti nastala zložitá situácia pre žiakov slovenskej národnosti. Žiaci maďarskej národnosti pokračovali v štúdiu na odborných školách s vyučovacím jazykom maďarským v dunajskostredskom okrese, žiaci so slovenskou národnosťou nemali v dunajskostredskom okrese kde pokračovať vo svojom štúdiu.

1. septembra 2018 sa po dvoch rokoch podarilo v Dunajskej Strede otvoriť Súkromnú strednú odbornú školu aj s vyučovacím jazykom slovenským ADVENTIN. Do siete škôl bola zaradená s prevažne nedostatkovými odbormi na trhu práce. Podiel na jej vzniku majú tiež členovia Pedagogického odboru Matice slovenskej.

POLITOLOGICKÝ ODBOR

V roku 2018 vyvíjal Politologický odbor Matice slovenskej predovšetkým prednáškovú činnosť.

Najzásadnejšia bola v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Rimavskej Sobote. Išlo o prednášku v miestnom gymnáziu a v Dome MS koncom októbra (26.10.2018) na tému: *Rozpad Rakúsko-Uhorska a vznik ČSR.* Okrem toho výbor Politologického odboru Matice slovenskej editorsky pripravil na vydanie viacero odborných rukopisov. Kvôli obmedzeným finančným prostriedkom v grantovej schéme pre vedecké odbory sme teda vypracovali a podali žiadosť len na rukopis doc. PhDr. Jozefa Darmu, CSc. Išlo o výber z odbornej vedeckej publicistiky autora, ktorý mal vyjsť k 85. narodeninám tohto nestora slovenskej žurnalistiky. Žiadosť nebola podporená. V grantovej komisii pre vedecké odbory mal zastúpenie iba jeden vedecký odbor, odmietnutie podpory nebolo nijako zdôvodnené a všetky projekty smerovali len do jedného jediného vedeckého odboru.

Na rok 2019 má Politologický odbor Matice slovenskej pripravené minimálne tri rukopisy odborných publikácii:

- *Alternatívne politické systémy,*
- *Boj za autonómiu Slovenskej krajiny*,
- *Slovenskí mesianisti* v reflexii najznámejšej poľskej slovakistky prof. Goščinskej.

V súčasnom rozpočte však nefiguruje žiadna suma na podporu vedeckých odborov, čo de facto znamená absolútnu paralýzu ich činnosti. Ak tento model „nepodpory“ vedeckých odborov má aj naďalej pretrvávať, vedenie Matice slovenskej by malo tento svoj postoj jasne a aj oficiálne vyjadriť a v pripravovanej novele Stanov Matice slovenskej vedecké odbory ako také zrušiť. Tým by vedenie Matice slovenskej otvorene deklarovalo, že nemá záujem, aby v Matici slovenskej pôsobila matičná inteligencia.

ŠPORTOVÝ ODBOR

Rok 2018 bol Maticou slovenskou vyhlásený za rok významných osmičiek. V roku 2018 sme si na rôznych kultúrno-spoločenských akciách pripomínali, sté výročie založenia ČSR, 25 výročie samostatnej SR. V úvode športových akcií sme si pripomenuli význam a potrebu, uvedomovania si národnej hrdosti a sebavedomia /hlavne u mládeži/, ktoré nám Slovákom chýba. Športové akcie boli zamerané na zapojenie čo najväčšieho počtu mladých ľudí do pohybových aktivít. V spolupráci s riaditeľmi Domov MS, Miestnymi odbormi MS, Mladou maticou bol Športový odbor organizátor a spoluorganizátor mnohých podujatiach.
Hlavné športové a pohybové aktivity na rok 2018 boli tradične zamerané na:

1. Turistické pochody a výstupy
2. Turnaje vo futbale
3. Stolnotenisové turnaje
4. Šírenie spolupráce so Slovákmi v zahraničí
5. Spoluúčasť na tradičnej Vatre zvrchovanosti
6. Púť športovcov do Šaštína – Stráži

---

1. Turistické pochody a výstupy na:

- Sitno
- Kriváň
- Drážovce - Gýmeš
- Volovec
- Stolicu

Výstupy na Sitno a Kriváň z hľadiska celorepublikového významu ŠO MS zabezpečuje účasťou svojich členov. Na akciách regionálneho významu /Drážovce – Gýmeš, 19ročník/ ŠO MS je v spoluorganizátor.

2. Futbalové a jadžent turnaje:

- Futbalový o pohár predsedu ŠO stredných škôl v Nitre
- Futbalový turnaj pri príležitosti 25. výročia samostatnosti SR
- Medzinárodný futbalový turnaj slovenskej mládeže zo zahraničia /Oradea, Rumunsko/
- Jadžent turnaj Nitra, Temerín /Srbsko/

3. Stolnotenisové turnaje

- Satelit stolnotenisových turnajov v NSK pod názvom „Matičná stolnotenisová liga“
- Trojkráľový stolnotenisový turnaj DMS Nitra

Vyvrcholením Matičných stolnotenisových turnajov bola Matičná stolnotenisová liga, ktorá sa konala v nedeľu 2. decembra v Dome MS v Nitre. Víťazmi putovného poháru Matice slovenskej sa stali matičiari z Ivanky pri Nitre. Matičné turnaje prebiehali počas celého roka v miestnych odboroch Matice slovenskej, spadajúcich pod oblasť pôsobenia Domu MS v Nitre. Na matičnej stolnotenisovej lige sa zúčastňovali matičiari z Janíkoviec, Chrenovej, Ivanky pri Nitre, Krškán, Nitry, Diakoviec a Lehoty. Turnajov sa zúčastňovali aj žiaci tréningového stolnotenisového centra DMS v Nitre. Organizačne turnaj zabezpečil Športový odbor MS spolu s Domom Matice slovenskej v Nitre. S potešením konštatujeme, že vďaka finančnej podpory Nitrianskeho samosprávneho kraja, je materiálne a technické vybavenie /4 stoly/ na veľmi dobrej úrovni.

4. Rozšírenie spolupráce so Slovákmi v zahraničí, iné pohybové aktivity

- Dni športu MO MS v obci Lehota
- Podpora športových aktivít MO v Čakajovciach a Janíkovciach
- Účasť na Medzinárodnom Jadžent turnaji v Temeríne /Srbsko/

ŠO MS nezabúda ani na duchovný rozvoj svojich členov a športovcov. V spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom, zorganizoval púť členov ŠO MS a športovcov TTSK do Šastína Stráži. Bola to krásna akcia kde sa účastníci počas svätej omše pomodlili za zdravie nie iba športovcov, ale všetkých ľudí dobrej vôle. Okrem zápolení v stolnom tenise na turnajoch v DMS, si žiaci prezreli výstavu 25. rokov Slovenskej republiky. Výstava svojou koncepciou, spôsobom a formou interaktívneho učenia sprostredkovala deťom základné informácie o Slovenskej republike, jej hlavných dokumentoch, vzniku a tiež o významných medzníkoch, ktoré Slováci zažili počas 25. rokov svojej samostatnosti. Mrzí nás, že sa nám

v roku 2018, nepodarilo zorganizovať „Futbalový turnaj slovenskej mládeže žijúcej v zahraničí“.

Rok2018 nám opätovne ukázal, že sme vykročili správnou cestou. S radosťou možno konštatovať, že okruh športových aktivít a turnajov sa v roku 2018 zvýšil, rovnako stúpol počet športujúcej mládeže. Príkladnou spoluprácou matičiarov a finančnej podpory Matice slovenskej, Nitrianskeho samosprávneho kraja a Slovenskej národnej strany, bolo možné usporiadať také množstvo spoločenských a športových podujatí. Preto patrí všetkým organizátorom, spolupracovníkom a sponzorom veľká Vďaka.

VLASTIVEDNÝ ODBOR

Činnosť Vlastivedného odboru Matice slovenskej (ďalej VlO MS) v Martine bola zameraná na oblasť: kultúrno-historickú, vlastivedného bádania, starostlivosti o kultúrne a prírodné dedičstvo, metodickú, odbornej pomoci, konzultačnej, spoluprácu s rôznymi subjektmi, výchovno-vzdelávaciu, publikačnú a prednáškovú. Výkaz je spracovaný obsiahlejšou formou, slúži zároveň aj ako správa, ktorá bude prednesená na Valnom zhromaždení VlO MO v r. 20l9.

Publikačná činnosť, zostavovateľské a redakčné práce:

Mgr. J.JANUŠ:

Pokračovanie v spracovávaní knihy *„**Turiec – prechádzka v čase“***

Mgr. J.JARKOVSKÝ:

Príspevky do časopisu *Šumenie líp* a *Dobrý pastier* (ECEV a EVCAV Necpaly , príspevky do týždenníka *My Turčianske noviny* a regionálneho týždenníka *Kysuce*

Mgr. V.KOMORA:

Publicistická , odborná a vedecká činnosť v rôznych periodikách

PhDr. D. DANEKOVÁ:

Spracovanie *Príručky pre kronikárov MO MS* **(**mini príručka – náhrada za projekt školenie kronikárov MO MS). Pokračovanie v spracovávaní kompletnej príručky pre kronikárov VADEMECUM KRONIKÁRA**,** spracovávanie pozostalosti PhDr.I.Krišteka, CSC (pre archívne účely), spracovávanie materiálov MSS (pre archívne účely), spracovávanie materiálov Spolku D.G.Licharda (pre archívne účely)

Mgr. A.DANEKOVÁ:

Spracovávanie ročného zápisu kroniky Fy. DELTA Turčan, s.r.o. Košťany n/ Turcom

J.LÚČAN:

Spracovávanie kroniky MO MS Valča

M. BUŠO:

Príspevky s historickou tematikou pre obecné noviny *Budmerické zvesti, Báhonské noviny*. Príspevky do Slovenských národných novín, spolupráca na spracovávaní textov s vlastnými fotografiami pre informačné tabule osadené pri pamiatkach v obci Budmerice

Ľ. ŽILA:

Publikačná činnosť z regiónu obci Príbovce, Benice a Rakovo – články s rôznou tematikou uverejňované priebežne v týždenníku *MY Turčianske noviny, Evanjelický posol spod Tatier*.

Prednášky, besedy, výklady, exkurzie, konferencie, lektoráty:

- individuálna výpomoc pri rôznych kultúrnych a vzdelávacich aktivitách CZ ECAV Príbovce (p. Žila), lektorská činnosť v Dome J.C. Hronského v Martine, v Matici slovenskej , návštevy, rokovania, vystúpenia a príhovory na krajanských podujatiach v Báčskom Petrovci a v Nadlaku, členstvo vo vedeckom výbore vedeckej konferencie Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR – národná identita a školstvo, vlastivedné pochôdzky po národných a kultúrnych pamiatkach v Turci a na Slovensku (aj s organizovaním), spolupráca pri organizovaní, priebehu a konferovaní Národných matičných slávností 20l8, účasť na ústredných matičných a štátnych podujatiach (Mgr. Komora), prednáška na oslavách 695. výročia obce Košťany n/ Turcom, účasť na konferencii v Krásne (org. Kysucké múzeum), (Mgr. Jarkovský),

Akcie v oblasti kultúrno-historickej, vlastivedného bádania, starostlivosti o kultúrne dedičstvo:

Rokovanie s poslancami OZ k monografie obce BÁHOŃ „Báhonské prechádzky stáročiami“, výber archívnych materiálov z fondu SZPB, spolupráca na zriadení stálej expozície „ Za slobodu“, priebežné zhromažďovanie informácii o priamych účastníkoch odboja v Bratislavskom kraji a oblastí Šenkvíc, spolupráca so ZŠ – spoluorganizovanie vedomostných súťaží so zameraním na spoznávanie histórie druhej svetovej vojny a SNP, zájazdy do Košarísk, a Vojenského cintorína v Bratislave, spracovávanie rešerší z fondu Literárneho archívu SNK z pozostalosti Rudolfa Fábryho pre Pamätnú izbu R. Fábryho v Budmericiach (p. Bušo), hľadanie základov kostola na Kostolišti – spolupráca s archeológmi, dokončenie výskumu artikulárneho kostola v Necpaloch, príprava jeho knižného zverejnenia, pokračovanie výskumu o starej poštovej ceste (Mgr. Jarkovský), realizácia projektu „Múzeum hradu Sklabiňa“, realizácia projektu „Zažnime svetlo“

realizácia projektu „ Čitajme si vo vlaku“, spolupráca pri interierovom vybavení knižnice v Príbovciach, (p. Žila) organizovanie spomienkového stretnutia Mateja Čvíkotu (rodáka z Valče), účasť na stretnutí kresťanov dvoch dolín v sedle pod Hnilickou Kýčerov, spolupráca pri organizovaní 4.ročníka „Tradičné kosenie horských lúk“, účasť na akcii „Vatra zvrchovanosti“ vo Valči, organizovanie zájazdu na hrad Budatín a do Považského múzea, účasť pri sadení lipy z príležitosti l00, výročia CSR a prijatia Martinskej deklarácie (Valča, spoluorganizovanie 2. ročníka Valčianského folkórneho festivalu (p.Lúčan a p. Meriač).

VÝTVARNÝ ODBOR

Výtvarný odbor Matice slovenskej rozvíjal v roku 2018 svoju činnosť na základe plánu činnosti na daný rok ako aj na základe dlhodobých zámerov a úloh, ktoré nám vyplývajú zo záverov Valného zhromaždenia Výtvarného odboru MS z 27. júna 2017. Opierali sme sa tiež o závery rokovaní výboru VO MS s predsedom MS p. JUDr. Mariánom Gešperom zo dňa 24. januára 2018 a dňa 7. februára 2019. Súčasný stav VO MS tvorí celkovo 27 členov.

Predovšetkým sme aktívne pomáhali koncipovaniu Memoranda o spolupráci MS a Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov, ktoré sa uzatvorilo na pôde Matice slovenskej dňa 20. júna 2018.

Na základe konkrétnych dohôd sa pristúpilo k informovaniu o novej platforme vzťahov na stránkach časopisov Slovenské národné noviny a Bojovník. Výtvarný odbor prevzal zároveň gestorské organizátorské úlohy v prípade dvoch významných spoločných podujatí, a to k 100. výročiu vzniku Československa a k 74. výročiu skonu a povýšenia Ľudovíta Kukorelliho do hodnosti brigádneho generála In memoriam.

V prípade podujatia k 100. výročiu vzniku ČSR sme pod záštitou predsedu SZPB a predsedu Matice slovenskej usporiadali výstavu pod názvom Súžitie a hodnoty dvoch národov a kultúr v Dvorane Ministerstva kultúry SR v termíne od 25. do 28. 10. 2018 a dňa 25. októbra na pôde tejto výstavy kultúrno-spoločenské a protokolárne podujatie. Na tomto podujatí odovzdával svoje ocenenia spoluorganizátor *Klub Nového slova* a predseda Matice slovenskej p. Gešper udelil Ceny predsedu MS A. Dubčekovi a Š. Nosál'ovi In memoriam a žijúcim J. Šimonovičovi, J. Leikertovi a doc. akad. maliarovi Stanislavovi Harangozóovi, ako aj nášmu Výtvarnému odboru MS (za súbory výstav k výročiam sv. Cyrila a Metoda a Ľudovíta Štúra, ako aj za expozíciu Za slobodu!).

Ďalším významným počinom v uplynulom roku sa stala organizačná a manažujúca účasť na prípravách pietnych a umeleckých, ako aj na odborných aktivitách v Košiciach k výročiu skonu Ľudovíta Kukorelliho, ktoré sa konali od 23. do 24. 11. 2019 v Košiciach. V rámci týchto podujatí predseda VO MS pôsobil v organizačnom odbore, ktorý koordinoval prípravy na úrovni ústredných orgánov a regionálnych zložiek činnosti Matice slovenskej a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Výtvarný odbor venoval pozornosť aj aktívu nastupujúcich mladých výtvarníkov. Predseda VO MS aktívne napomáhal ako kurátor príprave výstavy voľného zoskupenia mladých absolventov a poslucháčov vysokých výtvarných škôl pedagogického zamerania, ktorá sa uskutočnila vo výstavných priestoroch Zichyho paláca od 12. do 30. apríla 2018. Predstaviteľka tohto zoskupenia Mgr. Viera Ráčková nadväzne požiadala o členstvo vo výtvarnom odbore MS.

V závere roka, dňa 17. decembra 2018, sa konalo zasadnutie výboru VO MS, na ktorom sme sa pietne rozlúčili s Ing. Milanom Medúzom, ktorý skonal dňa 26. septembra

2018. Výbor a aktív výtvarného odboru MS zároveň rozhodol, keďže zosnulý pôsobil vo funkcii tajomníka-hospodára VO MS, aby ho v tejto funkcii nahradil p. Alexander Molnár. VO MS na tomto zasadnutí bilancoval výsledky svojej práce v roku 2018 a prijal závery k plánu činnosti na rok 2019. Nadväzne na toto rokovanie, a tradične začiatkom roka, uskutočnilo sa 7. februára 2019 v bratislavskom sídle Matice slovenskej stretnutie a prijatie výboru a aktívu VO MS na úrovni predsedu MS JUDr. Mariána Gešpera. tohto stretnutia sa zúčastnil aj predseda SZPB p. Ing. Pavol Sečkár PhD., aby sa koordinovala príprava spoločných podujatí k 75. výročiu *Slovenského národného povstania*. Závery tohto rokovania, ktoré bolo zároveň zasadnutím výboru a aktívu Výtvarného odboru MS, znamenajú zároveň východiská záväzného a konkretizovaného plánu činnosti VO MS na rok 2019.

Ďalším dôležitým bodom rokovania bolo prevzatie funkcie a agendy hospodára výboru VO MS, vyplývajúce zo záverov zasadnutia zboru dňa 17. 12. 2018 a skon doterajšieho hospodára výboru Ing. M. Medúza. Túto agendu prevzal p. Alexander Molnár. Od predsedu VO MS prevzal prehľad čerpania finančných zdrojov VO v uplynulom období, ako aj aktualizovanú Matričnú knihu a členské prihlášky. Zároveň prevzal prehľad platenia členských príspevkov, ktoré má za úlohu vyzbierať od členstva za rok 2018 a 2019. V roku 2018 získal Výtvarný odbor príspevok MS v objeme 500,- €. Tieto zdroje boli použité na priamu úhradu výstavy a podujatia k 100. výročiu vzniku ČSR (autorské odmeny, dozor na výstave, servis v rámci vernisáže a kultúrno-spoločenského, protokolárneho podujatia, atď.). Hospodár výboru prevzal tieto účtovné doklady na archivovanie.

MLADÁ MATICA

Mladá Matica sa v roku 2018 zamerala na významné výročia slovenských dejín. V roku 2018 sme oslavovali sto rokov od vzniku Československa a tým aj sto rokov oslobodenia sa spod rakúsko-uhorskej nadvlády. Pripomenuli sme si aj československých legionárov, ktorý nám vybojovali spoločný štát s bratmi Čechmi. Ubehlo taktiež 170. rokov od vzniku prvej Slovenskej národnej rady, ktorá vznikla v Myjave. Nesmieme zabudnúť na 25. výročie samostatnej Slovenskej republiky, ktoré sme si pripomínali po celom Slovensku rôznorodými podujatiami. Členská základňa Mladej Matice k 31.12.2018 je nasledujúca: 30 odborov Mladej Matice s právnou subjektivitou, s počtom členov 531 a počet odborov Mladej Matice bez právnej subjektivity je 4, s počtom členov 55. V roku 2018 sme mali dotáciu od Matice slovenskej 2500 EUR a 500 EUR z korunového účtu Matice slovenskej. Ďalej sa budeme venovať najvýznamnejším podujatiam organizovaných Mladou Maticou.

Mladí matičiari a matičiarky z rôznych regiónov Slovenska sa 6. až 8. júla 2018 opäť stretli na Národnom zraze Mladej Matice, ktorý je najväčším podujatím roka tohto špecifického záujmového odboru MS, tohto roku bol venovaný odkazu Martina Rázusa a Andreja Hlinku. Pre desiaty ročník národného zrazu si vybrali obec Varín pri Žiline. Medzi sebou privítala mladá generácia matičných vlastencov v Horskej chate Fatranke aj Slovákov žijúcich na Ukrajine. Matičiari našim krajanom odovzdali pamätné materiály, ktoré špeciálne priniesla riaditeľka Krajanského múzea MS Zuzana Pavelcová. Po úvodnom slove predsedu Mladej Matice a zároveň druhého podpredsedu MS Mareka Nemca začalo približne 70 členov MM diskutovať o uskutočnených podujatiach, budúcich plánoch, ale aj o aktuálnych problémoch, na ktoré sa snažili nájsť riešenia. Národný zraz sa konal v prítomnosti prvého podpredsedu MS Mareka Hanusku, riaditeľa Členského ústredia Martina Fejka i riaditeľa Technického útvaru MS Branislava Kohúta. Do organizácie podujatia sa zapojila riaditeľka Domu MS v Žiline Katarína Kalanková so zamestnankyňou domu Sylviou Hofericovou. Národný zraz Mladej Matice je nielen o spoznávaní sa a nadväzovaní nových priateľstiev, ale aj o Matici slovenskej a matičnej myšlienke ako takej – o jej histórii, poslaní, úlohách a snahe

odovzdávať matičnú myšlienku mladej generácii, ktorá ju bude mať za úlohu v budúcnosti naďalej rozvíjať. Časť Národného zrazu MM sa preto konala v niekdajšom centre slovenského kultúrneho, politického a intelektuálneho života – v Martine. Významných dejateľov našich národných dejín si pripomenuli práve na Národnom cintoríne v Martine. Na ich dôležitú prácu v prospech národa priamo na mieste upozornil odborník, historik a pracovník Literárneho ústavu MS docent Pavol Parenička. Dnes však už o osobnostiach informuje aj interaktívna tabuľa, ktorá je pre verejnosť umiestnená na začiatku cintorína. Druhou vzdelávacou aktivitou bola prehliadka stálej expozície v Dome J. C. Hronského, o ktorej viac povedala Helena Belláková z Archívu MS. Zvláštnu pozornosť venovala práve matičiarovi, spisovateľovi, výtvarníkovi a novinárovi Jozefovi Cígerovi Hronskému. Jeho odkaz a dielo je nielen pre matičiarov, ale aj pre slovenskú mládež a verejnosť nepopierateľné. Tento matičný správca sa v živote prejavil ako aktívna vedúca osobnosť, aj vďaka ktorej si Matica dodnes drží povesť ochrankyne slovenského národa a kultúry. Jeho prácu však možno vidieť aj u Slovákoch žijúcich v zahraničí, keďže práve J.C. Hronský bol zakladateľom Zahraničnej Matice Slovenskej. Kroky mladých matičiarov následne viedli do druhej budovy MS, ktorá je nominovaná v ankete Stavba storočia v rámci pripomenutia si vzniku prvej Československej republiky. Keďže mladí matičiari vyznávajú aj mottá ako „V zdravom tele – zdravý duch“, ďalší program sa sústredil na športové a súťažné aktivity. Súťaž vyvrcholila testom s 23 otázkami z dejín Matice slovenskej i Slovenska. Vo večerných hodinách bola zapálená aj vatra pri ktorej Mladí Matičiari bilancovali podujatie a diskutovali na rôzne témy. Národný zraz tak opäť naplnil očakávania a úspešne nadviazal na predchádzajúce národné aktivity Mladej Matice, určené pre slovenskú mládež i širšiu verejnosť vo všetkých krajoch Slovenska. Je dôležité pripomenúť, že Mladá Matica je v súčasnosti jedinou fungujúcou národnou a mládežníckou organizáciou, ktorá vyvíja reálnu vlasteneckú činnosť a má početnejšiu členskú základňu so zastúpením po celom Slovensku. Aj naďalej chce modernými metódami oslovovať súčasnú mladú generáciu a v dobe silnejúcej globalizácie a materializmu vyzdvihovať hrdosť na dejinné a kultúrne dedičstvo Slovákov v zmysle myšlienky Martina Rázusa: *„Opravdivo milovať vlasť môže len ten, kto cíti, že korene jeho bytosti sú zapustené v milovanej pôde.“*

Mladá Matica si už po dvanásty rok uctila pamiatku M. R. Štefánika futbalovým turnajom vo Vranove nad Topľou. Ten sa konal 22.12.2018 v mestskej športovej hale, jednému z veľkých synov slovenského národa, ktorý zomrel tragickou smrťou je generál Milan Rastislav Štefánik. Patril k zakladateľom česko-slovenských légií ako aj samotného Československa. Taktiež bol astronóm, fotograf, vojenský letec, brigádny generál ozbrojených síl Francúzska, diplomat a politik. Turnaja sa zúčastnilo celkovo desať tímov, ktoré boli prevažne z okresu Vranov nad Topľou. Z ďaleka naše pozvanie prijali aj mladí matičiari z Liptovského Mikuláša, ktorí tento rok do Vranova nad Topľou prišli už po druhý krát. Podujatie začalo príhovorom predsedu Mladej Matice Mareka Nemca. Potom si slovo zobral podpredseda Mladej Matice, Martin Hajník. Ten hovoril o prínose M. R. Štefánika pre Slovensko a zároveň pozval všetkých prítomných aby sa zúčastnili veľkých osláv 100. výročia jeho smrti, ktoré sa budú konať v máji 2019 na Bradle. Prvé miesto vo futbalovom turnaji M. R. Štefánika si tohto roku vybojovali mladí matičiari z Kamennej Poruby, ktorých odbor nesie čestný názov po letcovi Cyrilovi Martišovi. Druhé miesto obsadilo mužstvo zo Sačurova a na treťom mieste sa umiestnili Kompotare z Nižného Hrabovca, ktorí sa turnaja zúčastňujú každý rok. Všetkým zúčastneným tímom ďakujeme veľmi pekne za účasť. Podujatie sa zavŕšilo oceňovaním výhercov a hymnou Slovenskej republiky.

Ďalšie podujatia organizované, respektíve spoluorganizované rozdelíme do viacerých kategórii, ako napríklad divadelné dramatizácie, folklórne vystúpenia a športové aktivity a podobne.

1. Divadelné dramatizácie Mladej Matice hrané v roku 2018 sú:

a) *Hrdinovia Malej vojny* – hrané v Michalovciach, Pavlovciach nad Uhom a Prešove. Scénka pojednáva o príbehu hrdinov Malej vojny, ktorý bránili svoju vlasť pred maďarskou prevahou. V scénke vystupuje ako hlavný hrdina Štefan Butka.

b) *Vrátim sa živý* - Táto dramatizácia je venovaná hrdinom SNP na východnom Slovensku. Pojednáva o dramatických udalostiach pred a počas SNP. Hlavnými postavami sú Ľudovít Kukorelli a Ivan Baľuta – náčelník štábu a kapitán, resp. veliteľ partizánskej brigády Čapajev. Hra sa končí tragickým skonom Ľudovíta Kukorelliho, ktorý zomrel rukou zradcu. Hraná bola v Hermanovciach nad Topľou a Košiciach.

c) *Matúš Dula – neoblomný národovec*: Stručný opis života Matúša Dulu, zahrňujúci zatknutie a následné oslobodenie maďarskými žandármi. Matúš Dula bol o. i. predseda SNS, signatár Deklarácie slovenského národa, predseda SNR ale aj predseda MS, scénka bola odohraná v Martine počas osláv stého výročia Deklarácia slovenského národa.

d) *100. výročie Česko-Slovenska*. Kapitoly zo života Janka Jesenského počas 1. svetovej vojny – scénka hraná dva krát vo Vranove nad Topľou a v Žiline, ďalej v Lackovciach, Michalovciach, Soli, Košiciach, Závadke a nakoniec v Lučenci.

e) *Vyhlásenie neodvislosti 19.9.1848* – scénka pojednáva o zvolávaní občanov Štúrom, Hurbanom a Hodžom z mesta Myjava, aby sa nebáli prihlásiť k slovenskému národu. Štúr, Hurban a Hodža na koči cez mesto prechádzali v sprievode verných Slovákov zdravili Myjavčanov a nabádali ich, aby sa pridali k nim a mnohým ďalším hrdým Slovákom. Potom sa všetci traja prihovoria davu a Hurban na záver poprosí veľaváženého primátora mesta Myjava o to, aby SNR tu mohla mať svoje hlavné miesto a rovnako aj aby to mohol byť hlavný stan výpravy vojenskej pre dobrovoľníkov, ktorý sa zúčastnia dobrovoľníckych výprav na prelome rokov 1848/1849. Hrané na Myjave počas štátnych osláv 170. výročia prvej Slovenskej národnej rady.

f) *Jozef Miloslav Hurban s nami!* – scénka bola odohraná po oficiálnej časti štátnych osláv na Myjave, počas 170. Výročia prvej Slovenskej národnej rady, a to 19.09.2018.

2. Folklórne vystúpenia: medzi najviac aktívne odbory v oblasti folklóru patria – OMM Humenné, OMM Bajerov a OMM Mokroluh. Za zmienku stojí aj Hornozemplínska veselica OMM Kamenná Poruba, v ktorej však priamo členovia OMM nevystupujú. OMM Humenné pod značkou FS Chemlon vystúpilo na tridsiatich podujatiach, a to aj v Prahe v Českej republike a Vlaške v Srbsku. Mladá Matica nechýbala ani na festivale Východná, kde organizačne pomáhala, či na Hontianskej paráde, kde zabezpečovala propagáciu Matice slovenskej. Už tradičný sa stal aj ples Mladej Matice a Matice slovenskej na Liptove, kde je viac ako 240 hostí a v bohatom programe vystupujú aj folklórne skupiny.

3. Športové podujatia: športovým podujatiam sa venuje takmer každý odbor Mladej Matice. Jedná sa hlavne o futbalové, hokejbalové, stolnotenisové a florbalové turnaje. Okrem kolektívnych športov sa venujeme turistike, splavovaniu riek, či cyklistike. OMM Zvolen dokonca každoročne usporadúva paintballový turnaj M. R. Štefánika a tento odbor sa zapojil aj do cyklistickej štafety venovanej SNP. Samozrejme Mladá Matica sa aktívne zapojila aj do príprav a realizácie Národného výstupu na Kriváň.

4. Vatry – na Slovensku mladí matičiari za minulý rok pripravili viac ako desať vatier pri rôznych príležitostiach. Za všetky spomenieme Vatru zvrchovanosti v Kremnici, Prvomájovú vatru v Hencovciach a Jánske ohne v Kamenne Porube.

5. Spomienkové podujatia – spomienkových podujatí v roku 2018 pripravila Mladá Matica okolo stovky. Jednalo sa hlavne o kladenie vencov k pamätníkom, prednášky pre študentov, videoprojekcie, koncerty, výstupy na pamätné miesta a iné. Za výstupy spomenieme výstup na Pustý hrad vo Zvolene, Devín, Sninský kameň a Kriváň. Mladá Matica sa zapojila aj do podujatí akými sú Malá vojna, Žiadosti Slovenského národa, spomienka na Martina Rázusa, pripomenutie si výročia Tatrína a veľké množstvo ďalších podujatí. Prednášky pre študentov sme pripravili v spolupráci s predsedom Matice slovenskej a konali sa po celom Slovensku.

Medzi najaktívnejšie odbory Mladej Matice patrí najmä: Liptovský Mikuláš, Zvolen, Kamenná Poruba, Prešov, Častkovce, Košice, Lučenec, Stará Ľubovňa a Vranov nad Topľou. Pravidelne sa zúčastňujú celoslovenských podujatí, a okrem toho pracujú aj na svojich vlastných vo svojom okolí. Taktiež si vzorne plnia svoje záväzky voči ČÚ MS. Na záver chceme dodať, že Mladá Matica patrila k oporám Matice slovenskej pri konaní Hlavných aktivít. Mladí matičiari sa podieľali priamo na organizovaní podujatí, či už ako herci, vlajkonosiči, speváci, tanečníci, majú na starosť technické zabezpečenie, alebo prispeli len svojou účasťou. V takejto úzkej spolupráci s vedením Matice slovenskej plánujeme pokračovať.

Výbor Mladej Matice a Dozorný výbor Mladej Matice pracuje podľa stanoveného plánu a na svojich pravidelných zasadnutiach sa venuje najdôležitejším témam a podujatiam ktoré mladých matičiarov ale aj Maticu slovenskú čakajú. Okrem pravidelných zasadnutí sa Výbor MM a Dozorný výbor MM stretáva aj operatívne podľa potrieb počas celého roku. Rovnako operatívne a pružne pracuje aj predsedníctvo Mladej Matice.

Činnosť a práca mladých matičiarov majú široký záber a zameriavajú sa na rôznorodé aktivity do ktorých vkladajú národný a vlastenecký charakter. Obrovské množstvo podujatí ktoré členovia mladej matice zorganizovali samostatne prispievajú k pozdvihovaniu vlasteneckej myšlienky u mladých ľudí. Obrovskú časť podujatí realizovaných Maticou slovenskou, alebo jej zložkami ako sú Oblastné pracoviská či Miestne odbory, takisto svojou organizačnou časťou podporili práve členovia Mladej Matice. Naše aktivity chceme samozrejme udržiavať a v ďalšom období aj rozvíjať.

Členské ústredie, domy a oblastné pracoviská Matice slovenskej

Matica slovenská aj v roku 2018 napĺňala svoju vnútornú i vonkajšiu činnosť a rozvíjala pôsobenie v členskej základni prostredníctvom svojich organizačných jednotiek (miestnych, odborov Mladej Matice, záujmových a vedeckých odborov) pod koordinačnou a riadiacou gesciou Členského ústredia MS a jej oblastných stredísk – domov a oblastných pracovísk MS. Spolu 30 pracujúcich teritoriálnych pracovísk MS bolo nositeľmi zodpovednosti za kultúrno-spoločenské a duchovné podujatia na celom území Slovenska. Všetci pracovníci uvedených oblastných stredísk plnili špecifické poslanie ochrany, rozvoja a posilnenia kultúrneho a národného dedičstva so zreteľom na niekoľkotisícovú matičnú členskú základňu.

Členské ústredie Matice slovenskej (ďalej len ČÚ MS) je riadiace, koordinačné, organizačné, programové a metodické pracovisko pre matičné hnutie a oblastné strediská MS, patrí k základným útvarom Matice slovenskej. Plní úlohy spojené so zakladaním miestnych, záujmových a vedeckých odborov a odborov Mladej Matice, registráciou, usmerňovaním, aktivizáciou činnosti a rozširovaním členskej základne. Udržiava kontakty s odbormi MS, usmerňuje a eviduje prácu okresných, oblastných a krajských rád, vedie ústrednú evidenciu členov a odborov Matice. Tieto regionálne orgány zasadali podľa schválených ročných plánov, spravidla štvrťročne v súlade s vlastnými štatútmi. V rámci oživotvorenia činnosti miestnych odborov sa upriamovala pozornosť na omladzovanie ich riadiacich orgánov a členstva. V spolupráci so záujmovým odborom Mladá Matica a oblastnými strediskami sa začali vytvárať predpoklady na aktívne zapojenie sa žiakov do matičnej činnosti aj na stredných a základných školách. ČÚ MS v rámci svojich možností úzko kooperuje so zahraničnými odbormi MS a kolektívnymi členmi MS, zabezpečuje aj agendu zakladajúcich a podporujúcich členov. Plní aj úlohy súvisiace s matičným vzdelávaním a kultúrno-osvetovou činnosťou. Spolupracuje s Informačným ústredím, Finančno-ekonomickým útvarom a Technicko-investičným útvarom, ale aj Krajanským múzeom a Strediskom národnostných vzťahov. Neodmysliteľnou stálou úlohou ČÚ MS je účasť na matičných podujatiach po celom Slovensku. **Okrem toho ČÚ MS musí vyvinúť maximálne úsilie, aby Výbor MS schválil zriadenie DMS v každom krajskom meste, predovšetkým v Trenčíne.** Len kvalitnými službami, priestormi a personálnym obsadením oblastných stredísk, oslovíme nových členov a sympatizantov Matice slovenskej. Matica slovenská musí naďalej svojimi aktivitami podporovať súčasných členov MS, ktorí sú vo väčšom počte zastúpení v strednej a staršej generácii. Musíme si ich vzťah k Matici slovenskej, ich obetavej dobrovoľníckej práci vážiť a brať si príklad. Mladí ľudia si musia uvedomiť nezastupiteľné miesto skúsených matičiarov v našej najstaršej ustanovizni. **Ponúknuť aktívnym matičným subjektom v zahraničí, aby sa zaregistrovali priamo na ČÚ MS s rovnakými právami a povinnosťami tak, ako to majú MO, ZO a VO MS fungujúce v SR.** Navýšiť počet všetkých odborov, počet členov v týchto odboroch. Musia to byť aktívne odbory, ktoré reálne každoročne vykazujú matičnú činnosť. Vyvinúť maximálne úsilie o znovuoživenie matičnej práce v neaktívnych odboroch.

K zvyšovaniu členskej základne by mala dopomôcť konkrétna spolupráca so školami na každom stupni. ČÚ MS preto vyzvalo na regionálnych poradách riaditeľov domov a vedúcich oblastných pracovísk, ktoré sa konali v prvom štvrťroku 2018, aby spracovali prehľad spolupráce so všetkými základnými, strednými a vysokými školami v ich územnej pôsobnosti, resp. s ktorými v budúcnosti nadviažu spoluprácu. ČÚ MS v jeho hlavnom cieli – rozvoji a rozširovaní členskej základne prostredníctvom uzatvárania tzv. memoránd o spolupráci so slovenskými školami a knižnicami, zaslalo tento prehľad pre účely Informačného ústredia Matice slovenskej, ktoré tieto memorandá uzatvára. ČÚ MS v spolupráci s pracovníkmi oblastných stredísk Matice slovenskej získalo prehľad o činnosti umeleckých matičných telies a rôznych literárnych súťaží v ich územnej pôsobnosti. Je to dôležité, aby sme mohli nadviazať pracovný kontakt s týmito súbormi a členmi literárnych súťaží a v prípade potreby akýmkoľvek spôsobom pomôcť v ich činnosti. **Tieto základné piliere musia nevyhnutne zostať alfou a omegou práce ČÚ MS na tento rok, ale aj budúce roky.**

ČÚ MS je tiež servisným pracoviskom pre matičné hnutie. V tomto prípade je jeho úlohou predovšetkým napomáhať, a to buď metodicky, koordinačne alebo organizačne pri príprave alebo realizácii matičných podujatí a zasadnutí.

Činnosť a poslanie ČÚ MS vymedzujú nasledovné základné legislatívne dokumenty Matice slovenskej:

- Zákon o Matici slovenskej č. 68/1997 Z. z. v znení neskorších predpisov,
- Stanovy Matice slovenskej,
- Štatút ČÚ MS.

Okrem týchto dokumentov sa ČÚ MS riadi nasledovnými dokumentmi:

- Národný program MS,
- Uznesenia VZ MS, snemov MS, výboru, predsedníctva MS,
- Vnútorné smernice MS (organizačný, pracovný poriadok a pod.),
- Kolektívna zmluva,
- Ostatné legislatívne predpisy (zákon o účtovníctve, o dani z príjmu a pod.).

Postavenie ČÚ MS v rámci organizačnej štruktúry MS

V zmysle hlavy X. stanov MS je ČÚ MS riadiacim, koordinačným, organizačným, programovým a metodickým pracoviskom pre matičné hnutie a oblastné strediská. Plní úlohy spojené so zakladaním MO, ZO, VO a odborov Mladej Matice (ďalej len OMM), registráciou, usmerňovaním, aktivizáciou činnosti a rozširovaním členskej základne. Vedie ústrednú evidenciu členov a odborov MS.

ČÚ MS v roku 2018 koordinovalo a metodicky usmerňovalo aktívnych:

- 20 domov MS v rámci SR:
  a) DMS vo vlastníctve MS: Bratislava, Dunajská Streda, Fiľakovo, Galanta, Komárno, Levice, Lučenec, Michalovce, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves, Žilina,
  b) DMS v nájme MS: Banská Bystrica, Košice, Rožňava, Nitra, Šurany, Prešov, Snina, Prievidza, Liptovský Mikuláš.
- 11 oblastných pracovísk v rámci SR:
  a) OP MS vo vlastníctve MS: Šamorín, Štúrovo,
  b) OP MS v nájme MS: Bardejov, Brezno, Zvolen, Veľký Krtíš – Hrušov, Stropkov, Vranov nad Topľou, Holíč, Trenčín.

10 aktívnych záujmových a 4 vedecké odbory MS v rámci SR – (Historický, Hudobný, Jazykový, Mladá Matica, Pedagogický, Politologický, Športový, Výtvarný, Národohospodársky, Divadelný, Vlastivedný, Regionalistiky, Slovanských štúdii – vznikol v roku 2018, Slovensko – rusínskej vzájomnosti Adolfa I. Dobrianského – vznikol v roku 2018**.**

V sieti oblastných stredísk MS sa zachoval stav počtu pracujúcich oblastných stredísk v rovnakom počte ako v roku 2016. **V roku 2018 pracovalo v MS aktívnych 20 DMS a 10 OP MS.**

Čo sa týka ČÚ MS, na tomto oddelení pracoval nezmenení počet pracovníkov, tak ako to bolo v predchádzajúcom roku (štyria zamestnanci, vrátane riaditeľa). Na ČÚ MS však už pracoval namiesto RNDr. J. Semana (stal sa tajomníkom pre informačnú a mediálnu oblasť) nový pracovník Mgr. M. Hajník, ktorý okrem povinností v rámci svojej náplne práce, ktoré vykonáva na oddelení, je zároveň aj šoférom služobného vozidla predsedu MS. V priebehu **roka 2018** ČÚ MS organizačne, administratívne, ale aj fyzicky zabezpečovalo podujatia na pripomenutie si významných výročí a udalostí našej štátnej, národnej i matičnej histórie.

Agendu tzv. Ochrany a rozvoja miestnej a regionálnej kultúry za rok 2018 už ČÚ MS nespracovávalo. Táto agendu prevzal pracovník Slovenských pohľadov. Mgr. R. Žgrada. Spoločne s oblastnými strediskami MS každoročne spracovávame komplexnú správu o činnosti miestnych, záujmových a vedeckých odborov, domov a oblastných pracovísk. Túto správu ČÚ MS predkladá na prerokovanie a schválenie Predsedníctvu a Výboru MS a následne ako prílohu komplexnej správy o činnosti Matice slovenskej za príslušný kalendárny rok Ministerstvu kultúry SR.

Okrem administratívno-organizačnej práce plnilo ČÚ MS úlohu registrácie a evidencie odborov MS vychádzajúcej zo zákona o MS a Stanov MS. V súčasnosti ČÚ MS vyžaduje od odborov MS zasielanie matričných kníh v elektronickej podobe, ktorá vyplýva zo skutočnosti, že Matica slovenská už od roku 2015 prešla na digitalizáciu databázy svojej členskej základne, čo umožňuje efektívnu a rýchlu prácu s týmito údajmi. Upozorňujeme, že každý odbor MS si musí vyplniť príslušnú matričnú knihu. Na základe tejto skutočnosti musím skonštatovať, že sa nám na základe tejto úlohy pre odbory MS znížil celkový počet matičiarov oproti minulým rokom. Aj v tomto prípade však treba túto novinku hodnotiť pozitívne, pretože i naša najstaršia ustanovizeň sa musí prispôsobovať novým trendom a požiadavkám, ktoré vyžaduje istý vývoj nielen v Slovenskej republike. Treba tiež pripomenúť, že ČÚ MS okrem iného koordinovalo činnosť miestnych odborov a odborov Mladej Matice, záujmových a vedeckých odborov, krajských rád a v neposlednom rade činnosť okresných a oblastných rád MS (účasťou na zasadnutiach, operatívnou pomocou pre tieto orgány, ale aj zadaním konkrétnych úloh ako je mobilizácia – účasť matičiarov na krajských a celoslovenských podujatiach ako bola napríklad spomienková slávnosť pri príležitosti 100. výročia prijatia Deklarácie slovenského národa, ktorá sa konala dňa 30. 10. 2018 v Martine a ďalšie), ktoré majú nezastupiteľné miesto pri vytváraní podmienok pri napĺňaní poslania a programu Matice slovenskej.

ČÚ MS vždy participuje na príprave legislatívnych noriem MS. Účasťou na legislatívnom procese plníme úlohy, ktoré konkrétne vyplývajú z uznesení výboru a predsedníctva MS pre členské hnutie. Realizovať teda do „matičného života“ uznesenia prijaté VZ MS, snemom, výborom a predsedníctvom MS, ktoré sa týkajú ČÚ MS a OS MS. Taktiež riaditeľ, resp. pracovníci ČÚ MS sú často nominovaní do komisií zriadených výborom MS. Okrem toho uverejňujeme výsledky práce ČÚ MS na webovej stránke MS, v SNN a ostatných prístupných médiách, spracovávame štatistiku a analýza aktuálneho stavu a vývoja členského hnutia (štvrťročne a na konci roka). Zároveň priamo riadime a kooperujeme pri riešení pálčivých problémov v regiónoch, vyžadujúce si bezprostredný zásah ČÚ MS ako je napríklad spolupráca s Dozorným výborom MS pri riešení podnetov matičiarov z miestnych a záujmových odborov MS.

ČÚ MS v roku 2018 organizovalo, resp. spoluorganizovalo štyri porady riaditeľov domov a vedúcich oblastných pracovísk. Dňa 14. 3. 2018 v priestoroch DMS Bratislava sa konala porada pre západoslovenské oblastné strediská, dňa 20. 3. 2018 priestoroch VÚC Banskobystrického kraja sa konala porada pre stredoslovenské oblastné strediská a dňa 29. 3. 2018 v priestoroch DMS Prešov východoslovenská porada. V spolupráci s Inštitútom vzdelávania (riaditeľom Mgr. P. Mihálom) ČÚ MS spoluorganizovalo poradu riaditeľov DMS a vedúcich OP MS v dňoch 26. – 28. 6. 2018 v Zbojskej a v dňoch 4. 10. 2018 a 13. 12. 2018 v Martine. **Na všetky porady sme pozvali aj KOP a referentov oblastných stredísk. ČÚ MS v spolupráci s členmi Predsedníctva Matice slovenskej pripravilo koncom roka 2017 návrh novely Štatútu okresných a oblastných rád Matice slovenskej, ktorý Výbor Matice slovenskej na svojom zasadnutí dňa 17. 2. 2018 prijal. V tejto súvislosti budú mať jednotlivé okresné a oblastné rady povinnosť zvoliť si nové orgány v termíne**

najneskôr do 17. 8. 2018. Zástupca ČÚ MS (riaditeľ) sa zúčastnil väčšiny volebných zasadnutí okresných a oblastných rád MS, ktoré sa konali v priebehu roka 2018.

V roku 2018 sme si pripomenuli 25 rokov od vzniku novodobej Slovenskej republiky. Naša najstaršia kultúrna a vedecká ustanovizeň Slovákov v priebehu roka 2018 pripravila a zrealizovala na celom území našej vlasti sériu programovo rozmanitých podujatí, pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky. Nie menej významne si pripomenieme udalosti tzv. „meruôsmych rokov“, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnili naše dejinné križovatky ako napríklad oslavy 170. výročia vzniku 1. Slovenskej národnej rady, ktorej vznik sme si pripomenuli v septembri na Myjave. Matica slovenská bola jedným z hlavných organizátorov.

Hlavným motívom všetkých matičných aktivít bolo zdôrazňovanie 25. výročie vzniku Slovenskej republiky.

Medzi najvýznamnejšie podujatia celoslovenského významu v r. 2018 patrili:

* 25. výročia vzniku SR,
* 26. výročie prijatia Deklarácie zvrchovanosti SR,
* 156. výročie Memoranda národa slovenského,
* 155. Výročie vzniku Matice slovenskej,
* 98. výročie oživotvorenia MS,
* 28. výročie obnovenia činnosti členskej základne MS,
* 98. výročie Trianonskej mierovej zmluvy,
* 103. výročie prijatia Clevelandskej zmluvy,
* 148. výročie založenia Spolku sv. Vojtecha a založenia Národných novín,
* 173. výročie vydávania Slovenských národných novín,
* pripomenutie si výročí slovenskej štátnosti – prijatie Deklarácie o zvrchovanosti Slovenska, prijatie Ústavy SR, vznik Slovenskej republiky,
* 203. výročie narodenia Ľ. Štúra,
* 138. výročie narodenia M. R. Štefánika,
* 99. výročie úmrtia M. R. Štefánika,
* Slovesná jar,
* Scénická žatva,
* výstavná činnosť,
* osobnosti slovenského národa,

* celonárodná súťaž Šaliansky Maťko,

* cyrilo-metodské dni,

* krátkodobé celoslovenské postupové súťaže pre deti a mládež,

* festivaly a podujatia tradičnej ľudovej kultúry,

* 170. výročie Žiadostí slovenského národa v Liptovskom Mikuláši.

Tradičné matičné podujatia organizujú MO MS v spolupráci s Domami MS a oblastnými pracoviskami. Ide najmä o tieto podujatia, ktoré sa cyklicky každoročne opakujú. Sú to tradičné a vyhľadávané podujatia: Šaliansky Maťko J. C. Hronského, Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko, Materinská moja reč, Štúrovo pero, Mladé pero, Škultétyho rečňovanky, Ranená breza, Rozprávkové vretienko, Rázusovie Vrbica, Gorazdov literárny Prešov, Literárne Šurany, Kellnerova Poloma, Literárny Kežmarok, Pro Slavis Žilina, Ó, matky mojej reč je krasota, Michalovce, Pribinove poklady, Kráľove Šahy, Cena A. Chudobu, Gorazdov Močenok, Račiansky jahodový kvet, Znej, rómska pieseň Šarišské Michaľany, Slávik Slovenska v Rožňave, Kytička domovine Prešov, Hviezdoslavov Stropkov, Spievajže si, spievaj vo Fiľakove, Šuriansky zlatý slávik, Hľadáme talenty Oščadnice, Zemplín śpiva a hutori Humenné, Matičná galéria Slovensko – moja vlasť v Snine, Poznaj svoje mesto, Študentské kultúrne a športové hry Topoľčany, Kostelničákov ornament, Veľkonočné a vianočné ozdoby a ďalšie podujatia a súťaže organizované v spolupráci s materskými a základnými školami. Mnohé podujatia sa počas rokov vyprofilovali a stali sa nielen tradičnými, ale aj reprezentačnými podujatiami MS: Hontianska paráda Hrušov, Návraty – splav zemplínskych riek, Dni A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši, Letný festival Vlachovo, Rejdová, Šafova ostroha v Klčovom Dlhom, Východoslovenské roľnícke povstanie vo Vranove n. T., Kojšovská heligónka.

Nezanedbateľná, veľmi prospešná a žiadaná je aj práca so študujúcou stredoškolskou a vysokoškolskou mládežou (besedy, semináre, premietanie filmov, výstavy fotografií, obrazov, vychádzky do prírody, uvádzanie rôznych diel a prác do života a pod.). Vzrastá aj záujem o environmentálne aktivity a podujatia. Na podporu literárnej a umeleckej tvorby sa vyhlasujú a organizujú viaceré autorské súťaže a prehliadky. Významná pozornosť sa venovala výročiam osobností regionálneho významu s dôrazom na osobnosti a dejateľov literárneho, dramatického, vedeckého i národného života z minulosti aj z prítomnosti. Veľký priestor a pozornosť venujú matičné pracoviská prejavom a prezentácii zručnosti a šikovnosti našich ľudí, hlavne pred významnými sviatkami. Pevné miesto dostávajú ukážky a rekonštrukcie veľkonočných, vianočných a prvomájových tradícií, zvykov a obradov, spojené s výstavami, besedami a stretnutiami s pamätníkmi.

Miestne odbory, záujmové a vedecké odbory MS vypracovávali projekty v programe tzv. Ochrany a rozvoja miestnej a regionálnej kultúry, Okrem toho vypracovávali aj ďalšie projekty v spolupráci s rôznymi kultúrnymi, vedeckými, univerzitnými a osvetovými inštitúciami i záujmovými združeniami, aby tak mohli získavať nielen finančnú, ale aj organizačnú a materiálnu podporu (projekty boli podporené z rozpočtu MS). Okrem toho sa matičné oblastné strediská (domy a oblastné pracoviská MS) významne podieľali na usmerňovaní a koordinovaní práce krajských, okresných (oblastných) rád Matice, na činnosti miestnych a záujmových odborov. Pri zabezpečení rôznych podujatí spolupracovali s orgánmi štátnej správy a samosprávy, s kultúrnymi inštitúciami a organizáciami, so záujmovými združeniami a spolkami, so základnými, strednými a vysokými školami, cirkvami,

organizáciami telesnej výchovy, turistiky a športu a s festivalmi rôzneho umeleckého zamerania.

Členské ústredie v zmysle Stanov MS registrovalo k 31. 12. 2018 25 830 členov, tzn. v miestnych, záujmových, vedeckých odboroch, v odboroch Mladej Matice, individuálnych členov, zakladajúcich a kolektívnych členov. ČÚ MS eviduje **762** MO MS, z toho **487** aktívnych, 30 Odborov Mladej Matice a 14 ostatných aktívnych záujmových a vedeckých odborov. Kolektívnych členov pri MS je 18 a individuálnych členov registrovaných priamo ČÚ MS, ktorí nie sú členmi v žiadnom odbore MS, je 66. Zakladajúcich členov je v súčasnosti **52**.

Zahraničné MO MS **1**, členov **61**.

Matičné hnutie predstavovali:

I. **Domy Matice slovenskej v počte 20**: Bratislava, Banská Bystrica, Dunajská Streda, Fiľakovo, Galanta, Košice, Komárno, Levice, Liptovský Mikuláš, Lučenec, Michalovce, Prešov, Nitra, Prievidza, Rimavská Sobota, Rožňava, Spišská Nová Ves, Snina, Šurany, Žilina

II. **Oblastné pracoviská v počte 10 aktívnych:** Bardejov, Brezno, Čadca (personálne neobsadené), Holíč, Poprad (personálne neobsadené), Šamorín, Topoľčany (od 28. 2. 2013 pozastavená činnosť), Stropkov, Štúrovo, Trenčín, Veľký Krtíš, Vranov nad Topľou, Zvolen

III. **Miestne odbory Matice slovenskej**: Banskobystrický kraj **133** (z toho 77 aktívnych), Bratislavský kraj **33** (z toho 24 aktívnych), Košický kraj **126** (z toho 81 aktívnych), Nitriansky kraj **134** (z toho 83 aktívnych), Prešovský kraj **126** (z toho 92 aktívnych), Trenčiansky kraj **67** (z toho 39 aktívnych), Trnavský kraj **64** (z toho 46 aktívnych), Žilinský kraj **79** (z toho 45 aktívnych)

IV. **Záujmové a vedecké odbory 14:** Historický, Hudobný, Jazykový, Mladá Matica, Pedagogický, Politologický, Športový, Výtvarný, Národohospodársky, Divadelný, Vlastivedný, Regionalistiky, Slovanských štúdii (vznik 2018), Slovensko – rusínskej vzájomnosti Adolfa I. Dobrianského (vznik 2018).

Prehľad a stav MO MS podľa samosprávnych krajov SR			
Samosprávny kraj	**registrované MO MS**	**neaktívne MO MS**	**aktívne MO MS**
Košický kraj	126	45	81
Nitriansky kraj	134	51	83
Prešovský kraj	126	34	92
Banskobystrický kraj	133	56	77
Trenčiansky kraj	67	28	39

Trnavský kraj	64	18	46
Žilinský kraj	79	34	45
Bratislavský kraj	33	9	24

Stav členskej základne k 31. 12. 2018 – **24 616** členov registrovaných v MO MS:

K tomuto číslu treba prirátať

OMM 531

ZO MS 538

Individuálnych členov 66

Kolektívnych členov 18

Zakladajúcich členov 61

Spolu: 25 830

Aktívne MO MS 487

Neaktívne MO MS 275

Uskutočnené nevyhnutné služobné cesty v roku 2018:

22. 1. 2018 – stretnutie s vedúcim OP MS Mgr. M. Gešperom ohľadom prípravy a organizácie podujatí,

25. 1. 2018 – návšteva DMS Lučenec, Fiľakovo, Michalovce – personálne záležitosti,

9. 2. 2018 – DMS Michalovce – zasadnutie OR MS Michalovce, Trebišov, Sobrance,

16. 2. 2018 – DMS Snina – regionálna kultúra MO MS v územnej pôsobnosti DMS Snina,

2. 3. 2018 – OMM Humenné – ustanovujúce VZ OMM Humenné,

6. 3. 2018 – kontrola úloh a spracovanie regionálnej kultúry v územnej pôsobnosti OP MS Bardejov,

13. 3. 2018 – DMS Nitra – zasadnutie KR MS Nitrianskeho kraja,

14. 3. 2018 – DMS Bratislava - porada R DMS a vedúcich OP MS,

20. 3. 2018 – VÚC Banská Bystrica – porada R DMS a vedúcich OP MS,

29. 3. 2018 – DMS Prešov – porada R DMS a vedúcich OP MS,

3. 4. 2018 – OP MS Vranov nad Topľou – rozdelenie finančných prostriedkov v rámci regionálnej kultúry v okrese Vranov nad Topľou,

13. 4. 2018 – DMS Michalovce - zasadnutie OR MS okresov Michalovce, Trebišov a Sobrance,

18. 4. 2018 – DMS Levice – zasadnutie OR MS okresu Levice,

20. 4. 2018 – OÚ Kúty – zasadnutie OR MS Horné Záhorie,

24. 4. 2018 – Národný výstup na hrad Devín,

26. 4. 2018 – DMS Lučenec – personálne záležitosti DMS Lučenec a Fiľakovo,

26. 4. 2018 – DMS Rimavská Sobota – zasadnutie OR MS Gemera a Malohontu,

9. 5. 2018 – DMS Spišská Nová Ves – podujatie Víťazstvo rozumu, položenie venca k pamätníku,

23. 5. 2018 – DMS Rimavská Sobota – Zasadnutie Predsedníctva MS, odhalenie búst v Aleji dejateľov,

24. 5. 2018 – OP MS Zvolen – prevoz obrazov putovnej výstavy majstra Kostelničáka, kontrola v OP MS Zvolen,

30. 5. 2018 – VÚC TSK – zasadnutie KR MS Trenčianskeho kraja,

8.- 9. 6. 2018 – Park Pub Strážske – 10. ročník Matičnej Motožúrky v Strážskom,

12. 6. 2018 – MKS Nové Mesto nad Váhom – zasadnutie OR okresov Myjava, Nové Mesto nad Váhom,

15. 6. 2018 – OP MS Vranov nad Topľou – zasadnutie OR MS okresu Vranov nad Topľou,

19. 6. 2018 – DMS Košice – porada s riaditeľom DMS a zasadnutie výboru MO MS Košice – Staré mesto,

24. 6. 2018 – MO MS Chmeľovec – 25. výročie založenia MO a 190. výročie narodenia Jána Cukera,

25. – 28. 6. 2018 – Zbojská – porada R DMS a vedúcich OP MS, odborné školenie pre zamestnancov OS MS,

7. 7. 2018 – Varín – Zraz Mladej Matice,

9. 7. 2018 – Košice – obhliadka nových priestoroch pre DMS Košice, účasť na komisii Bytového podniku mesta Košice a kontrola agendy DMS Košice,

16. 7. 2018 – OÚ Bardejov – zasadnutie KR MS Prešovského kraja,

17. – 18. 7. 2018 – DMS Košice – rokovanie so zástupcami MO MS v územnej pôsobnosti DMS Košice,

21. – 22. 7. 2018 – obec Štrba – Vatra zvrchovanosti, účasť na liturgii v evanjelickom kostole a návšteva archeologického náleziska pri obci Štrba – Šoldov,

25. 7. 2018 – DMS Prešov – zasadnutie OR okresov Prešov a Sabinov,

29. 7. 2018 – obec Malý Šariš – oslavy 25. výročia vzniku SR a 155. výročie založenia MO MS Malý Šariš,

31. 7. 2018 – DMS Michalovce – kontrola DMS Michalovce a zasadnutie OR okresov Michalovce, Trebišov a Sobrance,

6. 9. 2018 – OP MS Stropkov – aktivity a činnosť pracoviska, zasadnutie OR MS Stropkov,

7. 9. 2018 – ustanovujúce VZ záujmového odboru Slovanských štúdií, ktoré sa konalo v Bratislave,

21. 9. 2018 – Vranov nad Topľou – Slováci v Česko-Slovenských légiách (podujatie z Hlavných aktivít),

24. 9. 2018 – DMS Spišská Nová Ves – zasadnutie OR okresov Spišská Nová Ves, Levoča a Gelnica,

25. 9. 2019 – DMS Šurany – odovzdávanie agendy R DMS v Šuranoch p. V. Bilicovej,

9. 10. 2018 – DMS Prešov- ustanovujúce VZ záujmového odboru slovensko-rusínskej vzájomnosti,

11. – 12. 10. 2018 – kontrola oblastných stredísk MS : Prešov, Bardejov, Michalovce, Vranov nad Topľou, Spišská Nová Ves a Poprad,

28. 10. 2018 – Košice – Slováci v Česko-Slovenských légiách (podujatie z Hlavných aktivít),

29. 10. 2018 – Bratislava – odhalenie busty spoluautora Deklarácie slovenského národa a prvého slovenského župana Bratislavy S. Zocha,

15. 11. 2018 – ustanovujúce VZ MO MS Záriečie (okres Púchov),

15. – 16. 11. 2018 – DMS Levice – 20. výročie založenia DMS Levice,

15. 11. 2018 – Vranov nad Topľou – zasadnutie KR MS Prešovského kraja,

26. 11. 2018 – MO MS Nové Zámky – zasadnutie OR Nové Zámky,

30. 11. 2018 – DMS Žilina – Slováci v Česko-Slovenských légiách a vznik ČSR (podujatie z Hlavných aktivít),

6. 12. 2018 – DMS Košice – zasadnutie OR MS Košice a Košice okolie,

21. 12. 2018 – MsKD Vranov nad Topľou – zasadnutie OR MS Vranov nad Topľou.

Dom MS Banská Bystrica

- DMS Banská Bystrica vznikol 1.6.1990, slávnostné otvorenie v priestoroch na Národnej ulici sa konalo 15.06.1990. Od 1.3.2011 sa DMS nachádza na Hornej ulici 21 v Banskej Bystrici.

- **Pod pôsobnosť DMS Banská Bystrica spadajú 4** okresy : Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Pod DMS BB sú zaradené oblastné pracoviská Zvolen, Brezno a Veľký Krtíš.
- Medzi najaktívnejšie MO MS patria: Banská Bystrica, Žarnovica, Kremnica, ktoré aj spolupracujú s Domom. Pri DMS BB pracuje komorný miešaný spevácky Zbor COLLEGIUM CANTUS.
- Hlavná orientácia DMS Banská Bystrica v roku 2018 bola práca s mládežou, šírenie matičných tlačovín (SNN a knihy), zabezpečovanie chodu krajskej rady, vedenie agendy Hudobného odboru, spolupráca na hlavných aktivitách MS.
- Hlavné realizované úlohy DMS v roku 2018: účasť pracovníkov na okresných a krajských radách, pomoc pri príprave projektov Regionálnej kultúry, pomoc pri realizácii Hlavných aktivít Matice slovenskej.
- Hlavné aktivity realizované v roku 2018
    - 05.01.2018 Novoročný koncert pri príležitosti 25. výročia vzniku Slovenskej Republiky – celoslovenské,
    - 12.01.2018 Noc Štúrova – Pamiatka na úmrtie Ľudovíta Štúra –lokálne,
    - 25.01.2018 Šaliansky Maťko – okresné kolo, Banská Bystrica – lokálne,
    - 23.02.2018 Spomienka na J.C. Hronského, Zvolen – lokálne,
    - 07.03.2018 Šaliansky Maťko – krajské kolo, Detva – regionálne.
    - 24.-25.04.2018 Účasť členov OMM Zvolen, Banská Bystrica a Zv. Slatina na národnej slávnosti na Devíne, vrátane zabezpečovania vystúpenia speváckeho zboru Evanjelického Gymnázia- regionálne + zabezpečovanie a pomoc pri programe pripraveného pre študentov, ktorí prišli na Devín -celoslovenské
    - 26.04.2018 Cena Jána Bahýľa v streľbe so vzduchovej pušky žiakov ZŠ – lokálne,
    - 01.-02.06.2018 Slatinský Jarmok – Zabezpečovanie stánku Matice slovenskej + prezentácia a predaj kníh Vydavateľstva Matice slovenskej + zabezpečovanie ozvučenia na hlavnom pódiu – regionálne,
    - 14.07.2018 Vatra zvrchovanosti, Kremnické Bane – celoslovenké,
    - 03.-05.08.2018 Národné Matičné slávnosti v Martine – zabezpečovanie priebehu – celoslovenské,
    - 17.-18.8.2018 Prezentácia a predaj kníh na Hontianskej paráde Hrušov – celoslovenské,
    - 01.09.2018 Zabezpečovanie matičného stánku na Národnom výstupe na Pustý Hrad – celoslovenské,
    - 08.09.2018 – Predaj kníh a prezentácia Matice slovenskej na dňoch mesta Žarnovica – regionálne,
    - 14.-21.10.2018 Dni ochotníckeho divadla – regionálne,
    - 16.10.2018 – Zvolenský Manifest – pomoc pri organizácii a priebehu – celoslovenské,
    - 27.10.2018 – Výročie narodenia Ľudovíta Štúra vo Zvolene – lokálne,
    - 29.10.2018 – Zabezpečovanie vlajkovej výzdoby na akcii odhaľovanie busty Matúša Dulu v Bratislave – regionálne,

- 30.10.2018 – Zabezpečovanie vystúpenia speváckeho zboru Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici na akcii odhaľovanie busty Samuela Zocha v Martine – celoslovenské.

- So štátnou správou mesta Banská Bystrica sme nespolupracovali. So samosprávou sme spolupracovali pri organizovaní podujatí. Konkrétne s obcou Kremnické Bane s mestom Kremnica a obcou Zvolenská Slatina.
- Najväčším úspechom bolo podujatie Vatra zvrchovanosti a šírenie matičnej tlače. **Ciele na rok 2018 boli splnené.**

- **Úlohy DMS MS vyplývajúce zo Stanov MS :**

  - na pôde DMS pracuje Hudobný odbor MS. Činnosť ukončili MO Hrabičov a Stretlníky,
  - zabezpečovali sme účasť mladých matičiarov z OMM Banská Bystrica na viacerých akciách v rámci hlavných aktivít Matice slovenskej. Osobitne sme robili osvetu na Evanjelickom gymnáziu v Banskej Bystrici,
  - propagovanie MS šírením jej tlačovín. Matičné knihy sme prezentovali a predávali na viacerých podujatiach. Pravidelne sme rozdávali remitendu SNN. Vydavateľstvo Matice slovenskej „utŕžilo“ vďaka naším prezentačným a predajným aktivitám viac ako 2000 €,
  - DMS MS napomáhalo pri dodržiavaní platných zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a štátneho jazyka. Na podujatiach sme používali matičné a štátne symboly príkladným spôsobom.

Oblastné pracovisko MS Bardejov

Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Bardejove /ďalej OP MS/ má dlhoročnú tradíciu, sídli v budove Okresného úradu v centre mesta , v ľavom krídle na prvom poschodí, na ulici Dlhý rad 16, 085 01 Bardejov. Priestory kancelárie zveľaďujeme, aby sme boli dôstojným kultúrnym stánkom, kde sa budú ľudia radi vracať.

Základná orientácia OP MS v roku 2018 spočívala predovšetkým v práci s MO MS, s deťmi a mládežou, samosprávami, v spolupráci so školami a všetkými kultúrnymi organizáciami v meste Bardejov. Pre OP MS je tiež veľmi prioritná prezentácia tradičnej ľudovej kultúry, zachovávanie a udržiavanie zvykov a tradícii cez folklórne súbory a folklórne skupiny v našej oblasti, organizácia prednáškovej činnosti pre stredoškolákov, ale aj semináre pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry a histórie. Oboznamuje ich s osobnosťami a udalosťami národnej i regionálnej histórie a aktívne ich zapája do matičnej činnosti. OP MS sa snažil aj v roku 2018 o spoluprácu so Slovákmi v zahraničí (Ukrajina a Poľsko). V Poľsku už prebehli aj prvotné stretnutia s možnými partnermi v tejto oblasti, folklórne vystúpenia. Podpísali sme prvé Memorandá o vzájomnej spolupráci so školami. / ZŠ Sveržov a ZŠ Osikov /.

Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Bardejove slúži ako poradenské, metodické, a zároveň aj administratívne miesto pre Miestne odbory Matice slovenskej. **Miestne odbory MS vieme rozdeliť do troch kategórii.:**

1. Najaktívnejšie – potrebujú pomoc len sporadicky, ich predsedovia sú aktívni, činní ľudia, ktorí sa hrdo hlásia k MS. Patria medzi ne : MO MS Sveržov, MO MS Kurima, MO MS Osikov, MO MS Kobyly, MO MS Abrahámovce, MO MS Hankovce.
2. Činné MO MS – sú aktívne, fungujúce, robia podujatia ale nakoľko z rôznych dôvodov nemajú čas na administratívu, zastrešuje ich OP MS, pripravuje agendu a materiály. Ide o MO MS obcí Mokroluh, Smilno, Rokytov, Marhaň, Lascov, Kľušov, Hažlín, Gaboltov, Tarnov, Zlaté, Zborov, OMM Bartošovce, Dubinné, Nižná Voľa, Rešov.
3. Neaktívne – MO MS ktoré boli založené v pôsobnosti OP MS Bardejov ale z rôznych dôvodov nepokračujú vo svojej činnosti, nespolupracujú respektíve nemajú záujem o MS , avšak na miestnej úrovni napĺňajú program Matice slovenskej ale sa k nej verejne nehlásia. Ide o MO MS Šiba, Richvald, Dlhá Lúka, Bardejovská Nová Ves, OMM Malcov, OMM Bardejov, MO MS Bardejov, MO MS Lukavica, MO MS Raslavice.

OP MS má pod záštitou Cyrilo-metodský pamätník, ktorý je osadený ako dvojramenný kríž v katastri Šibenej hore v Bardejove a tiež Mini galériu Matičných dejateľov, ktorú už ohlodal zub času. Ide o 14 samostatne stojacích betónových stĺpikov s osadenými tabuľami. Umiestnená je pred domom nebohého matičiara Metoda Kaľavského.

Rozsiahla je aj činnosť OP MS, ktorá napĺňa OP MS v Bardejove. Na pracovisku sa pravidelne stretáva Matičný klub heligonkárov, od októbra každý utorok funguje Folklórny krúžok a v piatok sa tu stretáva Hudobné teleso akordeonistov.

OP MS V Bardejove v roku 2018 organizovalo a participovalo na množstve podujatí a akcií :

6.1.2018 – Ochotnícke divadelné predstavenie v podaní členov MO MS Gaboltov,

7.1.2018 – Ochotnícke divadelné predstavenie v podaní členov MO MS Kurima,

18.1.2018 – Okresná súťaž v prednese slovenských povestí Šaliansky Maťko,

27.1.2018 – Matičný ples Mokroluh,

28.1.2018 – Pochovávanie basy pod záštitou MO MS Fričkovce,

26.2.2018 – Týždeň divadiel (piatok MO MS Rešov, sobota MO MS Kurima, nedeľa MO MS Gaboltov),

7.2.2018 – Výstava Šarišské múzeum v Bardejove,

9.2.2018 – Vivodzene kačúra – fašiangová veselica v krojoch , matičné podujatie Ostatné fašengi v podaní MO MS Rešov,

10.2.2018 – Pochovávanie basy MO MS Dubinné,

21.2.2018 – Krajské kolo Šaliansky Maťko v Prešove,

7.3.2018 – usporiadali sme Školenie pedagógov – porotcov pre súťaže,

21.3.2018 – Za krásu slova,

3.6.2018 – Folklórny festival Sveržov,

10.6.2018 – Folklórny festival Hankovce,

21.6.2018 – Folklór Prešov,

23.6.2018 – Folklórny festival Tarnov,

24.6.2018 – Šarišské slávnosti piesni a tancov Raslavice,

1.7.2018 – Folklórny festival Rokytov,

5.7.2018 – Dni obce Kľušov,

4.7.2018 – Folklórny festival Bartošovce,

5.7.2018 – Cyrilo – Metodské slávnosti v Bardejove,

5.7.2018 – Volejbalový turnaj MO MS Smilno,

5.7.2018 – Futbalový turnaj o matičný pohár MO MS Dubinné,

8.7.2018 – Valali v mesce – MO MS Nižná Voľa,

28.7.2018 – 1. Tyličsky jarmok /Poľsko, Matičný klub heligonkárov/,

29.7.2018 – Folklórny festival Dubinné,

4.8.2018 – 50. Výročie vzniku matičného spevokolu „Zborovčan“,

5.8.2018 – Folklórny festival Hažlín,

12.8.2018 – Folklórny festival Richvald,

12.8.2018 – Folklórny festival Bartošovce,

24.8.2018 – Bardejovský jarmok /vystúpenia matičných kolektívov/,

25.8.2018 – Bardejovský jarmok /vystúpenia matičných kolektívov/,

8.9.2018 – Medzinárodný festival zborového spevu MO MS Zborov,

15.9.2018 – Bardejovská Heligónka,

16.9.2018 – Fajný festival v Bardejove,

30.9.2018 – Folklórne slávností MO MS Abrahámovce,

23.10.2018 – Timravina studnička,

13.10.2018 – Dni obce na farme MO MS Gaboltov,

14.10.2018 – Dni obce na farme MO MS Gaboltov – FSK z okresu Bardejov,

20.10.2018 – Slanec – vystúpenie FSk Matičiar zo Sveržova,

26.10.2018 – Galanta, Trenčín – Trnava ruža voňavá /vystúpenie Matičného klubu heligonkárov/,

15.12.2018 – Vianočný jarmok remesiel,

16.12.2018 – Michalovské hody - /vystúpenie Matičného klubu heligonkárov/,

20.12.2018 – Vianočná akadémia MO MS Sveržov,

21.12.2018 - Staromestské trhy Bardejov,

22.12.2018 – Staromestské trhy Bardejov,

26.12.2018 – Divadelné predstavenie MO MS Kurima,

30.12.2018 – MO MS Ličartovce /vystúpenie Matičného klubu heligonkárov/.

V závere roka, 25. novembra 2018 sa v rámci Hlavných aktivít MS konali v sále kultúrneho domu v Nižnej Voli Katarínske hody, ktoré zanechali veľmi pozitívny ohlas verejnosti, kde len samotná účasť divákov na podujatí bola 350 ľudí, účinkujúci cca 150 matičiarov z Abrahámoviec, z Rešova, z Hažlína, z Kurimy, zo Sveržova a z Dubinného.

Medzi nové aktivity OP MS Bardejov patria založenie Folklórneho krúžku, ktorý je určený pre deti vo veku 4-5 rokov, ktoré sa stretávajú pravidelne raz týždenne. Zároveň sme obnovili súťaž v prednese slovenskej prózy Timravina studnička, kde sa víťazky zúčastnili celoslovenského kola súťaže v Lučenci. K novinkám patrí aj celovečerné podujatie pod názvom Bardejovský drabiňák, kde kultúrny program tvoria matičné folklórne kolektívy prezentujúce ľudovo-umelecké kultúrne pásma.

OP MS Bardejov sa podieľa na zlepšení matičnej činnosti a snaží sa dostať do povedomia čím väčšiemu množstvu obyvateľstva, a to hlavne prostredníctvom gymnázia a Základných škôl, kde sa pripomínajú rôzne výročia našich významných dejateľov slovenských dejín, ďalej rôznymi besedami , spolupracujeme s knižnicou, Základnou umeleckou školou a Šarišským múzeom. Aktuálne pripravujeme vznik nového MO MS a oživenie neaktívnych MO MS v našej pôsobnosti. Snažíme sa metodicky usmerňovať aktívne MO MS a neustále pozitívne zviditeľňovať MS, informovať o matičných aktivitách prostredníctvom médií a masovokomunikačných prostriedkov ako rádia, BTV, noviny a internet. Našim cieľom je, aby Matica slovenská bola prirodzenou a modernou oporou slovenskosti a vlastenectva, aby bola blízka a nápomocná každému, kto cíti za slovenský národ.

Dom MS Bratislava

Dom Matice slovenskej v Bratislave má medzi inými OS akési špecifické postavenie. Vyplýva to z jeho lokalizácie v hlavnom meste Slovenska. Preto je jeho pôsobnosť dôležitá a potrebná. V Bratislave je množstvo kultúrnych, spoločenských a iných organizácií a Matica slovenská má medzi nimi, aj v 21. storočí opodstatnené postavenie. Dom Matice slovenskej

v Bratislave vznikol v roku 19. 4. 1997. Pôsobí ako jediné OS v Bratislavskom kraji, pričom Bratislavský kraj je tvorený z okresov Bratislava (I-V), Senec, Malacky a Pezinok. Pod DMS Bratislava spadá celkovo 33 MO z toho aktívnych 24 a 1 OMM (Bratislava – Staré mesto). Zároveň sú v rámci Bratislavského kraja aktívne aj vedecké odbory MS a to Historický odbor MS, Politologický odbor MS a novovzniknutý Odbor slovanských štúdií MS.

Spolupráca s miestnymi odbormi MS

Medzi najaktívnejšie MO MS patria vďaka svojej činnosti a matičnej práci MO MS Bratislava I – Staré mesto, MO MS Bratislava II – Ružinov, MO MS Bratislava III – Rača, MO MS – Bratislava IV – Devínska nová Ves, MO MS Bratislava IV – Záhorská Bystrica a MO MS Bratislava V – Petržalka. Z tých „mimobratislavských" sú to MO MS Pezinok, MO MS Budmerice, MO MS Slovenský Grob, MO MS Čataj, MO MS Dunajská Lužná. DMS v Bratislave rovnako registruje dve aktívne umelecká telesá – FS Obstreleze pri MO MS v Pezinku, SFS Bystričan pri MO MS Bratislava IV – Záhorská Bystrica a jedna škola ľudového umenia pri MO MS Budmerice, ktorá prevádzkuje aj tzv. „izbu starých mám". Ako dočasne poverený riaditeľ (od 1. 2. 2018) som sa v priebehu roka rozhodol, že charakteristickým predmetom činnosti DMS v Bratislave bude zameriavanie sa na lokálnu, ale aj národnú históriu. Vyplýva to z prítomnosti jednak Historického ústavu MS ale aj Historického odboru MS. Spolupráca s týmito zložkami je bezproblémová a verím, že tomu bude aj naďalej. Konkrétne výsledky spolupráce uvediem nižšie, kde sa budem venovať uskutočneným podujatiam.

Hlavné podujatia uskutočnené v roku 2018

DMS v Bratislave organizoval a podieľal sa na mnohých podujatiach, ktoré sa uskutočnili v roku 2018. Medzi tie najväčšie, s celoslovenským dosahom, tzv. „Hlavné aktivity MS" boli „Mládež na Devíne" a „Vyhlásenie neodvislosti Slovenska od Uhorska 1848". Tieto podujatia organizoval výlučne Podujatie „Mládež na Devíne" (24. 4. 2018) voľne nadväzovalo na tradičné „Národné slávnosti na Devíne". Tentoraz sme sa však v spolupráci s prvým podpredsedom MS Marekom Hanuskom rozhodli zamerať najmä na mládež a teda na členov Mladej Matice z celého Slovenska, čo sa na záver ukázalo ako správny krok. Výborný bol aj mediálny výstup, keďže počas podujatia RTVS uskutočnila živé vysielanie z hradu a v Hlavných správach RTVS poskytla tomuto podujatiu aj vhodný priestor v podobe reportáže. Druhé podujatie, ktorá sa konalo na Myjave a to 19. 9. 2018 - „Vyhlásenie neodvislosti Slovenska od Uhorska 1848" – bolo uskutočnené najmä v spolupráci s ČÚ MS a Mladou Maticou, ktoré zabezpečili účasť z celého Slovenska. Malo značný ohlas a rovnako, ako aj podujatie na Devíne, bolo prezentované aj v správach RTVS. Samotné podujatie by ale nebolo možné bez pomoci Úradu vlády SR, ktorý poskytol finančné prostriedky na organizáciu podujatia.

Samozrejme, DMS v Bratislave organizoval aj podujatia, ktoré mali regionálny rozmer. Spomeniem hlavne „Folklórny festival Matice slovenskej – pri príležitosti Dňa Ústavy SR"(15.9.2018), ktorý spolu s DMS organizoval MO MS Bratislava II – Ružinov. Spomenutá

akcia bola najprv presunutá z pôvodného dátumu kvôli zlému počasiu o dva týždne neskôr. Prakticky to pomohlo nám, organizátorom aby sme dotiahli niektoré záležitosti. Nakoniec sa podujatie vydarilo a aj vďaka pomoci pána správcu Smolca, ktorý zabezpečil financie aj z iných zdrojov – dotácia z Úradu vlády SR – malo podujatie v skutočnosti regionálny charakter. Predstavilo sa na ňom 9 FS – detské, dospelé, seniorské ale aj spevácke skupiny – pričom účasť bola počas vrcholu večera cez 400 ľudí.

V rámci podujatí lokálneho charakteru, najväčší dopad malo podujatie „Odhaľovanie busty S. Zocha“. Toto slávnostné podujatie ktoré sa uskutočnilo 29.10.2018 na Župnom námestí v Bratislave. Súčasťou odhaľovania busty bol aj odborný seminár o živote a diele S. Zocha, ako prvého slovenského bratislavského župana, ale aj signatára Deklarácie slovenského národa. Síce išlo len o lokálne podujatie, samotná organizácia by však nebola možná bez pomoci Úradu vlády SR, ktorý poskytol finančný grant na tvorbu samotnej busty.

DMS Bratislava sa organizačne podieľal aj na ďalších podujatiach a aktivitách. Boli to „99. Výročie smrti M.R. Štefánika“ (4. 5. 2018), „Jarné prebudenie“ (24. 3. 2018) a „25. ročník Festivalu národnej piesne“ (21. 5. 2018). Prvé spomenuté podujatie, ktorý organizoval MO MS v Dunajskej Lužnej, dá sa povedať, malo nadregionálny charakter. Podieľali sa na ňom aj MO MS z okresu Dunajská Streda a teda aj a DMS v Dunajskej Strede a OP v Šamoríne. Táto tradičná pripomienka tragickej smrti veľkého syna slovenského národa má postupne prejsť pod Mladú Maticu, čo vnímam ako pozitívny krok od pána predsedu MO MS v Dunajskej Lužnej pána Bajaníka. „Jarné prebudenie“ uskutočnené pod hlavičkou MO MS Bratislava II – Ružinov, malo rodinný a lokálny charakter, pričom rodičia s deťmi sa mohli pozrieť, resp. aj priučiť niektorým tradičným remeslám a stráviť tak príjemne jarné popoludnie. No a jubilejný „25. ročník Festivalu národnej piesne“, ktorú tradične organizuje MO MS Bratislava V – Devínska Nová Ves, mala skvelú účasť a vyvrcholením bolo vystúpenie sólistu opery SND Miroslava Dvorského. Taktiež spomeniem účasť FS Obstreleze (MO MS Pezinok) na Národných matičných slávnostiach v Martine.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy

Najvýraznejšia spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy sa ukázala najmä pri dvoch podujatiach - „Folklórny festival Matice slovenskej – pri príležitosti Dňa Ústavy SR“ a „Odhaľovanie busty S. Zocha“. Pri oboch bol poskytnutý finančný grant z Úradu vlády. Pri folklórnom festivale výborne spolupracovala MČ Ružinov a to poskytnutím amfiteátra za zľavnenú cenu a ďalšími rekvizitami potrebnými na javisko. Celkovo boli nápomocní aj starostovia iných MČ v Bratislave, ale aj v obciach Dunajská Lužná, Ivanka pri Dunaji, Čataj, Slovenský Grob, v meste Pezinok a pod.

Rok 2018 môžem teda z tohto hľadiska hodnotiť ako úspešný. Všetky spomenuté podujatia mali významný dopad na matičnú a aj inú verejnosť. Všetky MO MS v územnom pôsobisku DMS v Bratislave sú viac-menej aktívne a cez rok sa koná mnoho podujatí obecného charakteru. Stanovené ciele môžem teda uzavrieť s prívlastkom „splnené“.

Úlohy OS MS vyplývajúce zo Stanov MS

DMS v Bratislave v roku 2018 realizoval všetky úlohy, ktoré mu vyplývajú jednak zo Stanov MS, Zákona o Matici slovenskej ale aj tie, ktoré prideľuje ČÚ MS. Avšak, kvôli malému personálnemu obsadeniu, tieto úlohy neboli vždy vykonané ako by mali byť. Ide najmä o rozširovanie MO MS a celkovo aj matičnej základne. Na jednej strane je pozitívne, že nezanikol ani jeden MO MS a funguje KR Bratislavského kraja, ktorá zasadala štyrikrát, teda presne tak, ako je potrebné. Na druhej strane ale v roku 2018 nevznikol ani jeden MO MS. Avšak vyvíja sa snaha v rozšírení členstva najmä mladými ľuďmi. Rovnako aj OMM Bratislava I funguje na báze pravidelných stretnutí a účasti na podujatiach. Aj tu sú ale rezervy, najmä pri rozširovaní členskej základne. Pozitívom je podpis Memoranda o spolupráci s Gymnáziom na Grösslingovej 18 a rovnako aj s Materskou škôlkou na ulici Krížnej. Samozrejme, v týchto aktivitách a snahe sa bude pokračovať aj naďalej. Základným nástrojom bude organizácia podujatí, kde si vieme najlepším spôsobom získať mládež tak povediac „na svoju stranu“.

Priestory na Grösslingovej ulici umožňujú propagáciu MS a aj tlačovín MS. Po vstupe do priestorov je stôl „plný“ Slovenských národných novín a „roll-upy“ s logom MS a SNN. Pri každom podujatí sú rozdávané SNN, Slovenské pohľady, nový magazín pre matičné hnutie Hlas Matice, časopis Slovensko, „roll-upy“ a rôzne iné propagačné materiály s matičnou tematikou.. Samozrejme nechýbajú ani vlajka MS a SR. Vždy sa pred začiatkom podujatia spieva slovenská hymna a na konci hymna MS Kto za pravdu horí. Rovnako aj šírenie dobrého mena SR počas podujatí je istou formou propagácie slovenského národa a slovenskej republiky, štátnosti, symboliky a jazyka.

Na záver by som si dovolil byť trochu osobný. Ako poverený riaditeľ DMS v Bratislave som od 1. 3. 2018 na to v podstate sám. Avšak, vždy, keď bola z mojej strany nejaká požiadavka o pomoc, nikdy som nebol odmietnutý. Som rád, že riaditelia všetkých ústredných útvarov chápu moju pozíciu a pomáhajú mi vždy, keď je to potrebné. Rovnako by som chcel poďakovať všetkým kolegom, ktorí sa zúčastnili na podujatiach organizovaných DMS v Bratislave. Veľká vďaka patrí aj vedeniu MS, ktorí sa pravidelne zúčastňovali na všetkých ťažiskových podujatiach v Bratislave a to konkrétne predseda MS, podpredsedovia MS, správca MS, tajomníci MS ale aj predseda DV MS. Najväčšia vďaka ale patrí všetkým miestnym matičiarom za pomoc a účasť. A preto sa teším na spoluprácu so všetkými zložkami MS a MO MS aj v roku 2019. Verím, že sa opäť stretneme na mnohých podujatiach, ktoré sa budú konať v Bratislave.

Oblastné pracovisko MS Brezno

Nehnuteľnosť

OP MS a MO MS sídli v budove Horehronského múzea, v dvoch miestnostiach. Budova patrí mestu Brezno. Je to historická budova. Ročné nájomné platí MS 1 €.

Matičná práca

Vedúcou OP MS v Brezne je Antónia Muranská. Predsedníčkou MO MS v Brezne je PhDr. Ing. Ivana Kružliaková PhD. Do OP MS Brezno patria tieto miestne organizácie.: Č. Balog – A. Lehocká, Valaská – Mgr. Matúš Magera, Pohorelá – Dr. L. Janoška, zároveň spolu s Breznom sú to najaktívnejšie odbory. Ďalej Dolná lehota – Mgr. Ľ. Šajgalová, P. Polhora - Ing. L. Falťanová Piesok- Mgr. D. Hucíková.

Nečinné MO sú Telgárt, Bacúch, Polomka, Heľpa, Braväcovo, Závadka a Predajná.

MO v Brezne spolupracuje s Mestským úradom a v dedinách s Obecnými úradmi. Spoločne organizujeme rôzne akcie ako napr. Šalianskeho Maťka, Šachový turnaj, detské Chalupkovo Brezno. Tieto akcie podporujeme publikáciami a vecnými cenami. Organizujeme spomienkové oslavy na významných dejateľov nášho národa, pripomíname si Deň ústavy, Vatru zvrchovanosti, pripájame sa k turistickým pochodom, a obľúbené sú zájazdy do opery v B. Bystrici alebo divadla do Zvolena.

Na všetkých týchto akciách vystupujú naši kolektívni členovia. Keď je to ľudový súbor vždy v horehronských krojoch, aj mládež. V dedinských organizáciách zachovávajú tradície nášho ľudu, či už na slávnostiach alebo besedách. V Č. Balogu je začiatkom leta otvorenie Vydrovskej doliny, kde sa zúčastní približne 5000 obyvateľov z celého Slovenska, podobne v Pohorelej sú známe Slávnosti koscova hrabačiek, vo Valaskej sa organizuje kultúrny program Valaštianska jeseň, kde vystupujú všetky generácie a realizuje sa živý betlehem. Vo všetkých dedinách organizujú pracovníčky MS tvorivé dielne pre deti a dospelých. Tieto akcie sa každý rok opakujú.

Záver

Stredná generácia nemá záujem o prácu v Matici, pretože dôchodcovia odchádzajú a je nás menej. Miestny odbor Matice slovenskej v Brezne vznikol 22. novembra 1919. Z ústredia Matice sa zúčastnili p. Štefan Krčméry a Otto Škrovina. Dňa 2.decembra 1990 na valnom zhromaždení matičiari znovu obnovili účinkovanie v Brezne.

Dom MS Dunajská Streda

- Rok 2018 Rok slovenskej štátnosti, bol pre Maticu slovenskú výnimočný i úspešný. Niesol sa v znamení mnohých dôležitých výročí, ktoré sú pre náš národ a štát viac než len dátumami v kalendári. Matičiari často ako jediní pripomenuli celej verejnosti tie udalosti a osobnosti, vďaka ktorým dnes žijeme v samostatnej a demokratickej Slovenskej republike.
- Dom Matice slovenskej v Dunajskej Strede realizuje kultúrne, spoločenské a metodické zámery voči členskej základni MS a širokej spoločnosti v okrese Dunajská Streda v zmysle Národného programu MS a základných dokumentov MS.

Podujatia a aktivity Domu MS v Dunajskej Strede a OP MS v Šamoríne zahŕňajú v prvom rade národnostnú problematiku na jazykovo zmiešanom území,

podujatia smerujúce k prehlbovaniu úcty k slovenskej štátnosti na jazykovo

zmiešanom území, k zvyšovaniu úrovne jazykovej kultúry. Predstavujeme a

rozvíjame kultúrne a duchovné dedičstvo , ktorého základy spočívajú na

princípoch, ktoré podporujú národnú hrdosť a nadväzujú na duchovný odkaz našich vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda, na činnosť bernolákovcov a štúrovcov a ďalších významných národných činiteľov.

- Vzhľadom na to, že v okolitých obciach na jazykovo zmiešanom území občania slovenskej národnosti nemajú podmienky na činorodú matičnú činnosť zúčastňujú sa na podujatiach striedavo v Dunajskej Strede a v Šamoríne. DMS v Dunajskej Strede bezprostredne a podnetne spolupracuje s OP MS v Šamoríne a s 7 miestnymi odbormi MS.
- Hlavným poslaním matičnej činnosti v okrese Dunajská Streda bolo prehlbovanie úcty k slovenskej štátnosti, k vzájomnej tolerancii, demokracii, úcta k tradíciám nášho národa. DMS v Dunajskej Strede a OP MS v Šamoríne si v roku 2018 pripomenula osobnosti a udalosti tzv. osmičkových výročí. Sústredili sme na osemdesiate výročie Viedenskej arbitráže, na Martinskú deklaráciu, päťdesiate piate výročie založenia Matice slovenskej, Národné matičné slávnosti v Martine, výročie Žiadostí slovenského národa v Liptovskom Mikuláši (170) a vzniku prvej Slovenskej národnej rady v Myjave.

Ďalej :

- 100. výročie
  Koniec prvej svetovej vojny 11. 11. 1918 a súvisiace výročie
  2. – 3. 6. 1918 (vzbura slovenských vojakov v srbskom Kragujevaci),
- 100. výročie
  Vznik 1. ČSR 28. 10. 1918 a súvisiace výročia,
  30. 5. 1918 (Pittsburská dohoda), 18. 10. 1918 (Washingtonská deklarácia),
  30. 10. 1918 (Martinská deklarácia) a 14. 11. 1918 (vytvorenie prvej čs. vlády),
- 25. výročie
  Vznik Slovenskej republiky 1. 1. 1993,
- 80. výročie
  Mníchovská dohoda (mníchovská zrada, po dohode mocností Česko-Slovensko odstúpilo Nemecku pohraničné územia osídlené prevažne Nemcami 29. – 30. 9. 1938
  Pre úplnosť treba pripomenúť pre matičiarov významné výročie,
  „meruôsmy“ rok 1848 – od ktorého uplynulo 170 rokov a od založenia Matice
- slovenskej 155 rokov. 90. Výročie,
  Milan Rúfus (básnik)
- 190. výročie (16. 3. 1828) Pavol Dobšinský (folklorista, rozprávkar, literárny historik, pedagóg).

Pravidelné a trvalé podujatia :

1. január – vznik Slovenskej republiky,

Apríl – máj : výročie úmrtia M. R. Štefánika - významnej osobnosti v novodobých dejinách Slovenska,

Vlastenecká pochôdzka - po stopách M. R. Štefánika,

Júl - Vatra Zvrchovanosti,

Máj – okresné oslavy ukončenia 2. svetovej vojny,

Júl - Vatra Zvrchovanosti,

Júl - Sviatok svätého Cyrila a Metoda,

August - okresné oslavy výročia SNP,

September - Deň Ústavy Slovenskej republiky.

V novembri 2018 si Dom MS a OP MS pripomenuli 20. výročie svojho vzniku.

Formy : vedomostné kvízy, videoprojekcie, výstavy, prednášky, exurzie, prednášky, semináre, besedy, literárno-dramatické pásma, rôzne súťaže, spoločenské stretnutia, súťaže, prehliadky výtvarných a fotografických prác.

Dosah matičných aktivít závisí od postoja jednotlivých prijímateľov, ich väzieb na Maticu slovenskú. Na podujatia, ktoré pripravuje Dom Matice slovenskej v D. Strede, prichádzajú aj občania maďarskej národnosti. Zvlášť úspešné sú vystúpenia speváckej skupiny Slnečnica v Dunajskej Strede, v Šamoríne skupina Lipa a detský folklórny súborom Prvosienka, ktoré prispievajú k rozvoju slovenskej kultúry v okrese D. Streda. Podľa finančných a technických možností DMS vydáva svojpomocne Dunajskostredský matičný kuriér, v Šamoríne Matičné ozveny , prostredníctvom ktorých informujú o podujatiach a významných výročiach .

Matičné pracovisko DMS v Dunajskej Strede organizuje podujatia v úzkej spolupráci s matičnými profesionálnymi pracoviskami, ako aj s inštitúciami verejnej správy. Z hľadiska ich charakteru ide o verejné stretnutia, akadémie, výstavy, prednášky, folklórne vystúpenia či festivaly, literárne, hudobné a výtvarné súťaže pre deti, a podujatia zamerané na rozvoj telesnej kultúry, činnosť matičných súborov. Veľmi dobrá spolupráca je s Žitnoostrovskou knižnicou a Žitnoostrovským osvetovým strediskom v Dunajskej Strede. Významným prvkom k rozvoju spoločenského života a upevňovaniu medziľudských vzťahov napomáha organizovanie stretnutí členov miestnych odborov Matice slovenskej pri organizovaní tradičných podujatí , pri ktorých sa matičiari radi stretávajú.

- K tradičným a pravidelným podujatiam patria : tradičný slovenský ples (v okrese Dunajská Streda je významný), fašiangy, Deň žien MDŽ, Deň matiek, Deň seniorov, Deň detí, veľkonočné sviatky – maľovanie kraslíc, stavanie a váľanie mája , stretnutie pri sviatkoch mena, vítanie leta, rozlúčka s letom, zhotovovanie ozdôb pri sviatku všetkých svätých, na svätého Martina – pečenie svätomartinského pečiva, Katarínske tradície 25. 11., stretnutie so sv. Mikulášom – pre deti, rozlúčka so starým rokom – poďakovanie sponzorom;

DMS v Dunajskej Strede a OP MS v Šamoríne preferujú model pozitívnej spolupráce Slovákov a príslušníkov národnostných menšín, ich pokojné spolunažívanie a porozumenie, vzájomné rešpektovanie a tolerovanie sa, čím sa usiluje napomáhať upevňovanie idey slovenskej štátnosti a súčasného patriotizmu. O prípadoch porušovania zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka matičné pracoviská informujú Stredisko národnostných vzťahov (SNV) - vedecké pracovisko Matice slovenskej.

Dom MS v D. Strede nemá väčšie priestory, preto matičné aktivity majú prevažne komorných charakter, prenájom iných priestorov je nákladný. Sponzorské príspevky sú minimálne. Vzťah kultúrnych inštitúcií k matičným pracoviskám je korektný. Činnosť v iných miestnych odboroch v okrese Dunajská Streda je nesmierne zložitá, zväčša sa sústreďuje na školy, v spolupráci s národne cítiacimi pedagógmi.

Dom MS Fiľakovo

Dom Matice slovenskej vo Fiľakove v roku 2018 oslávil 22.výročie od svojho vzniku (14. september 1996) . Do jeho územnej pôsobnosti patria miestne odbory nachádzajúce sa na území mesta Fiľakovo a okolitých obcí :

- MO MS Fiľakovo,
- MO MS Fiľakovské Kováče,
- MO MS Šiatorská Bukovinka,
- MO MS Ratka,
- MO MS Cinobaňa.

Medzi najaktívnejšie patrí MO MS vo Fiľakove. Medzi aktívne odbory patrí aj MO MS v Ratke, v Šiatorskej Bukovinke. MO MS Fiľakovské Kováče realizuje svoje matičné podujatia 2 až 3 krát ročne, ale aktívne sa zapája do podujatí organizovaných DMS vo Fiľakove. Dom Matice slovenskej vo Fiľakove spolupracuje aj s MO MS v Cinobani.

Hlavné aktivity Domu Matice slovenskej vo Fiľakove v roku 2018 boli zamerané na výchovno-vzdelávací proces na základných školách v meste Fiľakovo, tak dôležitom na národnostne zmiešanom území. Výchova detí a mládeže formou prezentácií ľudových tradícií, obyčajov a zvykoslovia formou zážitkových aktivít na školách, tvorivých dielní, organizovanie speváckych a literárnych súťaží, poznávanie slovenských dejín a významných osobností nielen regiónu Novohrad. Propagácia a šírenie tlačovín Matice slovenskej – Vydavateľstva Matice slovenskej a aktivity smerujúce k dodržiavaniu platných zákonov Slovenskej republiky, hlavne zákona o štátnom jazyku.

Dom Matice slovenskej vo Fiľakove v roku 2018 organizoval podujatia ako pripomenutie 25. výročia vzniku samostatnej Slovenskej republiky, rozlúčka s veľkou matičnou autoritou PhDr. Jozefom Škultétym, stolnotenisový turnaj, Noc povestí Pavla Dobšinského, škola tanca,

zvyky a obyčaje – pochovávanie basy, vynášanie Moreny, veľkonočné vajce, výstava obrazov Michala Ďurovku z Kysača - Srbsko, stavanie a rúcanie Mája, Deň matiek, Deň detí, stretnutie Slovákov na Ratke, pripomenutie Memoranda národa slovenského formou prednášky pána doc. PaedDr. Július Lomenčíka, krojovaný výstup na hrad Šomoška spojený s oslavami príchodu učencov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, Medzinárodný detský festival, Vatra zvrchovanosti s ukážkou tvorivých dielní, spomienka na 155. výročie založenia Matice slovenskej, ukážka paličkovanej čipky - pani Mgr. Eva Kyzúrová nám predviedla techniku špaňodolinskej čipky, mesiac úcty k starším, Spievankovo a posedenie pri jedličke.
DMS vo Fiľakove vyvíja svoje hlavné aktivity na národnostne zmiešanom území mesta Fiľakovo, ale aj aktivity miestnych odborov hlavne vo Fiľakove, v Ratke, vo Fiľakovských Kováčoch, v Šiatorskej Bukovinke. Aktivity boli zamerané na zabezpečenie kultúrnej kontinuity, zvýšenia národného podvedomia širokej verejnosti a na výchovou detí a mládeže k vlastenectvu formou prednášok, pripomínaním významných slovenských udalostí, šírením tlačovín Vydavateľstva Matice slovenskej a udržiavaním slovenských tradícií a folklóru. Matičnú mládež v DMS vo Fiľakove zastupuje Detský folklórny súbor Jánošík a Detský folklórny súbor Málinčok, ktorých členovia prezentovali na rôznych domácich a zahraničných podujatiach. Úspešne nás prezentovali na rôznych súťažiach – v okresných, krajských aj celoslovenských súťažiach v speve.

Medzi dôležitú aktivitu DMS vo Fiľakove patrila v roku 2018 starostlivosť o rast členskej základne.

Dom MS Galanta

Dom Matice slovenskej v Galante bol založený v septembri 1993. Pod jeho pôsobnosť spadajú okresy Skalica, Senica, Piešťany, Trnava, Hlohovec, Galanta a Dunajská Streda. Vzhľadom k tomu, že **južná časť Trnavského kraja leží na jazykovo zmiešanom území vznikol aj Dom MS Dunajská Streda** a keďže **kraj má z juhu na sever až 150 km, na podporu severných častí vzniklo v roku 2010 aj Oblastné pracovisko Holíč.**

V južných častiach Trnavského kraja, na jazykovo zmiešanom území sa veľmi ťažko definuje, ktorý odbor pracuje najaktívnejšie. Vo všeobecnosti platí, že v čisto slovenských obciach je práca MO MS jednoduchšia. Napríklad v okrese Galanta, v jeho najtesnejšej blízkosti pracuje 15 MO MS. Polovica z nich, ktoré ležia na sever od Galanty pracujú v čisto slovenských obciach, ako napr. MO MS Abrahám, Cífer, Pusté Úľany, Zemianske Sady, Sereď, Dolná Streda, Šintava, Šoporňa, kde ich starostovia podporujú finančne, materiálne, aj technicky sa im pracuje ľahšie. V zmiešaných obciach, kde sú obyvatelia štátotvorného národa v mnohých prípadoch v menšine, ako napr. Horné Saliby, Matúškovo, Košúty, Veľké Úľany sa MO MS načim oceniť snahu, veď sú jediným nositeľom slovenskej kultúry. Za posledné roky zanikla činnosť MO MS v niektorých obciach v okolí Galanty ako napr. Dolné Saliby, Jelka, Veľká Mača, Kajal, kde žijú Slováci vo veľkej menšine. Zánik MO MS v týchto obciach má viacero príčin: mladí ľudia poodchádzali do miest, zostávajúce rodiny

žijú v zmiešaných manželstvách kde je neželateľné aby sa angažovali v MS. V každom prípade je veľmi ťažké znovu oživiť prácu týchto MO MS.

Činnosť Domu MS Galanta sa zameriava na revitalizáciu slovenskej kultúry na južnom Slovensku, stará sa o repatriantov a potomkov Slovákov z Maďarska, Juhoslávie a Rumunska, ochranu kultúrneho dedičstva v spolupráci so školami a kultúrnymi inštitúciami, organizuje národné podujatia, udržiava kontakty so Slovákmi na Dolnej zemi a rozvíja prezentačnú činnosť v práci so slovenskou literatúrou.

V Dome MS Galanta sa cielene zameriavame sa na prácu s mládežou cez tvorivé ľudové zručnosti. Založili sme Keramickú dielňu, kde sa konajú pravidelne keramické kurzy pre materské školy, žiakov ZŠ, ale aj študentov, dospelých a seniorov.

Pravidelne, skoro desaťročie organizuje tvorivé dielne pre deti mesta Galanty počas jarných prázdnin a prvý júlový a augustový týždeň. Cez moderné techniky sa dostávame k našim tradičným, slovenským. Deti sa zároveň oboznamujú s Maticou slovenskou a získavame si ich dôveru. Zorganizovali sme Kurz paličkovanej čipky a na základe toho sme vytvorili Klub paličkovanej čipky a ručných prác. Dobrovoľníčky sa zapájajú aj do prezentácie paličkovania pre deti základných škôl.

Dom MS spolupracuje na úrovni mesta so všetkými orgánmi štátnej správy, samosprávy ale aj kultúrnymi inštitúciami, MŠ, ZŠ a SŠ. Všetky podujatia organizované Domom MS Galanta, v spolupráci s MO MS Galanta sú pre matičiarov, so záujmom udržanie starých členov a získanie nových sympatizantov MS za členov MO MS, propagovaní práce MS pre občanov mesta Galanty a širokú verejnosť. Tlačoviny MS sú ponúkané na spoločenských podujatiach, zájazdoch a stretnutiach matičiarov. MS v Galante sa propaguje hlavne svojou bohatou činnosťou, kvalitnými podujatiami, ktorých sa zúčastňuje množstvo ľudí a robí maximum pre šírenie dobrého mena Matice slovenskej na zmiešanom území.

Pri príležitosti 25. výročia vzniku SR sme dňa 5. januára 2019 organizovali **Novoročný koncert**, ktorý sa uskutočnil v Estrádnej sále MsKS, za prítomnosti cca 250 ľudí. V spolupráci s Mestom Galanta, MO MS Galanta a SSM.

Štefánik, slnko v zatmení – organizované divadelné predstavenie pre členov MS a pre obyvateľov Galanty do DAB v Nitre navštívilo viac ako 50 ľudí. Na vysokej umeleckej úrovni sa oboznámili so životom a dielom nášho najvýznamnejšieho slovenského dejateľa.

Otvorením **výstavy o Pavlovi Emanuelovi Dobšinskom** dňa 15. februára 2019 sme si pripomenuli 190. výročie narodenia P. E. Dobšinského, nášho najvýznamnejšieho rozprávkára. Uctili sme si tým aj Slovenčinu, náš materinský jazyk pri príležitosti Dňa slovenčiny. Otvorením výstavy sa odštartovali exkurzie žiakov základných škôl do Domu MS Galanta. Výstavu videlo viac ako 500 žiakov. Každá skupina si na úvod vypočula rozhlasovú nahrávku Dobšinského rozprávky Mlynček, vypočulo si sprievodné slovo k výstave a malo si možnosť pozrieť nielen výstavu, ale aj knihy rozprávok P. E. Dobšinského.

Z ďalších podujatí spomeniem výtvarnú súťaž **Čaro našej záhrady** pre MŠ a ZŠ, ale aj **Deň Zeme**, ktoré si s Domom MS každoročne pripomínajú všetky MŠ mesta Galanty.

Beseda s ilustrátorkou bola rovnako určená žiakom ZŠ. Spoznanie slovenskej osobnosti, predstavenie jej tvorby môže mladú generáciu významne ovplyvniť v ďalšom živote.

Organizovanie Spomienkového koncertu na Karola Duchoňa, nášho Galantského rodáka pod názvom **Kantiléna** sa pravidelne opakuje vždy v apríli počas posledných 20 rokov a je to jedno z najznámejších podujatí Domu MS Galanta s celoslovenským významom.

Výstava **Žiadosti slovenského národa** sa uskutočnila v mesiaci máj, pripomenuli sme si 170. výročie významného dokumentu na ceste k slovenskej štátnosti. Výstavu videla široká verejnosť, študenti Gymnázia – ktorí absolvovali besedy „**25 rokov Ústavy SR a stretnutie s Igorom Válekom a jeho povesťami**“ vo výstavnej miestnosti.

Koncom mája sme už **po siedmy krát privítali DDS z Vojvodiny zo Srbska**, ktorí hosťovali na celoslovenskej divadelnej prehliadke Zlatá priadka 2018. Dom MS Galanta im zabezpečil ubytovanie, stravu aj program na 3 dni.

Prenesením sa cez jún, kde sme si pripomenuli zvyky a obyčaje našich predkov pálením **Jánskych ohňo**v sa dostávame k najvýznamnejším aktivitám Domu MS – a to tvorivým dielňam.

Na úvod, prvý júlový týždeň je to vždy práca profesionálnych výtvarníčok ARTTEX Bratislava s deťmi. Maľovanie ovčím rúnom a maľovanie na hodváb majú deti za odmenu. Druhý júlový týždeň sa konal 3. ročník **Medzinárodného sympózia TAPI pre Galantu.**

Dva týždne práce s verejnosťou, tvorba tapisérií, ale aj umeleckej tvorby výtvarníkov vyvrcholilo krásnym otvorením výstavy v priestoroch Neogotického kaštieľa v Galante.

Jeseň 2018 bola venovaná práci s mládežou. 5 týždňové kurzy pre MŠ, 10 týždňové kurzy pre ZŠ. Otvorenie výstavy Kostelničákov ornament odštartovalo aj Tvorivé dielne ornamentu, ktoré navštívili žiaci dvoch ZŠ z Galanty.

Galakoncert **Trenčín Trnava, ruža voňavá**, ktorý sa uskutočnil 26. októbra bol celoslovenským vyvrcholením nielen činnosti za posledný rok, ale za posledné obdobie. Počas slávnostného programu sa pripomenulo aj **25. výročie založenia Domu MS Galanta**.

Pri tejto príležitosti **sme vydali aj publikáciu Domu MS Galanta**, v ktorej je zhrnutá činnosť Domu MS za posledných 10. rokov s krásnymi farebnými fotografiami.

Najvýznamejšie z aktivít Domu MS Galanta za posledné obdobie:

- Oslavy štátnych sviatkov /vznik SR, Dňa zvrchovanosti, Deň MS./,
- Každoročné spomienkové koncerty na Karola Duchoňa pod názvom Kantiléna,
- Postavenie busty Karolovi Duchoňovi na Hlavnej ulici v Galante,
- Kultúrna spolupráca so Srbskou Vojvodinou, /každoročne sme hostiteľmi mladých, divadelníkov zo Srbskej Vojvodiny, tento rok plánujeme cestu do Srbska,
- Organizovanie celoslovenského galaprogramu Trenčín Trnava, ruža voňavá,

- Oslavy a vydanie publikácie 25. rokov Domu MS Galanta,
- Založenie a vedenie Keramickej dielne,
- Množstvo tvorivých ľudových zručností pre deti,
- Založenie Klubu paličkárok pri Dome MS Galanta,
- Vydanie publikácie „25. rokov Domu MS Galanta.“

Dom MS Holíč

Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Holíči je od svojho vzniku 15. septembra 2010 zamerané na oživenie regiónu, ktoré bolo celú dobu mimo priority záujmu. Je zamerané na podporu, obnovu a metodickú pomoc Miestnym odborom Matice slovenskej v okresoch Skalica a Senica. Obdobie, ktoré pôsobíme na zverenom území bolo obdobie práce. Za snahu činnosti v oblasti kultúry, pripomínaní si osobností mesta a regiónu, sme si vyslúžili uznanie nielen širokej ale aj odbornej verejnosti či samosprávy, ktorá nás plne rešpektuje a podporuje.

- V tomto roku sme sa zamerali tradične na pripomínanie si významných osobností a udalostí regiónu, ale nezabúdali sme na udalosti i osobnosti, ktoré kreovali charakter nášho národa. Ale o aktivitách sa tu nechcem zmieňovať, nakoľko aktivity boli odovzdané v priloženej tabuľke. Tu chcem spomenúť charakter a stratégiu činnosti pre členské hnutie.
- V roku 2018 sme sa zamerali na oživenie a tvorbu Miestnych odborov Matice slovenskej v našom regióne. Hlavné zameranie bola spolupráca s existujúcimi MO MS a príležitosť na vytvorenie celkom nových MO MS a teda zvýšenie počtu matičiarov v našom regióne. Bola to síce náročná úloha na cestovanie, korešpondenciu, metodiku a koordináciu ale veríme, že tento cieľ sa nám v tomto roku i v nasledujúcich podarí realizovať a vytvoríme koordináciu na úrovni Miestnych odborov Matice slovenskej. Veríme, že to prinesie kladný ohlas v radoch verejnosti i samosprávy.
- Najaktívnejšie Miestne odbory sú jednoznačne v domovskom meste Holíč nakoľko má najbližší prístup k Oblastnému pracovisku. Môžeme spomenúť MO MS Vrádište, MO MS Senica, Kúty.
- Ako je známe, v širšom regióne neexistuje plnohodnotné pracovisko Matice slovenskej. V okruhu 100 km^2 nie je pracovisko, ktoré by dokázalo riešiť a zabezpečovať priority, ktoré tento región potrebuje. Je to možnosť finančného, projektového, či personálno-materiálneho zabezpečenia ponúkaných možností, ktoré nám región ponúka. Je teda v tomto roku priorita nájsť vhodné priestory, teda priestory ekonomicky výhodné pre Maticu slovenskú a požiadať o zriadenie plnohodnotného pracoviska pre región Záhoria.

- <u>Prvý kvartál (január – apríl)</u>
- Január Generál Anton Pulanich – život a dielo (beseda a pietny akt)
- Marec Jozefína Marečková – (beseda a pietny akt)
- Jozef Miloslav Hurban 130. výročie úmrtia
- Jozef Mikuš – pietny akt

- Apríl Adam František Kollár 300. výročie od narodenia
- Oslobodenie miest Skalica, Holíč, Radošovce
- Daniel Rapant (beseda a pietny akt)
- Deň narcisov
- Druhý kvartál (máj – august)
- Máj Hložančania Srbsko
- Radlinského Kúty 18. ročník literárnej súťaže
- Martin Čulen 195. výročie od narodenia
- Jún Ľudmila Pajdušáková – pietny akt
- Júl O cenu Slovenského učeného tovarišstva
- Cyrilometodská slávnosť
- Cykloturistika
- Výstup na Veľký Rozsutec
- August Spomienka SNP Holíč, Skalica, Radošovce
- Výlet - Mohyla M. R. Štefánika
- Cykloturistika
-
- Tretí kvartál (september - december)
- September Pavel Groebl – (beseda a pietny akt)
- Národná púť Šaštín
- Dožinky Radošovce
- Október Jozef Mikuš Pedagóg, regionálny historik, osvetový pracovník
- Ján Boor – pietny akt
- November 4. séria výstavy Holíč vtedy a dnes
- 100. výročie od ukončenia 1. sv. vojny
- 100. výročie od vzniku ČSR
- December Vianočná dedinka Holíč s MS

Dom MS Hrušov

- Sídlo – Hrušov č. 526 991 42 Hrušov
  1994 – pracovisko V. Krtíš od 14.2.21999 otvorenie OP Hrušov
  Územná pôsobnosť pre okres Veľký Krtíš, príležitostne metodická pomoc okresy regiónu Hont
- *Najaktívnejšie MO MS matičné kolektívy*
- MO MS Čelovce / predseda Ing. D. Sľúka /- činnosť veľmi dobrá
  MO MS Dolná Strehová - /preds. Bc. Matúš Bystriansky/ - činnosť veľmi dobrá
  MO MS Hrušov - preds. Ján Brloš činnosť veľmi dobrá

  MO MS Sucháň / preds. Ján Trizna , / Odbor pracuje na dobrej úrovni

MO MS Veľký Krtíš / predsedníčka Mgr. E. Galajová /, činnosť veľmi dobrá
MO MS Žihľava - /preds. S. Párničanová / činnosť na dobrej úrovni
MO MS Bušince /predsedníčka Mgr. D. Strhárová / činnosť veľmi dobrá
MO MS Dolné Strháre - /predseda J. Labát/ činnosť na dobrej úrovni
OMM Hrušov – preds. Mgr. Beata Benková – činnosť veľmi dobrá
Kolektívy pracujúce pri MO MS, úzko spolupracujúce s OP MS
Folklórne skupiny – Hrušov, Dolná Strehová, Veľký Krtíš
Detské folklórne skupiny- Bušince, Hrušov, Veľký Krtíš
Divadelné súbory- Dolná Strehová, Hrušov, Veľký Krtíš

- *Predmet činnosti*
  Oblasť národopisu – zachovávanie živých i neživých fragmentov, ich prezentácia, archivácia, staré roľnícke práce a remeslá
  Práca s mládežou – súťaže, besedy, spoznávanie histórie a osobností regiónu, ochotnícke divadlo, tvorivé dielne
  Edičná činnosť – vydávanie CD a publikácií
  Starostlivosť o Slovákov v zahraničí –kultúrne programy, metodická pomoc
- *Hlavné realizované úlohy OS MS v roku 2018*
  Medzinárodné podujatia :
  Hontianska paráda, festival tradičnej kultúry, roľníckych prác a remesiel. Realizácia Krajanského dvora, výstavy požičovne kostýmov a krojov, Vydavateľstva MS.
  Matičné mosty, starostlivosť a spolupráca s krajanmi v zahraničí- program na festivale v Čerpotoku -Rumunsko
  Celoslovenské podujatia:
  Škultétyho rečňovanky, celoslovenská súťaž detí a mládeže v literárnej tvorbe- vyhodnotenie
  Národný Autobus dobrej vôle, humanitno kultúrne podujatie pre zariadenia v okresoch Rožňava, Spišská Nová Ves, Liptovský Mikuláš a Zvolen
  Deň role, prezentácia starých roľníckych prác, náradia a strojov v autentickom prostredí hrušovských lazov
  Podujatia regionálneho charakteru
  Šaliansky Maťko Okresné kolo súťaže
  O cenu Matice Volejbalový turnaj zmiešaných družstiev v Bušinciach
  Divadelné návraty napísanie, naštudovanie a uvedenie divadelnej hry OMM Hrušov
  Matičná jar s knihou Výstavy kníh VMS, besedy so spisovateľmi po ZŠ v okrese
  Pochod vďakyŠportovo kultúrne podujatie na pamiatku obetí svetových vojen
  Dni A.H.Škultétyho Semináre, výstavy, besedy k osobnostiam a udalostiam okresu Veľký Krtíš ,akadémia
  Cyrilometodský deň Ekumenické podujatie spojené so športovým dňom v Dolnej Strehovej
  S úctou a vďakou Kultúrnospoločenské podujatie pre starších
  Matičné Turíce Kultúrno náučné podujatie v Čelovciach
  Maliar Novohradu – súťaž a výstava prác malých talentovaných maliarov na počesť L. Kubániho

- *Spoluprácu s orgánmi štátnej správy a samosprávy*
  Spolupráca s orgánmi štátnej správy je na základe geografickej polohy okresu komplikovaná nakoľko najmä v regionálnych orgánoch sú zástupcovia politických strán nesympatizujúcich s Maticou slovenskou. Aj napriek tomu sa v niektorých oblastiach dobre spolupracuje. Veľmi dobrá je súčinnosť s kultúrnymi inštitúciami /osveta, knižnica, múzeá.../, s ktorými organizuje OP množstvo hodnotných podujatí. Vysoko sa hodnotí spolupráca s Mestom Veľký Krtíš , ktoré podporuje finančne a inými spôsobmi najmä MO MS, ale aj iné podujatia matičného charakteru. Vo väčšine prípadov sú matičným aktivitám naklonené i obecné samosprávy najmä v obciach Hrušov, Dolná Strehová, Pôtor (MO MS Žihľava), Sucháň, ale aj iné zastupiteľstvá obcí.
- *Najvýznamnejšie dosiahnuté úspechy OS MS*
  Počas roku 2018sa podarilo uskutočniť niekoľko nových významných podujatí, ktoré oslovili širokú verejnosť a prezentovali matičné aktivity.
  S úctou a vďakou - Kultúrny program zložený z autentických prvkov tradičnej kultúry.
  Matičné mosty mladých – spolupráca mladých slovenských folkloristov zo Slovenska a Srbska
  Deti a tradície – tvorivé dielne so zameraním na tradičnú kultúru a remeslá
  Podarilo sa skonsolidovať činnosť 8 aktívnych MO v okrese, ktoré i napriek tlaku okolia, problémov s členskou základňou a finančným zabezpečením udržali svoju funkčnosť .
- Úlohy OS MS vyplývajúce zo Stanov MS
  Aktivity OS MS pre systematickú starostlivosť o rast členskej základne
  Získavanie resp. rozširovanie členskej základne v regióne je z dôvodu značnej migrácii obyvateľstva, polohy(juh) a v neposlednom rade ekonomickej situácie ťažko realizovateľné. OP sa snaží propagačnými stretnutiami, podujatiami osloviť verejnosť a priblížiť matičné aktivity.
  - Články v regionálnej tlači
  - Kultúrne programy v obciach na jazykovo zmiešanom území
  - Semináre a výstavy s matičnou témou
- *Mládež a mladomatičné hnutie v regióne*
  Aj napriek situácii s mládežou v okrese sa podarilo atraktívnym spôsobom uskutočniť niekoľko mládežníckych aktivít. V rámci turistických podujatí si pripomenuli významné osobnosti (A.H. Škultéty, P. Dobšinský, J. Kráľ a i.) a udalosti národného charakteru (SNP, výročie vzniku SR...). Bol priestor pre mladých pri tvorbe vlastných kultúrnych programov napr. v rámci projektu Divadelné návraty formou malých javiskových foriem, v programoch na Hontianskej paráde a pod.. Pripravili a zrealizovali sa Tvorivé dielne pre deti a mládež na tému tradičná kultúra, architektúra a remeslá. Uskutočnili sa besedy v základných a stredných školách. Na semináre a iné aktivity organizované MS sú pozývaní študenti stredných škôl
- *Spôsob propagácie MS a šírenia jej tlačovín*
  Najväčším projektom OP zameraným na prezentáciu matičných tlačovín je Matičná jar s knihou v rámci ktorej sa v školách, knižniciach, MO realizujú výstavy kníh

a periodík VMS, besedy sa autormi, zástupcami MS. Podujatia sa realizujú najmä v školách kde je možnosť prístupu i ku katalógom, z ktorých si jednotlivci, ale aj školy vo väčšom množstve produkty objednávajú. OP je nápomocné pro kontrahovaní objednávok a dopravy objednaných tlačovín. V rámci Matičného dvora na festivale Hontianska paráda je pre návštevníkov umiestnená výstava kníh MS s možnosťou nákupu. SNN a periodiká MS sa prezentujú na všetkých podujatiach v rámci garancie OP. Uskutočnila sa aj výstava požičovne kostýmov a krojov

- *Dodržiavanie platných zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka*
  OP každoročne pripravuje niekoľko odborných prednášok a seminárov k problematike štátneho jazyka najmä v rámci Dní AHŠ. Priamu upozorňuje na poškodené, alebo nevhodne umiestnené štátne symboly.
- *Slováci v národnostne zmiešaných oblastiach (týka sa OS MS pracujúcich v týchto oblastiach)*
  Hlavným poslaním OP MS V. Krtíš –Hrušov nachádzajúceho sa v okrese na národnostne zmiešanom území je podpora národného povedomia obyvateľstva. Sú to najmä kultúrne aktivity, literárne, spevácke, divadelné prehliadky a súťaže. Presadzovanie práv Slovákov v obciach, kde sú v postavení menšiny. Podujatia realizované napr. v D. Strehovej, v Bušinciach, V. Krtíši, Hrušove sú záchytným bodom i pre obyvateľov z obcí, kde slovenská kultúra nemá priestor na prezentáciu.

Dom MS Komárno

Dom Matice slovenskej v Komárne sa postupne a dlhodobo snaží aspoň o čiastkovú obnovu svojho vybavenia, aby čo najviac spĺňal štandard javiskového - divadelného priestoru a štandard pokiaľ ide o komerčné využitie priestorov, ktoré vydáva do nájmu. Aktuálna situácia v kultúre a v MS totiž nedovoľuje tomuto subjektu, aby žil len z kultúrnej, osvetovej či matičnej činnosti. Práve naopak, aby mohol prinášať verejnosti tak potrebnú osvetovú, kultúrnu a matičnú činnosť, musí vynaložiť nemalé úsilie, aby získal nevyhnutné finančné prostriedky.

Východiskový situácia (zhrnutie minulého obdobia)

Podarilo sa nám zažehnať mimoriadne krízovú situáciu a už minulý rok, rok 2018 evidujeme ako kultúrne, ale aj hospodársky kladný.

Aj v tomto roku sme naďalej pomocou sponzorov, dobrovoľníkov a barterového prenájmu postupne celkovo alebo čiastočne pokračovali v rekonštrukciách priestorov. Najvýznamnejšou rekonštrukciou prešla strecha budovy, má niekoľko stoviek metrov štvorcových. Zrealizovali sme jej hydroizolačný náter, ktorý čiastočne rieši aj izoláciu proti prehrievaniu strachy a tým aj priestorov, ktoré sú v prenájme.

Nájmy:

V roku 2018 sme prenajali ďalšie priestory ktoré boli pôvodne určené na matičnú činnosť, výstavy a besedy, avšak finančná situácia a nutnosť realizácie rekonštrukcií nám nedovolili

robiť inak. Vďaka tomuto strategickému kroku sa nám podarilo kompletne vyrovnať dlh voči ústrediu MS.

Podarilo sa nám sponzorsky získať 350 zánovných (5 rokov minimálne používaných) sedadiel. Dom v Komárne získal po takmer 70 rokoch nové sedadlá, tie sú pohodlnejšie a bezpečnejšie. Rozmiestnenie sedadiel zároveň spĺňa nové požiarno-bezpečnostné smernice a vyšší štandard divadelného sedenia. Zmenil sa (zväčší) priestor pre diváka a dôjde k väčšiemu sklonu smerom k hľadisku. Je teda predpoklad že môžeme pokračovať v ďalšom prenájme sály.

V kultúrnej a kultúrno-spoločenskej aktivite sme plán na rok 2018 naplnili a dokonca ho navýšili.
Najvýznamnejšie zrealizované akcie:

Fašiangový bál pre deti	***13.1.2018,***
Pochovávanie basy	***17.2.2018,***
"Výtvarná súťaž študentov ZŠ a SŠ (súčasť Komárňanských dní)"	***27.4.2018,***
Vítanie jari (súčasť Komárňanských dní)	***1.5.2018,***
Oslavy sviatku sv. Cyrila a Metoda	***5.7.2018,***
Turné Na rováš!	***leto 2018,***
Minifest v Hornej Zlatnej	***25.8.2018,***
Súťaž v speve slovenskej ľudovej piesne	***23.10.2018,***
Vianočná slovenská kapustnica	***22.12.2018.***

Dom Matice slovenskej v Komárne plní špecifické úlohy v rámci MS. Nachádza sa na národnostne zmiešanom území a je zároveň jedným z najväčších Domov MS na území Slovenskej republiky. Disponuje divadelnou sálou s obnoveným sedením pre 389 divákov, tromi zrkadlovými miestnosťami slúžiacimi na nácvik a činnosť rôznych, najmä voľnočasových aktivít.

Našou najväčšou dominantou je práca s mládežou, v súčasnosti je aktívnych v našich krúžkoch viac ako sto detí rôzneho veku.

1. Najsilnejšiu a divácky najžiadanejšiu skupinu tvorí Dramatický krúžok Gymnázia Ľ. J. Šuleka pri Miestnom odbore Matice slovenskej v Komárne. Matičná verejnosť mala možnosť vidieť naše predstavenie Sen noci svätojánskej na Národných matičných slávnostiach 2016 v Komárne. Ďalším predstavením je Čaj o piatej. Je to pôvodný muzikál z rokov 1960 - 1969 a veselým, ale i nostalgickým spôsobom reflektuje na výročie udalostí z roku 1968. Aktuálne „Dramaťák“ počas roka 2018 pripravoval muzikálovú rozprávku Popoluška a tučná myš, ktorej premiéra bude 22.3.2019. Novinkou je „Dramaťák pre dospelých“, ktorý vznikol v septembri 2018 na základe veľkého záujmu o ochotnícke divadlo aj zo strany dospelých.

2. Druhou dominantou je folklórom inšpirovaný súbor Slovenskí rebeli. Ich program Život pozná matičná verejnosť taktiež z Národných matičných slávností 2016. Je to program inšpirovaný zvykmi obradmi a tradíciami našich predkov, úvod programu patrí rebelom ako bol Štúr, Janko Kráľ a pod. Aktuálne majú v repertoári program Na rováš – vtipný príbeh nešťastného richtára, ktorý prepil aj obecný majetok. V roku 2018 nacvičili voľné pokračovanie tohto príbehu – Taľafatky, ktoré odpremiérovali 22. decembra 2018 v rámci každoročnej Vianočnej kapustnice.

Snažíme sa okrem výraznej muzikálovej činnosti venovať predovšetkým folklóru. Etnologicky správne vytvárame edukatívne, ale zároveň divácky zaujímavé predstavenia a tým si plníme jednu z najzákladnejších úloh MS. Uchovávame, chránime a prezentujeme tradície nášho národa. V divácky veľmi prijateľnej podobe zobrazujeme skutočný národný poklad, ktorým nesporne je folklór Slovenska. Okrem predstavení vytváraných Dramaťákom a Rebelmi sa špecializujeme aj na súťaže v speve ľudovej piesne.

Ďalšie špecifické činnosti v roku 2018:

- Krátkodobý i dlhodobý prenájom,
- Divadelná a ochotnícka činnosť,
- Organizácia kultúrnych, športových a kultúrno-spoločenských podujatí,
- Management hudobných a dramatických súborov,
- Činnosť folklórneho súboru,
- Prostredníctvom svojich aktivít oslovenie všetky vekové kategórie s dôrazom na mládež,
- Vedenie krúžkov pre všetky vekové kategórie, od detí predškolského veku až po seniorov,
- Rozvíjanie dobrých vzťahov s MO MS v okrese KN a NZ, ďalej s kultúrnymi, športovými a spoločenskými organizáciami a školskými zariadeniami na území mesta Komárno,
- Rozšírenie členskej základne Matice slovenskej v okrese Komárno,
- Posilňovanie výchovy slovenskej mládeže k vlastenectvu, k úcte a ochrane štátneho jazyka a vzájomnému spolunažívaniu na jazykovo zmiešanom území SR,
- Hľadanie možností financovania kultúrnych podujatí organizovaných MO MS a Domom.

Dom MS Košice

DMS Košice bol zriadený v roku 1998 s pôsobnosťou v okresoch Košice-mesto a Košice-okolie. Toho času v rámci okresu Košice-mesto pôsobí celkom 8 miestnych odborov Matice slovenskej a to MO MS Košice, MO MS Košice- Západ, MO MS Košice-Sever, MO MS Košice-Juh, MO MS Košice-Sídlisko Ťahanovce, MO MS Košice-Dargovských hrdinov, MO MS Košice-Myslava, MO MS Košice-Lorinčík.

Medzi najaktívnejšie MO MS v rámci Košice-mesto patrí MO MS Košice-Sever a MO MS Košice. Pokiaľ ide o MO MS Košice-okolie pôsobí tam 5 MO MS. Konkrétne ide o MO MS Moldava nad Bodvou, MO MS Poproč, MO MS Čaňa, MO MS Slanec, MO MS Nováčany. MO MS Blažice bol v roku 2018 zaradený medzi neaktívne MO MS. Medzi najaktívnejšie MO MS Košice-okolie patrí MO MS Moldava nad Bodvou a MO MS Poproč.

V hodnotenom roku sa DMS zameral na rozšírenie členskej základne a jej skvalitnenie, kde v priebehu roka bolo prijatých 11 nových členov do MO MS Košice – Staré mesto.
Ďalším bodom z hlavných úloh bolo vykonanie odborných seminárov významných osôb pôsobiacich v Košiciach pod názvom Košickí matičiari (Pavol Kušnír, Anton Harčár, Július Kustra, Ján. Straka), ktorí boli aj významnými národovcami a kultúrnymi dejateľmi v rámci východného Slovenska. Nedá mi, aby som nespomenul aj ďalšiu významnú udalosť a to „Košické umelecké slávnosti". Tento rok sa uskutočnil nultý ročník súťažnej prezentácie hudobných a dramatických telies, čo sa stretlo s veľkým ohlasom.

Predkladám uvedené aktivity a podujatia organizované DMS Košice:

Takmer všetky podujatia majú matičný a národný charakter. Ide o pripomenutia si významných míľnikov slovenských dejín a propagovanie slovenského folklóru a slovenských tradícii (napríklad práve podujatím Kolorit slovenského ornament či Kultúrne-umelecké slávnosti).

1. štvrťrok

V mesiaci január (11. 1. 2018) sme si pripomenuli na Hlavnej ulici 68 v Košiciach 26. výročie vzniku Slovenskej republiky. Podujatia sa zúčastnilo 54 osôb. Zúčastnil sa aj predseda SZPB a tajomníčka SNS.
19.1.2018 sme sa zúčastnili pietnej spomienky pri príležitosti 73. výročia oslobodenia Košíc spod nacistickej a fašistickej horthyovskej okupácie

V mesiaci február (7. 2. 2018) sme sa zúčastnili krajského kola Olympiády Slovenského jazyka a literatúry spolu s Centrom voľného času.

Dňa 20. 2. 1918 sa konali "Kultúrno-umelecké slávnosti", ich nultý ročník. Podujatia sa zúčastnilo celkovo 11 účinkujúcich z Abova, Šariša a Zemplína. Išlo o prezentáciu hudobných a dramatických kolektívov. Bolo to veľmi vydarené podujatie, ktoré sa stretlo s veľkým nadšením u publika.

V marci sa uskutočnili v priestoroch DMS Košice vybrané kolá podujatí Kolorit slovenského ornamentu. DMS bol spoluorganizátorom podujatia a zároveň prispel aj vecným ocenením. Vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo 3. 5. 2018 v rámci akcie Dni mesta Košice.

2. štvťrok

Dňa 18. 4. 2018 - Odborný seminár "Košickí matičiari" sa uskutočnil na Hlavnej 68 venovaný A. Harčarovi a J. Strakovi. Dňa 3. mája vyhodnotenie – vernisáž "Kolorit slovenského ornamentu". Zapojených bolo 48 škôl a školských zariadení.

3. štvrťrok

V mesiaci júl (5. 7. 2018) sa pri príležitosti 1155. výročia príchodu našich vierozvestcov a patrónov Európy sv. Cyrila a Metoda uskutočnili Cyrilo-metodské matičné slávnosti pri pamätníku biskupa Štefana Moyzesa.
15.7.2018 pri príležitosti 26 výročia prijatia deklarácie Slovenskej republiky na Hornom Bankove sa konala Vatra zvrchovanosti.

Dňa 20.9.2018 sme si pripomenuli 170. výročie vzniku 1. SNR a jej prvého predsedu J. M. Hurbana na Hlavnej 59 v Košiciach.

4. štvrťrok

Dňa 25. 10. 2018 sa konalo stretnutie matičiarov s digitálnou prezentáciou- Rozpomienky košických matičiarov "Z digitálnej kroniky".

Dňa 28. 10. 2018 sa uskutočnilo slávnostné podujatie pri príležitosti 100. výročia oslobodenia sa spod Rakúsko-uhorskej monarchie a pripomenutia si česko-slovenských légií v zahraničí.

Dňa 22. 11. 2018 sa konal seminar Košickí matičiari o Júliusovi Kustrovi a Pavlovi Kušnírovi

Dňa 14. 12. 2018 sa konali Košické matičné vianočné slávnosti. Išlo o predvianočné posedenie v reštauračnom zariadení Centrum. Hodnotil sa rok 2018 a predložili sa úlohy, ktoré nás čakajú v roku 2019. Podujatia sa zúčastnilo viac ako 100 hostí as tretlo sa s obrovským ohlasom a prianím aby sa takého strenutie organizovalo už pravidelne.

Nepodarilo sa nám dôležité podujatie a to odhalenie pamätnej tabule slovenskému maršálovi Andrejovi Hadíkovi a a dúfame, že sa to podarí aj v roku 2019.

Dňa 6. 12. 2018 sa konalo volebné zasadnutie OR MS okresov Košice a Košice okolie. Na tomto zasadnutí bol zvolený nový predseda OR MS p. Anton Pajerský.

DMS v Košiciach na svojich podujatiach spolupracuje s Magistrátom mesta Košice, VÚC, s miestnymi úradmi mestských častí (predstavitelia sa aktívne zúčastňujú podujatí), cirkvami, spoločenskými organizáciami a školami, kde v priebehu roka 2018 bolo podpísané Memorandum o spolupráci s troma základnými školami a jednou strednou školou, v tomto trende bude DMS pokračovať aj v roku 2019.

Spolupracujeme aj s Mladou Maticou, ktorá sa svojimi dramatickými scénkami podieľa na viacerých podujatiach.

V DMS Košice počas roka došlo k sťahovaniu a zariaďovaniu nových priestorov, ako aj zriadeniu kancelárie pre predsedu Matice slovenskej a riaditeľa ČÚ MS. Väčšiu pozornosť do budúcna bude potrebné zamerať na skvalitnenie a zvýšenie aktivít niektorých MO MS a samozrejme na vytváranie nových miestnych odborov Matice slovenskej v Košiciach a okresu Košice-okolie. Uplynulý rok 2018 považujem za veľmi dobrý.

Dom MS Levice

Dom Matice slovenskej v Leviciach vznikol 11. decembra 1998. Dovtedy pracovalo v Leviciach Oblastné pracovisko Matice slovenskej, ktoré vzniklo v roku 1990. Pod jeho pôsobnosť spadá územie okresu Levice, ktorý je národnostne zmiešaný a s rozlohou najväčší okres na Slovensku. V okrese Levice bolo založených 38 Miestnych odborov Matice slovenskej, no v súčasnosti aktívne pracuje len 22 MO MS, 3 MO MS slabšie a 13 MO MS sme museli pre nečinnosť preradiť do nefunkčných MO MS. Medzi dlhodobo najaktívnejšie Miestne odbory Matice slovenskej patria MO MS Rybník, kde je predsedníčkou Ing. Daniela Trňanová, ktorá je zároveň predsedníčkou Okresnej rady MS v Leviciach a členkou Výboru MS, MO MS Horša s predsedníčkou Mgr. Máriou Udvardy Liptákovou, MO MS v Nový Tekov s predsedníčkou Oľgou Markovou, MO MS Levice s predsedom MUDr. Jánom Budinským, ktorý je zároveň členom Výboru MS, MO MS Tlmače s predsedom Mgr. Júliusom Žuborom, MO MS Kozárovce s predsedom Ing. Igorom Benčaťom, MO MS Čajkov s predsedníčkou Janou Zátopkovou, MO MS Želiezovce s predsedníčkou Magdalénou Holkovou, MO MS Šarovce s predsedníčkou Juditou Antalíkovou, MO MS Veľké Kozmálovce s predsedom Ing. Miroslavom Vargicom.

Počas vyhodnotenia celoslovenskej literárnej súťaže Cena Andreja Chudobu v roku 2017, ktorá sa konala v čase nedožitých 90. rokov od jeho narodenia, sme sa rozhodli, že mu inštalujeme pamätnú tabulu v ZŠ v Pukanci, kde skoro celý život pôsobil. Tento plán sa nám podarilo naplniť vďaka MS Martin, ktorá nám prispela finančne na pamätnú tabulu. Túto sme inštalovali 26. 2. 2018 v areáli ZŠ v Pukanci a potom sa konalo v Dome MS v Leviciach kolokvium o jeho živote a diele - Andrej Chudoba v prítomnosti. Pri podujatí sme spolupracovali aj si Spolkom slovenských spisovateľov.

Zameranie Domu Matice slovenskej v Leviciach ako každý rok aj v roku 2018 bolo široké, no prioritu mala práca s mládežou a to hlavne cez materské, základné a stredné školy.

V našom regióne má silnú tradíciu folklór, preto sme sa aj my zamerali na zachovávanie ľudových tradícií – dedičstva našich predkov už na základných školách. Každoročne v máji organizujeme prehliadku detských folklórnych súborov „ČRIEPKY“, ktorá sa pre veľký počet detských folklórnych súborov skladá z dvoch častí. Detské folklórne súbory zo severu okresu vystupujú v Tlmačoch a súbory z juhu okresu v Leviciach. Horná veková hranica vystupujúcich je 15 rokov. Tento rok sme organizovali už 22. ročník tejto prehliadky. Organizujeme aj školenia pre vedúcich DFS, kde nám veľmi pomáhajú vedúci FS VATRA

z Tlmáč Ján Urban s manželkou. Každoročne organizujeme spoločenské stretnutia pri veľkonočných a vianočných zvykoch a tradíciách. V tomto roku sme zorganizovali aj zájazdy na FF Myjava a Terchová.

Zapájame sa aj do literárnych súťaži a súťaží v prednese poézie a prózy ako Hviezdoslavov Kubín, Šaliansky Maťko, Európa v škole, okresná súťaž v prednese poézie a prózy pre seniorov. V našom okrese z iniciatívy Domu MS vznikli dve celoslovenské súťaže, kde sme spoluorganizátori Sú to „Kráľove Šahy“, súťaž v prednese štúrovskej poézie a prózy a je pre všetky vekové kategórie a „Cena Andreja Chudobu“, súťaž v literárnej tvorbe a je tiež pre všetky vekové kategórie. Tieto súťaže sa striedajú v dvojročných cykloch.

V roku 2018 sme organizovali množstvo turistický pochodov po okrese „Putujeme rodným krajom“ a v júli sme organizovali už XVII. ročník nadregionálneho Národného výstupu na Sitno. Tento rok nám vyšlo i počasie a tak výstup bol masívny so zástupcami z celého Slovenska Na vrchu Sitno i po zostupe pri Počúvadlianskom jazere bol bohatý kultúrny program rôznych speváckych súborov a jednotlivcov, no spevácky zbor „Prameň“ zo Žarnovice ako jediný každoročne vystupuje na tomto podujatí od jeho vzniku.

Pre mládež ZŠ a SŠ z celého levického okresu sme zorganizovali množstvo stretnutí, súťaží, kvízov, prednášok, zájazdov ako kvíz pre SŠ „Poznaj svoju vlasť“, súťaž v speve „Putujeme za ľudovou piesňou“, šachový turnaj a turnaj v stolnom tenise ap. Zo zájazdov to boli Jánošíkove dni v Terchovej, kde sa nám podarilo zabezpečiť vystúpenie matičiarov z Veľkých Kozmáloviec – Veselí chlapi, výstup na Devín, Sitno, Hontianska paráda v Hrušove, Matičný deň v Martine, divadelné predstavenie v Nitre, návšteva NR SR v Bratislave, FF Myjava, Národný cintorín v Martine a Múzeum oravskej dediny pri Martine, účasť 30. 10. 2018 v Martine. V okrese spolupracujeme z mestom Levice a Mestským kultúrnym strediskom, ktorí nám poskytujú priestory na podujatia a aj daktoré dotujú. S Regionálnym osvetovým strediskom organizujeme literárne súťaže, výstavy fotografií „AMFO“ a pod. Ďalej spolupracujeme s Okresným archívom, Tekovskou knižnicou, Tekovskou hvezdárňou, Tekovským múzeom, materskými, základnými a strednými školami, kde tieto školy s nami pekne spolupracujú pri rôznych súťažiach, vystúpeniach, zájazdoch, školeniach, no i s niektorými obcami v okrese Levice. Niektoré nemajú záujem spolupracovať s Maticou slovenskou, no sú aj také, ktoré sú ochotné pomáhať svojmu miestnemu odboru MS a aj celému matičnému hnutiu. Už pravidelne organizujeme okresné oslavy svätého Cyrila a svätého Metoda pri dvojkríži v Tlmačoch pri pozostatkoch hradiska z obdobia Veľkej Moravy a začali sme organizovať okresnú Vartu zvrchovanosti vo Veľkých Kozmálovciach. Pri organizovaní Dní obce v Rybníku, Čajkove, Veľkých Kozmálovciach a Vianočných trhov v Leviciach sme dostali priestor prezentovať Maticu slovenskú. Zo Slovenským zväzom záhradkárov organizujeme každý rok prednášku z oblasti záhradkárstva. Dňa 5.5.2018 sme boli spoluorganizátori na sadení Lipky priateľstva na vrchu Vápnik, kde sme zároveň odhalili pamätnú tabulu padlým ruským vojakom v II. svetovej vojne.

V roku 2018 uplynulo 20. rokov od otvorenia Domu Matice slovenskej v Leviciach. V Dome MS v Leviciach sa uskutočnilo 15. novembra 2018 slávnostné podujatie k tomuto výročiu. Bolo naplánované v predstihu preto, že 16. novembra.2018 mal zasadať Výbor MS

v Leviciach, no ten sa z organizačných dôvodov nekonal, no oslavy vzniku Domu MS v Leviciach už áno. Najskôr sa pozvaný hostia stretli v DMS, kde riaditeľ DMS Miroslav Považan v príhovore priblížil dvadsaťročnú činnosť tohto domu. Potom sa prihovorili pozvaný hostia a odovzdali diplomy a dary Miroslavovi Považanovi. Potom sa všetci prítomní premiestnili do Vinárskeho domu na Margitu a Ilonu. Tu predviedol FS Tekovanček nádherné folklórne pásmo z čilejkárskej časti Tekovskej župy. Po kultúrnom programe nasledovalo spoločenské posedenie spojené s degustáciou vín. Na Okresnej rade Matice slovenskej 12. 12. 2018 riaditeľ Dome Matice slovenskej Miroslav Považan informoval prítomných o dvadsaťročnej činnosti Domu Matice slovenskej a predsedom MO MS a pozvaným hosťom odovzdal ďakovné listy za dlhodobú spoluprácu.

Na národnostne zmiešanom území podporujeme slovenskú kultúru a jazyk hlavne prostredníctvom Miestnych odborov MS a všetkých stupňov škôl. Sú to hlavne súťaže v prednese slovenskej poézie a prózy, súťaže v speve slovenskej ľudovej piesne, folklórne prehliadky, kvízy o Slovensku, turistika po Slovensku ap. Sledujeme aj dodržiavanie zákona o štátnom jazyku monitorovaním tohto územia prostredníctvom Miestnych odborov MS a aktivistov. Na zmiešanom území levického okresu najlepšie pracuje Miestny odbor MS v Želiezovciach.

O rozširovanie členskej základne MS sa snažíme osobnou agitáciou, sústavnými výzvami smerom k MO MS, pozývaním i nematičnej verejnosti na podujatia MS ap. Stav členstva nám síce narastá, no nie je to také, ako by sme si to predstavovali. Na našich podujatiach sa nám zúčastňuje aj mládež, no vždy v početnej menšine oproti dôchodcom. Matičných podujatí sa zúčastňuje veľa osôb, ktoré sympatizujú s Maticou slovenskou, no organizovať sa z rôznych príčin v Matici slovenskej nechcú.

Propagáciu MS a jej tlačovín robíme prostredníctvom rôznych súťaží, podujatí, výstav a spoločenských stretnutí v Dome MS, no i prostredníctvom hlavne okresných masmédií. Slovenské národné noviny na matičných podujatiach rozdávame ako propagáciu k odberu, no matičiari si ich radšej prídu prečítať do Domu MS ako si ich objednať.

Dom MS Liptovský Mikuláš

Dom MS v Liptovskom Mikuláši vznikol v roku 1991 a jeho územná pôsobnosť je pre Liptov a Oravu. Patria sem okresy : Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Celkove pracuje v Liptove a Orave 18 Miestnych odborov MS a 3 OMM, v pôsobnosti DMS pracuje aj Divadelný odbor, združujúci 37 divadelných súborov z celého Slovenska. Pri Dome MS pracuje aj šesť klubov a to : Klub paličkovanej čipky, Klub filatelistov, Klub M. R. Štefánika, Klub chovateľov poštových holubov, DIA klub a Matičná divadelná ochotnícka scéna /MADOS/.

Medzi najaktívnejšie MO MS patria odbory v: Liptovskom Mikuláši, Važci, Východnej, Stankovanoch, na Orave je to MO MS Trstená, Dolný Kubín, Oravská Polhora. Hlavnou činnosťou Domu MS môžeme zaradiť v prvom rade divadelnú činnosť, kedy matiční

divadelníci ročne odohrajú viac ako dvadsať predstavení. V roku 2018 to boli nasledovné tituly: Ako župana vítali, Mikuláš vás baví, Jánošík od kolísky po hrob, V službách národa a cirkvi, Žiadosti slovenského národa- zrodenie národa. Celkovo odohrali matičný divadelníci v roku 2018, 58 predstavení a to nie len vo svojom regióne, ale aj po celom Slovensku.

Ďalšou hlavnou činnosťou je výstavná čnosť. Tohto roku sa v priestoroch Domu MS uskutočnili štyri výstavy. Vo výstavnej sieni je stála výstava matičiara, ľudového rezbára Ivana Líšku pod názvom Erby miest a obcí horného a stredného Liptova, sú to drevené reliéfy erbov. V septembri sa uskutočnila výstava v spolupráci s Ozbrojenými silami SR, bola to výstava fotografií s činnosti našej armády. Uvedená bola aj výstava pod názvom Mníchovská zrada v Ruských dokumentoch. Ďalšia výstava bola výstava fotografií Sliače v kroji, výstava fotografií matičiara Jaroslava Šoučíka Čarovné huby Liptova a poslednou výstavou je výstava už spomínaného Ivana Líšku pod názvom Svätý Mikuláš v erboch slovenských miest a obcí. Znova sú to drevené plastiky erbov.

V roku 2018 boli zrealizované tieto hlavné úlohy a podujatia boli nasledovné : Pripomenutie si 25. výročia vzniku Slovenskej republiky v januári 2018. oslavy 170. výročie Liptovských žiadostí, rekonštrukcia udalostí na hlavnom námestí v spolupráci s Mestom a občianskym združením Živé námestie, záznam z podujatia urobila aj RTVS. Účasť matičných divadelníkov na Slovenskej jari v Martine, Vatra zvrchovanosti, spomienka pri soche Martina Rázusa /130. výročie narodenia/, pripomenutie si 90. výročia nedožitých narodenín básnika Milana Rúfusa.

Podujatia s celoslovenskou účasťou na ktorých participoval Dom MS boli v roku 2018 nasledovné : Dom MS pripravil dôstojné oslavy 170. výročia od vyhlásenia Žiadostí slovenského národa. Podujatia sa zúčastnili nie len matičiari Liptova a Oravy, ale aj z celého Slovenska. V dňoch 29. 6 - 1. 7. 2018 sa uskutočnil folklórny festival vo Východnej. Matica slovenská tu mala svoj stánok a mladí matičiari zodpovedali za rôzne aktivity pre malých návštevníkov festivalu. Takisto ako po minulé roky sme boli spoluorganizátori Národného výstupu na Kriváň. Po dlhej dobe náš Dom MS sa aktívne zapojil do príprav a účasti na celoslovenskej prehliadke neprofesionálneho divadla Scénická žatva v Martine. Pracovníci Domu MS sa postarali o krajanský súbor mladých divadelníkov z Kovačice v Srbsku. V tomto roku sa uskutočnil už tretí ročník Divadelného festivalu Ivana Stodolu, kde vystupujú divadelníci združení v Divadelnom odbore MS z celého Slovenska. Tohto roku sa podujatia zúčastnili aj divadelníci ktorí nie sú združení v tomto záujmovom odbore.

Spolupráca Domu MS s mestom Liptovský Mikuláš je na veľmi dobrej úrovni spolu organizujeme rôzne podujatia ako Vatra zvrchovanosti, spomienka na Martina Rázusa, Pamiatka zosnulých. Dobrá spolupráca je aj s Múzeom Janka Kráľa, kde participujeme na spoločných projektoch, tohto roku to bol projekt Jánošík od kolísky až po hrob.

Dom MS v roku 2018 splnilo svoje úlohy, ktoré si predsavzal a o dôstojne osláviť 170. výročie vyhlásenia Žiadostí slovenského národa, zrealizovať tretí ročník Divadelného festivalu Ivana Stodolu, pripomenúť si významné osobnosti a udalosti ktoré sa odohrali v pôsobnosti Domu MS a v Liptove a Orave. Podarilo sa udržať veľmi dobrú spoluprácu s miestnymi samosprávami , tam kde pôsobia MO MS.

V roku 2018 sa podarilo udržať počet MO MS a v niektorých prípadoch bol zaznamenaný aj nárast členskej základne, hlavne v Liptovskom Mikuláši. Nový nádych života dostal nečinný MO MS v Kvačanoch. Bola venovaná zvýšená starostlivosť o MO MS, kde bol Dom MS nápomocný pri podávaní grantových výziev. V pôsobnosti nášho zariadenia pracuje tri OMM (Beňadiková, Liptovský Mikuláš, Podtureň/, kde je počet členov stabilizovaný a mladí matičiari usporiadavajú rôzne športové podujatia, veľkej pozornosti sa teší Mladomatičný ples. Dom MS má v svojich priestoroch vyložené tlačivá a knihy z Vydavateľstva MS a stará sa o ich predaj a propagáciu. Niektoré propagačné materiály do tlače pripravili práve pracovníci Domu MS. Pretože Dom MS nepôsobí na zmiešanom území problémy s touto tematikou prakticky nemá. Na území Liptova pôsobí Český spolek na Slovensku, s ktorým sa udržiavajú dobré kontakty. Matičiari na Orave udržujú styky s krajanmi v Poľsku. V roku 2018 sa spolupráca s krajanmi v Poľsku, ešte viac rozšírila a riaditeľ Domu MS niektoré ich podujatia aj v Poľsku navštívil.

Celkove môžeme skonštatovať, že rok 2018 bol pre pracovisko v Lipovskom Mikuláši veľmi úspešný a všetky stanovené podujatia a úlohy boli splnené.

Dom MS Lučenec

Dom Matice slovenskej v Lučenci bol zriadený 15.novembra 1997. V jeho územnej pôsobnosti sú okresy Lučenec a Poltár, kde cez aktivity svojich miestnych odborov MS a tiež vlastnou činnosťou dlhodobo napĺňa kultúrno-spoločenské a metodické ciele Matice slovenskej.

Najaktívnejšími miestnymi odbormi sú Polichno, Vidiná, Poltár, Lučenec a Halič. S týmito miestnymi odbormi OS veľmi úzko spolupracovalo, tak na spoločných podujatiach alebo sa na ich podujatiach spolupodieľalo. Uvedené miestne odbory veľmi činorodo pracujú na budovaní národného povedomia, na pripomínaní si významných osobností slovenskej i regionálnej histórie, ale nemalý podiel v ich aktivitách tvoria podujatia zamerané na deti a mládež a na zmysluplnom využití voľno-časových aktivít a vytváranie pohľadu na budúcnosť národného diania. Oblastné stredisko však nezabudlo ani na prácu s menej aktívnymi miestnymi odbormi. Tam v prvom rade nastavuje motiváciu pre aktívnu činnosť a najmä na potrebu týchto aktivít, na tom ktorom území. Cieľom tohto snaženia bolo podnietiť miestne odbory zaktivizovať svoju činnosť s následným vykonaním aspoň jedného podujatia národného charakteru.

Pri DMS Lučenec pracuje aj Zmiešaný spevácky zbor Ozvena, ktorý v priestoroch DMS má pravidelné nácviky a vystupuje na mnohých matičných aj mestských podujatiach. Priestorové danosti OS predurčuje DMS orientovať sa na prípravu širokospektrálnych podujatí pre verejnosť a rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, ako sú výstavy amatérskych umeleckých diel, prezentácia ľudovej tvorby, podpora ručne vyrábaných výrobkov amatérskych tvorcov s tematikou folklóru a ľudových motívov a prezentáciu tvorby národných dejateľov. Ďalej sú to podujatia na podporu vlastnej tvorby a ich podpora prostredníctvom pomoci pri vydaní diela a jeho predstavenie čitateľom, formou besedy, či

prezentácie. Jednou z najdôležitejších aktivít je spolupráca DMS so školami, či už cez rôzne prednášky priamo na pôde školy s tematikou predstavenia významných dejateľov našej histórie, ale i samotná návšteva celých tried na podujatiach organizovaných DMS Lučenec, či MO MS Lučenec, ktorá časť svojich aktivít vykonáva v priestoroch DMS.

Hlavným zameraním DMS v roku 2018 bola kultúrno-osvetová činnosť, vzdelávacia činnosť a práca s mládežou. DMS pravidelne pripravovalo podujatia, ktorých sa zúčastňovala nielen široká verejnosť, ale priamo zapájalo najmä žiakov a študentov stredných škôl.

V priestoroch DMS sa konali rôzne výstavy domácich a zahraničných umelcov, súťaže a vzdelávacie programy, či už vlastné alebo aj v spolupráci s inštitúciami mesta. Konalo sa tu obvodné kolo Šalianskeho Maťka i Hviezdoslavov Kubín, ktoré sú pripomenutím si slovenskej literárnej tvorby a jej významu pre národné povedomie mladej generácie.

Ďalšou formou úspešnej spolupráce so školami je Paleta mladých umelcov a súťaž Maľujeme Timravu, kde DMS je aj vyhlasovateľom súťaže. Cieľom je každoročné pripomenutie si významnej osobnosti slovenskej literatúry B.S. Timravy. Činnosť DMS sa však neviaže len na podujatia vo vlastných priestoroch, ale aj v rámci svojej územnej pôsobnosti a v spolupráci s miestnymi odbormi MS. Takými sú podujatia spojené, okrem vzdelávacej zložky aj na pohybové aktivity mládeže. Jedným z veľmi významných aktivít z tejto oblasti bolo aj v roku 2018 podujatie Beh mládeže o Pohár DMS, kde sa pravidelne zapájajú všetky školy mesta i okresu Lučenec a ktorého sa každoročne zúčastňuje okolo 250 až 300 účastníkov. Podujatie sa nesie v znamení pripomenutia si významnej osobnosti našich dejín M. R. Štefánika a je súčasťou spomienkového aktu, do ktorého sa zapája aj Mesto Lučenec a ďalšie inštitúcie, ako Obvodný úrad, či Spolok M. R. Štefánika.

V podobnom znamení sa nesie aj Timravin chodníček - podujatie, kde si formou literárno-turistického pochodu pripomíname významnú rodáčku Novohradu, autorku mnohých významných diel, spisovateľku B. S. Timravu. Cez literárne pásmo, v podaní študentov Gymnázia BST sa účastníci oboznámia s osobnosťou a dielom spisovateľky a následne formou turistickej prechádzky po kraji spoznávajú miesta, kde žila a tvorila, no a záver patrí vystúpeniu folklórnemu súboru a ľudovým piesňam. Toto podujatie je už tradičné, v roku 2018 sa konal už 27. ročník a teší sa veľkej obľube, ktorého zúčastňuje okolo 300 účastníkov.

Silnou stránkou činnosti DMS je organizovanie výstav rôzneho druhu, tematiky i techniky. V roku 2018 pripravil DMS desiatku výstav domácich amatérskych umelcov, ale aj výstavu obrazov zahraničného Slováka Michala Ďurovku – z Padiny.

DMS pravidelne komunikuje s miestnymi odbormi vo svojej pôsobnosti, napomáha pri organizovaní podujatí a metodicky usmerňuje činnosť jednotlivých miestnych odborov, zúčastňuje sa podujatí organizovaných miestnymi odbormi a pravidelne navštevuje ich stretnutia a zasadnutia. Tým, že DMS vytvára množstvo plnohodnotných podujatí, ako stretnutie Slovákov na Ratke a Slávnostná akadémia, ktoré boli zamerané na poukázanie významných hodnôt nášho národa, posilňuje postavenie Slovákov v danom regióne v národnostne zmiešanej oblasti.

Účasťou na podujatiach na jazykovo zmiešanom území DMS napomáha v upevňovaní slovenskej štátnosti a napomáha k dodržiavaniu a používaniu štátneho jazyka a symbolov.

Dom MS Michalovce

Dom MS Michalovce metodicky riadi MO MS v okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov. Taktiež spolupracuje s Oblastnou organizáciou Matice slovenskej na Zakarpatsku a s inštitúciami najmä v meste Michalovce, ale tiež v Trebišove, Sobranciach a obecnými úradmi v týchto okresoch. Mesiac január priniesol aj zmenu vo vedení DMS Michalovce. Po odchode riaditeľa RNDr. Emila Čurmu, ktorý odišiel dobrovoľne a na základe iného pracovného miesta do funkcie dočasne poverenej riaditeľky bola menovaná PhDr. Karina Obšatníková, ktorá dovtedy zastávala v DMS pozíciu KOP. Na miesto KOP nebol v roku 2018 prijatý nikto, takže DMS má od januára 2018 jedného pracovníka a to PhDr. Karinu Obšatníkovú.

Rok 2018 bol z hľadiska podujatí veľmi bohatý. Na začiatku roka sa už tradične DMS v Michalovciach podieľal na okresných kolách súťaže Šaliansky Maťko v Michalovciach a v Trebišove. Taktiež sa DMS Michalovce podieľal aj na okresnom kole Vansovej Lomničky – celoslovenského festivalu v umeleckom prednese žien. V rámci tradičných podujatí DMS Michalovce nechýbala ani Fugova domovina, ktorej cieľom je usmerňovať a viesť deti a mládež ku kreatívnemu vyjadrovaniu lásky ku kúsku rodnej zeme, kde žijeme. Súťaže sa zúčastňujú žiaci základných škôl v okrese. V apríli sa taktiež uskutočnilo podujatie Metamorfózy slova v rámci Hviezdoslavovho Kubína a súťaž Zemplín POP.

Za výnimočné podujatie možno považovať podujatie Malá vojnu, kde sa uctila pamiatka padlého vojaka Štefana Butku, ale aj ostatných padlých vojakov v obci Pavlovce nad Uhom, ktorá bola sprevádzaná ukážkami bojov z čias Malej vojny, sv. omšou a osadením kameňa, ktorý túto udalosť bude všetkým pripomínať. Podujatie trvalo dva dni a bolo prepojené s ukážkou Malej vojny a besedou so žiakmi ZŠ a SŠ, výstupom čoho bolo väčšie pochopenie histórie nášho regiónu.

V máji sme oslávili nielen Medzinárodný deň matiek aj Rok slovenskej štátnosti a to stretnutím FS v moderných priestoroch OC Zemplín za účasti predsedu MS JUDr. Mariána Gešpera, kde sa predstavilo na podujatí „Naše zvyky, naše tradície, náš Zemplín“ 17 FS a všetkých určite potešili aj tvorivé dielne, ktoré sa niesli v duchu zvykov a tradícií.

Začiatok leta bol veselý a to najmä pre obyvateľov obce Záhor, kde sa kultúrnym domom rozliehal spev FS Záhorčan, ktorý svoje 10. výročie oslávil uvedením svojho nového CD do života. Návštevou ich poctil aj predseda MS Marián Gešper, ktorý sa aktívne pričinil aj o jeho uvedenia do života. Leto sa naozaj aktívne začalo aj v Močaranoch kde počas štyroch dní bolo veselo aj vďaka návšteve matičiarov zo Selenče. Absolvovaním naozaj bohatého programu počas ktorého navštívili mesto Michalovce, DMS Michalovce, plavbu loďou po Zemplínskej šírave, prechádzku po okolitej prírode Vihorlatu a v neposlednom rade spomienkou a koncertom venovaným Gorazdovi Zvonickému boli všetci o kúsok o zážitky bohatší. Podujatie sa odohralo v pamätnej izbe G. Zvonického, kde vystúpil aj FS zo Selenče.

V priebehu leta sme sa aktívne spolupodieľali na Medzinárodnom letnom tábore MS a na rôznych obecných slávnostiach. V DMS Michalovce sme sa zamerali aj na zachovávanie a prezentáciu tradičnej ľudovej kultúry prostredníctvom folklórnych festivalov v spolupráci s mestom Michalovce - Zemplínske slávnosti piesní a tancov, Podvihorlatské slávnosti v Porube pod Vihorlatom, Folklórne slávnosti v obci Lúčky, folklórne festivaly v Pozdišovciach, Moravanoch, v Jovse, Lekárovciach, ale aj v Kaluži. Leto spestril aj Splav zemplínskych riek, vďaka čomu môžu jeho účastníci spoznávať krásu Zemplína. Nemôžeme však zabudnúť ani na výnimočnosť akcie v roku 2018 ktorou bolo aj otvorenie knižnice v obci Vinné a spomienka na F. J. Fugu – národovca a Zemplínčana, ktorá prilákala pozornosť viacerých médií a na ktorej sa zúčastnili významné osobnosti spoločenského života.

V septembri sa uskutočnilo podujatie Odkaz Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho pre súčasnosť, na ktorom spolupracoval DMS Michalovce s viacerými organizáciami. Na jeseň minulého roka sa uskutočnili výstavy o Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi v Zemplínskej knižnici Gorazda Zvonického a o II. budove Matice slovenskej v ZŠ Vinné a Zalužice. V MsKS v Michalovciach sa uskutočnil už 42. ročník Horovovho Zemplína. Na konci októbra sa uskutočnila súťaž v tlaku na lavičke o pohár Matice slovenskej.

Jesenné podujatia organizované za pomoci DMS v Michalovciach už tradične patria aj okolitým MO MS, ktoré si v tomto čase uctievajú najmä starších. Výnimkou ale bolo uvedenie CD FS Pacerki do života, kde sme sa poriadni zabavili. V tomto čase DMS Michalovce navštívili žiaci zo ZŠ Zalužice, ktorým bola prezentovaná MS ako aj činnosť DMS. Rovnako sme participovali na Matičnom behu o štít mesta Michalovce, uviedli do života horúcu knižnú novinku MS Zemplínske tajomstvá a ozýval sa aj spev našich najmenších škôlkarov a žiakov ZŠ počas dvoch krásnych dní v regionálnej súťaži, kde sme

účastníkov rozdelili do zlatého, strieborného a bronzového pásma, čo znamená, že bez ceny a diplomu nikto neodišiel.

Jeseň trošku zvážnela na podujatí Ikona- okno do neba, no o to však srdce viac pookrialo. Vernisáž výstavy Márie Čurmovej v Dúbravke potešil nie jedno oko.

V decembri sa taktiež konali podujatia, vďaka ktorým sme si pripomenuli naše zvyky a tradície „Na Zempline tak“ alebo „Vianoce s heligónkou“. Priestor sme dali aj deťom a vianočným tvorivým dielňam.

Osobitnou kategóriou je spolupráca s Oblastnou organizáciu Matice slovenskej na Zakarpatí. Tradične sa tam už dve desaťročia konajú výnimočné podujatia, ktoré udržiavajú národné povedomie Slovákov žijúcich na Ukrajine – Slovenský slávik, Slávnosti slovenskej kultúry na Ukrajine, Čaro rozprávky a azda najkrajšie podujatie Slovenský Betlehem v Užhorode. Spolupráca DMS Michalovce s OO MS na Zakarpatsku pretrváva aj naďalej a povedala by som, že sa v roku 2018 ešte viac prehĺbila.

V neposlednom rade treba spomenúť aj podpísané memorandá medzi MS a ZKGZ v Michalovciach, MS a ZK v Trebišove, MS a MŠ so ZŠ v Zaluziciach, MS a ZŠ v Pavlovciach nad Uhom a pracuje sa na podpísaní ďalších.

Na všetkých podujatiach organizovanými DMS Michalovce participuje MO MS Michalovce, ako aj MM Michalovce, ktorých pomoc pri náročných podujatiach je neoceniteľná. Zabudnúť netreba ani na pozitívnu podporu a aktívnu činnosť všetkých MO MS v pôsobnosti DMS, ale aj ostatných priateľov, členov a sympatizantov MS.

Dom MS Nitra

Dom Matice slovenskej v Nitre pôsobí od 13. januára 1995. Zabezpečuje pravidelnú klubovú činnosť Klubu filatelistov 52-51 Nitra, tréningy historického šermu spolku Satyros a činnosť Tréningového stolnotenisového centra zameraného na deti a dospelých a pôsobenie profesonálneho divadla - Nové divadlo. Zároveň je sídlom ŠO MS, O MM Nitra, MO MS Nitra, OR MS Nitra a KR MS Nitrianskeho kraja. Jeho priestory využíva na svoje pravidelné rokovania Pedagogický odbor MS a Stedisko národnostných vzťahov MS.

DMS Nitra spolupracuje s MV SR – OŠÚ v Nitre, NSK, Mestom Nitra, so sieťou škôl od materských až po univerzity, s umeleckými školami, kultúrnymi, osvetovými, vzdelávacími a sociálnymi inštitúciami, so záujmovými a vedecko-záujmovými združeniami, s Jazykovým a Športovým odborom MS sídliacimi v Nitre, rímskokatolíckou cirkvou a evanjelickou

cirkvou a. v., so Zväzom protifašistických bojovníkov a o. z. Slavica. Priestory DMS Nitra v roku 2018 využívali Výbory mestských častí Nitra – Čermáň a Nitra – Klokočina na zasadnutia poslancov, podujatia organizované pre verejnosť s našou spoluprácou alebo verejné stretnutia s obyvateľmi dvoch veľkých nitrianskych sídlisk. V roku 2018 pokračovala pravidelná spolupráca s Mestom Nitra v organizovaní každomesačných Tanečných večerov. Spoluprácu s Katedrou kulturológie UKF v Nitre sme rozšírili o odbornú gesciu katedry nad samostatným matičným podujatím Náš Elo Havetta. V roku 2018 sme sa stali partnerom literárnej súťaže Novomeského Nitra a projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR – I. svetová vojna a osobnosť generála M. R. Štefánika. D MS Nitra vytvoril aj v roku 2018 pre svoje MO MS zázemie na pokračovanie v dlhoročnej spolupráci s krajanmi žijúcimi v Chorvátskej republike a Srbsku. Krajanskú spoluprácu rozšíril o MO MS Nitra – Dražovce a Slovenské kultúrne centrum Našice.

Jedným z najvýraznejších podujatí v roku 2018 bolo pripomenutie si **80. výročia narodenia slovenského filmového režiséra Ela Havettu**, rodáka z Veľkých Vozokán. D MS Nitra spoločne s MO MS odhalil režisérovi pamätnú tabuľu. V rámci podujatia boli spoluorganizátormi NSK, MS, Slovenský filmový ústav, ktorý celé podujatie archívne zaznamenával a UKF v Nitre. Podujatiu vyjadrili podopru viaceré herecké a režisérske osobnosti, v rámci neho sa konalo premietanie dokumentárneho filmu Slávnosť osamelej palmy a beseda s režisérom E. Grečnerom a spolužiakmi E. Havettu. Podujatie vzbudilo ohlas aj u odbornej verejnosti a vyslúžilo si poctu, kedy sme si ako jediný samostatne uctili režisérovu pamiatku /E. Havetta si nepripomenul ani festival ArtFilm/.

Zvlášť pozitívne hodnotíme podujatie v rámci dlhoročného cyklu **Spomienka na slávnych zosnulých – Náhrobky ako umelecké diela**, kedy sme ho rozšírili o historický sprievodcovský výklad nielen pre matičných členov, ale aj širšiu verejnosť a predovšetkým študentov. V rámci cyklu za dôležité považujeme ohlas inštitúcii, ktoré spravujú hroby významných nitrianskych osobností alebo priamo ohlas od žijúcich rodinných príslušníkov a rozširujeme spoluprácu o ich spomienky a prednášky.

V rámci spolupráce s MO MS zvlášť podčiarkujeme **vytváranie platformy na prezentáciu detského folklóru,** ktorá v okrese Zlaté Moravce absentuje – súťažná prehliadka **Slovenská rodná dedina**. V tejto časti pozitívne hodnotíme **regionálne súťaže** a sprístupňovanie verejnosti práve **regionálnych osobností,** medzi ne patria: **Vlasť moja, súťaž v prednese poézie a prózy J. Kráľa, detská recitačná súťaž Spomienky na Martu**

Myrtu /Longauerovú/. K zachovávaniu pamäti na historické udalosti či osobnosti prispelo **odhalenie pamätných tabúľ** v obci Hájske – 49 obetiam padlých v 1. SVV, režisérovi E. Havettovi v obci Veľké Vozokany a gajdošovi J. Antalíkovi v obci Veľké Zálužie.

Plán činnosti Domu Matice slovenskej v Nitre sa v roku 2018 niesol v dvoch hlavných líniách, a to **Roku slovenskej štátnosti** a získania kandidatúry na **Európske mesto športu.**

Lokálne:

- Spomienkové slávnosti: *Spomienka na slávnych zosnulých – Náhrobky ako umelecké diela* /pravidelné podujatie si pripomenulo osobnosti spojené s mestom Nitra - Elemír Jozef Meszáros, Ján Damborský, Edmund Massányi, Július Bártfay, Karol Kuzmány – pri príležitosti 212. výročia narodenia/ - podujatie tento rok rozšírené o účasť študentov,

- Výstavy: *Slovenský ornament – Štefan Leonard Kostelníček, Starobylá Nitra* /prvá výstava olejomalieb nitrianskeho projektanta V. Kertésza, jeho obrazy zdobia mnohé nitrianske reštaurácie, verejnosť ich až prostredníctvom D MS videla prvýkrát v ucelenej podobe/, *Farby Nitry, Z javiska do hľadiska,*

- Vzdelávanie a prednášky: *Deň školských knižníc* / hlavná téma prednášok a tvorivého vzdelávania: 100. rokov od vzniku Česko-Slovenska a osobnosti Milan Rastislav Štefánik, Pavol Dobšinský, Martin Rázus/, Nitra pohľadom filatelistu /krst novej publikácie rozšírené o prednášky 100. rokov od vzniku Česko-Slovenska, Deklarácia slovenského národa a Ľudovít Štúr/, *Knihomole* /scénické čítanie H. CH. Andersen, P. E. Dobšinský, edukačné aktivity – proces vzniku knihy, predstavenie ilustrátora matičných titulov J. Kurinca, knižná burza/,

- Tradície a folklór: *Pľes(k) – Fašiangová zábava, Stavanie mája, Dedičstvo ručných prác starých mám* – výstava, *Od Kataríny do Troch kráľov* /detský muzikál a regionálne koledy s využitím starých hudobných nástrojov/,

- Šport: *Tréningové stolnotenisové cetnrum /pravidelný krúžok pre deti a dosplých, celoročne/.*

Regionálne:

- Spomienkové slávnosti: *Vatra zvrchovanosti* – Dražovský kostolík,

- Súťaže: súťaž v prednese slovenskej povesti *Šaliansky Maťko J. C. Hronského* – 25. ročník,

- Tradície a folklór: *Slovenská rodná dedina /*prehliadka folklórnych súborov a detských spevákov/,

- Šport: *Novoročný stolnotenisový turnaj venovaný vzniku Slovenskej republiky, Matičný stolnotenisový turnaj venovaný Dňu Ústavy Slovenskej republiky, Matičná stolnotenisová liga.*

Celoslovenské: - *Divadelné predstavenie Návrat k našim koreňom, Bibliotéka Slavica, Čaro slovenského ornamentu* – výstava, *Textilné nápisové nástenky* - výstava /SKC Našice Chorvátsko/, *Nitra, milá Nitra – Cyrilo-Metodské slávnosti, Náš Elo Havetta – 80. výročie narodenia, Národné matičné slávnosti* / zajazd, účinkovanie/, *170. rokov I. SNR* /zájazd Myjava/, *Čermáňske červené* /súťažná prehliadka vín z vlastnej produkcie, podpora slovenských vinárov a pestovateľov v lokalite Čermáň/, *Beh o Pohár Domu Matice slovenskej v Nitre* /12. ročník/.

Zahraničné: - *Cyrilo-metoské slávnosti, Družobný deň /Chorvátsko/, Slavica festival, SKC Našice výstava Textilné nápisové nástenky, divadelná činnosť Umelecký spolok Zvolen – Kulpín /Srbsko/.*

Matičné hnutie. V územnej správe DMS Nitra v súčasnosti pôsobí **34 aktívnych MO MS** z okresov Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce a Topoľčany a **1 OMM Nitra**. V roku 2018 zorganizovali viac ako 50 samostatných podujatí /prehľad najdôležitejších podujatí prikladáme v samostatnej prílohe/. V každom okrese je rozšírená aktívna vzájomná matičná spolupráca. Z celkového počtu 10 MO MS v roku 2018 oslavovalo okrúhle jubilejné výročia /Čakajovce, Veľké Zálužie, Krnča, Veľké Vozokany, Šurianky, Nitra – Dražovce, Diakovce, Šaľa, Obyce a Skýcov/. Pri jednotlivých MO **pracuje 26 folklórnych, speváckych a divadelných zoskupení** /SS Skerešanka, DFS Matičiarik, Divadelný súbor Hrušov, DH Vozokanka, divadelný súbor Veľké Vozokany,SS Sľažianka, Fsk Rocháň, Fsk Krnčianka, MSS Lidovec, MSS Močenskí speváci, SS Močenčanka, FS Sečkár, FSk Kepeždanka, Fsk Matičiari z Čakajoviec, SS Janíkovská studnička, Fsk Senior – Matičiar Nitra, FS Jelenčan, FS Jelenka, DFS Jelenček, Gajdošskí Trogári, Fsk Drienka, Fsk Šuriančanka, Fsk Tradícia, SS Ivančanka, SS Nevädza a Spevácky súbor MO MS Lehota/. V roku 2018 sa konali 2 zasadnutia z 3 funkčných OR MS, a to Nitra a Šaľa, v rámci ktorých sa uskutočnila voľba hlavných funkcionárov.

Matičná činnosť v regióne. MO MS Janíkovce, Čakajovce a Krnča sa dlhodo venujú **podpore krajanov žijúcich v Chorvátskej republike** – MS Osijek, Illok a Soljani. V roku 2018 sa rozšírila spolupráca s krajanmi aj o ďalší MO MS Nitra – Dražovce, ktorý pre krajanov zastrešil výučbu slovenských tancov a piesní. D MS vynaložil maximálne úsilie na podporu aktivít zameraných na zachovávanie slovenských tradícií Slovákov žijúcich v Osijeku /podpora matičných družobných návštev na Slovensku aj v Chorvátsku, vytvorenie platformy pre spoločné stretnutie v ráci Cyrilo-metodských osláv, prezentácia MS Osijek na oslavách/. MO MS Tovarníky sa dlhodobo venuje propagácii **divadelnej činnosti Kultúrno-umeleckého spolku Zvolen – Kulpín zo Srbska.**

Špecifickým MO je MO MS Veľké Zálužie, ktorý sa venuje **zachovávaniu a šíreniu gajdošskej tradície.** MO vedie vlastný gajdošský a pišťalkársky krúžok a je nositeľom mnohých ocenení. V roku 2018 sa úspešne prezentoval v RTVS v relácii Kapura. MO MS v tomto roku už po tretí krát zorganizoval **medzinárodný Gajdošský festival**. Na konci roka odhalil pamätnú tabuľu – drevorezbu gajdošovi Jozefovi Antalíkovi, ktorý vo Veľkom Záluží žil.

V roku 2018 sa D MS Nitra výrazne zameral na **propagáciu činnosti MO MS.** Zo všetkých podujatí, na ktorých boli pracovníci D MS vyhotovil články a fotografie, propagoval ich v rámci svojich regionálnych médií a prostredníctvom MS, výraznú podporu dostali aj formou publikovania článkov v SNN. Popri základnej administratívno-materiálnej činnosti, ktorú pre MO MS pracovisko vykonáva, ponúka MO aj vlastné podujatia alebo sprostredkovateľské služby priamo v mieste, kde MO pôsobí. Takúto možnosť v roku 2018 využili: MO MS Zlaté Moravce – zastrešenie prednáškovej činnosti na témy Veľká Morava a Zlaté Moravce, vznik Česko-Slovenska, MO MS Sľažany – zastrešenie prednášok a tvorivých dielní na podujatí Deň školských knižníc a Slovenská rodná dedina/. Samostatnou motiváciou pre MO je udeľovanie ocenení buď odboru, predsedom alebo jednotlivým členom – D MS Nitra udelil návrh a odovzdal ocenenie MS pre 7 MO MS a matičným členom vo forme 11 slávnostných členských preukazov.

Zvláštnu podporu vytvára D MS pre MO MS pôsobiace **na jazykovo zmiešanom území**. V roku 2018 sme svojou účasťou a propagáciou podporili MO MS Neded, ktorý systematicky pracuje na omladzovaní MO a ponuke podujatí určenej pre deti a mladých ľudí. Podporu poskytujeme aj Dolnozemským Slovákom z MO MS Diakovce /vyriešenie zložitej situácie na ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským/. Pre MO MS pracujúce s deťmi a mládežou sme dali

vyhotoviť **vlastné edukačné pomôcky** – puzzle s portrétom M. R. Štefánika, Stanov MS a štátnym znakom SR. MO MS bezplatne zapožičiavame naše výstavy a grafické materiály /roll-up/.

Samostatné služby ponúka D MS Nitra MO MS v rámci **grafickej oblasti** – vyhotovuje pre nich pozvánky, plagáty, ďakovné listy ako aj **spracováva regionálne osobnosti** /MO MS Ivanka pri Nitre – spisovateľka M. Longauerová, M. Tučka, MO MS Močenok – E. Filkorn, J. Ščasný/.

V roku 2018 sme podnietili k väčšej činnosti a splneniu svojich členských povinností menej aktívne MO /Lukáčovce, Tešedíkovo, Čierne Kľačany a Hájske/. Medzi neaktívne MO sme preradili MO MS Žitavany, Nemčiňany a Žihárec. Na konci roka 2018 sme vytvorili podmienky pre znovuobnovenie činnosti MO MS Mojmírovce, ktorý sa obnoví v januári 2019 a nový MO MS plánujeme založiť v obci Preseľany. **OMM Nitra** v roku 2018 spolupracoval s mestom Nitra na technológiách SMART city a na tvorbe Kreatívneho centra Nitra /Kreatívny priemysel/. V spolupráci s D MS Nitra poskytoval mladým ľudom bezplatné prednášky a vzdelávanie Slovak business agency. V rámci podujatí D MS Nitra **propaguje matičnú tlač.** Knihy Vydavateľstva MS propagujeme priamo na podujatí Knihomole – knižná burza, podporujeme ho nákupom kníh na všetky matičné súťaže. Národné kalendáre sme zabezpečili pre všetky MO MS v našej pôsobnosti. Aj v roku 2018 sme pokračovali v získavaní nových predplatiteľov SNN prezentáciou starších čísel na jednotlivých podujatiach a vytvorením darčekových poukážok.

Dom MS Prešov

DMS vznikol na základe zriaďovacej listiny zo dňa 23. 2. 2013 od 1. 1. 2013 s účinnosťou od 1. 3. 2013. Jeho vedením od 1.8.2013. bol poverený PhDr. Ladislav Matisko, vedúci Oblastného pracoviska Matice slovenskej v Prešove od jeho vzniku 12.3.1997. Od septembra 2016 je poverenou riaditeľkou DMS Prešov jej bývalá pracovníčka Mgr. Sláva Jurková, ktorá v DMS pracovala 2 roky. Aj po dvoch rokoch funkcie novej riaditeľky si OS plní všetky zadané úlohy načas.

V súčasnosti na základe uvedenej zriaďovacej listiny DMS pôsobí v územnom obvode okresov: Prešov, Bardejov, Sabinov a Stará Ľubovňa. DMS organizačne priamo riadi a metodicky usmerňuje Oblastné pracovisko v Bardejove. Do svojej činnosti zahŕňa i účtovníctvo finančných prostriedkov na jeho vnútornú prevádzku.

K najaktívnejším MO MS v okrese nepochybne patria svojím prispením do činnosti Matice slovenskej MO MS Prešov, ktorý je pre okres PO a DMS veľmi prínosným Miestnym odborom, prispieva najmä svojimi aktivitami, a to formou podujatí, súťaží, ale zúčastňujú sa mnohých iných matičných podujatí v kraji i celoslovenských podujatí. Medzi ďalšie veľmi aktívne MO MS patria MO MS Veľký Šariš, MO MS Malý Šariš, MO MS Ličartovce, MO MS Župčany, MO MS Chmeľovec, MO MS Šarišské Michaľany, MO MS Sedlice i MO MS

Abranovce, OMM Bajerov aj doplnený novými členmi OMM Prešov, ktorým sa DMS Prešov snaží byť nápomocný vo všetkých smeroch.

Cieľom našej činnosti je organizácia podujatí tradičnej národnej ľudovej kultúry, práca so školami, nielen v Prešove, ale aj v jeho okolí, najmä s cieľom formovať a usmerňovať ich národné presvedčenie a povedomie prostredníctvom besied na školách, súťaží pre študentov rôznych kategórií, seminárov, výstav, ale aj neformálnych stretnutí. Aj v tomto roku sa DMS Prešov snažil o získavanie mladých ľudí do svojich radov, čo sa ukázalo najmä v rozšírení OMM Prešov o nových členov a predsedom sa stal referent DMS Prešov Bc. Marko Gajdoš.

Predmet činnosti DMS spočíval predovšetkým v práci s deťmi a mládežou, samosprávami, v spolupráci so školami a všetkými kultúrnymi organizáciami v meste. Pre DMS Prešov je tiež veľmi prioritná prezentácia tradičnej ľudovej kultúry prostredníctvom folklórnych súborov a skupín v šarišskom regióne, organizácia prednáškovej činnosti pre ZŠ, SŠ a gymnáziá. Oboznamovali sme ich s osobnosťami a udalosťami národnej i regionálnej histórie a aktívne ich zapájali do matičnej činnosti.

V roku 2018 sa nám podarilo uskutočniť viacero krásnych a hodnotných podujatí na regionálnej, ale aj celoslovenskej úrovni. K aktivitám v pôsobnosti DMS patrili mnohé podujatia, ktoré sa konali v spolupráci s MO MS v okrese, Knižnicou POH, kultúrnymi, osvetovými i spoločenskými organizáciami, najmä pre rozvíjaní miestnej a regionálnej kultúry, a to napr. Šaliansky Maťko (okresné a krajské kolo), Za krásu slova – súťaž v rétorike, výtvarná súťaž – Rodina, mesto, ornament; Folklór Prešov, cyrilo-metodské slávenie, besedy k 25. výročiu SR a 155. výr založenia MS, Kytička domovine, Futbalový turnaj žiakov ZŠ, Gorazdov literárny Prešov a mnohé iné, na ktorých DMS aj participoval.

DMS Prešov dlhodobo spolupracuje so školami všetkých stupňov včítane Prešovskej univerzity a zapája mladú generáciu v Prešove i spomínaných okresov do činnosti MS s cieľom formovať ich národne i matične. Spolupracujeme tiež s kultúrnymi a osvetovými i spoločenskými organizáciami, akými sú DJZ, DAD, šarišské osvetové strediská, Knižnica P. O. Hviezdoslava, miestne galérie, krajské múzeum, základné umelecké školy, s národnostnými organizáciami a združeniami (ROS, s ktorou má MO MS PO podpísané Memorandum o spolupráci), a pod. DMS spolu s Miestnymi odbormi spolupracuje i s krajskou správou, okresnými i obecnými správami, a to hlavne pri organizovaní slávnostných podujatí pri národných a štátnych výročiach, pri starostlivosti o miestne a regionálne pamätníky, pamätné miesta, tiež pri postavení nových pamätníkov významným národným i vedeckým osobnostiam i pri vzájomnom poskytovaní priestorov na spoločné podujatia.

K najznámejším aktivitám DMS patria:

I. Oblasť poznávania našej histórie a zároveň osobitá pozornosť v tomto smere venovaná mladej generácií pre upevňovanie jej národného povedomia i poznania, takými sú:
   - Gorazdov literárny Prešov,

- Šaliansky Maťko- okresná i krajská súťaž v prednese povestí,
- Za krásu slova- regionálna súťaž v rétorike žiakov stredných škôl,
- Besedy na školách i so školami o významných osobnostiach vedy a kultúry (v tomto roku 25. výročie SR, 155. výročie MS, beseda o knihe predsedu MS, beseda k Malej vojne spojená so scénou, prednáška v DMS o MS pre žiakov ZŠ, beseda k 100. výročiu ČSR),
- Pietne spomienky na Ervína Lazara pri príležitosti 30. výr. úmrtia spolu s Ev. c. a. v., pietna spomienka na A: Kolarčíka – zakladateľa MO MS vo Vranove N/T,
- Cyrilo-metodské slávenie- každoročne striedavo v jednotlivých chrámoch cirkví v Prešove, tento rok v Evanjelickom chráme sv. Trojice v Prešove.

II. Oblasť starostlivosti o uchovávanie, rozvíjanie a prezentáciu ľudovej kultúry:
- Folklór Prešov- folklórna prehliadka folklórnych súborov regiónu,
- Kytička domovine- súťaž žiakov v ľudovom speve,
- Stavanie mája,
- výtvarná súťaž Rodina – Mesto – Ornament.

III. Oblasť športových súťaží a turisticko-vlasteneckých vychádzok:
- matičný futbalový turnaj pre žiakov ZŠ,
- matičný futbalový turnaj OMM Prešov a vianočný turnaj OMM PO.

IV. Spolupráca DMS pri podujatiach:
- Vešelo v Malom Šariši- folklórna prehliadka,
- Folklórne slávnosti v Župčanoch,
- Vianočno – mikuláškske posedenie v Malom Šariši,
- Deň matiek v Abranovciach,
- Výstavy a prezentácia nových kníh v spolupráci s knižnicou P. O. Hviezdoslava v Prešove,
- Festivaly matičných i nematičných speváckych zborov- Malý Šariš, Župčany, Sveržov, Zborov, Rokytov, Gerlachov,
- spolupráca pri Národnom zraze OMM v Žiline,

- spolupráca na významných celoslovenských podujatiach na Myjave, na NMS v Martine a iné.

Rok 2018 bol prínosným rokom v matičnej práci. Úspechy v šírení národnej myšlienky sa nám darilo šíriť aj v roku 2018 dôstojným spôsobom. Nové priestory Domu MS PO sa snažíme zveľaďovať a čo najviac pripraviť pre našu rozšírenú činnosť, ako výstavy v DMS, ktorú v roku 2019 budeme organizovať na tému ornamentov L. Kostelníčka, tiež by sme chceli, aby k nám chodievali žiaci i študenti na besedy či exkurzie.

Pri každých našich podujatiach nemohli chýbať ani tlačoviny MS, SNN aj iné propagačné materiály. Vďaka Vydavateľstvu MS sme mohli prezentovať aj publikácie MS, ktoré sme vďaka prijateľnej cene mohli na naše súťaže zakúpiť.

Stále trvajúcim a jedným z veríme, že dosiahnuteľných cieľov DMS Prešov je omladenie matičného hnutia nielen v Prešove. Potrebujeme veľmi intenzívne pracovať na zakladaní Miestnych odborov aj v okrese Sabinov, ale aj Prešov. V tomto roku sa pracovalo s mladými ľuďmi prostredníctvom škôl, ale i podujatí, na ktoré sme ich prizývali, najmä na zrazy MM, kde mohli spoznať aj našu mladomatičnú základňu. Veríme, že sa nám aj v budúcom roku podarí obnoviť alebo založiť MO MS v územnej pôsobnosti DMS Prešov. V tomto smere chceme aj naďalej pokračovať v motivovaní mladých jedincov prostredníctvom podujatí, či len priateľských stretnutí aj na matičných podujatiach, a tak ich nenásilnou formou nabádať k tomu, aby nezabudli, kde sa narodili, aký je ich materinský jazyk krásny a ľubozvučný a ako ťažko naši predkovia museli za naše Slovensko bojovať, preto je pre nás najmenej prispieť udržiavaním histórie v povedomí mládeže i širokej verejnosti.

Dom MS Prievidza

Dom Matice slovenskej v Prievidzi (ďalej len DMS) vznikol v roku 2015, kedy sa pretransformoval z Oblastného pracoviska Matice slovenskej Prievidza. Do jeho územnej pôsobnosti patrilo v uplynulom roku všetkých 9 okresov Trenčianskeho kraja: Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Trenčín.

Počas krátkej existencie sa podarilo dostať pracovisko do povedomia širokej verejnosti a zviditeľniť matičné aktivity v regióne, aj Maticu slovenskú ako takú. V roku 2018 DMS pokračoval v úspešnej spolupráci s viacerými samosprávami, kultúrnymi a inými inštitúciami, občianskymi združeniami a v neposlednom rade s médiami, čo je mimoriadne dôležité pre šírenie matičných myšlienok a propagáciu vlasteneckých aktivít. O matičných aktivitách v regióne médiá informovali prostredníctvom publikovania tlačových správ, článkov, nahrávok a televíznych vstupov.

V oblasti členskej základne sa podarilo založiť nový miestny odbor, stabilizovať a rozšíriť aktivity viacerých miestnych odborov a pripravili sa aj podmienky pre vznik ďalšieho miestneho odboru. K miestny odborom, ktoré s DMS spolupracovali v uplynulom roku najaktívnejšie, patria predovšetkým tie v okresoch Prievidza, Partizánske a Trenčín. Okrem

odborov v okresných mestách sa vo výraznej miere na aktivitách DMS podieľali aj miestne odbory (v abecednom poradí) Diviaky nad Nitricou, Handlová, Chynorany, Kanianka, Koš, Nedožery-Brezany a Nováky. K aktívnym odborom patria tiež MO Trenčianske Teplice, Trenčianska Teplá a Omšenie v okrese Trenčín, MO Dubnica nad Váhom a Nová Dubnica v okrese Ilava, MO Bošáca a Kálnica v okrese Nové Mesto nad Váhom, MO Bánovce nad Bebravou, odbory Mladej Matice Prievidza a Veľké Hoste a mnoho ďalších.

DMS sa okrem napĺňania jeho základných cieľov, medzi ktoré patrí koordinácia činnosti miestnych odborov MS a odborov Mladej Matice v územnej pôsobnosti, metodická pomoc pri príprave a realizácii ich podujatí a zabezpečovanie propagácie a dokumentácie významných regionálnych matičných aktivít, venuje predovšetkým aktívnej spolupráci so základnými a strednými školami, oslovovaniu mladej generácie prostredníctvom cielených aktivít a atraktívnych podujatí a pripomínaniu si slovenských osobností a historických udalostí slovenských dejín.

Zároveň sú jeho aktivity zamerané aj na fotografickú tvorbu, predovšetkým k témam ľudové zvyky, tradície, historické pamiatky, ľudová architektúra a prírodné krásy regiónu. K hlavným podujatiam patrí regionálny projekt so zámerom dokumentovať tradičnú ľudovú kultúru s názvom *Tradície nášho kraja* a fotografická súťaž Horná Nitra mojimi očami.

V rámci činnosti sa tiež venuje aktivitám v oblasti zachovávania kultúrneho dedičstva predkov, upevňovania národného povedomia, realizuje poznávacie zájazdy, literárne exkurzie pre žiakov a študentov, prednášky, besedy s významnými slovenskými osobnosťami, výstavy, súťaže, turistické výstupy a športové podujatia.

K najvýznamnejším vlastným podujatiam Domu MS patrí:

- Horná Nitra mojimi očami – regionálna fotografická súťaž,
- Tradície nášho kraja – regionálny projekt zameraný na fotografickú dokumentáciu,
- Stretnutie pri súsoší sv. Cyrila a Metoda – spomienková slávnosť pri príležitosti výročia príchodu vierozvestcov,
- Od prameňa národnej rieky Nitry – výstup na Kľak spojený s kultúrnym programom.

Jednou z priorít je aj aktívna podpora významných regionálnych a celoslovenských aktivít, ktoré napĺňajú ciele Matice slovenskej. Dom MS sa preto aktívne podieľa na organizácii podujatí:

- Beniakove Chynorany – celoslovenský festival poézie,
- Gazdovsko-remeselnícky deň v Mačove.

Počas roka 2018 sa DMS aj naďalej systematicky venoval koordinácii činnosti miestnych odborov MS a odborov Mladej Matice v územnej pôsobnosti, metodickej pomoci pri príprave a realizácii ich podujatí a zabezpečovaní propagácie a dokumentácie významných regionálnych matičných aktivít. Podarilo sa mu opäť čiastočne zlepšiť spoluprácu so základnými a strednými školami, prostredníctvom spoločných aktivít, či zapojením žiakov a študentov do realizácie podujatí, predovšetkým v oblasti popularizácie slovenských osobností a významných udalostí národných dejín.

DMS sa takisto podieľal aj na realizácii viacerých lokálnych a regionálnych podujatí venovaných tradičnej ľudovej kultúre a výročiam významných osobností. Zrealizoval viaceré aktivity v oblasti zachovávania kultúrneho dedičstva predkov a upevňovania národného povedomia, predovšetkým išlo o spomienkové slávnosti, prednášky, besedy, súťaže, turistické výstupy a športové podujatia.

Ako spoluorganizátor sa DMS podieľal na realizácii okresných kôl postupových súťaží a ďalších podujatiach:

- Šaliansky Maťko,
- Hviezdoslavov Kubín,
- Štúrov a Dubčekov rétorický Uhrovec,
- Rozprávkové javisko,
- Buď pozdravené, Slovensko! - XXVI. ročník šachového turnaja,
- Literárna jar Ondreja Čiliaka – literárna súťaž venovaná 25. výročiu vzniku SR,
- Literárny karneval pre deti ZŠ,
- Stančekova Prievidza - XXI. ročník celoslovenskej vokálnej súťaže žiakov ZUŠ.

Dom MS Rimavská Sobota

Dom Matice slovenskej v Rimavskej Sobote vznikol v roku 1996 a do jeho územnej pôsobnosti patria miestne odbory nachádzajúce sa v okrese Rimavská Sobota:

MO MS Bottovo,

MO MS Čerenčany,

MO MS Klenovec,

MO MS Kráľ,

MO MS Lukovištia,

MO MS Rimavská Baňa,

MO MS Rimavská Sobota,

MO MS Rimavské Janovce,

MO MS Tisovec

MO MS Tornaľa a

MO MS Zacharovce.

Medzi najaktívnejšie patria miestne odbory v Rimavskej Sobote, v Tisovci, v Tornali a Klenovci. Ostatné miestne odbory realizujú svoje matičné podujatia 2 až 3 krát ročne.

Pri miestnych odboroch pracujú aj kolektívni členovia, a to nasledovne:

MO MS Rimavská Sobota - DFS Lieskovček a Športový klub Slovan

MO MS Klenovec - FS Vepor,

MO MS Tisovec - DFS Čižíček,

MO MS Kráľ - FS Šajava.

Hlavné aktivity Domu MS v Rimavskej Sobote v roku 2018 boli zamerané na prácu s mládežou v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu na základných a stredných školách v okrese Rimavská Sobota na národnostne zmiešanom území - poznávanie slovenských dejín a významných osobností nielen regiónu Gemer-Malohont, prezentácia ľudových tradícií, obyčajov a zvykoslovia formou zážitkových aktivít na školách, organizovanie literárnych súťaží, organizačná a metodická pomoc pri realizácii projektov búst slovenských dejateľov v okrese Rimavská Sobota, propagáciu a šírenie tlačovín Matice slovenskej - Vydavateľstva Matice slovenskej a aktivity smerujúce k dodržiavaniu platných zákonov SR, hlavne zákona o štátnom jazyku a zákona o národnostných menšinách na Slovensku.

Dom Matice slovenskej v Rimavskej Sobote v roku 2018 organizoval v prvom rade podujatia lokálneho a regionálneho významu akými sú Dni ľudových tradícií na základných a stredných školách v okrese Rimavská Sobota. Tieto podujatia realizuje DMS jednak formou prednášok, kde odborní lektori prezentovali žiakom a študentom dejiny a významné osobnosti slovenského národa a jednak formou zážitkových aktivít, kde ľudoví majstri - lektori názorne predstavili slovenské tradície a remeslá v regióne Gemer-Malohont (prednášky o ľudových tradíciách a obyčajoch, košíkárstvo, tkáčstvo, hrnčiarstvo, včelárstvo, výroba píšťaliek, gájd a fujár, výroba a ukážky ľudových krojov, výroba bačovského riadu a pod.).

Medzi podujatia lokálneho významu patrili aj prednášky a besedy so spisovateľmi, pôsobiacimi na území okresu Rimavská Sobota - spisovateľka Marta Hlušíková a Peter Glocko, prednášky o osmičkových rokoch s doc. Ivanom Mrvom z Historického ústavu Matice slovenskej v Martine, realizácia výstav venovaná jednak kalendárnemu a rodinnému obradovému folklóru, ako aj prezentácii umeleckých diel miestnych autorov pre žiakov, študentov, ako aj pre matičiarov jednotlivých miestnych odborov - autor Milan Stieranka Ľubomír Majan, Eva Koleničková, Ľudové kroje Gemera-Malohontu - autorka Jaroslava Lajgútová, ako aj realizácia zážitkového podujatia venovaná gemerským tradíciám - páračky a priadky v podaní FS Bystränky z Rožňavského Bystrého.

Lokálny význam pôsobenia Matice slovenskej mali aj spomienkové podujatia na významné osobnosti v jednotlivých obciach akými boli Ivan Krasko v Lukovištiach, Pavol Dobšinský v Drienčanoch, Jozef Škultéty v Rimavskej Sobote.

K podujatiam DMS, ktoré mali v roku 2018 regionálny význam, patrila v prvom rade organizácia a spoluorganizácia literárnych súťaží a účasť riaditeľky v odbornej porote týchto súťaží: okresné kolá Šalianskeho Maťka, Timravinej studničky, O Vozárovo zlaté pero, regionálne kolo Šalianskeho Maťka a Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas. Ďalej sú to kultúrno-spoločenské podujatia venované uchovávaniu slovenských tradícií a obyčajov:

Fašiangy na Gemeri a Malohonte, Máje v Rimavskej Sobote a okolí, Vatra zvrchovanosti v Rimavskej Sobote, v Rimavských Janovciach, v Králi, v Tornali, Nesieme vám novinu... pásmo kolied a vinšov realizovanými s deťmi folklórnych súborov pracujúcich ako kolektívni členovia pri jednotlivých MO MS, ako aj spoločensko-kultúrne podujatia venované k Roku Slovenskej štátnosti v obci Bottovo.

Celoslovenský význam, pri ktorých participoval DMS spolu s jednotlivými MO MS, mali podujatia: Gemersko-malohontské folklórne slávnosti Klenovská rontouka - realizácia Matičného dvora a vystúpenie matičných folklórnych súborov, celoslovenské kolo v literárnej súťaži Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas - účasť v porote a zabezpečenie vecných cien pre súťažiacich v regionálnom a celoslovenskom kole a spoluorganizácia realizácie projektu Historické osobnosti Gemera-Malohontu - slávnostné odhaľovanie búst Samuela Reussa, Jozefa Škultétyho a Izabely Textorisovej za prítomnosti predstaviteľov Matice slovenskej, mesta Rimavská Sobota a Banskobystrického samosprávneho kraja.

V neposlednom rade pod dôležité aktivity DMS patrili aj organizačná a metodická pomoc jednotlivým miestnym odborom Matice slovenskej pri príprave rôznych žiadostí o finančné príspevky z projektov k pripravovaným kultúrnym podujatiam podľa plánu činnosti organizovaných MO MS Gemera-Malohontu počas celého roku 2018. DMS Rimavská Sobota poskytuje svoju súčinnosť pri organizácii rokovaní Okresnej rady MS Gemer-Malohont, ako aj rokovania Krajskej rady BBK a predsedníctva v máji 2018.

Spolupráca s orgánmi samosprávy bola na požadovanej a dobrej úrovni, a to hlavne v obciach Tisovec, Klenovec, Tornaľa. Spolupráca s orgánmi samosprávy v meste Rimavská Sobota sa oproti roku 2017 zlepšila, hlavne spolupráca s primátorom mesta. Aj keď sú určité rezervy, ale tie vyplývajú hlavne zo zloženia poslancov mestského zastupiteľstva - prevažujú poslanci maďarskej národnosti, ktorí uprednostňujú aktivity zamerané na občanov maďarskej menšiny.

Medzi dôležitú aktivitu DMS Rimavská Sobota patrila v roku 2018 aj starostlivosť o rast členskej základne v okrese Rimavská Sobota - pribudli noví riadni členovia MO MS a to hlavne v meste Rimavská Sobota, v obci Čerenčany a v obci Zacharovce.

Matičnú mládež v okrese Rimavská Sobota zastupujú hlavne kolektívni členovia jednotlivých miestnych odborov - v Rimavskej Sobote je to DFS Lieskovček, ktorého členovia prezentovali ľudové umenie na každom matičnom podujatí v Rimavskej Sobote a Športový klub Slovan, ktorého členovia sa aktívne zapájali do organizácie matičných podujatí ako aj sami organizovali športové súťaže vo florbale na jednotlivých základných školách; v meste Tisovec - členovia DFS Čižíček v spolupráci s MO MS Tisovec na matičných podujatiach prezentovali na školách a v obciach slovenské tradície tancom, hudbou a spevom; v obci Klenovec - mladí členovia MO MS Klenovec a FS Vepor sa pravidelne zúčastňujú svojím programom na Klenovskej Rontouke. Samozrejme podporujeme a organizujeme aj vystúpenia matičných folklórnych súborov a skupín z rožňavského a lučeneckého okresu.

DMS Rimavská Sobota na určitých matičných podujatiach organizoval výstavy kníh a tlačovín Vydavateľstva Matice slovenskej - jednalo sa o matičné podujatia na základných

a stredných školách v okrese Rimavská Sobota - Dni slovenskej a ľudovej kultúry v Rimavskej Sobote, v Tisovci a v Tornali.

DMS Rimavská Sobota vyvíja svoje aktivity na národnostne zmiešanom území a aktivity jednotlivých miestnych odborov hlavne v Rimavskej Sobote, v Králi, v Rimavských Janovciach a v Tornali boli zamerané na zabezpečenie kultúrnej kontinuity, udržiavanie slovenských tradícií a folklóru, pripomínanie významných slovenských udalostí a slovenských dejateľov deťom a mládeži v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu a tým aj o snahu o výchovu k vlastnenectvu (aj na strednej škole s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským) a upozorňovanie obecných samospráv na aktivity smerujúce k porušovaniu zákona o štátnom jazyku - konkrétne prípady spolu s fotodokumentáciou zasielame Stredisku národnostných vzťahov. DMS Rimavská Sobota poskytuje súčinnosť pri aktivitách členov MO MS Rimavská Sobota v oblasti národnej identity a základného školstva v okrese Rimavská Sobota.

Dom MS Rožňava

Oblastné pracovisko Matice slovenskej pre okresy Rožňava a Revúca vzniklo už 1. 1. 1992. Na základe dobrej matičnej práce Výbor Matice slovenskej schválil založenie Domu Matice slovenskej v Rožňave od 1. 7. 2009 a slávnostné otvorenie bolo 7. 7. 2009 s územnou pôsobnosťou v okresoch Rožňava a Revúca.

V súčasnom období sa Dom Matice slovenskej metodicky venuje 21 miestnym odborom Matice slovenskej a 2 odborom Mladej Matice v okresoch Rožňava a Revúca. Miestne odbory Matice slovenskej: Betliar, Čierna Lehota, Dobšiná, Gemerská Poloma, Gočovo, Honce, Jelšava, Kobeliarovo, Nižná Slaná, Ochtiná, Pača, Plešivec, Rakovnica, Rejdová, Revúca, Rožňava, Rožňavské Bystré, Slavošovce, Štítnik, Vlachovo, Vyšná Slaná. Odbory Mladej Matice s právnou subjektivitou: Rožňava, Revúca. Pôsobí tu aktívna oblastná rada Matice slovenskej. Zastúpenie v orgánoch Matice slovenskej: Predsedníctvo MS – 1 krát, Výbor MS – 3 krát, Dozorná rada Vydavateľstva MS – 1 krát, Krajská rada MS Košického kraja – 3 krát. Dom Matice slovenskej v Rožňave sa prioritne sústreďuje na aktivizáciu, koordináciu a metodickú spoluprácu s miestnymi odbormi Matice slovenskej, prácu s deťmi a mládežou, upevňovanie národného povedomia a pozdvihnutie slovenskej hrdosti na zmiešanom území, zachovávanie kultúrneho dedičstva našich predkov, oživovanie regionálnej a miestnej kultúry, oživovanie ľudových tradícií, zachovávanie pamiatky našich rodákov (Dobšinský, Šafárik, Hronec, Madáč, Kellner, Ormi a iné) a upevňovanie materinského jazyka.

Našou hlavnou úlohou je obohacovať, rozvíjať a šíriť tradičnú ľudovú kultúru Slovákov v národnostne zmiešaných oblastiach, prezentácia a podpora slovenskej kultúry v zahraničí a vzájomná spolupráca so Slovákmi žijúcimi v zahraničí (Slovenský Komloš, Tereny, Kovačica). Naše hlavné aktivity a podujatia s celoslovenskou pôsobnosťou sú: Šaliansky Maťko, Znej rómska pieseň, Hviezdoslavov Kubín Materinská moja reč, Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas – Dobšinského rozprávky, Kellnerova Poloma. V spolupráci s Prvým

slovenským gymnáziom v Revúcej organizujeme celoslovenský deň tvorivosti Carpe diem. Z regionálnych podujatí by sme spomenuli Stretnutie ľudí dobrej vôle, Vatry zvrchovanosti, Letný festival spevu a tanca, Gemerský folklórny festival, športové popoludnia; cyklopreteky, matičný volejbalový turnaj, Workout, a z lokálnych podujatí vyberáme Rejdovské priadky, Bystrianske párašky, Mesiac úcty k starším, Noc s Andersenom, odhaľovanie tabúľ, Traja sokoli, Jozefovské jarné spevy, vianočné koncerty, posedenia pod jedličkou, Trojkráľový koncert, Vlachovská Gubajka, Spoznávajme sa, Tradičné hudobné popoludnia, Slovenské rekordy, zápis do Guinnessovej knihy rekordov, pripomínanie si regionálnych osobností a dejateľov formou prednášok a oslavou ich výročí. Vybrali sme aktivity, ktoré majú národný či matičný charakter, a na ktorých sme hlavný usporiadateľ, poprípade sa spolupodieľame na organizácii. Na základe aktívnej činnosti máme veľmi dobrú spoluprácu so samosprávnym krajom, obecnými úradmi v okrese, mestom Rožňava, Baníckym múzeom, Gemerským osvetovým strediskom, Gemerskou knižnicou Pavla Dobšinského, Centrum voľného času, základnou umeleckou školou, základnými a strednými školami, obecnými knižnicami, občianskymi združeniami, s Jednotou dôchodcov Slovenska, s Klubom dôchodcov a v neposlednej rade s cirkvou, a s každým, kto chce podporiť matičnú myšlienku o vzájomnej úcte a rešpekte na národnostne zmiešanom území. Za naše najvýznamnejšie úspechy považujeme prezentovanie slovenského jazyka na zmiešanom území formou kultúrneho slova a upevňovanie vzťahov. Kolektívny člen Matice slovenskej, folklórny súbor Hrabina z Nižnej Slanej nás takto reprezentuje v zmiešaných obciach. Taktiež by sme radi spomenuli stretnutie s krajanmi v Maďarsku, v Slovenskom Kómloši, kde o udržanie materinskej reči stále bojujú. Naši matičiari z folklórnej skupiny Stromíš z Vlachova svojim vystúpením vytvorili v tejto maďarskej dedinke skvelú gemerskú atmosféru. Privítali sme tiež Slovákov žijúcich v Maďarsku v obci Terény, pre ktorých sme pripravili kultúrny program a prehliadku históriou Rožňavy. Pomohli sme aj rodákom žijúcim v Srbsku, v Kovačici s prezentovaním ich maliarskeho umenia. V neposlednej rade našim úspechom je pripomínanie si regionálnych osobností a dejateľov, o ktorých je veľký záujem.

Systematicky sa staráme o rast členskej základne, vytvárame podmienky na zakladanie a rozvíjanie činnosti miestnych odborov Matice slovenskej, záujmových a vedeckých odborov a odborov Mladej Matice. Disciplinovane kontrolujeme matričné knihy a korunový účet, snažíme sa o zníženie negatívnych názorov na Maticu slovenskú aktívnou a poctivou matičnou prácou. Pre mládež a mladomatičné hnutie v regióne vytvárame športové, kultúrne a vzdelávacie podujatia ako sú cyklopreteky, volejbalový turnaj, workout, pre aktívne využívanie voľného času organizujeme a pripravujeme tvorivé dielne pre deti a mládež a podporujeme turistické aktivity. Maticu slovenskú propagujeme na každom našom podujatí a taktiež na našej webovej stránke a sociálnych sieťach. Upozorňujeme na nevhodne „vyzerajúce vlajky“, a možno by v tomto smere bolo vhodné zabezpečiť pre miestne odbory Matice slovenskej vlajky. aby mohli dôstojne dodržiavať symboliku. Organizujeme recitačné súťaže, do ktorých zapájame aj školy s vyučovacím jazykom maďarským, robíme videoprezentácie na základných a stredných školách o materinskom jazyku, pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry sme zorganizovali stretnutie so zameraním na čítanie a s ním súvisiace interpretovanie umeleckých textov.

Dom MS Snina

1. Dom Matice slovenskej v Snine vznikol v novembri 1997 a do jeho pôsobnosti spadajú okresy: Snina, Humenné, Medzilaborce, Vranov nad Topľou, Svidník a Stropkov vrátane dvoch oblastných pracovísk vo Vranove nad Topľou a Stropkove.

2. Najaktívnejšie MO MS sú MO MS Belá nad Cirochou, MO MS Snina, MO MS Humenné, MO MS Jasenov a MO MS Zemplínske Hámre. Pri Dome MS pracuje Folklórny súbor ŠIŇAVA.

3. V roku 2018 sa Dom MS v Snine zameral na pomoc miestnym odborom Matice slovenskej pri tvorbe projektov v oblasti regionálnej kultúry, lebo niektoré to robili prvý krát a nemali s tým žiadnu skúsenosť. Všetkým MO MS boli nakoniec schválené po dva projekty. Dom MS im potom pomohol aj pri vyúčtovaní projektov.

4. Dom MS v rámci svojich hlavných aktivít aktívne pokračoval v bohatej výstavnej činnosti. V priestoroch Výstavnej siene Domu MS bolo zrealizovaných niekoľko výstav. Zaujala výstava **S batohom cez Poloniny** organizovaná v spolupráci s Národným parkom POLONINY, ktorej súčasťou boli aj prednášky pre žiakov základných škôl s témou ochrany prírody. Výstava bola nainštalovaná s detských výtvarných prác, ktoré vytvorili deti z okresu Snina. V mesiaci júni to bola výstava výtvarných prác a rukou písaných básni **rómskych detí zo Základnej školy na ulici Budovateľskej.** Vo vianočnom čase oživila výstavné priestory Domu MS **Vianočná výstava** z tvorby profesionálnych umelcov, spojená s tvorivou dielňou, na ktorej si mohli deti vyskúšať rôzne výtvarné techniky. Pokračovalo sa vo vydávaní MATIČNÉHO VÝCHODU – občasníka, ktorý vydáva Dom MS v Snine v spolupráci s Krajskou radou MS Prešovského kraja s dosahom na územie Prešovského a čiastočne aj Košického kraja. Bolo vydané 3. číslo. Dom MS v Snine vydal knihu *Sninský kameň – Morské oko*, keďže Dom MS sa dlhodobo venuje regionálnej histórií, čo potom využíva pri svojich kultúrnospoločenských aktivitách. Kniha sa stretla s veľmi pozitívnym ohlasom v širokej kultúrnej verejnosti a viac než dôstojným spôsobom reprezentuje krásy nášho regiónu**.**

V roku 2018 sa Dom MS podieľal na vyhotovení ďalšej série **Slávnostných členských preukazov**, ktoré dôstojne reprezentujú Maticu slovenskú, ako najstaršiu národnú ustanovizeň. Bol zhotovený propagačný materiál vo formáte A 5 pre **folklórny súbor Záhorčan (10. výročie vzniku)**. Počas celého roka Dom MS v Snine dodával tak ako po iné roky bezodplatne **Pamätné a ďakovné listy** pre potreby vedenia Matice slovenskej, ale aj pre potreby Členského ústredia v Martine. Boli vyhotovené aj kvalitné pamätné listy v tvrdých doskách pre matičné subjekty z iných regiónov. Tak ako po iné roky aj v roku 2018 Dom MS vydal niekoľko nástenných kalendárov na rok 2019: **Snina na dobových pohľadoch X.**, a v spolupráci s MO MS Modra nad Cirochou dobový kalendár **Modra nad Cirochou na dobových pohľadoch,** ktorý je výsledkom zberateľského úsilia MO MS v Modrej. Ďalším kalendárom bol kalendár s názvom **Belá nad Cirochou na dobových pohľadoch** vydaný v spolupráci s MO MS Belá nad Cirochou. Krásnym kalendárom bola aj **TIBAVA na dobových pohľadoch**, mapujúca život v minulosti v obci Tibava. Pred

Vianocami bola zorganizovaná tvorivá dielňa v zdobení perníkov **Nech krása naše srdcia spája,** ktorej sa zúčastnili malí aj veľkí.

5. Ako spoluorganizátor sa Dom MS podieľal na organizovaní **25. ročníka Medzinárodného výtvarného plenéru**, ktorý zastrešuje galéria A. Smoláka a umelci počas dvoch týždňov tvoria v priestoroch Domu MS v Snine, kde je potom následne sprístupnená výstava z vybraných umeleckých diel.
Ďalej Dom MS spolupracuje s Miestnou organizáciou Únie žien Slovenska na podujatiach: **Vansovej lomnička**, **Ochutnávka tradičných jedál či Deň matiek**.

6. Najužšiu spoluprácu má už dlhodobo Dom MS v Snine s Mestom Snina.

7. Za najväčší úspech v roku 2018 možno považovať pokračovanie v plynulej výrobe Slávnostných členských preukazov, ďalej pokračovanie vo vydávaní občasníka MATIČNÝ VÝCHOD, založenie OMM v Humennom, **vytvorenie loga** pre spoluprácu so základnými školami, strednými školami a knižnicami. Dom MS sa podieľal aj na grafickom spracovaní prvého čísla celoslovenského občasníka HLASU MATICE, ktorý zachytáva činnosť matičných subjektov po celom Slovensku. Občasník sa stretol s pozitívnymi ohlasmi a začiatkom roku 2019 by malo byť vydané ďalšie číslo.

8. K rozšíreniu členskej základne prispelo založenie nového OMM v Humennom.

9. Mládeži sa Dom MS venuje pomocou vzdelávania cez odborné prednášky venované národným témam a národným dejateľom. Pre vzdelávanie mladej generácie bol graficky spracovaný panel z histórie Matice slovenskej, ktorý by sa mal postupne inštalovať po základných a stredných školách.

11. Keďže Dom MS v Snine pôsobí na jazykovo zmiešanom území kde žije rusínska národnostná menšina, orientuje svoju činnosť hlavne na spoluprácu, nakoľko v tomto priestore nie je situácia takého charakteru ako napríklad na juhu Slovenska.

Dom MS Spišská Nová Ves

Dom Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi vznikol 1. 7. 1990 a sídli v objekte, ktorý je majetkom Matice slovenskej. V priamom riadení DMS SNV je aj Oblastné pracovisko MS Poprad. Dom MS SNV sa stará o matičnú činnosť v týchto okresoch: Spišská Nová Ves, Levoča, Gelnica, Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa. Konkrétne iba v okrese Spišská Nová Ves je momentálne aktívnych 15 MO MS.

Základná orientácia DMS SNV v roku 2018 spočívala predovšetkým v práci s deťmi a mládežou, samosprávami, v spolupráci so školami a všetkými kultúrnymi organizáciami v meste. Pre DMS SNV je tiež veľmi prioritná prezentácia tradičnej ľudovej kultúry cez folklórne súbory a skupiny v oblasti, organizácia prednáškovej činnosti pre stredoškolákov, ale aj pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry a histórie. Oboznamuje ich s osobnosťami a

udalosťami národnej i regionálnej histórie a aktívne ich zapája do matičnej činnosti. DMS SNV sa snažil aj v roku 2018 o spoluprácu so Slovákmi v zahraničí (Srbsko, Ukrajina, Rumunsko). V Poľsku už prebehli aj prvotné stretnutia s možnými partnermi v tejto oblasti.

Rozsiahla je aj činnosť, ktorá každodenne napĺňa Dom MS. Stretávajú sa tu deti z Divadelného štúdia pri Dome MS, v DMS pôsobí spevácka skupina Majorán zo SNV, Divadelný súbor Hviezdoslav v DMS nacvičuje mnohokrát v jeho divadelnej sále. V DMS SNV pôsobí aj úspešné divadlo Kontra. V roku 2018 DMS SNV úzko spolupracoval aj novým nájomcom v DMS SNV - Kaviarňou Mlynček. S touto kaviarňou a Divadlom Kontra už DMS SNV nadviazal úzku spoluprácu aj čo sa týka kultúrnych podujatí.

DMS SNV v roku 2018 organizoval a podieľal sa na participovaní množstva podujatí a akcií ako napr.:

Okresná súťaž v prednese slovenskej povesti Šaliansky Maťko, Spomienkové podujatie Malá vojna, Slovanská pieseň v Prakovciach, Ekumenické stretnutie pri kríži na Kojšovskej holi, Vatra zvrchovanosti v Štrbe, Batizovciach, na Kojšovskej holi, Deň otvorených dverí v DMS SNV**,** Nesúťažná prehliadka sólistov – heligonkárov Kojšovská heligónka, podujatie Veľká Noc prichodzi, Čaro Vianoc - predvianočné stretnutie rodín, Kostelničákov ornament - výtvarná súťaž v Spišskej Starej Vsi, pripomenutie si udalostí 2. sv. vojny pod taktovkou nového MO MS Stará Ľubovňa, v priebehu leta množstvo folklórnych slávností v jednotlivých obciach a v januári 2018 podujatie Kúdeľná izba v obci Batizovce.

Základnou prioritou pre DMS SNV bola aj v roku 2018 najmä práca s mládežou, úzka spolupráca s Mladou Maticou. **Z činnosti jednotlivých MO MS, s ktorými DMS Spišská Nová Ves úzko spolupracoval v roku 2018 a pomáhal im pri ich činnosti uvádzam aspoň tie najvýznamnejšie a najaktívnejšie:**

MO MS Spišská Nová Ves – svojou bohatou činnosťou sa radí, ako jeden z najaktívnejších MO MS v regióne, úzko a významne spolupracoval s príslušným DMS Spišská Nová Ves aj v roku 2018. MO MS SNV participuje na jednotlivých akciách a podujatiach. MO MS SNV sa súčasnej dobe zameriava predovšetkým na pripomínanie si jednotlivých súčasných a minulých autorov, spisovateľov poézie a prózy. Úzko spolupracuje aj s mestom Spišská Nová Ves, Spišskou knižnicou, Galériou umelcov Spiša a kultúrnymi a spoločenskými organizáciami v meste SNV. Okrem literárnych popoludní poézie a prózy v spolupráci s DMS SNV zorganizoval napr. Zemiakový deň na Spiši, ktorý zanechal u verejnosti veľmi pozitívny dojem. Významným podujatím je tiež Deň otvorených dverí v DMS Spišská Nová Ves. Participuje tiež na podujatí Šaliansky Maťko, Malá vojna a podobne. V novembri 2015 tento MO MS oslávil 95. výročie svojho vzniku.

MO MS Levoča – svojou činnosťou sa radí medzi veľmi aktívne MO MS,

DMS SNV pomáhal MO MS Levoča zorganizovať aj v roku 2018 pripomenutie si osobnosti Ľ. Štúra, kedy sa v Levoči (pri soche Ľ. Štúra) každoročne v októbri koná Deň Ľ. Štúra v spolupráci s MO MS SNV, DMS SNV a MO MS Poprad. MO MS Levoča taktiež organizuje prednášky, exkurzie a vychádzky na pamätné miesto stretávania sa štúrovcov –

Kohlwald (Uhliská) nad mestom Levoča. Snaží sa tiež o vybudovanie náučného chodníka na toto významné miesto. Ambíciou DMS SNV a MO MS Levoča je vyhlásenie Kohlwaldu - Uhlísk za pamätné miesto slovenskej histórie.

MO MS Prakovce – patrí taktiež medzi aktívne MO MS, úzko spolupracuje so Združením slovanskej vzájomnosti, so Zväzom zdravotne postihnutých, s ktorými kooperujú a pomáhajú si pri rôznych podujatiach a organizovaní akcií – napr. výlety autobusom do Maďarska, tradičná akcia – Bardejovský jarmok, pravidelné výlety do Tatier. Hlavná činnosť MO MS Prakovce spočíva predovšetkým v organizovaní podujatia s názvom Slovanská pieseň – spevácka súťaž detí, mládeže a dospelých, v roku 2018 sa podujatie konalo v júni a išlo v poradí už o 19.ročník. MO MS Prakovce má tiež výbornú spoluprácou s tamojšou ZŠ.

MO MS Kolinovce – tento aktívny MO MS sa zaoberá najmä folklórom a preto hlavná činnosť DMS SNV s MO MS v Kolinovciach spočíva najmä v organizovaní Kolinovských folklórnych slávností, ktoré sa konajú každoročne, MO MS tiež organizuje rôzne okresné súťaže predovšetkým folklórnych súborov, družobnú činnosť a pod.

MO MS Krompachy – patrí taktiež k aktívnym MO MS, jeho činnosť sa zameriava predovšetkým v organizovaní súťaží v prednese poézie a prózy. Každoročne sa koná podujatie pod názvom Šprincove Krompachy. V rokoch 2014 až 2018 DMS SNV v spolupráci s MO MS organizoval významné podujatia venované výročiam narodenia spisovateľa a exilového dejateľa Mikuláša Šprinca. MO MS Krompachy tiež plní úlohu zviditeľňovať osobnosti kultúry (napr. tabule J. B. Ivana, M. Šprinca a iných). V roku 2013 MO MS oslávil 94. výročie svojho vzniku.

MO MS Veľký Folkmar – činnosť tohto MO MS je zameraná najmä v organizovaní tradičného každoročného podujatia pri príležitosti Medzinárodného dňa detí (MDD). Na tejto akcií participujú rôzne spoločensko-kultúrne organizácie, taktiež obec Veľký Folkmar, dobrovoľný hasičský zbor, polícia a podobne. Vo Veľkom Folkmári pôsobí aj FS Folkmarčanka I., vznikla v roku 1999.

MO MS Harichovce a MO MS Smižany – činnosť týchto MO MS je úzko spätá najmä s folklórom. V obci Harichovce pôsobí FS Harihovčan a v obci Smižany FS Smižančanka a tiež detský folklórny súbor. Členovia týchto MO MS, ktorí sú zároveň aj členmi FS sa tak aktívne zapájajú do kultúrnej činnosti v daných obciach, predovšetkým pri organizovaní rôznych či už folklórnych a alebo iných spoločensko-kultúrnych podujatí.

MO MS Spišský Štvrtok – bol založený 25. júna 1993, V súčasnosti má 95 členov. Hlavným cieľom skupín pôsobiacich v MOMS je zachytávať tradičnú ľudovú kultúru stredného Spiša, zhromažďovať typické piesne a ľudové zvyky obce, regiónu, a tým kultivovať lásku k národným pamiatkam, chrániť a rozvíjať národné hodnoty. MO MS sa zaoberá sa teda šírením etnografie aj folkloristiky v obci. Zbiera piesne, tance, zvyky, povery, predmety, kroje, detské hry, slovesné umenie a predstavuje to príležitostne na podujatiach počas celého roka. Od r. 2009 pôsobí pri MO MS folklórna skupina Štvrtočan a detská folklórna skupina Štvrtočanček (od r. 1995-2012) a od roku 2012 pod názvom FS Nezábudka. 5. apríla 2016 bol založený Klub dôchodcov pri MOMS. DMS SNV tak každoročne úspešne spolupracuje a participuje na podujatiach s týmto MO MS.

MO MS Žehra - podstatná časť činnosti tohto MO MS spočíva najmä v sprevádzaní turistov - oboznamovanie sa s históriou, dejinami, tradíciami obce a krásami okolia. P. Orlovská Tradíciou je tiež predstavovanie jednotlivých matičných súborov v obci Žehra.

MO MS Kojšov – DMS SNV významne každoročne spolupracuje s týmto MO MS a to najmä pokiaľ ide o organizovanie tradičného podujatia – nesúťažnej prehliadky sólistov, heligonkárov pod názvom Kojšovská heligónka na počesť Štefana Ševčíka z Kojšova. V roku 2018 išlo v poradí už 20. ročník tejto úspešnej a vydarenej akcie. Okrem iných činností, ktoré sa zameriavajú na rozvíjanie a uchovávanie našich národných tradícií, MO MS každoročne usporadúva stretnutie pri kríži na Kojšovskej holi, kde je tiež DMS SNV spolurgaizátorom.

MO MS Kaľava a MO MS Vojkovce – DMS SNV sa podarilo v roku 2015 v okrese Spišská Nová Ves založiť MO MS Kaľava a v roku 2016 MO MS Vojkovce Činnosť oboch MO MS je zameraná predovšetkým na rozvíjanie, podporu a uchovávanie našich národných tradícií, zvykov a obyčajov - pokiaľ ide o MO MS Kaľava prostredníctvom FS Kaľavčan, MO MS Vojkovce prostredníctvom Folklórnej skupiny Borovničak a detského FS Borovničky. V roku 2018 sa aj za významnej pomoci DMS SNV v obci Kaľava uskutočnil 2. ročník folklórnych slávností. MO MS Kaľava sa tiež podieľa na participovaní akcií ako napr. Mikulášske besiedky, podujatia pri príležitosti úcty k starším, členovia MO MS sú taktiež aktívni aj v speváckom zbore v cirkvi.

Prioritou DMS SNV bola v roku 2018 najmä práca s mládežou (príkladom je zorganizovanie Matičného dňa študentov do Martina a Černovej, množstvo prednášok so študentmi základných a stredných škôl na témy ako Poslanie a úloha Matice slovenskej v súčasnosti, Samova ríša, udalosti novembra 89, osobnosť A. Dubčeka a iné). Možno spomenúť taktiež spoluprácu pri projekte Kohwald (Levočský Devín – výstupy a prednášky so študentmi, Deň Ľ. Štúra), spoluprácu so základnými a strednými školami v regióne, s učiteľmi slovenského jazyka, literatúry, dejepisu a geografie (Metodický deň v DMS SNV), a tiež zapojenie sa do projektu Dedičstvo regiónov (DMS SNV v spolupráci so ZŠ Levočská), nadviazanie úzkej spolupráce s Klubom mladých astronómov (prednáška astronóma SAV s pozorovaním nočnej oblohy), Deň otvorených dverí v DMS SNV v spolupráci s MO MS SNV, ktorý zanechal u verejnosti veľmi dobrý dojem). Chcem zdôrazniť úzku a dobrú spoluprácu s MO MS Spišská Nová Ves pri organizácií množstva podujatí a akcií. DMS SNV má výbornú spoluprácu aj so Zahraničnými Slovákmi (na našich rodákov sme nezabudli ani v DMS SNV, kedy sme prijali a rokovali so zástupcami zo Srbska, Rumunska, Ukrajiny, Vojvodiny a inými a podieľali sme sa na Medzinárodnom festivale pod názvom Slováci Slovákom, v DMS SNV sme okrem iného prijali aj zástupkyne zo Spolku žien zo Srbskej Padiny, kde sme sa oboznámili s ich činnosťou.

DMS SNV v roku 2018 taktiež úzko spolupracoval aj s regionálnymi televíziami a novinami a Slovenským rozhlasom – rádiom Regina z Košíc, taktiež TV Reduta SNV, TV Levoča a pod. DMS SNV veľmi dobre spolupracuje aj s Mestským úradom v Spišskej Novej Vsi, kultúrnymi inštitúciami a zariadeniami v meste Spišská Nová Ves (napr. Spišské osvetové stredisko, Únia žien Slovenska, Centrum voľného času a iné). Z činnosti DMS SNV ešte v krátkosti spomeniem získavanie predplatiteľov SNN a pod.

Okrem organizovania podujatí sa aktívne podieľame aj na písaní článkov o všetkých aktivitách a činnosti DMS SNV do Slovenských národných novín, web Matice slovenskej a pod.) Na záver uvádzam niektoré vydarené a úspešné akcie a podujatia, ktoré organizoval alebo sa spolupodieľal DMS SNV (Štúrov Zvolen, Malá vojna, Šaliansky Maťko, Spišské folklórne slávnosti, Kolinovské folklórne slávnosti, Kojšovská Heligónka, Čaro Vianoc, pripomínanie si významných osobností v spolupráci s MO MS SNV, besedy, prednášky, podujatia Mladej Matice).

Pevne verím, že sa DMS SNV aj v budúcnosti podarí zorganizovať viaceré významné akcie a podujatia, ktoré by tak výraznou mierou dopomohli zviditeľniť najmä činnosť Domu Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi.

Programové zámery DMS Spišská Nová Ves na obdobie 2019 -2020

- aktivity a podujatia zamerať najmä na prácu s deťmi a mládežou,
- spolupráca s Mladou Maticou, následné omladzovanie MS,
- spolupráca so všetkými stupňami škôl a školských zariadení,
- organizácia prednáškovej činnosti pre stredoškolákov, organizovanie metodických dní pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry, občianskej výchovy a dejepisu,
- pravidelné organizovanie Matičného dňa pre študentov do Martina a Černovej,
- prednášky so študentmi základných a stredných škôl na témy ako: Poslanie a úloha Matice slovenskej v súčasnosti, Samova ríša, udalosti novembra 89, osobnosť Ľ. Štúra, A. Hlinku, M. R. Štefánika, A. Dubčeka a iné,
- MS by sa mala v spolupráci s Ministerstvom školstva SR podieľať na vydávanie nových učebníc najmä dejepisu, vlasteneckej výchovy,
- Presadenie navýšenia počtu vyučovacích hodín dejepisu, občianskej výchovy a vlasteneckej výchovy v školách,
- Neustále pozitívne zviditeľňovanie MS, informovanie o matičných aktivitách prostredníctvom médií - masovokomunikačných prostriedkov – rádiá, TV, tlač, noviny, internet, atď.

Oblastné stredisko MS Stropkov

Priestory a vybavenie pracoviska

Priestory Oblastného pracoviska MS sú vo vyhovujúcom stave. Sú vybavené funkčným nábytkom, ktorý je v prevažnej miere zapožičaný zo susediacich priestorov Mestskej knižnice, kde boli dané kusy nábytku prebytočné a nevyužívali sa. Časť nábytku pochádza aj z dnes už neexistujúcich pôvodných priestorov OPMS na ulici Hrnčiarskej, ktoré boli asanované koncom roka 2017.

Problémom priestorov je nedostatočná tepelná izolácia, nakoľko celá budova, v ktorej sa priestory OP MS nachádzajú, je v pôvodnom čiže nerekonštruovanom stave. V priestoroch sa však dá fungovať aj v zimnom období. Veľkým problémom je však zatekajúca strecha. Tá

mala byť podľa vyjadrení predstaviteľov mesta Stropkov opravená v roku 2018, no finančné prostriedky boli použité na iné naliehavejšie úlohy a oprava strechy bola odložená na neurčito. Počas silných dažďov do priestorov zateká na viacerých miestach, čo by veľmi neškodilo, keďže je všade mramorová podlaha. V jednom kúte sa však v dôsledku zatekania vytvára neustále pleseň, ktorú priebežne odstraňujem prípravkami proti plesniam. Bolo by potrebné priestory vymaľovať, no kvôli pretrvávajúcemu zatekaniu to nie je možné, nakoľko by po prvom daždi bola maľovka zničená, resp. poškodená.

Spolupráca s miestnymi odbormi MS

V pôsobnosti tohto oblastného pracoviska sú štyri aktívne miestne odbory (MO MS Stropkov, MO MS Breznica, MO MS Tisinec a MO MS Vyšná Olšava, osem neaktívnych miestnych odborov (MO MS Šandal, MO MS Miňovce, MO MS Turany nad Ondavou, MO MS Okrúhle, MO MS Giraltovce, MO MS Kračúnovce, MO MS Kuková a MO MS Želmanovce) a dva aktívne odbory Mladej Matice (OMM Stropkov a OMM Giraltovce)

V roku 2018 sa prehĺbila spolupráca so všetkými aktívnymi MO a bola znovu preskúmaná situácia v neaktívnych MO. Medzi neaktívne MO bol preradený MO MS Turany nad Ondavou a tri MO z okresu Svidník (MO MS Kračúnovce, MO MS Kuková a MO MS Okrúhle) sú v štádiu skúmania, či ich preradiť natrvalo medzi neaktívne MO.

OP MS pomohlo všetkým aktívnym MO v písaní projektov v rámci programu Regionálna kultúra, pri organizácii akcií v rámci daných projektov, a aj pri ich zúčtovaní. V tomto roku sa tak podarilo uskutočniť akcie organizované MO MS Breznica, MO MS Stropkov, MO MS Vyšná Olšava a OMM Stropkov.

S poľutovaním musím oznámiť, že sa nepodarilo založiť nové MO, čiastočne kvôli neochote starostov a obyvateľov daných obcí, resp. v jednom prípade pre nedostatočný počet členov na založenie MO MS. OP sa bude v tejto oblasti naďalej angažovať a podnecovať občanov, aby vstúpili do MS a založili MO MS. Bola preskúmaná situácia v okrese Svidník a boli podniknuté kroky na oživenie, resp. obnovenie MO MS Giraltovce a MO MS Kračúnovce. Obidva tieto MO sú v štádiu riešenia.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy

V meste Stropkov máme veľmi dobrú spoluprácu s mestským úradom. Primátor a jeho zástupca sa pravidelne zúčastňujú akcií organizovaných MS a rovnako aj zástupcovia mestského úradu a jeho jednotlivých odborov. Konkrétne s odborom školstva a kultúry spolupracujeme prakticky na všetkých akciách, či už formou technického alebo organizačného zabezpečenia. Viacerí poslanci mestského zastupiteľstva sú dokonca členmi alebo podporovateľmi MS.

Dobrú spoluprácu s orgánmi samosprávy máme aj v okolitých obciach, najmä tých, v ktorých pracujú MO MS. V obciach Breznica a Vyšná Olšava vychádzajú starostovia a členovia obecných zastupiteľstiev matičiarom v ústrety, ako som to mohol pozorovať pri akciách konaných v týchto obciach.

V ostatných obciach bolo v roku 2018 možné pozorovať rozličné formy prístupu k Matici a jej aktivitám. Niektorí starostovia nás podporujú v rámci svojích možností, iní len tolerujú a vyskytli sa aj takí, ktorí boli proti nadviazaniu spolupráce s MS, pretože má podľa nich zlé meno. Opakovane boli pri takýchto príležitostiach vyťahované témy typu Národný poklad, súd s bývalým predsedom MS a podobne. VZ MS v Liptovskom Mikuláši v roku 2017 však „vstúpilo do povedomia“ spoločnosti a bolo badateľné zlepšenie dobrého mena MS a aj prístup občanov a starostov obcí k otázke MS.

Spolupráca s úradmi štátnej správy sa výrazne zlepšila. Prednosta OÚ v Stropkove sa začal pravidelne zúčastňovať matičných akcií a bol výrazne nápomocný pri organizovaní osláv 50. výročia matičného hnutia v Stropkove, ktoré sa konali koncom mája 2018. Rovnako sa veľmi zlepšila spolupráca s ÚPSVaR v Stropkove, ktorého riaditeľka sa tiež aktívne zúčastňuje matičných podujatí a dokonca pomohla niektoré podujatia realizovať, resp. ich podporila finančne a aj v rámci možností svojho úradu (poskytnutie pracovníkov na pomocné práce pri matičnej akcii).

Spolupráca s inými organizáciami

V roku 2018 sa podarilo ešte viac utužiť spoluprácu s Úniou žien Slovenska, s ktorou máme už dlhodobo dobré vzťahy, pretože viaceré jej členky sú zároveň členkami miestnych odborov MS v tomto regióne. Obidve organizácie (MS aj ÚŽS) sa navzájom pozývajú na svoje akcie a vypomáhajú si pri ich organizácii.

Prehĺbila sa spolupráca aj so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov a navzájom si pomáhame pri organizovaní akcií. S touto organizáciou je však spolupráca obmedzená vzhľadom na ich špecifické zameranie a možnosti. Napriek tomu veľmi oceňujem ich propagačný potenciál a to, že ich členovia chodia na naše akcie.

OP pokračovalo v úspešnej spolupráci s Krajským múzeom v Prešove, ktoré má pobočku v Stropkove. MS im vychádza v ústrety pri organizácii akcií a prednášok a KM na oplátku podporuje organizáciu matičných akcií najmä propagačne. Riaditeľka KM bola zároveň predsedníčkou zaniknutého MO MS v Miňovciach a dobre sa s ňou spolupracovalo. Momentálne je však odvolaná a v KM je proces výberu nového riaditeľa, takže uvidíme, ako sa spolupráca bude vyvíjať naďalej.

Spolupráca s cirkvami

Všetky cirkvi pôsobiace v meste Stropkov sú nám priaznivo naklonené a vychádzajú nám v ústrety v rámci svojích možností. Klerici rímsko-katolíckeho, grécko-katolíckeho aj pravoslávneho obradu nemajú proti nám žiadne pozorované výhrady a prichádzajú na všetky naše akcie, na ktoré ich pozývame. V spolupráci s duchovenstvom rímsko- aj grécko-katolíckym sa podarilo usporiadať viacero kultúrno-historických prednášok na lokálne témy.

Veľmi dobre sa rozvinula spolupráca s pravoslávnou cirkvou, kde miestny farár je veľmi nápomocný matičnému hnutiu a medzi svojími veriacimi aktívne propaguje matičné akcie, na ktoré títo potom prichádzajú.

Spolupráca s verejnosťou

V rámci mesta Stropkov a niektorých obcí sa nám podarilo zlepšiť meno MS organizáciou niektorých akcií zameraných práve na túto problematiku. Uskutočnili sme viacero besied v Mestskej knižnici na národné a matičné témy.

V spolupráci s MO MS Breznica a obcou Breznica sme uskutočnili dožinkovú slávnosť, ktorá napriek nepriazni počasia vyšla dobre a ešte viac zlepšila meno MS v obci. To sa umocnilo zvolením miestneho starostu za okresného predsedu SNS, na čo mu už minulého roku vytkli miestni občania, že by mal teda viac dbať o národné veci. Preto spolupracuje s MO MS Breznica aj OP MS Stropkov na organizovaní spoločných podujatí.

Celkovo možno povedať, že obraz a meno MS je v regióne dobrý až veľmi dobrý. S istým nadhľadom však treba priznať, že je tu potrebná ešte veľmi dlhá a veľmi trpezlivá mravenčia práca, aby sa to udržalo na tejto úrovni, prípadne zlepšilo.

Spolupráca s národnostnými menšinami

Nakoľko je územie, ktoré má naše OP v pôsobnosti, územím národnostne zmiešaným so značným podielom rusínskej národnostnej menšiny, rozvinulo OPMS Stropkov aj spoluprácu s menšinovými organizáciami, najmä s Rusínskou obrodou, kde sa nadviazali korektné vzťahy, a tiež aj so Zväzom Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky, kde sa podarilo ustanoviť korektné aj keď značne zdržanlivé vzťahy. Členovia obidvoch týchto organizácií prichádzajú na matičné akcie a rovnako aj matičiari sa zúčastňujú ich akcií.

V tejto súvislosti veľmi dobre zapôsobili oslavy výročia Adolfa Dobrianského, ktoré boli v rokoch 2017 a 2018, vďaka ktorým Rusíni vnímajú MS v pozitívnejšom svetle aj v našom regióne.

Súhrne by som si dovolil konštatovať, že rok 2018 bol v rámci stanovených cieľov úspešným rokom, nakoľko sa nám podarilo splniť väčšinu stanovených úloh – aktivizovať niektoré MO MS a výrazne zlepšiť dobré meno MS v očiach verejnosti, čo sa prejavilo aj v postoji novozvolených predstaviteľov miest a obcí (tak primátorov či starostov, ako aj poslancov) v územnej pôsobnosti OP MS. Prakticky sa nepodarilo splniť len úlohu založiť nové miestne odbory. Ostatné úlohy boli splnené v plnej miere.

Úloha, ktorú sa nám nepodarilo splniť, prechádza do ďalšieho roka a budem sa snažiť ju naplniť. Rovnako budem ďalej pracovať aj na rozvíjaní už splnených úloh, ktoré spadajú do činnosti práce OP MS v Stropkove.

Oblastné stredisko MS Šamorín

Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Šamoríne vzniklo v októbri 1998 územne spadajú do pôsobnosti OP v okrese Dunajská Streda obce Šamorín , Hviezdoslavov, Kvetoslavov, Veľká Paka, Hamuliakovo, Kalinkovo.

- V územnej pôsobnosti OP je založený MO v meste Šamorín . Vzhľadom na to, že v okolitých obciach na jazykovo zmiešanom území občania slovenskej národnosti majú sťažené podmienky na stretávanie sa, neboli vhodné podmienky na založenie samostatného MO a členovia z okolitých obcí sa aktívne zúčastňovali akcií v Šamoríne. V koncom roka 2018 sa nám podarilo osamostatnenie Veľkej Paky a tak vytvorenie samostatného MO.
- V pôsobnosti OP MS pôsobí spevácky súbor LIPA a detský folklórny súbor Prvosienka.
- Oblastné pracovisko MS v Šamoríne veľmi úzko spolupracuje s Miestnym odborom MS činnosť je zameraná na zachovávanie slovenských ľudových zvykov na jazykovo-zmiešanom území a to : veľkonočné maľovanie vajíčok, fašiangové tradície, stavanie a váľanie mája, jánske zvyky, vianočné zvyky. Zároveň si pripomíname štátne sviatky a medzníky v histórii SR : Deň vzniku samostatnej SR, Vatra zvrchovanosti atď. Významné osobnosti - generál Milan Rastislav Štefánik . Rok 2018 sa niesol v znamení 25. výročia samostatnosti Slovenskej republiky . Oblastné pracovisko zorganizovalo zájazd do Národnej rady SR , kde sa účastníci stretli s predstaviteľmi vlády SR a poslancami NR SR , osobitne s JUDr. Andrejom Dankom a poslankyňou Mgr. Evou Smolíkovou. PO skončení návštevy NR si členovia MS prezreli bratislavský hrad a vystavené expozície.
- Každoročne organizujeme Pietnu spomienku na gen. Milana Rastislava Štefánika v spolupráci s mestom Šamorín a školami zo Šamorína aktom kladenia vencov pri pamätníku v Šamoríne . Následne vybraní žiaci ZŠ a Gymnázia M. R. Štefánika sa zúčastňujú na akcii Pochôdzka po slovenskom juhu v Ivanke pri Dunaji. Taktiež už tradičnou akciou je Vatra zvrchovanosti, ktorou pripomíname našim občanov významný medzník v dejinách SR.
- Umožnili sme našim členom zúčastniť sa na podujatiach organizovaných MS na Národných slávnostiach v Martine, zabezpečením dopravy.

OP MS v Šamoríne sa podieľa na organizácii podujatí počas roka :

- Pochôdzka po slovenskom juhu - pietna spomienka na gen. Milana Rastislava Štefánika,
- Ples Matice slovenskej,
- Oslava výročia slovenskej štátnosti 1. Január,
- Vatra zvrchovanosti SR,
- Národné matičné slávnosti v Martine,
- Národné oslavy na Devíne,
- Návšteva NR SR pri príležitosti Dňa Ústavy SR,
- SNP.

- Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy je v rámci mesta Šamorín korektná, nekonfliktná s porozumením.

- **Oblastné pracovisko v rámci svojich možností počas celého obdobia sa snažila v roku 2018 :**
    - podporovanie a chránenie záujmov Matice slovenskej a jej členov,
    - rast členskej základne a založenie nového MO MS,
    - uskutočnenie všetkých naplánovaných podujatí,
    - zveľaďovanie vnútorných a vonkajších priestorov budovy OP MS,
    - zabezpečenie efektívneho využívania priestorov a majetku MS.

- OP MS v spolupráci s MO MS pravidelne informuje svojich členov o pripravených aktivitách a akciách MS, v rámci rozširovania členskej základne niektoré akcie organizujeme aj mimo Šamorína. V roku 2018 vo Veľkej Pake sme založili samostatný MO MS . OP poskytlo poradenstvo pri príprave zakladajúcej schôdze a spracovaní dokumentov a matričnej knihy.
- Každoročne pre našu mládež pripravujeme akcie ku Dňu detí a akciu k sv. Mikulášovi.
- Vr oku 2018 Oblastné pracovisko prichýlilo Materskú školu z Gazdovského radu v ktorej sa momentálne vykonávajú rekonštrukčné práce, vo vianočnom čase sme sa tiež podieľali na príprave príchodu sv. Mikuláša – akcie sa zúčastnilo vyše 70 detí.
- V priestoroch OP MS nacvičuje svoje programy detský folklórny súbor Prvosienka a OP ochotne spolupracuje s mládežou podľa ich požiadaviek .
- Informácie o matičných aktivitách a propagácia tlačovín MS je zabezpečená cestou Matičných ozvien, ktoré doručujeme matičiarom v územnej pôsobnosti OP MS .
- MS preferuje model pozitívnej spolupráce Slovákov a príslušníkov národnostných menšín, ich pokojné spolunažívanie a porozumenie, vzájomné rešpektovanie a tolerovanie sa, čím sa usiluje napomáhať upevňovanie idey slovenskej štátnosti a moderného patriotizmu. Prípady porušovania zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka sme oznamovali Stredisku národnostných vzťahov (SNV) vedeckému pracovisku Matice slovenskej.
- Oblastné pracovisko bolo nápomocné spoločne s DMS Dunajská Streda a riaditeľkou SNV Margarétou Vyšnou pri pomoci rodičom z Báču a okolia pri riešení problematiky slovenských tried v dotknutých obciach.

Oblastné stredisko MS Štúrovo

Oblastné pracovisko vzniklo v roku 1995 a svojou činnosťou patríme do územnej pôsobnosti DMS Šurany. V našom obvode pôsobili dve miestne organizácie MS a to v obci Gbelce a Svodín. Nateraz sú nefunkčné, jednak z dôvodov, že nemajú žiadne financie, nemajú žiadne podmienky na prácu, nedostanú žiadnu podporu od vyšších orgánov, ba skôr opovrhnutie. Treba prísť medzi týchto členov a presvedčiť sa. Najaktívnejší je MO MS v Štúrove, ktorý ročne ako spoluorganizátor s OP MS uskutoční 22 až 24 podujatí, so skutočne peknou návštevnosťou.

Venujeme sa rozvoju kultúry, národného povedomia, práci s mládežou. OP MS má veľmi dobrý kontakt so spádovými školami, organizujeme pre žiakov vedomostné súťaže na spoznávanie našej vlasti, nášho kraja, nášho mesta a jeho okolia. Spoznávajú krásu slovenčiny hravou formou a zároveň spoznávajú náš Matičný dom v Štúrove. Odchádzajú vždy so štedrou odmenou, nádhernými publikáciami o Slovensku. Zakúpime pre každú školu Národný kalendár na každý kalendárny rok, aby na škole mali naši žiaci matičný predmet alebo dar. Menšiny dostávajú obrovské financie na svoju činnosť, a na kultúru Slovákov na juhu nie sú peniaze. Mesto Štúrovo nám pomáha prostredníctvom podaných projektov na realizovanie niektorých podujatí, ale je to nedostačujúce.

Členská základňa rastie, pribúdajú nám členovia, ale žiaľ v prevahe nových členov je staršia generácia. Mládež by aj mala záujem o členstvo, ale základné životné potreby sú dôležitejšie. Slováci odchádzajú za prácou do iných miest Slovenska.

Oblastné pracovisko pôsobí v Štúrove 23 rokov, zatiaľ však nedostalo počítač, nemá tlačiareň, nikto sa nepýta, na čom mám napísať tieto správy, pripraviť súťaže, pripraviť podujatia a vôbec všetky potrebné veci k svojej činnosti. 40 hodín mesačne, čo je pracovná doba vedúceho OP MS, je veľmi krátka pracovná doba na riešenie dôležitých vecí. Už viackrát sme žiadali zriadenie Domu Matice slovenskej v Štúrove. Rovnako aj teraz tlmočím túto požiadavku štúrovských matičiarov. Práve tu má Dom Matice slovenskej najväčšie opodstatnenie. Verte, ľahké je byť Slovákom v Žiline, ale do Štúrova si to príďte vyskúšať.

Dom MS Šurany

Dom Matice slovenskej (DMS) v Šuranoch bol zriadený 2. 5. 1992 s územnou pôsobnosťou v dedinách okolia mesta Šurany, Nové Zámky a Štúrovo v okrese Nové Zámky Nitrianskeho kraja. Dom MS Šurany spolupracuje s miestnymi organizáciami z regiónu. Medzi najaktívnejšie patria matičiari z dedín Bánov, Veľký Kýr, Máňa a Veľké Lovce. Činnosťou sa DMS orientoval na plnenie úloh zameraných na rozvíjanie národného povedomia, spoznávanie kultúrneho dedičstva, na rozvoj lásky k rodnej reči, k tradíciám, k folklóru, k rozvoju tvorivosti detí, mládeže a rodín. Všetky činnosti DMS Šurany sú orientované v prvom rade na rodinu a výchovu v nej, kde je dôležité upevňovanie vlastenectva s plnením odkazu Jána Pavla II: „Vlastenectvo patrí v Desatore do štvrtého Božieho prikázania – cti otca svojho i matku svoju...(*Ján Pavol II.: Pamäť a identita).* Hrad

v Bratislave s kráľom Svätoplukom a šuriansky hrad s Hrádockou Venušou inšpirovali riaditeľku v DMS Šurany k vytvoreniu učeniu hrou formou ďakovných listov a medailí pre kolektívy a jednotlivcov, ktorí sa pričinili o rozvoj kultúry, vzdelania či športu v slovenských hradoch a podhradiach. Mnohé kolektívy boli odmenené „Bulou kráľa Svätopluka“ a boli tak motivovaní k ďalšej práci pri rozvoji kultúrneho dedičstva i tradícií, pri rozvíjaní tvorivosti detí, mládeže, rodín a skupín. Odmena oslovila mladých i starých, ale hlavne deti oslavujúce kráľovstvo Svätopluka i Venuše z bývalej slovenskej dvojkorunáčky. Pútavou aktivitou DMS Šurany je cyklistická „Saganiáda“ majstra sveta P. Sagana, kde v cieli čakali na deti slovenské vlajočky, ale i omaľovánky hradu Devín, známeho miesta stretnutí štúrovcov. Slávnosti organizované Domom Matice slovenskej sú orientované na spájanie ľudí v rodinách, skupinách, školách, organizáciách prostredníctvom miestnych organizácií MS. Už tradičné podujatia zamerané najmä na spev spojil nielen súbory, ale aj žiakov základných a materských. Pri ľudových piesňach vytvorili najdlhšiu reťaz zo spojených detských rúk túžiacich po zjednotení celého Slovenska.

Rok 2018 bol Rokom slovenskej štátnosti. Prostredníctvom besied a prednášok o tejto významnej osobnosti v základných školách sa zrealizovali „Literárne Šurany“ i výtvarná súťaž „Slovensko moje“. Na otvorení výstavy detských výtvarných prác sa uskutočnila prehliadka detí v speve ľudovej piesni – „Ako jedna rodina spieva celá krajina“. Pokračovaním vzdelávacích aktivít boli besedy detí materských škôl „Hry Matice slovenskej“, ktorú zrealizovala riaditeľka DMS Šurany a jej pomocníčka Medvedica Matica. Vďaka hre spoznali deti slovenské hrady, mestá, hry, piesne. Pri realizácii podujatí založila riaditeľka Domu Matice slovenskej Šurany detský folklórny súbor „Šurianček“, kde sa pravidelne stretávajú deti a rodičia približne 20 rodín. Záujem o pravidelné matičné podujatia rastie. Aktivity, ako je Vynášanie Moreny, Stavanie mája, Slovensko moje, Jarné hry, Divadelné Šurany, Čaj o piatej, Jesenné dary zeme, Literárne Šurany, Oslavy Bernoláka, Ozveny a iné, spájajú rodiny všetkých, ktorí majú záujem o dedičstvo slovenského národa. Hlavná činnosť DMS Šurany sa v roku 2018 odzrkadlila pri prezentácii súborov, jednotlivcov a kolektívnych členov DMS Kesanka, Mrchane, Bánovčanka a Rosička na podujatiach ako sú Národné matičné slávnosti v Trnave i na akcii Ako jedna rodina tvorí mesto, dedina

Dom Matice slovenskej Šurany sa zameral svojou činnosťou na spoluprácu troch generácií deti MŠ, žiaci ZŠ a rodiny. Podujatia organizuje nielen v meste, ale rozšírili sme spoluprácu na okolité dediny. Pri rozvoji tvorivosti detí a rodín Dom Matice slovenskej Šurany úzko

spolupracuje s vedením obcí a miest, ale i s učiteľmi materských a základných škôl. Svojou prácou sa neustále snaží hlavne o výchovu k vlastenectvu tak, aby sa naplnil odkaz Jána Pavla II., kde naučíme človeka malého i veľkého: „...zamilovať si všetko, čo je súčasťou vlasti: históriu, tradíciu, jazyk i samotnú rodnú krajinu.“ *(Ján Pavol II.: Pamäť a identita)*

Oblastné pracovisko MS Trenčín

Činnosť Oblastného pracoviska Matice slovenskej v Trenčíne (ďalej len OP) bola obnovená 26. 6. 2018. Pracovné priestory prevzala Ž. Hrančová ako dobrovoľná pracovníčka od riaditeľa DMS Prievidza V. Uhlára, ktorý pravidelne poskytoval informácie o práci na OP a o povinnostiach v administratívnej a ekonomickej agende. OP, ktoré podlieha pod riadiacu činnosť DMS Prievidza. Od 1. 12. 2018 ústredie MS v Martine uzatvorilo s Ž. Hrančovou na OP Dohodu o pracovnej činnosti.

Činnosť OP bola zameraná na vzájomnú obnovu spolupráce Oblastných/okresných rád MS a členov KR MS v TK, ako aj pri organizovaní matičných podujatí. Poučenie o požiarnej ochrane v budove TSK technikom Ing. Mariánom Pavláskom.

OP v spolupráci s MO MS Bošáca a OR MS Nové mesto nad Váhom a Myjava zorganizovalo zájazd na Národné matičné slávnosti, ktoré sa konali dňa 4. 7. 2018 v Martine pre členov MO MS Bošáca, N. Mesta n/Váhom, Pobedimu, Kálnice, Trenčína a Dubnice n/Váhom, ktoré sme spojili s ďalšou významnou udalosťou – Uctenie si pamiatky rodoľuba Drahoslava Machalu, rodáka zo Zemianskeho Podhradia na Národnom cintoríne v Martine.

Dňa 9. 9. 2018 sa Ž. Hrančová zúčastnila podujatia v Novej Dubnici n/V. Uskutočnilo sa tu podujatie pri príležitosti obnovenia pamätníka-dvojkríža na námestí, na ktorý prispela finančnou čiastkou 100,- eur KR MS Trenčianskeho kraja.

Dňa 10. 10. 2018 osobná účasť na členskej schôdzi MO MS Trenčín, na ktorej sa uskutočnili aj voľby novej predsedníčky miestneho odboru. Predsedníčkou sa stala A. Prnová, ktorá prevzala funkciu po Mgr. Janke Polákovej.

Pracovníčka Archívu MS J. Žumarová vykonala dňa 11. 10. 2018 na OP kontrolu plnenia Smernice registratúrneho poriadku, spracovanie dokumentov a materiálov do spisov, poskytla potrebné informácie ohľadne povinnosti evidencie a spracovania, vybavenie registračnej pečiatky a Smernice registratúrneho poriadku s jeho komentárom.

Dňa 17. 11. 2018 OP v spolupráci s MO MS Bošáca a OR MS Nové mesto nad Váhom a Myjava usporiadali IV. Bošácke divadelné dosky , ktoré sa konali aj za finančnej podpory MS. Po festivale vedúca OP navštívila divadelné súbory z Podolia, Kálnice a Trenčianskych Stankoviec, s ktorými je potrebné nadviazať spoluprácu.

Osobná návšteva na OP - 2x Mgr. J. Poláková z MO MS Trenčín, 1x pracovníčka Archívu MS Mgr. J. Žumárová.

Na pozvanie predsedníčky MO MS Nové mesto nad Váhom Mgr. Lenky Fraňovej sa Ž. Hrančová ako zástupca OP zúčastnila predvianočného koncertu, ktorý sa konal dňa 18. 12.

2018 v KD Nové Mesto n/V. s privítaním nových členov do miestneho odboru. Uskutočnil sa v rámci internetového sociálneho projektu Beáty Macejkovej „Červená krakatica“ vysielané v TV Pohoda Trenčín.

Oblastné pracovisko MS Vranov nad Topľou

Oblastné pracovisko Matice slovenskej vo Vranove nad Topľou patrí do územnej pôsobnosti Domu MS v Snine. Vyvíja bohatú činnosť, je jedným s najdynamickejšie sa rozvíjajúcich matičných pracovísk na Slovensku. V súvislosti s matičnou mládežou bolo OP MS vo Vranove nad Topľou prínosné v aktivizácii slovenskej mládeže so zameraním na vlastenectvo. Medzi najaktívnejšie MO MS a OMM patrí MO MS Hencovce, MO MS Hermanovce, OMM a MO MS Kamenná Poruba.

V rámci okresu pôsobia aj folklórne matičné telesá, ktoré pracujú pri MO MS, kde medzi najaktívnejšie patria FS Skabčanka, FS Juskovčanka, FS Brežinky, FS Tovarňanka, FS Bančan.

OP MS Vranov nad Topľou pozitívne nadviazalo na skúsenosti z predchádzajúcich rokov a zameralo svoje aktivity na tri základné oblasti:
1. realizovanie divadelných scénok a podchytenie slovenskej mládeže,
2. udržanie osobitých folklórnych tradícii regiónu,
3. odhaľovanie zabudnutých národných osobností a udalostí s dôrazom na Hornozemplínsky región.

V roku 2018 vyvíjalo OP MS v spolupráci s MO a OMM tieto činnosti:

- aktívna účasť pri realizovaní podujatia pri príležitosti výročia oslobodenia Hermanoviec nad Topľou, Giraltovciach, V. Olšave, Vranove nad Topľou, čestná stráž pri kladení vencov, scénické ukážky bojov z obdobia 2. sv. vojny v podaní matičiarov z MO MS Hencovce,

- rozvíjala sa spolupráca so zástupcami stredných a základných škôl vo Vranove nad Topľou, vo forme organizovania školských výletov do Martina, Černovej a Liptovského Mikuláša,

- účasť na regionálnom kole súťaže v prednese slovenských povestí „Šaliansky Maťko J. C. Hronského„ v spolupráci s Hornozemplínskou knižnicou vo Vranov nad Topľou a mestom Vranov nad Topľou,

- aktívna účasť na pietnej spomienke pri pamätníku v Detve - čestná stráž pri kladení vencov, realizovanie pietnych aktov v podaní matičiarov oblečených v dobových uniformách v spolupráci s MO MS Hencovce,

- oslavy 25. výročia vzniku SR spojené s výstupom matičiarov na Sninský kameň v spolupráci s OMM Klenová,

- spoluorganizovanie matičného podujatia spojeného s oslavami 25. výročia vzniku SR na 10. Motožúrke v Strážskom s medzinárodnou účasťou v spolupráci s MO MS Hencovce,
- organizovanie Matičnej slávnosti venovanej Ľudovým tradíciám na Hornom Zemplíne v Hencovciach, súťaž matičiarov a iných družstiev vo varení guľášu a prezentácia matičných FS v okrese,

- účasť OP MS v spolupráci s MO MS Hencovce na pietnych aktoch kladenia vencov pri príležitosti odhalenia pamätných tabúľ padlým hrdinom 2. svetovej vojny v Davidove, N. Hrušove a Petrovciach, v spolupráci s obcami, MO MS Davidov a SZPB,

- spolupráca s mestom Vranov nad Topľou, SZPB, pri akte kladenia vencov pri pamätníku v meste Vranov nad Topľou,

- týždeň netradičného vzdelávania - prezentácia MS na ZŠ vo Vranove nad Topľou, rozvoj spolupráce so zástupcami stredných a základných škôl, vo forme rôznych prednášok zameraných na užšie dejiny Matice slovenskej v okrese Vranov nad Topľou, prednášky o pohnutých osudoch osobností zakladateľov matičného života vo Vranove nad Topľou po vzniku Československej republiky až po deväťdesiate roky, vrátane vlasteneckých osobností politického, cirkevného a spoločenského života,

- realizovanie prednášky v Hornozemplínskej knižnici pre študentov SŠ venovanej 100. mu výročiu vzniku Československa,

- spoluorganizácia podujatia s OMM Hencovce „Májové stretnutie matičnej mládeže“ pri táborovom ohni v Hencovciach,

- nadviazanie spolupráce s rusínskymi organizáciami v územnom obvode a to rokovanie s predstaviteľom Rusínskej obrody, spolupráca s rusínskymi umeleckými kolektívami na národnostne zmiešanom území, analýza matičnej a národnej činnosti na pomedzí slovensko-rusínskych obcí v územnej oblasti pracoviska a v regióne Snina,

- metodická pomoc pri obnove činnosti miestnych odborov v pôsobnosti OP MS Vranov nad Topľou, vznik nových MO v regióne, pomoc pri realizovaní projektov MO MS a OMM,

- príprava národno-kultúrnych podujatí v súčinnosti predovšetkým s obcami a mestami, SZPB, JDS, knižnicami a inými,

- aktívna spolupráca s Maticou slovenskou na Zakarpatí vo Veľko-berezňanskom regióne, účasť na 26.výročí založenia matičného FS „Liptáci“ z Veľkého Berezného.

Oblastné pracovisko MS Zvolen

Oblastné pracovisko (OP) vo Zvolene bolo počas roka 2018 presťahované do budovy výrobného družstva Vzor na ulici I. Lihoveckého 1805/12. Kancelária OP disponuje priestormi 10 m^2, pričom počas viacčlenných stretnutí môže využívať priestory náprotivnej kancelárie, ktorá nie je obsadená. V prípade ešte vyššieho počtu je možné prenajať rokovacie priestory výrobného družstva Vzor. V kancelárii OP sídli aj Miestny odbor Matice slovenskej vo Zvolene (MO MS ZV) a takisto v ňom aktívne funguje aj Odbor Mladej matice vo Zvolene (OMM ZV). Pracovisko som prebral po Ing. Branislavovi Husárovi v októbri 2016.

Územné pôsobenie a rozvoj OP

OP Zvolen je pod správou DMS v Banskej Bystrici. Pod OP Zvolen patria MO MS z okresov Zvolen, Detva a Krupina. V danom území pôsobí sedem MO MS a dva odbory MM MS. Sú to MO: MO MS Zvolen, MO MS Zv. Slatina, MO MS Očová, MO MS Detva, MO MS Hriňová, MO MS Podzámčok a MO MS Sebechleby. Odbory MM: MM Jozefa Kozáčka Zvolen, MM Zv. Slatina.

Predmet činnosti OP a organizované akcie

Hlavným cieľom OP za rok 2018 bolo zachovať tradície, ktorým sa venoval už predošlý vedúci oblastného pracoviska, vniesť do nich nové myšlienky a ďalšími možnými spôsobmi zviditeľniť Maticu slovenskú v zodpovedajúcej oblasti. Hlavnými významnými osobnosťami v pôsobnosti regiónu je Ľudovít Štúr, ktorého si pripomíname symbolicky v januárovej chladnej noci, keď zomrel a 28.10 pri príležitosti jeho narodenia, Jozef Kozáček, Jozef Cíger Hronský, Terézia Vansová alebo aj Ján Bahýľ, vynálezca vrtuľníka.
V roku 2018 sme si pripomínali 25. výročie založenia Slovenskej republiky v Zvolenskej Slatine, ktoré možno hodnotiť aj za centrálne oslavy štátnosti, ktoré sa konali hneď začiatkom roka. Na organizácii podujatia som sa podieľal hlavne s DMS BB.
OP sa počas celého roka snažilo pripraviť zaujímavé prednášky s prednášajúcimi z viacerých odvetví zväčša na pôde Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra. OP poskytovalo miestnym odborom možnosť prezentácie kníh a aj ich následného zakúpenia. Dôležitým cieľom OP bolo v roku 2018 podporiť prácu mladých v okresoch.
V roku 2018 PO pomohlo v organizácii nie len okresného kola Šalianskeho Maťka ale aj krajského kola konajúceho sa na Zvolenskom zámku. Organizácia krajského kola nám dopomohlo aj nadviazať nové vzťahy s Divadlom Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene, ktoré poskytlo hercov a dramaturgičku divadla do súťažnej poroty.
V apríli sa OP podieľalo na organizácii Výstupu na hrad Devín, kde OP zabezpečovalo poobedný program pre študentov, ktorý vystupovali na hrade. OP pripravilo diskusiu s hercom a aktérom výučbovej sérii youtubových videí BAŠTRNG.
Okrem tradičných turistických podujatí vedúci OP venoval svoju činnosť k zlepšeniu stavu v OMM v okrese. Paintballový turnaj M. R. Štefánika vytvoril skvelú atmosféru medzi všetkými zúčastnenými matičiarmi. Akcia sa konala dňa 16.6, pri ktorej sme aj odovzdali medaile najpracovitejším členom OMM. V prvej časti sa konala prednáška o M. R. Štefánikovi, a potom sa mladomatičiari presunuli do priestorov starého mäsokombinátu a prežili bojové situácie na vlastnej koži. Ďalším netradičným podujatím v okrese bola

Cyklojazda SNP, ktorá napojila na Centrálne oslavy SNP v Banskej Bystrici. OP nadviazalo nové vzťahy s Úniou vojenských veteránov SR a so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov. Úlohou OP bolo zabezpečiť kultúrny program, v podaní ľudovej hudby Javorinka z Pliešoviec. Nemalá skupinka s matičnými vlajkami na bicykloch reprezentovala Maticu slovenskú počas celej cesty. Na podujatí sa zúčastnili viaceré OMM. Hlavné zastúpenie však mali domáce OMM a to OMM ZV a OMM BB. Cyklojazdy sa ďalej zúčastnili aj OMM Zvolenská Slatina a OMM Lučenec. OP organizovalo počas celého roka akcie pre mladých v klube MM v Zvolenskej Slatine.

Najvýznamnejšou akciou pre OP ZV v letných mesiacoch bolo podujatie Vatier zvrchovanosti, kde sa OP podieľalo na kompletnom organizovaní, moderovaní a koordinovaní akcie v Kremnici. OP zabezpečovalo viaceré organizačné úlohy a podujatie sa tento rok nieslo v rodinnom duchu. Ďalšou dôležitou akciou OP bolo zabezpečiť prezentáciu matičnej literatúry na Hontianskej paráde v Hrušove. Vedúci OP bol povolaný k organizácii a moderovanie Národných matičných slávností v Martine, ako aj pri odhaľovaní busty Matúša Dulu. Jednou z hlavných aktivít, kde OP spolupracuje s mesto Zvolen je podujatie Výstup na Pustý hrad, kde nastáva medzi mestom a MS rozpor v počiatkoch akcie. Tohtoročná akcia sa niesla v duchu symbiózy a určitej vôli o spolu organizáciu. Podujatie začalo pri buste Ľ. Štúra, skade sa turistickým krokom účastníci podujatia presunuli na Pustý hrad, kde bol pripravený bohatý program. OP zabezpečovalo ĽH Michala Moravčíka, ktorá celú dobu podujatia hrala pri prezentačnom stánku Matice slovenskej. Každoročne sa miestne orgány Matice slovenskej podieľajú na prípravách tohto podujatia.

OP sa zameriavalo počas celého roka na pripomínanie si výročných spomienok významných udalostí a osobností. Jedným z hlavných výročí bola spomienka na Zvolenský manifest, kde OP organizovalo chod akcie.

OP sa zameralo aj na pomoc pri organizovaní podujatí miestnych odborov. Každoročne organizuje MO Zvolenská Slatina divadelný festival, pri ktorom si pozýva i ostatné divadelné kolektívy. OP malo na zodpovednosti koordináciu, organizovanie, moderovanie a prípravu akcie. Podujatie malo regionálny charakter.

K prednáškam, ktoré organizuje OP ZV patrí hlavne prednáška o Pustom hrade a hrade Peťuša a pokroku ich archeologického výskumu. Z dôvodu rýchleho postupu archeologických prác na dolnom hrade Pustého hradu boli výsledky tak markantné, že účasť na prednáške pokorila kapacitu prednáškovej sály Knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene.

OP Zvolen prezentoval Šatnicu MS na celoslovenskom podujatí Deň Kroja, na ktorom sme mali vypožičané kroje zo Šatnice a prezentovali sme ich na hlavnom pódiu. Počas toho istého dňa OP poskytlo na dňoch mesta Žarnovica knižnú prezentáciu Vydavateľstva Matice slovenskej, V mesiacoch október a november si OP ZV pripravilo pre verejnosť dve pripomienky. V októbri sme spomínali na narodenie Ľudovíta Štúra pri buste v parku ĽŠ, kedy sme si slovom pripomenuli jeho tvorbu a život. OP ZV a OMM ZV si ako jediný prišili pripomenúť výročie nášho velikána Ľudovíta Štúra. V novembri OP ZV zorganizovalo v roku 2018 posledné stretnutie OMM za účelom pripomenúť si život Jozefa Škultéty pri 165. výročí jeho narodenia.

Dom MS Žilina

Vznik, územná pôsobnosť DMS Žilina, spolupráca so štátnou správou a samosprávou:

Dom Matice slovenskej v Žiline ako pracovisko bolo zriadené 01.01.1996, kedy vtedajšie vedenie mesta Žilina darovalo Matici slovenskej budovu, so sídlom Hollého 1 v Žiline. Podľa dohody mesta Žilina a Matice slovenskej bola budova zriadená za účelom napĺňania národných, duchovných a kultúrnych princípov Matice slovenskej ako národnej inštitúcie Slovákov. V spolupráci s kultúrnymi inštitúciami, štátnou správou a samosprávou organizuje DMS Žilina podujatia, akcie, výstavy, prednášky venované našim dejateľom a svojimi podujatiami na úrovni okresnej, krajskej aj celoštátnej oslovuje širokospektrálne rôzne vekové kategórie, či už deti, MŠ, ZŠ, SŠ, ale aj našich seniorov, rôzne odborné obce, pedagógov, umelcov za účelom napĺňania a zachovávania kultúrnych a národných hodnôt našich predkov. Dom Matice slovenskej v Žiline je výrazným zjednocovateľom a informačným centrom pre všetky skupiny obyvateľstva.

Pod pôsobnosť DMS Žilina spadajú okresy: Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto, Martin, Turčianske Teplice.

Najaktívnejšie MO MS, matičné kolektívy pracujúce pri DMS Žilina:

V pôsobnosti DMS Žilina pracuje 40 MO MS Žilina, z ktorých sú niektoré menej aktívne, niektoré neaktívne, vzhľadom na poproduktívny vek členov výborov MO MS. Medzi najaktívnejšie MO MS patria : MO MS Žilina, MO MS Lietavská Závadka, MO MS Bytčica, MO MS Kysucké N. Mesto, MO MS Diaková, MO MS Kláštor pod Znievom, MO MS Martin, MO MS T. Teplice, MO MS Valča, MO MS Varín, MO MS Vrútky, MO MS Sučany, MO MS Sučany, MO MS Rosina, MO MS Žabokreky, MO MS Terchová.

Kolektívnymi členmi, pracujúcimi pri DMS Žilina sú : ZO Slovenský zväz diabetikov, Slovenský skauting, MO Živena, Únia žien Slovenska Žilina.

Dňa 27. júla 2017 sa uskutočnilo v Čadci mimoriadne a obnovujúce Valné zhromaždenie, ktoré bolo od roku 2013 neaktívne. Musím skonštatovať, že činnosť MO MS Čadca sa výrazne zlepšilo, a MO MS v Čadci realizuje mnoho podujatí a činnosť je veľmi aktívna.

Predmet činnosti DMS Žilina a jeho hlavná orientácia:

V spolupráci so samosprávou, školami, kultúrno-osvetovými zariadeniami, seniormi, cirkvami, občianskymi združeniami rozvíjať a obohacovať kultúrno-spoločenský život, výchovno-vzdelávaciu činnosť, záujmovo-umeleckú, knižničnú, informačnú, edičnú a osvetovú činnosť.

Dom Matice slovenskej v Žiline orientuje svoju činnosť na folklór, prácu s mládežou – deti MŠ, ZŠ a SŠ - rôzne súťaže, pódiové vystúpenia, prednášky o dejateľoch slovenského národa. Aj v roku 2018 sa uskutočnilo niekoľko významných prednášok k dejateľom slovenského národa a niekoľko výstav, na ktorých sa v hojnom počte zúčastňuje nielen verejnosť, ale aj študenti ZŠ a SŠ.

Charakteristika hlavných aktivít a podujatí organizovaných DMS Žilina:

V roku 2018 DMS Žilina v spolupráci z MO MS Žilina zrealizovalo niekoľko desiatok podujatí – výstavy, prednášky, výlety, prehliadky školskej a mimoškolskej činnosti zameranej na pódiové vystúpenia detí MŠ a ZŠ s akcentom na folklór a tradície sviatkov z rôznych regiónov Slovenska, smerujúce k zachovávaniu tradícii našich predkov.

Medzi tradičné akcie a podujatia DMS v spolupráci s MO MS Žilina patria :

Kolovrátok, Šaliansky Maťko, Vansovej Lomnička – v spolupráci s Úniou žien Slovenska, Naše talenty – kultúrne aktivity, smerujúce k deťom a mládeži. Od roku 2014 sa DMS stal hlavným organizátorom podujatia – súťaže SLÁVIK SLOVENSKA, krajské kolo v spolupráci s MŠ SR.
Matičné pondelky – prednášky spojené s besedami o dejateľoch slovenského národa, stretnutie jubilantov a iné.

V roku 2018 DMS Žilina realizovalo množstvo podujatí na regionálnej úrovni, ži už prednášky, turistické výstupy za krásami regiónu. Významným podujatím bola Akadémia k 100. výročiu vzniku ČSR.V danom období sa uskutočnili v rámci kultúrno-spoločenských aktivít DMS Žilina s MO MS Žilina uskutočnilo zájazdy – celoslovenské oslavy podpisu Deklarácie Slovenska , Hviezdicový výstup, exkurzia do štátneho archívu v Bytči atď. Z výstav realizovaných v DMS Žilina, možno spomenúť Výstavu „ Cesta slovenskou Amerikou, „Ktrajanské múzeum Matice slovenskej, výstava o Andrejovi Hlinkovi, výstava akad. Sochára Štefana Pelikána „ Hrdinom odboja „ ....

V rámci krajskej úrovne organizuje DMS Žilina krajské kolá súťaží ŠALIANSKY MAŤKO, SLÁVIK SLOVENSKA, VANSOVEJ LOMNIČKA, SLÁVIK SLOVENSKA.
Významnou súťažou, ktorú DMS organizuje na celoslovenskej úrovni je celoslovenská súťaž PROSLAVIS – celoslovenská súťaž triednych a školských časopisov MŠ, ZŠ, SŠ, špeciálnych škôl a zahraničných škôl, kde každoročne sa do súťaže zapája niekoľko stoviek časopisov zo všetkých regiónov Slovenska, ale aj zo zahraničia Maďarsko, Srbsko.

Aktivity a podujatia na ktorých sa DMS Žilina podieľa ako spoluorganizátor:

Dom Matice slovenskej v Žiline sa ako spoluorganizátor podieľa na rôznych podujatiach v rámci okresu a kraja, ktorými sú DEŇ MATIEK v spolupráci s Úniou žien Slovenska, VALČIANSKE

MELÓDIE, PRÁZDNINY BEZ NUDY, výstavy organizované spolkom Živena a Úniou žien Slovenska a iné.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy:

Dom Matice slovenskej v Žiline spolupracuje s orgánmi štátnej správy – MŠ SR, Obvodný úrad Žilina a samosprávou – Žilinský samosprávny kraj, mesto Žilina, Krajské kultúrne stredisko Žilina, Krajská knižnica Žilina, konzervatórium Žilina, umelecká škola L. Arvaya Žilina, obecné úrady v pôsobnosti ŽSK. V rámci dostupných možností propagujeme akcie a podujatia MS a DMS formou zverejňovania mesačných podujatí v mesačníku „ Kam do mesta „ , Žilinskom večerníku, na nástenke DMS Žilina v Krajskej knižnici v Žiline ako aj vo vitríne DMS Žilina na Hlinkovom námestí a na nástenke v DMS, web Matice slovenskej a web Domu Matice slovenskej.

V čase realizácie podujatí a akcií, závisiac od typu akcie a podujatia, posielame pozvánky inštitúciám štátnej správy a samosprávy, ZŠ, SŠ a inštitúciám v pôsobnosti ŽSK. Snažíme sa v rámci možností pri podujatiach rozdávať Národné kalendáre, ktoré DMS nakupuje niekoľko desiatok každoročne.

Dom Matice slovenskej pri akejkoľvek akcii a podujatí zviditeľňuje MS ako národnú inštitúciu, a to aj formou znaku SR a MS na pozvánkach, plagátoch, diplomoch, ďakovných listoch.

Informačné ústredie Matice slovenskej

Dlhodobo pracovne nefunkčné a personálne poddimenzované pracovisko (jediným stálym pracovníkom IÚ MS bola od 1. 8. 2014 Ing. Ivana Poláková) bolo už koncom roka 2017 posilnené RNDr. Jánom Semanom, ktorý sa stal tajomníkom MS pre informačnú a mediálnu oblasť a v januári 2018 rady IÚ MS výrazne posilnila nová kolegyňa Mgr. Veronika Matušková – hovorkyňa MS pôsobiaca v Bratislave. Dôvodom umiestnenia výkonu práce hovorcovskej pozície v Bratislave bol priamy prístup k hlavným slovenským médiám a novinárom, ktorí sídlia v hlavnom meste SR. Novovytvorený trojčlenný pracovný kolektív sa pustil okamžite do práce.

Základnou náplňou práce zamestnancov IÚ MS je predovšetkým komunikácia s médiami, odpovedanie na novinárske otázky na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám a tzv. tlačového zákona, vydávanie oficiálnych stanovísk MS, pozývanie médií na dôležité podujatia a aktivity formou tlačových správ, vydávanie tlačových správ po dôležitých podujatiach, respektíve s dôležitou informáciou, organizovanie rozhovorov zamestnancov MS s novinármi, ponúkanie zaujímavých tém médiám, interná komunikácia so zamestnancami a členmi MS formou zasielania Noviniek IÚ MS, organizovanie natáčaní

historických dokumentov a propagačných videí MS, TV spotov a krátkych promo videí a scenáristická spolupráca na nich, koordinácia zverejňovaných propagačných videí a reportáží MS na internete, rokovanie o autorských a licenčných právach, objednávanie vybraných propagačných predmetov, starostlivosť o sociálne siete (Facebook, Instagram, Youtube), zlepšenie prezentácie MS (vytvorenie nového logotypu MS, redizajn webstránky matica.sk a pod.), spolupráca na vytváraní obsahu periodík MS, členstvo v redakčných radách periodík MS, zabezpečovanie dodržiavania zákona o ochrane osobných údajov a GDPR v rámci pracoviska, administratívna činnosť a činnosť podľa pokynov nadriadeného, resp. podľa aktuálnych a akútnych úloh. Cieľom je propagovať inštitúciu najmä prostredníctvom jej predstaviteľov, členov MS, zaujímavých a dôležitých podujatí, aktivít a informácií. IÚ MS sa výrazne podieľa aj na realizácii konkrétnych spoluprác medzi MS a inštitúciami, organizáciami, samosprávami a pod.

Na základe vyššie uvedeného širokého záberu pôsobnosti pracovníkov IÚ MS môžeme spomenúť niekoľko konkrétnych vykonaných opatrení a realizovaných úloh v priebehu roka 2018. Hneď po vymenovaní Jána Semana za tajomníka MS prebehla analýza doterajšej činnosti a aktivít IÚ MS za minulé obdobie a následne boli prijaté aj prvé opatrenia a krátkodobé až dlhodobé ciele, ktoré sa postupne aj realizovali. Na webe MS boli vytvorené nové kontaktné e-mailové adresy pre médiá, doplnené základnými údajmi mediálnych pracovníkov (pridané služobné telefónne čísla, fotografie a ďalšie údaje). Následne IÚ MS nakontaktovalo dostupných fotografov, grafikov, tvorcov web stránok a iných špecialistov v oblasti informačných technológií, grafiky a dizajnu z dôvodu zistenia možností ich využitia pre potreby zefektívnenia matičnej práce. Vytvorili sa aj všeobecné pravidlá styku s médiami pre matičiarov, nastavil sa spôsob toku informácií od určených osôb do IÚ MS. Všetci pracovníci OS MS boli oboznámení so zásadami kontaktu s médiami. Zintenzívnila sa komunikácia s regionálnymi novinármi. Úlohou OS MS bolo zasielať pozvánky na matičné podujatia a aktivity médiám nielen na ich oficiálne redakčné mailové adresy, ale aj priamo na mailové adresy novinárov, prípadne ich na podujatia prilákať aj telefonicky. To samotné spolu aj s tvorbou tlačových správ sa stalo každodennou pracovnou rutinou IÚ MS.

Na základe mnohých podnetov a návrhov prichádzajúcich najmä z matičného hnutia vzišla požiadavka redizajnu matičnej webovej stránky. Súčasná podoba webovej stránky www.matica.sk bola vytvorená v roku 2015. Potreba redizajnu vznikla na základe kritiky matičnej i nematičnej verejnosti – týka sa nielen zastaraného dizajnu, ktorý bol podľa webových dizajnérov aktuálny pred 20 rokmi, ale aj neprehľadnosti, používateľskej nepraktickosti a nefunkčnosti niektorých častí. Informačné ústredie MS oslovilo viacero programátorov a webových dizajnérov, ktorí sa zhodli na tom, že webstránka si nevyžaduje iba grafické, vzhľadové zmeny, ale aj zmeny v štruktúre, obsahu i pár opráv. Graficky a dizajnovo nová web stránka MS bola spustená koncom októbra 2018.

Vykonala sa aj analýza existujúcej spolupráce MS s inštitúciami, organizáciami, spolkami a inými inštitúciami a IÚ MS podnietilo proces vytvorenia ďalšej formy spoluprác, tentokrát medzi MS a slovenskými školami a knižnicami. IU MS v tomto roku uzatvorilo niekoľko memoránd o spolupráci so slovenskými školami a knižnicami. Na základe získaných informácií sa zistilo, že s MS prostredníctvom jej OS MS spolupracuje vyše 160 materských,

základných, či stredných škôl. Cieľom IU MS je dosiahnuť čo najväčšiu možnú mieru zaangažovanosti aj ostatných škôl a ďalších spoločenských, kultúrnych, pedagogických a iných organizácií, či inštitúcií formou podpísania vzájomných dohôd, resp. memoránd o spolupráci. Touto spoluprácou sa MS rozhodla spolupracovať v oblasti vzdelávania a pri rozvoji národnej kultúry, prehlbovať záujem žiakov o slovenské dejiny, národnú literatúru, kultúru a osobnosti, prehlbovať vzťah mladej generácie k slovenskej štátnosti a podporovať vzájomnú propagáciu aj vlastnými informačnými prostriedkami, či spolupracovať pri realizácii spoločných aktivít, podujatí a projektov. Hlavnými formami spolupráce je realizácia náučných prednášok a rôznych foriem prezentácií, seminárov, divadelných scénok s osobitým dôrazom na aktuálne významné výročia, či poskytovanie kníh a publikácií (prezentácia knižných noviniek). Od septembra 2018 do konca roka 2018 svojimi podpismi potvrdilo uvedenú spoluprácu 48 výchovno-vzdelávacích zariadení.

Výrazne sa zintenzívnila aj práca na matičných sociálnych sieťach a webovej stránke. MS na svojej stránke pravidelne uverejňuje najnovšie informácie zo svojej činnosti a aktivít, z činnosti svojich organizačných zložiek, regionálnych orgánoch a jednotlivých orgánoch MS. Pravidelne sa uverejňujú tlačové správy, vyhlásenia, reakcie na rôzne kultúrne, spoločenskopolitické a iné udalosti, či pozvánky na hlavné matičné podujatia, resp. podujatia organizované členskou základňou MS. IÚ MS v roku 2018 pripravilo 37 hlavných tlačových správ MS, ktoré boli poslané do slovenských médií a taktiež odpovedalo písomne na 26 novinárskych podnetov. Okrem toho sme pripravili ďalšie desiatky lokálnych tlačových správ a odpovedali na desiatky telefonických novinárskych otázok.

Internet je v súčasnosti jedným z najúčinnejších nástrojov komunikácie nielen pre nízku cenu. Dnešní mladí ľudia sú tzv. on-line generáciou, z čoho vyplýva, že je nevyhnutné prispôsobiť sa trendom v oblasti médií a využívať všetky moderné interaktívne médiá. Mladí ľudia sa radi zúčastňujú na diskusiách a radi reagujú na podnety z oblasti ich záujmu. Preniknutím do ich sveta prostredníctvom matičných médií sa propagácie národnej myšlienky modernou formou by malo vyvolať záujem mladých ľudí o Maticu slovenskú. K 1. 1. 2018 sme mali na FB účte 5 206 fanúšikov. Od januára sa počet fanúšikov organicky, teda bez platenia reklamy, zvýšil z 5 206 na 6 196 fanúšikov, ktorých sme zaznamenali k 31. 12. 2018. Nárast teda predstavoval 990 nových fanúšikov matičného FB za jeden rok.

Od aktivizácie práce IÚ MS po novembri 2017 IÚ MS vytvorilo v roku 2018 niekoľko desiatok reportáži venovaných matičným akciám a podujatiam, či národným osobnostiam, zabezpečilo tvorbu niekoľkých krátkych videospotov a promo videí a v neposlednom rade pripravilo historické dokumenty o prvom predsedovi MS Štefanovi Moysesovi, o dramatikovi Ivanovi Stodolovi a slovenskom Sokratovi Adamovi Františkovi Kollárovi, či o autorovi textu Martinskej deklarácie Samuelovi Zochovi, alebo o Viedenskej arbitráži. Počet odberateľov kanálu TV Matica sa zvýšil od januára 2018 zo 670 na 900 odberateľov k 31. 12. 2018. V roku 2018 vyprodukovala MS 95 videoreportáži. Okrem toho sa aktívne venujeme výrobe historických videodokumentov a pracovníci IÚ MS sa zúčastňujú hlavných matičných podujatí, kde zabezpečujú aj fotodokumentáciu podujatí.

IÚ MS sa počas roka 2018 zapojilo do realizácie všetkých hlavných podujatí MS a niektorých dôležitých podujatí organizovaných členskou základňou. Medzi hlavné podujatia, na ktorých organizovaní a propagácií sa IÚ MS podieľalo patrí: pripomenutie 100. výročia Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, odhalenie busty S. Zochovi v Bratislave, odhalenie busty M. Dulovi v Martine, Slováci v česko-slovenských légiách/100 rokov od oslobodenia spod Rakúsko-Uhorska, 170. výročie prvej Slovenskej národnej rady, Folklórny festival Matice slovenskej v Bratislave, "Vrátim sa živý!" Dramatizácia bojov SNP na východnom Slovensku venovaná Ľ. Kukorellimu, Národné matičné slávnosti 2018 v Martine, Hrdinovia Malej vojny, XXV. Festival slovenskej národnej piesne v Devínskej Novej Vsi, Adolf Dobriansky, „Štúr“ národného obrodenia Rusínov, František Fuga – tvorca slovenskej vlajky a iné. Táto propagácia prebiehala prostredníctvom zasielania tlačových správ a informovania médií, dokumentácie podujatí a písania článkov, ktoré boli zverejnené na webovej stránke, prípadne v regionálnej tlači a pod.

Povinnosťou MS je aj zverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok. V roku 2018 IÚ MS zverejnilo na matičnej webovej stránke: 82 zmlúv (v r. 2017 65 zmlúv), 1014 faktúr (v r. 2017 973 faktúr), 323 objednávok (v r. 2017 292). Do Centrálneho registra zmlúv bolo zaevidovaných 76 zmlúv (v r. 2017 59 zmlúv). V roku 2018 bolo na matičnom webe zverejnených spolu 641 článkov, čo predstavuje nárast oproti roku 2017 o 24%.

IÚ MS je útvar pre mediálnu, informačnú a propagačnú činnosť. IÚ MS v roku 2018 zabezpečovalo aj komplexnú propagáciu MS počnúc prípravou a tlačou propagačných matičných letákov, bulletinov, výrobu roll-upov a bannerov s matičnou tematikou, natáčanie a postprodukciu a následnú propagáciu historických dokumentov, výrobu matičných kalendárikov, prípravu pozvánok na matičné podujatia, zabezpečenie jednotlivých pracovísk MS obrazmi s matičnou tematikou, prípravu web stránky, či iné grafické a dizajnové služby súvisiace s vyššie uvedenými v nadväznosti na propagáciu činnosti MS.

Médiá sa stali každodennou súčasťou života a činnosti jednotlivcov, spoločnosti a organizácií a v neposlednom rade ich pôsobenie ovplyvnilo aj činnosť samotnej MS. Pre MS je koncepčná práca s médiami životnou otázkou, keďže len cez médiá môže prekročiť súčasné rámce jej prežívania vo vedomí spoločnosti a širokej verejnosti. Hlavným cieľom v roku 2018 bolo preto zmierniť negatívny obraz MS na verejnosti a v médiách, čo sa čiastočne podarilo. Dôležité bolo predvídať rôzne problematické situácie a pripraviť sa na ne, respektíve predchádzať im. Je možné konštatovať, že v roku 2018 sa MS netýkala žiadna nová mediálna kauza. Takmer všetky negatívne ladené témy o MS v hlavných slovenských médiách pochádzali z minulých rokov. Zvyšné pokusy o vytvorenie mediálnych káuz dokázala MS komunikovať takým spôsobom, aby obhájila česť MS na verejnosti. V takomto zmysle bude IÚ MS pokračovať aj v roku 2019.

Význam a dôležitosť zverejňovania potvrdzuje aj návštevnosť webovej stránky MS ktorá patrí medzi dôležitejšie štatistické ukazovatele. V období od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018 navštívilo matičnú webovú stránku www.matica.sk 71 568 používateľov, teda ide o nárast v porovnaní s rokom 2017 (66 312). Používatelia zobrazili 262 985 stránok, pričom priemerná doba trvania návštevy bola 2 minúty 14 sekúnd. Najnavštevovanejšou bola hlavná stránka, podstránky Požičovňa kostýmov a krojov a História Matice slovenskej. Významným faktorom bolo spustenie redizajnu webstránky 20. 11. 2018.

Vydavateľstvo Matice slovenskej

1. Stručné hodnotenie

V roku 2018 sme v rozsahu disponibilných rozpočtových zdrojov a dotácií, ktoré sa nám podarilo získať, vydať 15 **neperiodických knižných titulov s vročením 2018. Ďalších 7 titulov bolo vysoko rozpracovaných.** I v tomto roku sme sa museli zaobísť bez dotácií FPU na knižné tituly (získali sme iba dotácie na Kultúru slova a Slovenské pohľady), keďže FPU administratívnym opatrením (spôsobom nastavenia okruhu oprávnených žiadateľov) vylúčil MS z okruhu oprávnených žiadateľov v podprogramoch na edičné projekty okrem podprogramu na podporu umeleckých a kultúrnych časopisov). Viaceré vydania boli a sú financované z účelových dotácií, ktoré MS pridelila na podporu vedy a výskumu, ďalšie tituly vznikli vďaka finančnej podpore, ktorú sa nám podarilo získať od ŽSK, mesta Martin, obce Terchová a ďalších partnerov. Okrem knižných publikácií spracovalo vydavateľské pracovisko MS **spolu 2 čísla Historického zborníka, 1 číslo zborníka Slováci v zahraničí č. 35, 6 čísel Kultúry slova, 1 číslo Hlasu Matice, 1 nástenný kalendár a viacero merkantilných tlačovín rôznej povahy.** Niektoré naše vydania, resp. ich autori, získali prestížne ocenenia.

V rámci možností sme veľkú pozornosť venovali prezentačným aktivitám (Jar s knihou, knižné promócie, besedy, zabezpečovanie recenzií a mediálnych informácií o našich vydaniach, prezentácia na NMS v Martine). Táto činnosť sa realizuje v súčinnosti s Vydavateľstvom MS, s. r. o.

Zabezpečovali sme tiež prípravu nových edičných projektov, ich redakčné posudzovanie (cca 6 800 rkp. normostrán okrem vydaných titulov), vyhotovenie externých posudkov, spracúvanie kalkulácií, vyhľadávanie a získavanie finančných zdrojov na financovanie edičných projektov (žiadosti o granty, dotácie, sponzorské príspevky a pod.) a zabezpečovanie ich vyúčtovania. Prehľadom dotácií a tržieb za predaj vydaní MS disponuje FÚ MS.

Okrem knižných vydaní a súvisiacich aktivít participovali pracovníci vydavateľstva na množstve iných úloh v rámci MS, pri organizácii podujatí, vyhotovovaní účelových tlačovín a pod. Vedúci redaktor vydavateľstva sa okrem svojej práce priamo podieľal na získaní grantov z Fondu na podporu umenia pre Slovenské pohľady a Kultúru slova a na organizácií Medzinárodného letného tábora v Tatranskej Lesnej. Jazyková redaktorka okrem redigovania publikácií upravovala korešpondenciu pre Sekretariát predsedu a správcu, ČÚ MS a IÚ MS. Spolu s technickou redaktorkou vykonávali a prenášali jazykové korektúry textov uverejňovaných na webovej stránke Matice slovenskej (viac ako 1120 rkp. normostrán).

Ďalšie informácie uvádzame v pripojených prehľadoch (zoznam vydaní, výberový zoznam iných realizovaných tlačovín, prezentácií, ocenenia).

2. Zoznam vydaní s vročením 2018

Neperiodické:

* S. V. Lapšanský: Zemplínske tajomstvá 978-80-8128-206-5

* Jozef Cíger Hronský: Slovenské povesti I. ISBN 978-80-8128-208-9

* Marián Tkáč: Neznámy slovenský príbeh 978-80-8128-202-7

* Marián Grupač: Mlčať z plných pľúc ISBN 978-80-8128-211-9

* Imrich Tatiersky: Zlaté piesne z Púchovskej doliny. + CD ISBN 978-80-8128-219-5

* Ján Kačala: Vyjadrovanie posesívnych vzťahov v slovenskom jazyku ISBN 978-80-8128-214-0

* Roman Michelko: Európske diktatúry medzi dvoma vojnami. Komparácia fašizmu a nacizmu ISBN 978-80-8128-220-1

* Peter Cabadaj: Terchová (monografia) ISBN 978-80-8128-218-8

* Jaroslav Rezník: Rok s Jozefom Miloslavom Hurbanom Ak postavíte most ISBN 978-80-8128-216-4

* Jana Husárová: Chodila dievčina po hore plačúci ISBN 978-80-8128-217-1

* Jaroslav Chovanec: Aktuálne postavenie národnostných menšín v Slovenskej republike ISBN 978-80-8128-221-8

* Peter Huba: Keď národ umieral ISBN 978-80-8128-215-7

* Štefan Haviar: Národný kalendár 2019 ISBN 978-80-8128-222-5

* Zlatica Gažová: Dom Matice slovenskej Galanta 25 rokov 1993 – 2018 ISBN 978-80-8128-226-3

* J. Bobák a kol: Slovenské štátoprávne snahy v dvadsiatom storočí ISBN 978-80-8128-225-6

Periodické:

Slovensko 20178, č. 1–4 (šéfredaktor Igor Válek)

Kultúra slova 2018 č. 1–6 (šéfredaktorka Sibyla Mislovičová)

Historický zborník 2018 č. 1, 2 (zost. Peter Mulík)

Slováci v zahraničí č. 35 (zost. Zuzana Pavelcová)

Merkantil:

Nástenný kalendár na rok 2019

Približne 5 pozvánok na prezentačné podujatia

vizitky 4 druhy

Členské preukazy Matice slovenskej

3. Vysoko rozpracované vydania (vyjdú v 1. Q. 2019):

Ivan Mrva, Peter Mulík: Rok 1918 a Slováci

Pavol Madura: Druhá budova Matice slovenskej

Ed. P. Mulík: Pittsburská dohoda

Róbert Letz: Úsilie Slovákov o autonómiu

Ján Kačala: Fenomén zloženosti v jazyku

Silvia Budayová: Ružová noc

4. Prezentačné aktivity a ocenenia (výber)

Podujatia: cca 13 prezentácií

Ocenenia (v r. 2018 vydaní z r. 2017):

Marián Gešper: Apoštoli národného ducha / prémia Literárneho fondu za rok 2017

Slovenské národné noviny

VÝVOJ NÁKLADU 2018

Adresár Matice – Slovensko: **2224** kusov (**+ 20** ks povinná rezerva) zahŕňa:

1730 ks platený odber

121 ks zadarmo (NR SR, školy, politici)

373 ks MO MS – ČÚ zadarmo

Adresár Matice – zahraničie: **14** kusov platený odber (1 ks zadarmo)

Slovenská pošta si kupuje: **150** kusov (140 ks + 10 rezerva) zisk VMS

Mediaprint KAPA – stánky: **1350** kusov – zisk VMS

MS Bratislava, Grösslingová: **300** kusov – v tom: 35 ks na predaj (SVOJEŤ), ostatné pre potreby MS BA

MS Martin **642** kusov (tu je pohyb od 400 do 650 ks podľa potreby stánkov KAPY) zahŕňa: **100 – 150** ks Sekretariát podľa potreby

150 – 250 ks ČÚ

5 – 10 ks Archív MS

10 ks S. Muntág – VMS, a. s.

10 – 15 ks Dom J. C. Hronského

200 – 250 ks pre potreby IUMS

Redakcia SNN a celej Matice

SPOLU NÁKLAD: 4700 ks

Od začiatku roka 2018 má SNN náklad 4700 kusov. Každý týždeň sa aktualizuje databáza, pridávajú sa noví odberatelia a upravuje sa odhlasovanie odberateľov. Od 1. 1. 2018 sa prihlásilo 182 nových a odhlášok bolo 131 – v tom je 25 zomretých a 16 odhlásených MO MS. Považujem za chybu, aby MO MS sa odhlasovali ako predplatitelia SNN. V redakcii sme očakávali, že sa budú viac prihlasovať na odber radoví členovia MO MS, nielen MO MS.

Z adresára Matica slovenská – Slovensko posielame 2224 kusov (+ 20 kusov povinná rezerva). V tom je 1730 kusov platený odber, 121 kusov sa posiela zadarmo a 373 kusov sa posiela MO MS ČÚ zadarmo na základe zaplatených členských príspevkov, ktoré boli za rok 2018 zaplatené vo výške 5537,90 eura. Do zahraničia posielame 14 kusov. Slovenská pošta kupuje 148 – 150 kusov (148 kusov + 10 kusov povinná rezerva). Mediaprint KAPA ponúka vo svojich stánkoch a v obchodných reťazcoch momentálne 1350 kusov. Z tohto množstva sa predá 800 až 900 kusov, ostatné je remitenda. Na sekretariát do Bratislavy chodí zvyčajne 300 kusov SNN, z toho sa predá v predajni v Liga Pasáži SVOJEŤ 28 – 35 kusov, ostatné ostávajú pre potreby BA. Do Martina prichádza kuriérom od 400 do 650 kusov SNN. Používajú sa pre potreby sekretariátu MS 100 – 150 kusov, pre Členské ústredie 150 – 250 kusov, pre Archív Matice slovenskej 5 – 10 kusov, Dom Jozefa Cígera-Hronského 10 – 15 kusov, Vydavateľstvo MS, s. r. o. (S. Muntág) 10 kusov, ostávajúce 150 – 250 kusov pre potreby Informačného oddelenia, redakcie SNN a pre potreby celej Matice na akcie.

Príjmy od predplatiteľov za rok 2018 boli 38 083, eura. V priebehu januára sa ešte malá suma do príjmov doúčtuje. Odberatelia majú ročné, polročné, trištvrte ročné, štvrťročné a rôzne predplatné. Na odber SNN sa môžu prihlásiť od ktoréhokoľvek čísla. Taktiež rôzne ukončujú odber. Príjmy z predajne SVOJEŤ boli 398 eur. Predaných bolo 1284 kusov po 0,31 eura. Ako odmena za predaj ostáva na základe zmluvy 0,19 eura za kus. Príjem zo Slovenskej pošty za rok 2018 bol 730,55 eura, tento zisk ostáva VMS, s. r. o. (5213 odobratých kusov x 0,078 za kus = 406,61 eur, za dvojčísla 888 kusov x 0,3648 za kus = 323,94 eura). Sú to zmluvné ceny. Príjem z Mediaprint KAPY (stánky, reťazce) bol 11 000 eur, tento zisk ostáva VMS, s. r. o. (kusy x 0,276 €/za kus, kusy x 0,564 eura za dvojčíslo). Sú to zmluvné ceny.

Dňa 18. apríla 2018 sa konala redakčná rada SNN, na ktorej sa zúčastnili M. Gešper, M. Hanuska, Š. Martinkovič, V. Matušková, V. Komora, J. Seman, J. Chovanec. Z jej záverov najviac plynulo, aby sa v SNN viac publikovali matičné témy mimo vyhradených strán 11 až 12. Táto úloha sa v priebehu roka 2018 splnila a matičné témy sa začali dokonca objavovať aj na titulných stranách novín. Môžeme konštatovať, že umiestnenie týchto tém bolo pre redakciu prínosom. Na konci roka sme hospodárili v rozpočtovej kapitole SNN s prebytkom cca 2200 eur, ktoré sme mierene šetrili práve v kapitole honoráre. Tieto prostriedky sme presunuli na vyčerpanie do roka 2019. Šetrenie bolo výsledkom navýšenia rozpočtu SNN v kapitole honoráre počas roka 2018, ale aj vyšším predpokladaným príjmom z predaja predplatného o cca 3000 eur. Časť zvýšených príjmov z predaja sme preinvestovali na tlač a honoráre ešte v roku 2018 a časť presunuli do roka 2019. Celkové hospodárenie SNN môžeme považovať za vyrovnané s tým, že redakcia si na mesačnej báze kontroluje výdavky na svoju réžiu. V rámci výroby novín sa počas celého roka nevyskytli žiadne problémy

v systéme: redakcia – vydavateľ – tlačiareň – distribúcia. Táto spolupráca je úplne funkčná bez potreby ďalších zmien.

Slovenské pohľady

V roku 2018 sa SP okrem literatúry, umenia a vedy venovali aj zahraničným Slovákom, mladej literatúre a kultúre v regiónoch. Pripomenuli sme si však aj 25 rokov od vzniku SR a 100 rokov od založenia ČSR. V rámci storočnice spoločného štátu Čechov a Slovákov sa časopis zaoberal aj slovensko-českými vzťahmi v rámci projektu, na ktoré Pohľady čerpali grant z FNPU vo výške 5000 eur. Ďalšie dôležité výročia: okupácia Československa vojskami Varšavskej zmluvy v roku 1968, 90 rokov od založenia matičného časopisu pre deti Slniečko, 130. výročie úmrtia J. M. Hurbana, 100 rokov od narodenia 50 rokov od úmrtia Leopolda Laholu, 90 rokov od narodenia Viliama Turčányho, 100 rokov od narodenia Jána Kadára, 300 rokov od narodenia A. F. Kollára a iné. Treba však spomenúť aj profily slovenských jazykovedcov od J. Kačalu, spoluprácu s lekármi Bratislavských lekárskych listov, blok prózy z rakúskeho Hainburgu, články P. Cabadaja o literatúre a umení pred Februárom 1948 a pilotný článok M. Bančeja o tvorbe autorov na internete. Dodajme ešte, že časopis aj v roku 2018 ocenil svojich najlepších autorov výročnými cenami za tvorbu, a to s finančnou podporou Národnej banky Slovenska vo výške 1500 eur.

Slovensko

Magazín SLOVENSKO (spoluvydávaný MS a Neografiou, a. s.), vychádzajúci v rôznej periodicite už štyri desaťročia a dlhodobejšie aktuálne ako štvrťročník, je plnofarebný spoločensko-kultúrny časopis s podtitulom *Magazín pre slovenský svet*. Koncipovaný po zmene šéfredaktora v jeseni 2015 ako takpovediac dobrá zvesť o Slovensku, čomu zodpovedá aj jeho úprava/dramaturgia tak po obsahovej, ako aj formálnej stránke. Aj v roku 2018 na takmer pol stovke strán štyrikrát do roka priniesol pútavé a farbisté pohľady na dianie na Slovensku aj medzi krajanmi vo svete. Kolektív externých spolupracovníkov renomovaných novinárov, publicistov aj spisovateľov, vedených šéfredaktorom Mgr. Igorom Válekom, predstavuje zaujímavé zákutia aj ľudí zo Slovenska a ponúka erudované pohľady na spoločnosť, históriu, kultúru, umenie, vedu i šport. Veľká časť obsahu každého čísla je venovaná matičnému životu a jeho výsledkom, podobne ako pohľadom na životy krajanov v širokom diapazóne tém a ich stvárnení. V posledných dvoch rokoch sa šéfredaktorovi podarilo urobiť zmeny – tak v grafickej podobe zmenou layoutu smerom k modernej dynamike, ako aj v obsahovej stránke (napr. zavedením nových rubrík a čitateľskej súťaže o ceny, vydaním mimoriadneho čísla venovaného predsedníctvu SR v RE, spoluprácou s fundovanými odborníkmi vo viacerých oblastiach celého spektra predovšetkým spoločenských vied atď.) – ktoré sa odrazili v pozitívnom vnímaní periodika tak v odbornej, ako aj širokej čitateľskej verejnosti.

Požičovňa krojov a kostýmov pri MS

Požičovňa krojov a kostýmov v súčasnom období spravuje a ponúka zákazníkom do 1800 krojových ženských, mužských a detských kompletov z vyše 40 regiónov Slovenska, viac ako 900 dámskych a pánskych dobových kostýmov, 300 karnevalových kostýmov pre ženy a mužov, 500 detských karnevalových kostýmov, rekvizity a doplnky a 300 najrôznejších parochní. V roku 2018 sme priemerne za mesiac 189 zákazníkom odborne poradili pri výbere kostýmov, rezervovali, vydali a spätne prebrali výpožičky. Pracovníci Požičovne krojov a kostýmov snažili napĺňať jej základné a hlavné poslanie – zachovanie kultúrneho dedičstva, podpora tradičných kalendárových obyčají, podpora ochotníckeho divadelníctva. Kalendárové podujatia ako Fašiangy, Veľká noc, Mikuláš, Vianočné koledy a Betlehemci sa nezaobišli bez našich krojov a kostýmov. Kostýmovo sme zabezpečovali aj podujatia organizované Maticou slovenskou. Úspešne sme pokračovali v niekoľkoročnej spolupráci a pomohli kostýmami aj scenármi divadelných hier ochotníkom a matičiarom z Semerova, Šurian, Smrečian, Očovej, Žabokriek nad Turcom, Bobrovca. Podpora tradičných kalendárových podujatí je premietnutá do mnohoročnej spolupráce zo záujmovými združeniami, z OÚ a mestami z Martina, Liptovského Mikuláša, Istebného, Turčianskych Teplíc, Ružomberka, Dolného Kubína, Prievidze, OÚ Príboviec, OÚ Záboria, OÚ Lipovca, z obcí , Rakov, Slovenské Pravno, Nitrianske Rudno, Horný Hričov, Párnica, Sučany, Turany, Lipovec, Turčianske Kľačany, Varín, Malá Lehota, Podhradie, Dubové, Kraľovany, Kláštor pod Znievom, Jasenové, Blatnica, Stránske, Liptovská Sielnica, Lednice. Pokračovala aj osvedčená spolupráca s občianskymi združeniami, domovmi sociálnych služieb, centrami voľného času, cirkevnými a kresťanskými zariadeniami. Naše služby využili na najrôznejšie charitatívne podujatia ,školy, centrá voľného času, múzea, Detské domovy a domy sociálnych služieb Martin, Lipovec, ABC Martin o.z., MUA Partizánske, MKS Uhrovec, OZ Ruslana, OZ Pruské, OZ Partnerstvo Terchová, Spolok priateľov Turzovky, CVČ OZ DOS HÁJ Černová, SNM Martin, Považské Múzeum, Múzeum J. Kráľa Liptovský Mikuláš, Turčianska knižnica Martin, ZŠ Sučany, ZŠ Slovenské Pravno, ZŠ Blatnica, ZŠ Turčianske Kľačany, MŠ Priehradná Martin, ZUŠ Martin, ZŠ Bellamos Martin, MŠ Martin, ZŠ Turany, MŠ Turany, SZŠ Liptovský Mikuláš, Liptovská šachová škola, CZ ECAV Lazy pod Makytou, Spojená evanjelická škola Martin, Farský úrad Liptovský Hrádok, Rímskokatolícka cirkev Lúčky. Kroje sme vypožičiavali FS Turiec, FS Kriváň, FS Dúbravček, FS Sokolík, FS Tiesňavan, FS Šútovo, FS Nolčovo, detský FS Turiec, FS Kalužiar. V roku 2018 sme spolupracovali so Žilinským samosprávnym krajom pri podujatí Budatínsky rínok, so Slovenským divadlom tanca na predstavení Strom, JMB FILM TV – Produktion. Kroje sme požičiavali pre projekt Party 21 storočí. Naše kroje putovali Pjongčangu na XII. Zimné paralympijské hry, do Londýna na promócie, do Berlína, Španielska, Talianska, Spojených štátov na svaďbu.

Tržby v roku 2018 v sume **29 301,20 €**, boli v plnej výške odovzdané MS, v zmysle zákona sme účtovali cez registračnú pokladňu a faktúry.

V roku 2018 sme propagovali PkaK a súčasne aj MS na výstave „Čo to za veselie“ vo Vrútkach, v Matičnom dvore na Hontianskej paráde. Výstavy boli zamerané na podporu udržiavania kalendárových zvykov a tradícií a na prezentáciu pôvodných krojov zo Šatnice

MS. Spolupracovali sme pri vydaní knihy Akoby ho anjeli šili – tradičný ľudový odev z Ábelovej. Realizovali sme výskum svadobných odevov a párt.

Podľa požiadaviek zákazníkov a obmedzených finančných možností sa snažíme neustále dopĺňať a udržiavať inventár dobových a krojových súčasti a to hlavne prešívať, zašívať, plátať, vymieňať jednotlivé časti, ako aj celky. Veľký dôraz bol kladený na pravidelnú údržbu a hygienickú očistu odevných súčastí po ich vrátení z výpožičiek a rovnako aj krojom a kostýmom, ktoré dlhodobo neboli požičané. PKaK pri MS zabezpečuje aj pranie a žehlenie uterákov a posteľnej bielizne z MS.

V roku 2018 sme zaznamenali zvýšený dopyt na výpožičky krojov, priamo úmerne s množstvom a so starnutím krojov sa každým rokom zvyšuje náročnosť na ich údržbu. Fond národných krojov, ktorý bol zriadený v 50-tych rokoch minulého storočia vyžaduje fundovaný prístup na opravu a údržbu krojov. Stav krojov porovnaní s minulým rokom sa výrazne nezmenil, do kategórie nutnosti výmeny pribudli okrem minuloročných opleckov z Važca, ktoré sa opotrebovanosťou rozpadajú, aj oplecka zo Šariša. Z dôvodu dlhoročného používania a prania krojových sukní je v prevažnej väčšine sukní plisovanie sukní narušené, je potrebná obnova plisovania. Niektoré krojové komponenty z fondu krojov sú zničené od moli šatovej a to hlavne mužské nohavice Ábelová, Tekov, Viničné, Šafárikovo. Časť mužských nohavíc z krojov Važec, Skycov, Jedľové Kostoľany sú pofarbené od ozdobnej šnúry, Viničné a Kubra sú opotrebované a poplátané. Žiadané krojové nohavice Šariš, Suchá hora sú značne zodraté, je nevyhnutná ich obnova. Ženské kroje Mičiná, ktoré patria medzi najžiadanejšie sú značne opotrebované a prederavené, je nutná výmena sukní. Na Myjavskom ženskom kroji je potrebné vymeniť čipku, ktorá je rozstrapkaná a zodratá. Kroje boli vyhotovené, keď ľudia boli menší a štíhlejší, z tohto dôvodu jednotlivé krojové komponenty krojov Podkonice, Fačkov, Orešany, Myjava, Piešťany sú malé, je nutné ich doplniť o väčšie. Krojové doplnky čižmy sú z rovnakého dôvodu s úzkou sárou, čižmy sú zodrané. K minuloročnej oprave krojových čižiem pribudli ďalšie páry na opravu, máme vyčlenených 40 párov krojových čižiem. Opasky Suchá hora, Ždiar sú malé, treba ich nadstaviť, 5 opaskov Liptovské Sliače 3prackové sú vyčlenené na opravu. Medzi najžiadanejšie krojové klobúky patria klobúky Liptovské Sliače, Turiec, Terchová, ktoré z dôvodu opotrebovanosti je nutné doplniť. V roku 2018 sme kompletne vyčistili a opravili ženské kroje Viničné, detské Šariš. Upravili sme svadobné kroje Liptovské Sliače, Ždiar, Veľký Lipník, Kojšov, Važec, Viničné, Terchová. Na menšie opravy niektorých častí krojov stačí náš pridelený rozpočet. Na časti krojov, ktoré treba obnoviť navrhujem použiť časť tržby, vo výške 50 % a tak postupne **vo vlastnej réžií odstrániť havarijný stav opotrebovaných častí krojov.** Pre chod PKaK tržba z prenájmu musí byť premietnutá aj do údržby krojov a kostýmov. Pre uskladnenie krojových doplnkov používame v kartónové krabice, ktoré si svojpomocne zháňame v obchodných reťazcoch, pôvodné kartónové krabice, ktoré boli na to vyrobené pred rokom 1993 sú už nepoužiteľné. Sklady je nutné vybaviť funkčným zatemňovacím systémom, aby slnečný svit nevytiahol farby z krojov a kostýmov. Skúšobné kabínky v skladoch sme vyrobili svojpomocne. Pokladňa v PKaK je bez funkčného trezoru, tržbu máme zamknutú v kontajneri písacieho stola v kancelárií vedúcej, ktorej časť je vyčlenená ako pokladňa.

O služby Požičovne krojov a kostýmov je záujem z celého Slovenska. PKaK pri MS má jedinečnú úlohu pri zachovaní kultúrneho dedičstva, pri zachovaní tradičných kalendárových obyčají a aj v podpore ochotníckych divadelníkov. Opätovne upozorňujem, že obnova krojov je potrebná pre udržanie plnohodnotnej prevádzky Požičovne krojov a kostýmov v nasledujúcich rokoch. Bez obnovy krojov z pôvodnej Národopisnej šatnice sa postupne stane požičovňa karnevalových kostýmov, taká požičovňa pri dnešnej konkurencie nemá perspektívu a zmena charakteru požičovne pri zachovaní jej základného poslania je nežiaduca.

Technicko-investičný útvar

Personálne zabezpečenie TIÚ

riaditeľ TIÚ: PaedDr. Branislav Kohút;

zamestnanci: Elena Dancziová (technický pracovník), Ing. Peter Chovan (IT pracovník), Slávka Ostrihoňová (referent), Marcela Hrdinová (referent podateľne, PO a BOZP), Ján Hatara (domovník/vodič), Miroslav Zika (vrátnik/údržbár), Serafína Jandurová (vrátnik/upratovačka), Bc. Zuzana Hýroššová (upratovačka)

Náplň činnosti útvaru

a) obnova nehnuteľného majetku (stavebné investície),
b) správa hmotného a nehmotného majetku a inventarizácia (prenájmy, údržba, opravy, poistenie majetku, prevádzka počítačovej, mobilnej a pevnej telekomunikačnej siete),
c) ďalšia prevádzka a chod pracovísk (doprava, pošta, sklad, nákup bežného tovaru a služieb),
d) osobitné činnosti (vedenie služobných automobilov, informátorská služba, ochrana budov, upratovacie práce).

Činnosť TIÚ v roku 2018

- II. etapa výmeny okien v II. budove MS Martin, oprava soklov (14.2018,- €)
- II. etapa výmeny okien v DMS Žilina (19.495,82 €)
- Riešenie havarijného stavu (fasáda, žľaby) DMS Spišská Nová Ves (3.276,- €)
- Riešenie havarijného stavu DMS Lučenec - kanalizačná prípojka (5.706,65 €)
- Oprava podbitia strechy DMS Dunajská Streda (2.220,- €)
- Oprava prípojky kanalizácie OP MS Šamorín 1.437,30 €)
- Výmena žľabov na parkovisku pri II. budove MS Martin (1.684,08 €)
- Obnova pamätnej tabule k SNP – II. budova MS Martin (858,- €)
- Odborné ošetrenie obrazov V. Hložníka reštaurátorkou (1.822,- €)
- Fumigácia obrazov V. Hložníka v SNG Zvolen (250,- €)
- Periodické predpísané revízie objektov (4.842,- €)
- Revízie DMS Rimavská Sobota (618,38 €)
- Kontrola hasiacich prístrojov (284,40 €)
- Revízie zabezpečovacích systémov (332,47 €)

- Spracovanie projektu pre Pamätník Ľ. Štúra v Štúrove (1.022,45 €)
- Busta Matúša Dulu, podstavec – MS Martin (5.000,- €)
- Busta a pamätná tabuľa Samuela Zocha – NR SR Bratislava (4.000,- €)
- Deratizácia priestorov II. budovy MS, Beňuškovho domu a KM (84,- €)
- Oprava a čistenie kanalizácie a vodovodu v II. budove MS Martin (600,60 €)
- Komunikácia s Úradom vlády SR – poskytnutie 5 dotácií (busta M. Bulu, busta S. Zocha, Folklórny festival Bratislava, Vyhlásenie neodvislosti Slovenska, Slováci v Č-S légiách)
- Spracovanie projektu na MK SR Obnovme svoj dom – Beňuškovský dom
- Nákup a montáž dochádzkového terminálu pre OP MS Vranov nad Topľou (528,- €)
- Školenie referentských vodičov (285,- €)
- Rámovanie fotografií (344,- €)
- Zabezpečenie BOZP, PO, CO a pracovnej zdravotnej služby
- Pranie a mangľovanie bielizne pre RZ MS Santovka (237,41 €)
- Čistenie žumpy RZ MS Santovka (48,- €)
- Oprava trezora, MS Bratislava (59,- €)
- Vypracovanie nájomných zmlúv, dodatkov, evidencia zmlúv
- Spravovanie poistných zmlúv na nehnuteľný majetok a motorové vozidlá
- Vypracovanie revízií objektov vo vlastníctve MS
- Vypracovanie Interného príkazu správcu MS č. 5/2018 k vykonaniu riadnej inventarizácie majetku a záväzkov
- Aktualizácia Internej smernice o systéme verejného obstarávania – finančné limity
- Školiteľstvo na dvojdňovej porade riaditeľov DMS v Zbojskej (VO, zmluvy)
- Vedenie drobného hnuteľného majetku, ako aj investičného majetku organizácie
- Komunikácia so stavebným úradom, katastrálnym úradom, realitnou kanceláriou, poisťovňami – riešenie poistných udalostí
- Nákup kancelárskeho materiálu, čistiacich prostriedkov a PC-techniky
- Servis a prevádzka mobilných telefónov, internetu a kamerového systému
- Zabezpečenie upratovania – II. budova MS, Krajanské múzeum, Beňuškovský dom Martin, Grösslingová 23 Bratislava
- Evidencia odoslanej a došlej pošty, podateľňa inštitúcie
- Zabezpečenie informačnej služby vrátnice
- Zabezpečenie výkonu činnosti stavebného dozoru
- Národné matičné slávnosti Martin - august 2018 – zabezpečenie povolení, pódia, výzdoby, ubytovania, technické zabezpečenie, dočasné dopravné značenie a iné
- Zabezpečenie verejného obstarávania
- Starostlivosť o vozový park organizácie, evidencia služobných ciest

B) SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ Matice slovenskej

Matica slovenská v roku 2018 pokračovala v hospodárení s cieľom prispôsobiť svoje výdavky súčasným možnostiam príjmov, čo bola náročná úloha najmä v oblasti získavania príjmov na pokrytie všetkých plánovaných činností. Okrem hlavného zdroja príjmov MS – dotácie Ministerstva kultúry SR je získavanie finančných prostriedkov do rozpočtu MS z rôznych zdrojov hlavným činiteľom, ktorý ovplyvňuje rámec jej činnosti. Efektívne hospodárenie je následne nutnou podmienkou pre dodržanie plánovaných celoročných aktivít celoročnej činnosti .

V roku 2018 MS nemala výnosy z odpredaja žiadneho nehnuteľného majetku a v súčasnosti MS neplánuje odpredávať majetok s cieľom vykrytia rozpočtových výdavkov. V marci 2019 bola vykonaná účtovná závierka MS a podané riadne daňové priznanie za rok 2018. Hospodársky výsledok za rok 2018 – strata vo výške 86 834,28 EUR bude po prerokovaní navrhnutý pre odporúčanie Dozorného výboru MS a schválenie Výboru Matice slovenskej zaúčtovať na nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Účtovná závierka Matice slovenskej 2018

Výsledok hospodárenia 2018 (v EUR)		**Rok 2017**	**Rozdiel**
Náklady:	2 121 234,84	2 106 872, 82	+14 362,02
Výnosy:	2 042 188,06	2 077 321,07	-35 133,01
Výsledok:	- 86 834,28	- 37 317,41	-49 516,87

Hospodársky výsledok – 86 834,28 EUR – pred zdanením – 79 046,78 EUR je výsledkom ekonomických možností a hospodárenie Matice slovenskej je vo významnej miere závislé od hospodárenia dcérskej spoločnosti Neografie, a.s. resp. ročných dividend, ktoré MS nej dostáva. Zvýšenie straty v hospodárení oproti minulému roku 2017 o 49 516,87 EUR korešponduje s výškou získaných dividend z Neografie, a.s., ktoré boli v roku 2018 134 003,49 EUR, zatiaľ čo v roku 2017 boli 179 590,78 EUR – teda o 45 587,29 nižšie.

Kumulovaná strata je na úrovni 458 022,28 EUR.

MS je verejnoprávna inštitúcia, ktorej hlavná činnosť nie je zameraná na tvorbu zisku, teda pozitívneho hospodárskeho výsledku. Podstatnú časť príjmov MS tvorí účelová dotácia MK SR a ďalšie menšie dotačné zdroje, ktorú musí vyčerpať a nemôže z týchto zdrojov tvoriť zisk. Ten môže tvoriť len zo svojich vlastných, neštátnych zdrojov, ktorých však nemá dostatok a aj tie musí investovať do nezárobkovej činnosti ako napr. podpora MO MS po celom Slovensku. Optimálny vyrovnaný hospodársky výsledok v súčasnom období je možné dosiahnuť práve vyplácaním vyšších hodnôt dividend od svojich dcérskych spoločností.

Majetok

Súvaha 2018 dokumentuje, že výrazne posuny oproti roku 2017 nenastali ani v neobežnom ani v obežnom majetku MS. Neobežný majetok bol vo výške 2 875 451,47 EUR (v roku 2017 2 960,11 EUR). Rozdiel je viacmenej z dôvodu odpisov a vyraďovania majetku. V rámci neobežného majetku rovnako nedošlo k významným zmenám oproti roku 2017.V závierke sú **Ostatné záväzky** na úrovni 35 135,55 EUR – čo sú záväzky - súčtovný účet pre Fond Dolanovej, preddavky pre honoráre a predpisy pre mzdy. Z obchodného styku boli záväzky 10 966,53 tis. EUR, ktoré sa vysporiadali v januári 2019 platbami faktúr. Podľa skutočnosti teda MS nemá už žiadne nesplatené záväzky, s ktorými sa vysporiadala postupne v rokoch 2014-2017.

Výnosy

Výnosy v **Tržbách za vlastné výrobky**, boli na úrovni minulého roka vo výške 83 462,34 EUR (80 595,53 EUR v 2017). Výnosy boli hlavne z predaja kníh a periodík. Čo sa týka knižných publikácií, ale aj ostatných periodík je potrebné dosahovať vyššie výnosy ako tomu bolo pred rokom 2017 a v niektorých rokoch dosahovali výnosy za vlastné výrobky viac ako 100 tisíc EUR. To možno zabezpečiť vydávaním takých knižných titulov, kde možno zabezpečiť vyšší predaj.

Náklady

Zvýšili sa celkové mzdové náklady o 23 869,39 EUR na 907 463,19 EUR – čo bolo spôsobené najmä zvyšovaním minimálnej mzdy a personálnymi zmenami.

Rozsah nehnuteľného majetku MS pri súčasných príjmoch a rozpočte MS naďalej neumožňuje v dostatočnej miere investovať a modernizovať tento majetok , s čím v mnohých prípadoch súvisí aj problematickosť pri využívaní tohto majetku, energetickej úspore či vhodnosti na prenájom pre zvýšenie vlastných príjmov. Súčasný technický stav nehnuteľností budov v majetku MS nasvedčuje, že v strednodobom horizonte bude potrebné vynakladať viac finančných prostriedkov na potrebné údržby a opravy. V roku 2018 MS v rámci svojich obmedzených finančných možností pokračovala v komplexnom posudzovaní potrieb aspoň nevyhnutných opráv svojich nehnuteľností a použila na tento účel viac ako 40 tisíc EUR – približne rovnako ako v minulom roku.

Rozpočet MS 2018 bol schválený a následne zmenený po zmenách – rozpočtových opatreniach Výborom Matice slovenskej na svojich zasadnutiach. Počas roka boli prijaté viaceré opatrenia za účelom optimalizácie výdavkov rozpočtu a ich efektívne nakladanie. Krátkodobé záväzky boli k 31.12.2018 vo výške 47 722,56 EUR.

Príjmová časť rozpočtu

Štátne prostriedky – na základe Zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu MK SR na rok 2018 č. MK-14/2018/M boli prvé prostriedky z dotácie na účet Matice zaslané už vo februári 2018. Dovtedy Matica slovenská hospodárila s neštátnymi prostriedkami, ktoré mala k dispozícii z predchádzajúceho roka a s prostriedkami nedočerpanej účelovej dotácie MK SR z r. 2017 vo výške 24 849,78 EUR. Účelová dotácia zo ŠR bola poskytnutá v celkovej výške 1 734 000 €, a bola rozpísaná do nákladových položiek spolu 10 projektov.

V marci 2018 Matica slovenská požiadala MK SR o dodatočnú finančnú podporu MS vo forme navýšenia dotácie o 240 000,- EUR, ktorú MK SR toto navýšenie a celková účelová dotácia MK SR bola takto navýšená na 1 734 000,- EUR. Navýšená suma finančne posilnila rozpočty existujúcich projektov MS a umožnila čerpať finančné prostriedky na činnosť MS v súlade s rozpočtom. Účelová dotácia bola vyúčtovaná v termíne dňa 14. marca 2018. Účelová dotácia bola rozpísaná (aj s komentárom) do týchto projektov:

- ***Manažment ľudských zdrojov a činnosť Dozorného výboru MS*** - projekt zahŕňal činnosti vedenia MS a personalistiky a činnosť Dozorného výboru Matice slovenskej ako kontrolného orgánu MS. Výška príspevku: 64 300,- EUR. Finančné prostriedky dotácie boli čerpané vo výške 63 042,58 EUR
- ***Vydavateľské aktivity Matice slovenskej*** - projekt zahŕňal edičné aktivity MS – vydávanie pôvodnej slovenskej literárnej tvorby, náklady spojené s vydaním periodík Slovenské národné noviny, Slovenské pohľady, Slovensko (v súlade s úlohami, ktoré boli MS zverené štátom). Výška príspevku: 341 150,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 318 624,11 EUR.
- ***Finančné vzťahy a technická prevádzka*** – projekt financoval časť nákladov Finančno-ekonomického útvaru MS a Technicko-investičného útvaru MS, ktoré zabezpečujú prevádzku jednotlivých pracovísk a napomáhajú tak plneniu úloh MS. Výška príspevku: 414 600,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 390 497,44 EUR.
- ***Veda a výskum Matice slovenskej*** - projekt zahŕňal náklady spojené s činnosťou Slovenského literárneho ústavu MS a Slovenského historického ústavu MS, vedeckých pracovísk pre základný slovakistický výskum a Krajanského múzea Matice slovenskej. Náklady boli viazané na realizáciu podujatí a projektov Slovesnej jari, vydanie Historického zborníka 1 a 2/2018 a tiež vydanie 35.ročníka zborníka Slováci v zahraničí.
  Výška príspevku: 91 400,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 90 811,13 EUR
- ***Požičovňa kostýmov a krojov*** - zachovávanie, prezentácia a podpora tradičnej ľudovej kultúry, zachovávanie tradícií a zvykov, vzdelávanie ochotníckych divadelných súborov, matičných folklórnych súborov. Úspešne pripravená a zorganizované tématické výstavy krojov v OC Mirage Žilina a Mestskom kultúrnom stredisku vo Vrútkach. Výška príspevku: 57 250,- EUR. Finančné prostriedky dotácie boli vyčerpané vo výške 54 564,08 EUR.
- ***Informačné ústredie MS*** ako organizačné a koordinačné, výkonné a metodické ústredie pre mediálnu, informačnú, vzdelávaciu a propagačnú činnosť MS. Projekt zahŕňal náklady spojené so zabezpečením dokumentácie matičných aktivít, vedením internetovej stránky, propagáciou, denným monitoringom a výrobou krátkych vídeí TV Matica. Výška príspevku: 79 800,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 73 316,63 EUR.
- ***Archív Matice slovenskej*** ako špecializovaný verejný archív v súlade so zákonom o MS vykonával všetky druhy odborných archívnych činností ako je zhromažďovanie – akvizícia a preberanie, evidencia, spracovávanie, ochrana a sprístupňovanie archívnych dokumentov, predarchívna starostlivosť a činnosť bádateľne. Výška príspevku: 44 900,- EUR. Finančné prostriedky dotácie boli vyčerpané v plnej výške.
- ***Aktivity Členského ústredia a oblastných stredísk MS a Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej*** - v súlade so zákonom o MS plnia oblastné strediská v koordinácii s ČU MS úlohy v oblasti starostlivosti o členskú základňu, spracovanie podkladov na financovanie výdavkov z fondu Korunového účtu a interných grantov na podporu regionálnej kultúry. Projekt financoval časť

prevádzkových nákladov oblastných stredísk a časť ich aktivít. Výška príspevku: 589 300,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 585 222,45 EUR

- ***Hlavné aktivity roka 2018*** – projekt podporil náklady spojené s realizáciou celomatičných podujatí a podujatí a projektov nadregionálneho významu
  Výška príspevku: 42 000,- EUR. Finančné prostriedky dotácie boli vyčerpané vo výške 39 381,59 EUR.
  Podpora vedeckých aktivít - v rámci tohto projektu podpory vedných útvarov i vedných odborov MS bolo podporené vydanie a tlač knižných 11 titulov vedeckého charakteru. Prevažná časť nákladov na tieto publikácie však boli dočerpané až v 1. štvrťroku r.2018. Výška príspevku: 9 300,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 2 232,40 EUR.

Účelová dotácia MK SR poskytnutá v roku 2018 bola k 31.12.2018 vyčerpaná vo výške 1 662 592,41 EUR v súlade s rozpisom jednotlivých aktivít. Nedočerpaná časť vo výške 71 407,59 **EUR** bola v zmysle zmluvy o účelovej dotácii dočerpaná v nasledujúcom roku období od 1.1. – 31.3.2019 a finančné prostriedky dočerpanej dotácie boli použité v zmysle Zmluvy o dotácii. V roku 2018 získala MS z Úradu vlády SR, dotáciu vo výške 27 000,- EUR na projekty:

7000,- EUR - vyhotovenie a osadenie busty Samuela Zocha

5000,- EUR - vyhotovenie a osadenie busty Matúša Dulu

5000,- EUR - Vyhlásenie neodvislosti Slovenska od Uhorska 1848

5000,- EUR - Folklórny festival Folkfest 2018

5000,- EUR - Slováci v Česko-Slovenských légiách

Všetky tieto projekty boli zrealizované a vyčerpané.

Z Fondu na podporu umenia SR MS získala účelové dotácie na 3 projekty, pričom všetky projekty sa realizovali vo výške 12 500,- EUR.

1 projekt - na podporu vydávania odborného časopisu KULTÚRA SLOVA pre jazykovú kultúru
a terminológiu 5000,-EUR
1 projekt – Slovenské Pohľady 5000,- EUR
1 projekt – Čo to za veselie – tématická výstava Požičovne kostýmov a krojov MS 2500,-EUR

<u>Finančné prostriedky zo ŠR spolu v EUR:</u>

	Rozpočet	**Skutočnosť**
Účelová dotácia	**1 734 000,-**	**1 734 000.-**
Dotácie -grantové	**12 500,-**	**12 500,-**
Dotácie Úradu vlády SR	**27 000,-**	**27 000,-**
<u>Nedočerpaná dotácia 2017</u>	**<u>24 849,78</u>**	**<u>24 849,78</u>**
Spolu	**1 798 349,78**	**1 798 349,78**

<u>Neštátne prostriedky</u>

Vlastné príjmy celkom plán 298 550,- EUR skutočnosť 295 887,17 EUR

83 462,34 EUR- príjem z predaja periodík a neperiodík, z toho publikácie 36 081,43 Eur – plán 40 000,- EUR , predplatné SNN 37 994,95 Eur – plán 35 000,- EUR , Slovenské pohľady 5 633,32 Eur – plán 5 500,- EUR , Slovensko 1 547,56 Eur – plán 1 000.- EUR, Kultúra slova 1 857,96 Eur – plán 3 500,- EUR , Inzercia v SNN 0,- EUR – plán 2 000,- EUR

45 533,00 EUR - služby, z toho požičovňa kostýmov a krojov 29 301,90 Eur – plán 26 000,- EUR , príjem z rekreačného zariadenia v Santovke 1 310,35 Eur – plán 1 200,- EUR

24 846,76 EUR – výnosy z nájmu majetku – plán 32 000,- EUR

5 756,40 EUR - finančné príspevky od PO

50,- EUR – finančné príspevky od FO

Finančné príspevky PO a FO spolu: 5 806,40 EUR – plán 5 000,- EUR

2 548,00 EUR – splátky pôžičiek zamestnancov

1 355,74 EUR – Iné ostatné výnosy, centové vyrovnanie, popl. za vyhot. dochádzkovej karty, poistné plnenie

Príjmová časť rozpočtu spolu: 2 096 899,78 EUR
Skutočnosť: 2 094 236,95 EUR

Hotovosť:
Stav finančných prostriedkov na BÚ a v hotovosti k 1.1.2018 142 612,35 Eur

Stav finančných prostriedkov na BÚ a hotovosti k 31.12.2018 194 936,64 Eur

Výdavková časť rozpočtu

Rozpočtované výdavky v roku 2018 dosiahli výšku čerpania spolu 2 069 730,- EUR. Výdavková časť rozpočtu bola plánovaná vo výške 2 069 363 Eur. Teda rozpočtované výdavky boli takmer presne vykryté príjmami.

Napriek vyrovnanému celkovému čerpaniu rozpočtu 2018 vznikli pri čerpaní niektorých jednotlivých kapitol prečerpania, ktoré však boli kompenzované nedočerpanými kapitolami. Možno konštatovať, že mnoho nákladových položiek v jednotlivých nákladových kapitolách bolo vzhľadom na potreby jednotlivých útvarov rozpočtované na minimálnu úroveň s ambíciou dosiahnuť čo najlepší výsledok pri postupnej optimalizácii rozpočtu MS, ktoré bude pokračovať aj v nasledujúcom rozpočtovom roku 2019. Dosiahnutý výsledok čerpania rozpočtu je sčasti výsledok úsporných opatrení ako aj optimalizácie niektorých nákladov.Celkové čerpanie voči rozpočtu výdavkov ako aj čerpanie po jednotlivých rozpočtových kapitolách je v prílohe č.1–čerpanie rozpočtu za rok 2018.

V celkových mzdových nákladoch a súvisiacich nákladoch (mzdy, ostatné osobné náklady, odvody, zákonné sociálne náklady) došlo k prečerpaniu rozpočtu celkom o 41 420,- EUR, čo bolo výsledkom veľkého množstva personálnych zmien a neustálych zmien a podmienok s tým súvisiacich. Pozitívnym prípadom bolo čerpanie nákladov na energie, kde

sa po viacročnom úsilí darí mierne znižovať náklady na energie keď rozpočtované náklady vo výške 118 553,- EUR boli čerpané vo výške 104 526,- EUR.

Zhodnotenie čerpania v jednotlivých rozpočtových kapitolách

Sekretariát predsedu a správcu MS, Vedné ústredie MS, Výbor MS, Predsedníctvo MS - rozpočet 102 591,- EUR, skutočné čerpanie 106 408,- EUR. Vyššie čerpanie rozpočtu bolo v nákladoch na spotrebný materiál a tiež v nákladovej kapitole služby a náklady na reprezentáciu a mzdy, naopak nižšie čerpanie bolo vo výdavkoch na služby.

Dozorný výbor MS – celkové čerpanie kapitoly 39 321,- EUR bolo vyššie než plán 36 433,- EUR. Jednotlivé položky rozpočtu sú viac-menej dodržané okrem mzdových nákladov, kde nárast spôsobilo najmä prijatie nového zamestnanca na plný úväzok oproti pôvodne plánovanému ½ úväzku.

Slovenský literárny ústav MS – čerpanie tejto kapitoly zahŕňa náklady spojené s aktivitami ústavu a celkovo za kapitolu došlo k výrazne nižšiemu čerpaniu najmä z dôvodu personálnych zmien viacerých zamestnancov bez ďalšieho personálneho obsadenia (riešené až v r. 2019). Rozpočet: 50 351,- EUR, čerpanie: 29 151,- EUR.

Slovenský historický ústav MS - rozpočet ústavu bol čerpaný vo výške 44 079,- EUR pričom boli dodržané plánované výdavky boli 44 109,- EUR.

Stredisko národnostných vzťahov MS– v návrhu rozpočtu ústavu bolo premietnuté najnevyhnutnejšie pokrytie bežných nákladov, v súlade s tým sa realizovalo aj jeho čerpanie 33 104,-EUR, čo bolo mierne vyššie oproti plánovanému rozpočtu výdavkov vo výške 32 162,- EUR

Krajanské múzeum MS – v spotrebnom materiáli je premietnuté zakúpenie archívnych potrieb pre potreby spracovávania fondov KM MS, položka služby predstavuje viazanie zahraničných časopisov z fondových zbierok. Celkovo došlo k čerpaniu 17 448,- EUR oproti plánu 18 222,- EUR

Archív MS – rozpočet zahŕňal bežné náklady spojené so spracovaním fondov MS, ďalej náklady spojené s reštaurovaním fondov. Položka spotreba materiálu zahŕňa predplatné periodík do knižnice Slovenská archivistika, Knižná revue, zakúpenie knižných titulov do príručky. Útvar celkovo čerpal rozpočet v súlade s plánom – rozpočet: 45 341,- EUR, čerpanie: 44 965,- EUR.

Slovenské národné noviny – skutočné čerpanie kapitoly bolo takmer v súlade s plánom rozpočtu. Celkový rozpočet: 166 533,- EUR, skutočné čerpanie: 167 666,- EUR.

Slovenské pohľady – celkovo rozpočet tejto kapitoly bol mierne prečerpaný. Vzrástli náklady na niektoré služby a tiež autorské honoráre, ktoré sa ukázali ako podrozpočtované. Celkový plán: 90 685,- EUR, skutočnosť: 97 507,- EUR. Útvar mal stanovený príliš nízky plán výdavkov na autorské honoráre.

Vydavateľstvo MS a ďalšie periodiká – celkovo je čerpanie kapitoly mierne nižšie než bol plán. Rozpočet: 120 034,- EUR, skutočné čerpanie: 113 753,- EUR.

Členské ústredie MS – čerpanie kapitoly je vo výške 62 198,- EUR, zatiaľ čo rozpočet bol 60 564,- EUR. Čerpanie nad mierne rámec rozpočtu bolo spôsobené najmä zvýšenými nákladmi na cestovné a mzdy.

Oblastné strediská MS. Čerpanie kapitoly Oblastné strediská MS zahŕňa prevádzkové náklady uhrádzané na základe nájomných zmlúv centrálne, ďalej čerpanie dotácií na výdavky

a čerpanie dotácií, ktoré domy MS získali na základe podaných grantov. Čerpanie položky daň z nehnuteľností predstavuje platby realizované v domoch, pokiaľ je daň z nehnuteľností hradená centrálne, premieta sa do čerpania TIU MS. Dotácie na výdavky boli poskytnuté tak ako boli plánované spolu. Rozpočet kapitoly: 518 369,- EUR, skutočné čerpanie: 527 665,- EUR. Čerpanie nad plán rozpočtu bolo najmä z dôvodu vyšších nákladov na mzdy a dohody o pracovnej činnosti, bankové poplatky a služby.

Informačné ústredie MS – rozpočet kapitoly okrem bežných nákladov súvisiacich s chodom pracoviska zahŕňal v službách denný monitoring (Slovakia Online).
Rovnako z rozpočtu IÚ MS bola zabezpečovaná výroba krátkych videofilmov TV Matica.
Rozpočet: 75 448,- EUR. Čerpanie rozpočtu 69 255,- EUR. Nižšie čerpanie rozpočtu než bol plán bolo najmä nedočerpanie časti dotácie v spotrebe materiálu a služieb, pričom tieto prostriedky v prevažnej miere prešli do rozpočtu 2019 na dočerpanie dotácie MK SR 2018.

Finančno-ekonomický útvar MS – čerpane rozpočtu útvaru bolo realizované v zmysle jeho činnosti v súlade s rozpočtom. Rozpočet 107 937,- EUR, čerpanie 103 817,- EUR.

Technicko-investičný útvar MS – táto kapitola zahŕňa náklady samotného pracoviska ale zastrešuje aj náklady na prevádzku všetkých pracovísk okrem oblastných stredísk. V položke spotreba materiálu boli rozpočtované náklady na PHM pre všetky pracoviská 5000,- EUR. Celkové čerpanie plánovaných rozpočtovaných nákladov 340 765,- EUR bolo v skutočnej výške 342 291,- EUR. Položka spotreba energií zahŕňa platby za všetky médiá – elektrická energia, voda, para plyn všetkých nehnuteľností s umiestnenými pracoviskami (II. budova MS, Divadelná technika, Matičný dom, Dom J. C. Hronského, Neografia C, pracoviská v Bratislave) a RZ Santovka, Štúrovo, kruhový objazd v Komárne.

Požičovňa kostýmov a krojov mala v rámci úsporných opatrení v minulých obdobiach nízky rozpočet, na nevyhnutné potreby jej prevádzky a dochádzalo k jeho prečerpávaniu. Po úpravách navýšenia rozpočtu bola celkovo táto kapitola mierne navýšená, čo však nepostačovalo na stanovené aktivity a čerpanie rozpočtu bolo 66 432,- EUR. Rozpočet : 61 155,- EUR.

Hlavné aktivity – rozpočet na služby projektu hlavných aktivít 45 000,- EUR bol čerpaný vo výške 56 436,- EUR. Finančné prostriedky z tejto kapitoly boli použité na projekty významných výročí osobností a udalostí slovenských dejín. Prečerpanie rozpočtovej kapitoly je spôsobené vznikom množstva výdavkov, ktoré nie sú priamymi nákladmi na samotné projekty, a na ktoré nemožno použiť dotáciu MK SR (náklady na občerstvenie, stravy a pod.)

Projekty miestnej a regionálnej kultúry

Plánovaný rozpočet 70 000,- EUR. Celkovo boli čerpané prostriedky na 300 projektov miestnej a regionálnej kultúry, avšak uzatvorené zmluvy a skutočné čerpanie na projekty regionálnej kultúry bolo vo výške 73 208,- EUR.

Odbor Mladej Matice - v rámci podpory činnosti Odboru Mladej Matice bolo vyčerpaná suma 2 500,- EUR v zmysle rozpočtového plánu.

Dotácia korunového účtu MS – v posledných obdobiach tvorba príjmov Korunového účtu MS na podporu Krajských, okresných a oblastných rád a záujmových odborov MS neboli v dostatočnej výške tak, aby pokrývali aspoň najpotrebnejšie výdavky na činnosť týchto subjektov. Preto bola vo výdavkoch MS rozpočtovaná dotácia tohto fondu vo výške 3 164,- EUR, pričom skutočná potreba čerpania dotácie bola vo výške 2 500,- EUR.

Okrem čerpaných výdavkov rozpočtu mala MS ďalšie nasledovné výdavky:

Pôžičky zamestnancom:1 820,- EUR

Dcérske spoločnosti MS:

Neografia, a.s.

Neografia , a.s. hospodárila v roku 2018 so stratou -1 152 469,29 EUR pred zdanením.

Matici slovenskej spoločnosť vyplatila dividendy za rok 2017 vo výške 134 003,49 EUR – plán 134 000,- EUR.

Vydavateľstvo Matice slovenskej, s.r.o. (VMS, s.r.o.)

VMS, s.r.o. požiadala o odklad pre podanie daňového priznania za rok 2018 do termínu 30.6.2019.

Matici slovenskej spoločnosť nevyplatila v roku 2018 žiadne dividendy za rok 2017 – plán 4 000,- EUR.

Vzhľadom na negatívny hospodársky výsledok VMS, s.r.o. za rok 2017 vo výške -67 436,- EUR bolo dohodnuté v rámci možností dodatočné vyplatenie dividend za rok 2017 vo výške 2 000,- EUR, čo bolo vyplatené Matici slovenskej až v máji 2019.

Rok 2018 v Matici slovenskej bol rokom, kedy pokračovala Matica slovenská vo svojej činnosti v stabilizovaných, avšak náročných ekonomických podmienkach s cieľom prispôsobovania svojich ekonomických možností možnostiam pre financovanie jej činnosti. Možnosti ďalšieho pôsobenia a činnosti MS sú do veľkej miery závislé od budúcej štátnej podpory ako aj príjmov z Neografie, a.s. Aby si Matica slovenská udržala túto stabilitu je nutné v ďalších obdobiach prispôsobiť svoju činnosť, rozsah majetku, jeho údržby, ale i personálne kapacity svojim ekonomickým možnostiam.

Vypracoval: 23.5.2019, Mgr. Maroš Smolec, správca MS, Ing. Jaroslav Gustiňák, riaditeľ FEÚ MS